61-517 Poznań
ul. Robocza 42
+48 61 633 50 50
kontakt@fundacjamiasto.pl

MIASTO
KOMPETENCJE DLA ROZWOJU

Projekt raportu diagnostycznego

opracowanego na potrzeby

Strategii Rozwoju Gminy Suchy Las na lata 2025-2034

SŁOWNIK SKRÓTÓW

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

GP – Grupa porównawcza

BDL – Bank Danych Lokalnych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

MP – Metropolia Poznań

MRL – Monitor Rozwoju Lokalnego

Spis treści

1. Wstęp ... 5

1.1. Przebieg prac nad diagnozą ... 5

2. Metodyka opracowania ... 5

2.1. Sposób ujmowania danych w Monitorze Rozwoju Lokalnego (MRL) ... 7

3. Charakterystyka gminy ... 8

3.1. Portret gminy Suchy Las ... 8

3.1.1. Symbole, wartości w rozwoju gminy ... 9

3.2. Położenie. Powiązania funkcjonalne ... 10

3.2.1. Współpraca zewnętrzna ... 12

3.3. Ogólny wskaźnik rozwoju ... 13

4. Sytuacja społeczna ... 14

4.1. Demografia ... 16

4.1.1. Stan i struktura ludności ... 16

4.1.2. Ruch naturalny ... 24

4.1.3. Migracje ... 32

4.1.4. Prognozy liczby ludności ... 35

4.2. Oświata i wychowanie ... 36

4.2.1. Przedszkola ... 37

4.2.2. Szkoły podstawowe ... 38

4.2.3. Pozostałe placówki ... 39

4.3. Struktura i poziom wykształcenia mieszkańców ... 40

4.4. Aktywność społeczna i integracja lokalna ... 41

4.5. Mieszkalnictwo ... 44

4.5.1. Zasoby mieszkaniowe ... 44

4.5.2. Budownictwo mieszkaniowe ... 46

4.6. Kultura i dziedzictwo narodowe ... 50

4.7. Sport i rekreacja ... 53

4.8. Ochrona zdrowia ... 54

4.9. Pomoc społeczna ... 55

4.10. Bezpieczeństwo publiczne ... 56

5. Sytuacja gospodarcza ... 56

5.1. Sytuacja ekonomiczna mieszkańców ... 57

5.2. Przedsiębiorczość, działalność gospodarcza ... 62

5.3. Rynek pracy ... 73

5.4. Finanse publiczne, budżet gminy 76
5.4.1. Dochody budżetu gminy 76
5.4.2. Wydatki budżetu gminy 81
5.4.3. Wynik budżetu gminy, zadłużenie i spłata 85
5.5. Rolnictwo 86
5.7. Turystyka 88
6. Sytuacja przestrzenna 88
6.1. Infrastruktura transportowa 88
6.3. Mobilność – komunikacja publiczna, nowe alternatywy transportu 91
6.4. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna 92
6.5. Sieć gazowa 94
6.6. Gospodarka odpadami 95
6.7. Zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepło. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych 98
6.8. Dostęp do Internetu 99
6.9. Użytkowanie gruntów 100
6.10. Planowanie przestrzenne rozwoju gminy 101
7. Sytuacja klimatyczna i środowiskowa 103
8.1. Walory, zasoby naturalne 103
8.1.1. Rzeźba terenu, budowa geologiczna 103
8.1.2. Zasoby wodne 103
8.1.3. Klimat lokalny 107
8.1.4. Szata roślinna i fauna 107
8.2. Ochrona przyrody 108
8.3. Stan środowiska 110
8.3.1. Zagrożenie hałasem 111
8.4. Edukacja ekologiczna 111
9. Trendy i wyzwania rozwojowe 112
10. Preferowane kierunki rozwoju gminy w opinii mieszkańców 115
11. Mapowanie relacji z interesariuszami. 120

1. Wstęp

Opracowanie niniejszej diagnozy stanowi wstępny etap prac nad Strategią Rozwoju Gminy Suchy Las na lata 2025-2034. Podstawę prac nad diagnozą stanowi art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198).

Istotą diagnozy jest „opis stanu w intencji jego zmiany”[1] (Dutkowski 2004, s. 15). Stąd też niniejsza diagnoza nie będzie „spisem z natury”, ani też powtórzeniem mającego retrospektywny z zasady charakter raportu o stanie gminy. Należy jednak zapewnić, że mimo iż niektóre kwestie istotne z punktu widzenia codziennych spraw gminy i jej mieszkańców (jak na przykład zarządzanie cmentarzami, targowiska, wydawanie dokumentów urzędowych) nie będą opisane w diagnozie, pozostają z mocy prawa zadaniami własnymi gminy i powinny być z tego tytułu odpowiednio prowadzone.

Z uwagi na zapisy 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.) diagnoza obejmuje przegląd sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej w gminie.

Z uwagi na coraz większe usieciowienie i zmniejszenie „oporu odległości”, wpływ na rozwój w skali lokalnej coraz szybciej zyskują uwarunkowania zewnętrzne, także megatrendy rozwojowe, szerzej opisane w końcowej części raportu.

Wymienione uwarunkowania, choć reprezentują szeroki kontekst, mogą mieć konkretny wpływ na zagadnienie rozwoju gminy Suchy Las, ponieważ wskazują na możliwą zmianę priorytetów rozwojowych, związaną z zaakcentowaniem unikalności lokalnych zasobów oraz jakościowych aspektów rozwoju.

1.1. Przebieg prac nad diagnozą

Prace nad opracowywaniem Strategii Rozwoju Gminy Suchy Las na lata 2025-2034 rozpoczęły się w 2024 r. od opracowania raportu metodologicznego wraz z harmonogramem realizacji.

W I kwartale 2025 r. zostały przeprowadzone:

- analiza treści dokumentów strategicznych i planistycznych gminy,
- analiza treści dokumentów rozwojowych o wymiarze ponadlokalnym i regionalnym,
- wstępna ankieta skierowana do mieszkańców w formie elektronicznej,
- mapowanie interesariuszy.

Uzupełnienie danych ilościowych informacjami pozyskanymi metodami jakościowymi pozwoliło na uzyskanie kompleksowego obrazu sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie Suchy Las. Niniejsza diagnoza stanowi punkt wyjścia do opracowania mocnych i słabych stron gminy, a także ich szans oraz zagrożeń (analizy SWOT, wskazania możliwych scenariuszy rozwoju). W dalszej kolejności zaś jej zapisy pomogą również w sformułowaniu celów i działań strategicznych.

2. Metodyka opracowania

Bezpośrednie „otoczenie konkurencyjne” gminy Suchy Las stanowią inne gminy powiatu poznańskiego, zwłaszcza położone po północno-zachodniej stronie Poznania. Gminy te wchodzą w skład Aglomeracji Poznańskiej – stanowiącej funkcjonalny obszar miejski (region węzłowy ośrodka

[1] Dutkowski M., 2004. Problemy diagnozowania obszarów rozwoju regionalnego i lokalnego w Polsce, Rozprawy i Studia Uniwersytetu Szczecińskiego, t. 551.

wojewódzkiego – Poznania), będący zarówno narzędziem badań (Śleszyński 2013), jak i działań (Stowarzyszenie Metropolia Poznań, Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach kolejnych perspektyw finansowych UE). Jest to więc, z uwagi na położenie w kontekście metropolii i podobne uwarunkowania zewnętrzne jednocześnie otoczenie kooperacyjne, gdzie potrzebna jest wspólna promocja zewnętrzna oraz bieżąca koordynacja polityk rozwoju.

Metropolia Poznań (dalej także Metropolia, MP) obejmuje 23 samorządy: Miasto Poznań, powiat poznański, 17 gmin wchodzących w skład powiatu poznańskiego (prócz gminy Suchy Las są to gminy: Buk, Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kórnik, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Puszczykowo, Rokietnica, Stęszew, Swarzędz, Tarnowo Podgórne), gminę Oborniki (z powiatu obornickiego), gminę Skoki (z powiatu wągrowieckiego), gminę Szamotuły (z powiatu szamotulskiego) i gminę Śrem (z powiatu śremskiego). Całkowita powierzchnia Metropolii wynosi 3 082 km^2, i jest zamieszkiwana przez 1 103 842 osoby.

Diagnoza stanu gminy Suchy Las została przeprowadzona w oparciu o ogólnodostępne dane ilościowe pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS (BDL GUS[2]), a także z Monitora Rozwoju Lokalnego (MRL) - narzędzia analiz Związku Miast Polskich[3]. Wykorzystano także informacje pochodzące z opracowań nawiązujących do gminy, w tym zwłaszcza z „Raportu o stanie Gminy Suchy Las za 2023 rok". Część diagnostyczna podzielona została na 5 zasadniczych części: (1) charakterystykę gminy, a także dane odnoszące się do sfer: (2) społecznej, (3) gospodarczej, (4) przestrzennej oraz (5) klimatyczno-środowiskowej. Powyższy podział służyć ma uporządkowaniu zebranych danych, lecz warto podkreślić, iż są one ze sobą wzajemnie powiązane i zagadnienia poszczególnych sfer często przenikają się wzajemnie.

Prezentowane w diagnozie dane zaczerpnięte z Banku Danych Lokalnych GUS dotyczą – jeśli nie wskazano inaczej – stanu na 31.12.2023 rok wraz z wartościami dla lat poprzednich w celu określenia tendencji analizowanych zjawisk. Zasadniczo zastosowano retrospekcję 5-letnią (okres 2018-2023), w niektórych przypadkach dla pokazania zmian zjawisk w dłuższym okresie brano pod uwagę lata 2014-2023. W celu uzyskania pełniejszego obrazu sytuacji społeczno-gospodarczej dokonywano zestawień danych GUS z danymi dla:

- (całej) Polski,
- Wielkopolski (województwa wielkopolskiego),
- powiatu poznańskiego
- innych gmin Metropolii Poznań.

Zakres analizy i przedstawień graficznych (map, wykresów, tabel) każdorazowo dobierany był do specyfiki zjawiska. W tabelach zastosowano formatowania warunkowe – podkreślanie wartości przez dobór barw. Przyjęto konwencję, że barwy ciepłe oznaczają wartości wyższe, natomiast zimne – niższe.

W przypadku MRL porównania były dokonywane także wobec ogólnopolskiej grupy 141 gmin wiejskich z wydzielonej grupy B4_GM: Strefy zewnętrzne OF ośrodków wojewódzkich, w podziale na 12 obszarów analizy. Zbiór ten będzie zwany grupą porównawczą (GP). Na potrzeby analizy porównawczej wykorzystano dane z MRL z lat 2019-2023.

18 ośrodków wojewódzkich[4] w Polsce stanowi jednak na tyle zróżnicowaną grupę, że za stosowne uznano wydzielenie spośród powyższej grupy mniejszego zbioru gmin mających podobne

[2] https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start
[3] https://monitorrozwoju.pl/
[4] W 16 województwach, gdyż w woj. kujawsko-pomorskim ujmuje się osobno Bydgoszcz i Toruń, a w lubuskim Gorzów Wlkp. i Zieloną Górę.

uwarunkowania rozwoju. Są wśród nich gminy wiejskie z pierwszego pierścienia czterech aglomeracji miejskich: Trójmiasta (Pruszcz Gdański), Wrocławia (Wisznia Mała), Krakowa (Michałowice, Zabierzów) oraz Bydgoszczy i Torunia (Białe Błota, Lubicz, Zławieś Wielka). Oprócz czynnika funkcjonalno-administracyjnego (gmina wiejska) oraz lokalizacji (pierwszy pierścień gmin wokół dużego miasta) kryterium wyboru tych jednostek był przebieg przez ich tereny drogi o znaczeniu przynajmniej krajowym, stanowiącej oś rozwoju. Grupa ta, nazwana na potrzeby niniejszego opracowania „szczęściarzami", będzie stanowiła tło porównań przy analizie niektórych specyficznych aspektów rozwoju lokalnego.

2.1. Sposób ujmowania danych w Monitorze Rozwoju Lokalnego (MRL)

Monitor Rozwoju Lokalnego wykorzystuje wyłącznie oficjalne dane statystyczne. Ich źródłem jest GUS lub Ministerstwo Finansów. Dane zbierane są dla wszystkich gmin w Polsce, mają zatem charakter zupełny i w pełni porównywalny. Wskaźniki MRL ujęte są w 12 obszarów tematycznych:

1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
3. Sytuacja materialna mieszkańców
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
8. Poziom bezpieczeństwa
9. Sytuacja demograficzna
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru
12. Lokalne środowisko przyrodnicze.

Wskaźniki 1-4 stanowią wymiar gospodarczy, 5-9 wymiar społeczny, a 10-12 wymiar środowiskowy analiz w MRL. Z uwagi na to, że MRL został przygotowany do stanu prawnego z 2023 r., kiedy wydzielano 3 sfery: społeczną, gospodarczą i środowiskową, dane wskaźnikowe, w tym porównawcze dotyczące tego obszaru zasadniczo będą zaczerpywane z innych źródeł.

W większości wskaźniki charakteryzują zjawiska lub działania w danym roku. Część wskaźników ma charakter średniej kroczącej 3-letniej. Dotyczy to przede wszystkim danych finansowych oraz niektórych wskaźników charakteryzujących się dużą i skokową zmiennością. W ten sposób zestaw danych lepiej wskazuje tendencje niż stan w danym roku.

Głównym punktem odniesienia analizy jest średnia z grupy porównawczej, przyjęta jako wartość charakteryzująca całą grupę jednostek o zbliżonej charakterystyce funkcjonalnej i uwarunkowaniach rozwojowych. Przedmiotem analizy (prezentacji) jest różnica między wartością wskaźnika dla gminy oraz średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej oraz odpowiednio - różnica między dynamiką zmian odnotowanych w gminie i w GP.

Wskaźniki, dla uzyskania ich porównywalności, poddano standaryzacji. W tym celu: (1) obliczono różnicę między wartością wskaźnika dla badanej gminy oraz średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej; (2) różnicę tą podzielono przez odchylenie standardowe wartości wskaźnika w GP. Wynik tej procedury pokazuje o ile wartość wskaźnika w badanej gminie różni się od średniej, przy czym różnica ta (in plus lub in minus) jest wyrażona jako krotność odchylenia standardowego w grupie porównawczej.

Wskaźniki dotyczące dynamiki zmian były obliczane następująco:

(1) obliczano różnicę między wartością wskaźnika w gminie X w roku n oraz roku n-4; (2) obliczano różnicę między średnią wartością wskaźnika w grupie porównawczej w roku n oraz roku n-4; (3) wynik działania nr 2 odejmowano od wyniku działania nr 1; (4) wynik działania nr 3 dzielono przez wartość odchylenia standardowego wskaźnika w GP w roku n.

Jeśli wskaźnik MRL ma charakter destymulanty (jego wzrost świadczy o pogorszeniu sytuacji w zakresie badanego zjawiska) jego wartość mnożona jest przez -1. Dzięki temu interpretacja wszystkich wskaźników jest jednorodna - wzrost oznacza sytuację pożądaną, a spadek negatywną. Przyjęta standaryzacja i ujednolicenie kierunku oddziaływania pozwoliło na pełną porównywalność wszystkich wskaźników.

3. Charakterystyka gminy

3.1. Portret gminy Suchy Las

Istotną (choć nieobowiązkową) część strategii rozwoju gminy jest wizja, która będąc celem głównym, niejako integruje pozostałe zapisy rozwojowe. Punktem wyjścia do formułowania wizji jest stan aktualny, ale także aspiracje lokalnej społeczności. Warto więc przytoczyć słowa napisane z okazji jubileuszu 800-lecia Suchego Lasu w 2018 r.:

„Solidny jak dąb Suchy Las – jestem stąd!

Tu posadziłem dąb Suchy Las – jestem stąd!

Tu postawiłem dom Suchy Las – jestem stąd!

Tu posadziłem dąb – Suchy Las – jestem stąd!

I odnalazłem co cenię – Suchy Las – jestem stąd!

Tu postawiłem dom – Suchy Las – jestem stąd!

Każdego dnia zapuszczam korzenie (w tę ziemię)

Na obrzeżach Poznania miasta

Spadła kiedyś z nieba gwiazda

Tam wznosiła się Góra Moraska

I to prawda, a nie tylko opowiastka

Meteoryt, przynosi sławę do tej pory

Nadając temu miejscu styl i koloryt

Suchy Las – doszły słuchy nas

Że to historia już ośmiu setek lat

Tu urodził się Bogusławski Wojciech

Teatru Narodowego ojciec

Zwolenkiewicz walczył w Powstaniu Wielkopolskim

Od tradycji do nowoczesności

Biały maltański krzyż, żółte liście dębu

Na czerwonym tle, symbole naszego herbu

Ludzie chcą tu mieszkać

Tu szukają szczęścia

Chcę do jedynego miejsca na ziemi…

Tu posadziłem dąb – Suchy Las – jestem stąd!

I odnalazłem co cenię – Suchy Las – jestem stąd!

Tu postawiłem dom – Suchy Las – jestem stąd!

Każdego dnia zapuszczam korzenie (w tę ziemię)

Aktywni ludzie to rozwoju filar

Dlatego Suchy Las to solidna gmina

Wciąż rosnąca, przedsiębiorcza

Dumna, mocna, wielkopolska

Przez Jelonek, Złotniki do Chludowa

Gdzie rozbrzmiewa pieśń ludowa

Przez Łagiewniki do Biedruska

Gdzie lasy poligonu i bezludna puszcza

Święty spokój, kiedy już kończysz pracę

Masz gdzie iść z dzieckiem na spacer

Pełne parki, pełne place Centrum Kultury, biblioteka, basen

Piłkarski mecz, bieg, sportowy raj

Dzieciaki mają fun, rowerowy rajd

Jak dąb wśród traw Mój dom – Suchy Las!"

"Suchy Las – jestem stąd" – piosenka na 800-lecie Suchego Lasu, autor tekstu: Jacek MEZO Mejer – raper, mieszkaniec Suchego Lasu[5]*.*

Powyższe słowa, napisane przez mieszkańca gminy, można potraktować jako autentyczną, własną charakterystykę, w pewien sposób autoportret gminy i jej mieszkańców.

Stawiane tu akcenty na miejsce do życia, bogatą tradycję historii, kultury, środowisko przyrodnicze i dynamiczną teraźniejszość, niech będą wstępem do właściwej, metodycznej diagnozy.

3.1.1. Symbole, wartości w rozwoju gminy

Tradycję i współczesność gminy Suchy Las komunikują również oficjalne symbole – herb, logotyp i hasło promocyjne.

[5] https://www.suchylas.pl/dla-mieszkancow/media/suchy-las-jestem-stad/

Herb gminy Suchy Las przedstawia w czerwonym polu biały krzyż maltański, pod nim ułomek czarnej gałęzi dębu o żółtych końcach, z czterema żółtymi liśćmi i dwoma żółtymi żołędziami. Barwy biała i czerwona łączą gminę z barwami narodowymi. Owoce dębu i krzyż joannitów to akcenty lokalne, wskazujące z jednej strony akcent na przyrodę (zawarty też w nazwie gminy), z drugiej - świadectwo 600 lat związków z kawalerami maltańskimi, którzy zawsze nieśli pomoc innym. Jest to wyraz zobowiązania dla mieszkańców.

Zestaw barw flagi gminy odpowiada kolorystyce herbu. W żółtym prostokącie flagi znajduje się czerwony trójkąt (symbol doskonałości) z białym krzyżem maltańskim.

Logotyp funkcjonuje od 2011 roku jako znak promocyjny gminy. Jak wskazano na stronie gminy „Zestawienie błękitu i zieleni stwarza wrażenie świeżości i ekologiczności. Kolory te kojarzą się ze spokojem, przestrzenią, komfortem, a stąd niedaleko do nowoczesności i przedsiębiorczości. Hasło +FOR YOU oznacza, że żyje się tu po prostu dobrze[6].”

Gmina Suchy Las deklaruje więc zapewnienie więcej niż przeciętnego standardu zamieszkania, pracy i spędzania czasu.

Wyrazem zobowiązania do działania „ponad standard” jest Zarządzenie nr 68/2017 Wójta Gminy Suchy Las z dnia 25.05.2017 r. w sprawie Polityki Informacyjnej Gminy Suchy Las zmienione Zarządzeniem nr 22/2021 Wójta Gminy Suchy Las z dnia 1 lutego 2021 r. Dokument ten wskazuje zakładane standardy działania w relacjach z interesariuszami. Więcej na ten temat opisano w rozdz. 11.

3.2. Położenie. Powiązania funkcjonalne

Gmina Suchy Las położona jest w środkowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie poznańskim, na północ od Poznania. Gmina jest częścią funkcjonalnego obszaru miejskiego Poznania, stąd jej rozwój należy rozpatrywać w kontekście aglomeracji poznańskiej[7]. Siedziba władz gminy Suchy Las jest położona 10 km od centrum Poznania, bezpośrednio przy granicy miasta.

[6] https://www.suchylas.pl/samorzad-gminny/o-gminie/herb-gminy/ [dostęp: 21.03.2025 r.]

[7] Jak wspomniano wcześniej, w przypadku niniejszego opracowania, z uwagi na istotność ujęcia administracyjnego oraz spójność danych statystycznych jako aglomerację Poznańską ujmuje się obszar Metropolii Poznań.

Mapa 1. Położenie gminy Suchy Las w ramach Metropolii Poznań.

Źródło: opracowanie własne.

Gmina Suchy Las zajmuje powierzchnię 116,1 km² i jest zamieszkiwana przez 18 465 osób[8]. Gmina graniczy z Poznaniem oraz gminami Czerwonak, Murowana Goślina i Rokietnica z powiatu poznańskiego oraz gminą Oborniki z powiatu obornickiego.

Analizowana jednostka samorządu terytorialnego dzieli się na jednostki pomocnicze – osiedla: Biedrusko, Osiedle Grzybowe, Suchy Las, Suchy Las - Wschód, Złotniki – Osiedle oraz sołectwa: Chludowo, Golęczewo, Jelonek, Zielątkowo, Złotkowo, Złotniki – Wieś.

Gmina Suchy Las wykazuje szczególnie silne powiązania z Poznaniem, najsilniejsze w całej Metropolii, mierzone przepływami migracyjnymi, dojazdami do szkół czy pracy[9].

[8] Według ewidencji Urzędu Gminy Suchy Las https://www.suchylas.pl/samorzad-gminny/o-gminie/mieszkancy/ [dostęp: 27.12.2024 r.]

[9] Powiązania funkcjonalne w Metropolii Poznań. Raport – opracowanie diagnostyczne, Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM w Poznaniu, 2022.

Dzieje osadnictwa w gminie liczą wiele wieków. Suchy Las świętował 800 lat istnienia na kartach historii w 2018 r. Teren gminy dzielił losy środkowej Wielkopolski. Prawdopodobnie w XI lub XII wieku powstała pierwsza parafia – w Chojnicy. Wieś ta stanowiła ośrodek (czoło) opola – lokalnego układu osadniczego obejmującego ponad 20 miejscowości. Równocześnie rozwijały się ośrodki takie jak Chludowo czy Biedrusko. W okresie nowożytnym istotnym bodźcem rozwojowym było otwarcie linii kolejowej Poznań-Piła w 1879 r. W tym czasie tereny te były pod zaborem, wcielone do Prus, następnie do zjednoczonych Niemiec. Istotny wpływ na rozwój tego terenu miało utworzenie na bazie wykupionego majątku Biedrusko poligonu wojskowego w początkach XX w. Istotnie i trwale zmieniło to układ osadniczy na terenie gminy. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości administracyjnie opisywany teren wchodził niemal w całości w skład gminy Piątkowo, mając wciąż charakter przeważająco rolniczy (z odróżniającym się na tle okolicznych gmin obszarem poligonu).

W 1973 r. została utworzona gmina Suchy Las, w 1987 r. pomniejszona przez włączenie w granice Poznania, Moraska, Radojewa z Nową Wsią Górną i Umultowa z Nową Wsią Dolną. W ten sposób zostały przerwane ogólnodostępne powiązania komunikacyjne Biedruska z pozostałą częścią gminy w ramach jej granic.

Po 1989 r. i przywróceniu samorządów lokalnych oraz w wyniku głębokich przemian społeczno-gospodarczych na terenie gminy Suchy Las doszło do odrodzenia i rozwoju wielu lokalnych inicjatyw społecznych, gospodarczych, kulturalnych. Nastąpiła intensyfikacja procesu suburbanizacji a także rozwoju działalności gospodarczej. Znacząco powiększyła się liczba mieszkańców w gminie, doszło do nienotowanego wcześniej w tym tempie i zakresie rozwoju infrastruktury, wzrosły jednocześnie (i rosną nadal) potrzeby w tym zakresie.

Gmina ma status wiejskiej, jednak prezentuje charakter podmiejski. Rolnictwo i inne zajęcia tradycyjnie kojarzone z terenami wiejskimi, aczkolwiek stanowią ważny i widoczny aspekt funkcjonowania gminy, angażują niewielką część mieszkańców. Również zabudowa ma, poza częścią północno-zachodnią, charakter kojarzony z przedmieściami.

3.2.1. Współpraca zewnętrzna

Najistotniejszym wymiarem współpracy międzysamorządowej z udziałem gminy Suchy Las jest integracja metropolitalna wdrażana w ramach Metropolii Poznań. Metropolią Poznań tworzoną przez jednostki samorządu terytorialnego zrzeszone od 2011 roku w Stowarzyszeniu Metropolia Poznań. Kształt przestrzenny tej formy współpracy został potwierdzony uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego Nr 6129/2023 z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie: wyznaczenia zasięgu realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla obszaru funkcjonalnego Miasta Poznania w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Stowarzyszenie stanowi jednak relatywnie „miękką" formę współpracy[10] i podejmowane są liczne inicjatywy na rzecz wzmocnienia możliwości współdziałania samorządów w miejskich obszarach funkcjonalnych.

Od 2010 r. gmina współpracuje też z Gminą Poronin na Podhalu. Współpracę w tym kierunku podjęła m. in. Szkoła Podstawowa nr w Suchym Lesie ze Szkołą w Suchem gm. Poronin.

Począwszy od 2000 datuje się współpraca Suchego Lasu z niemiecką gminą Isernhagen w Dolnej Saksonii, a od 2008 r. z węgierskim samorządem lokalnym z Tamasi. Współpraca z tymi gminami dotyczy obszarów kultury, sportu, oświaty, wymian młodzieży.

[10] Por. Mikuła Ł. 2019, Zarządzanie rozwojem przestrzennym obszarów metropolitalnych w świetle koncepcji miękkich przestrzeni planowania, Studia i Prace z Geografii nr 73, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Od 2016 r. ma też miejsce współpraca z ukraińską gminą Hniwań, która stała się szczególnie ważna od wybuchu wojny w wyniku agresji rosyjskiem w 2022 r. Wówczas gmina Suchy Las świadczyła daleko idąca pomoc ukraińskiej gminie partnerskiej.

Gmina Suchy Las jest aktywna również w innych, także tematycznych formach współpracy, jak Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski czy w gronie gmin „poligonowych" sformalizowana w 2022 r. w formie stowarzyszenia Nasze Poligony.

3.3. Ogólny wskaźnik rozwoju

Ogólny wskaźnik rozwoju gminy stanowi średnią arytmetyczną wartości z wszystkich wskaźników diagnostycznych Monitora Rozwoju Lokalnego w 12 badanych obszarach. Gmina Suchy Las wykazywała znacząco dodatnie wartości w analizowanych latach, jednak zauważyć można tendencję do stopniowego obniżania się przewagi gminy w grupie 141 analizowanych gmin.

Wykres 1. Ogólny wskaźnik rozwoju gminy.

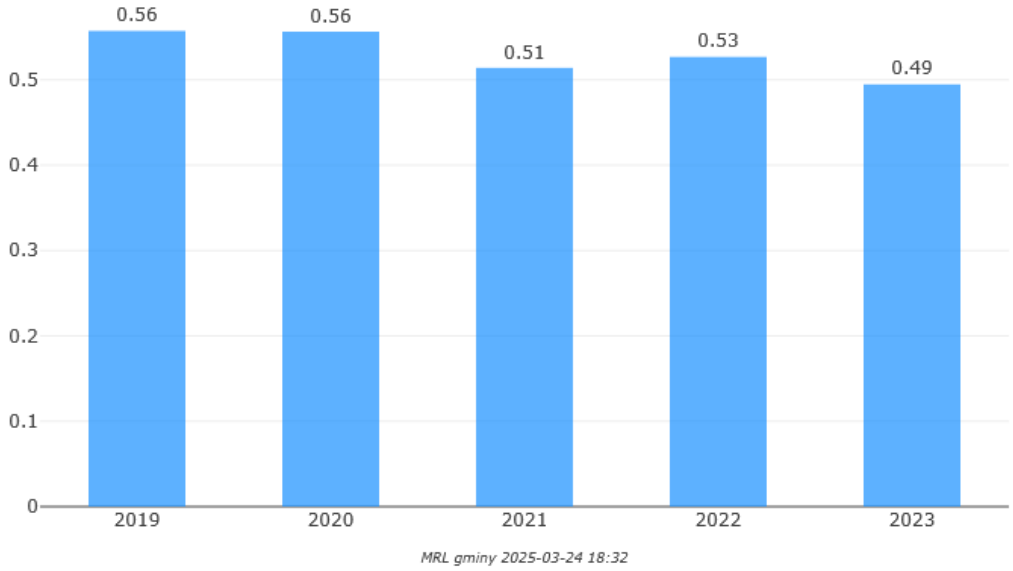

W ujęciu szczegółowym 12 obszarów rozwoju zaznacza się największa przewaga gminy w obszarze 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki (wykres 2.).

Wykres 2. Sytuacja w zakresie 12 obszarów rozwoju gminy Suchy Las według Monitora Rozwoju Lokalnego.

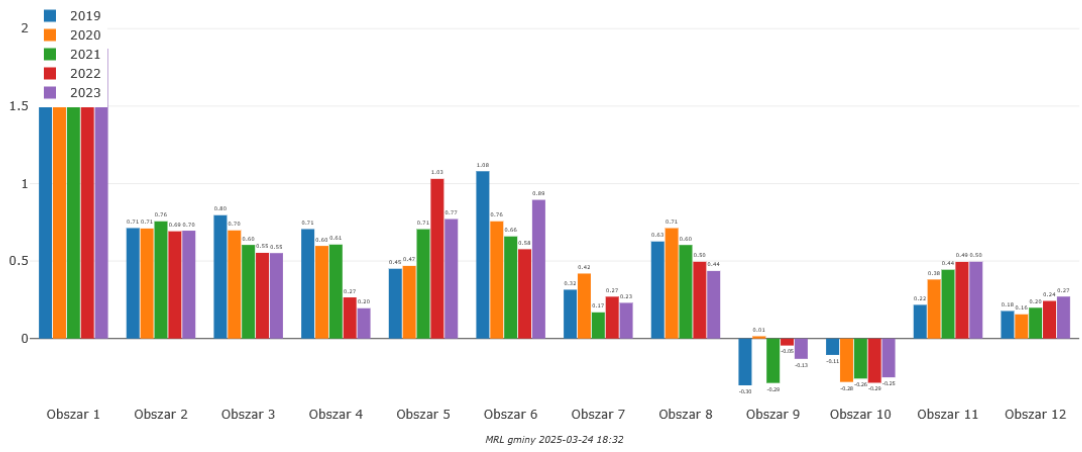

Wyraźna przewaga występuje również w pozostałych wymiarach gospodarczych. Zauważyć można jednak malejące tendencje wskaźników w obszarach 3. (Sytuacja materialna mieszkańców) i 4. (Stan finansów lokalnych), co można powiązać z tendencjami ogólnokrajowymi. Odwrotne tendencje zarysowały się w obszarze 5. należącym do wymiaru społecznego (Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury). Najsłabsze – poniżej średniej dla grupy B4_GM – są wyniki w obszarach 9. (Sytuacja demograficzna) oraz 10. (Dostępność komunikacyjna). Są to jednak na tyle ogólne wyniki, że wymagają pogłębienia analiz w dalszej części diagnozy.

Gmina Suchy Las jest zdecydowanie najwyżej rozwiniętą jednostką w grupie bezpośrednio porównywanej („szczęściarzy"), jednak w ostatnich latach następowało relatywne zmniejszanie się przewagi konkurencyjnej.

Wykres 3. Ogólny wskaźnik rozwoju gminy Suchy Las na tle gmin - „szczęściarzy".

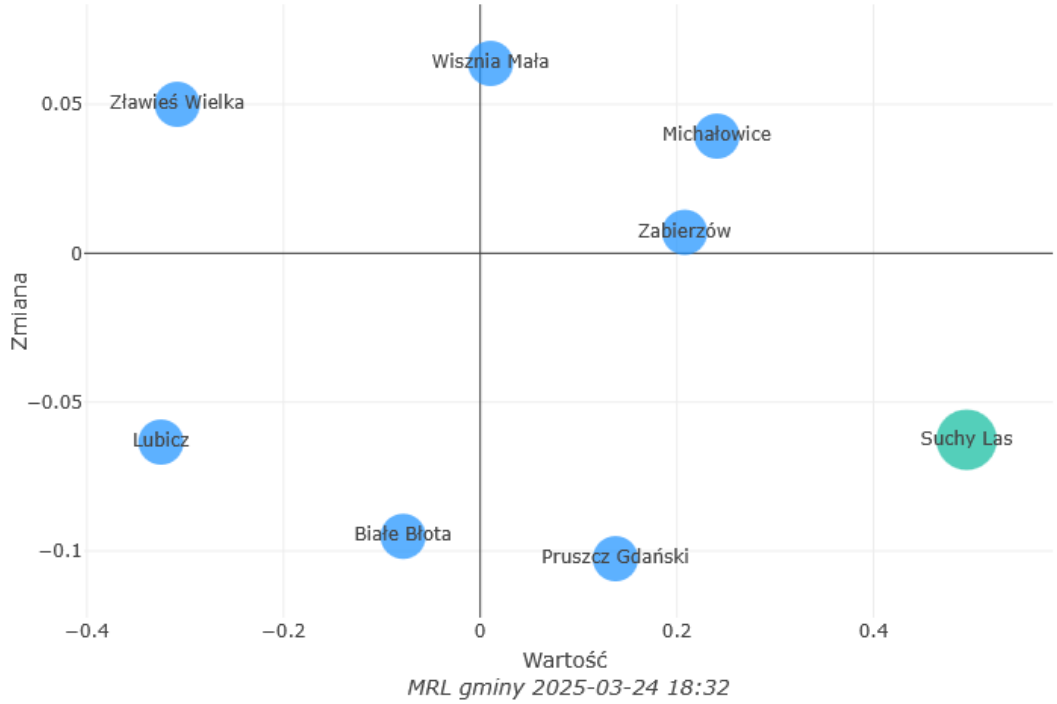

4. Sytuacja społeczna

Sytuacja gminy Suchy Las w wymiarze społecznym jest korzystniejsza niż średnia w grupie porównawczej i wykazuje tendencję stabilną (wykres 4.).

Wykres 4. Wskaźnik rozwoju gminy Suchy Las w sferze społecznej.

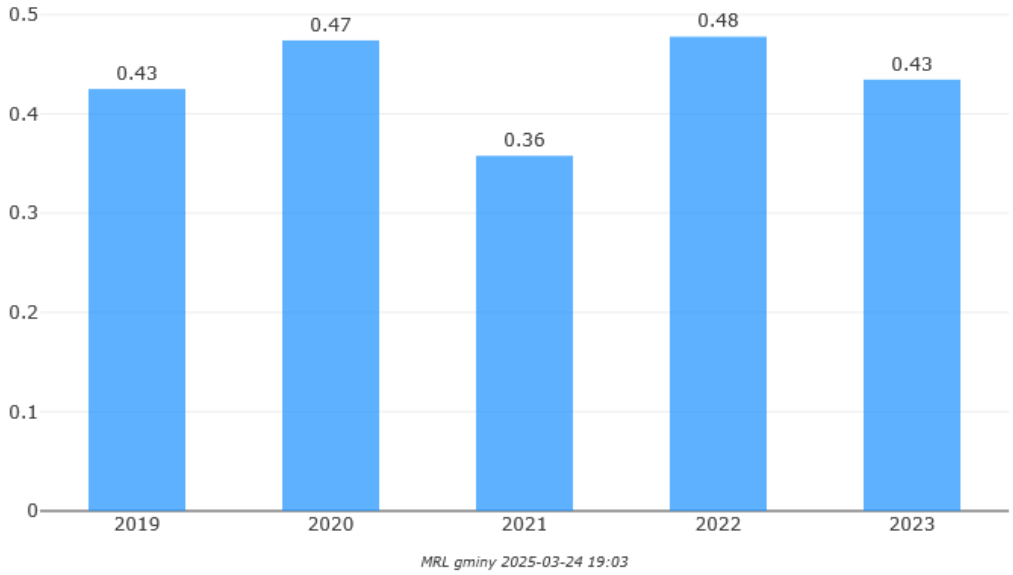

W 2023 r. wskaźniki zastępowalności pokoleń na rynku pracy, liczby ludności w wieku szkolnym oraz frekwencji wyborczej charakteryzowały się bardzo sprzyjającymi wartościami. Także prawie wszystkie pozostałe wskaźniki przyjmują wartości sprzyjające. Również na tle grupy „szczęściarzy" pozycję gminy Suchy Las można uznać za umiarkowanie korzystną (wykres 5.).

Wykres 5. Wskaźnik rozwoju gminy Suchy Las w sferze społecznej na tle gmin - „szczęściarzy".

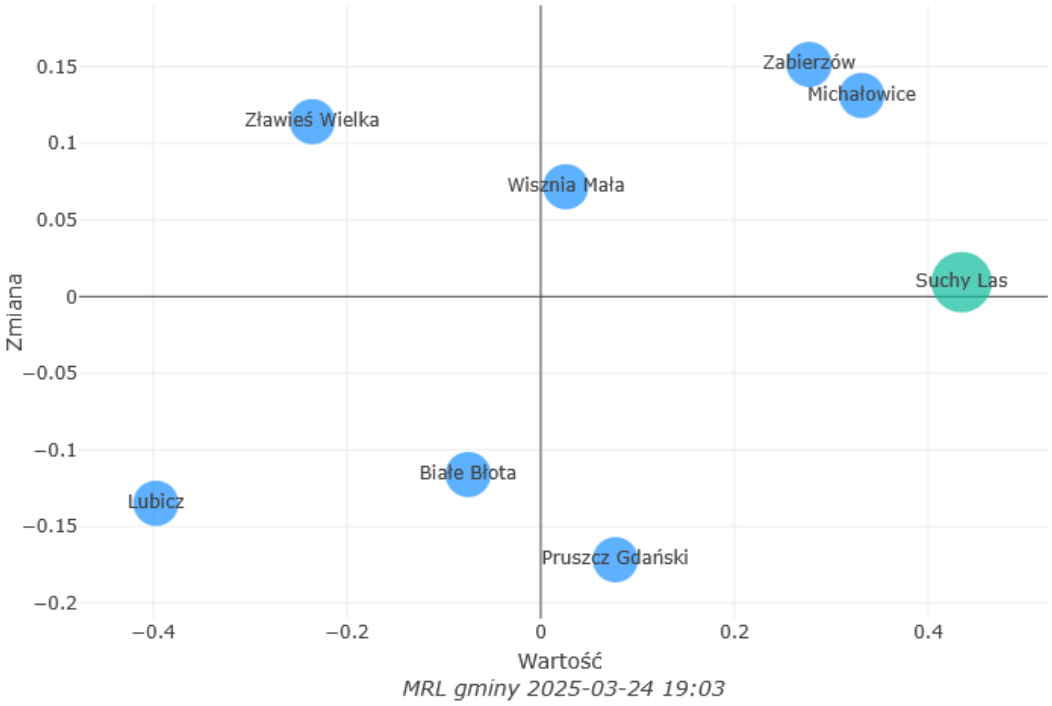

4.1. Demografia

Sytuacja demograficzna gminy Suchy Las na tle grupy porównawczej 141 gmin podmiejskich jest minimalnie niekorzystna, aczkolwiek z tendencją do poprawy.

Wskaźniki te wymagają jednak właściwej interpretacji - przede wszystkim powinny być odniesione do ogólnej charakterystyki gmin sąsiadujących z największymi miastami, z których przyciągają młodych, prężnych demograficznie i aktywnych zawodowo mieszkańców (często całe rodziny z dziećmi). Tam, gdzie proces suburbanizacji rozpoczął się stosunkowo później, gminy podmiejskie przeżywają swoisty boom demograficzny i ogólnie – rozwojowy.

Podstawowe dane demograficzne przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Podstawowe dane demograficzne z gminy Suchy Las w latach 2014-2023.

Zjawisko	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
małżeństwa zawarte	70	59	97	59	75	66	60	80	54	65
urodzenia żywe	160	168	187	200	184	173	186	193	187	151
zgony	101	86	85	88	96	116	131	131	118	131
przyrost naturalny	59	82	102	112	88	57	55	62	69	20
saldo migracji ogółem	230	-[11]	178	289	428	456	353	206	215	251
przyrost rzeczywisty	289	*(82)*	280	401	516	513	408	268	284	271
liczba ludności	16209	16510	16743	17100	17599	18104	19841	20108	20359	20659
przyrost rzeczywisty na 1000 mieszkańców	17,8	-	16,7	23,5	29,3	28,3	20,6	13,3	13,9	13,1

Źródło: Bank danych Lokalnych GUS.

4.1.1. Stan i struktura ludności

Według ewidencji ludności Urzędu Gminy Suchy Las na koniec 2023 r. gminę zamieszkiwało 18 465[12] osób, co oznacza gęstość zaludnienia ponad 158 osób na 1 km^2. Jest to wartość znacznie wyższa od średnich dla województwa (120) i całego kraju (117). Znacząca większość ludności (ponad 84%) koncentruje się jednak w zachodniej części gminy, wzdłuż drogi Poznań – Oborniki. Znajdują się tu największe miejscowości gminy: Suchy Las (łącznie 7,5 tys. mieszkańców w osiedlach Suchy Las i Suchy Las - Wschód), Złotniki (łącznie 3,5 tys. mieszkańców w osiedlach Złotniki – Osiedle, Grzybowym i sołectwie Złotniki – Wieś) oraz Chludowo i Golęczewo (po ponad 1,3 tys. osób). Poza tym do większych miejscowości należy Biedrusko (prawie 3 tys. mieszkańców). Poniżej przedstawiono ludność poszczególnych miejscowości w gminie w ujęciu jednostek pomocniczych – osiedli i sołectw (tabela 2.).

[11] Brak danych GUS na temat migracji w roku 2015 skutkuje brakiem możliwości obliczenia przyrostu rzeczywistego.

[12] Zauważyć można różnicę liczby ludności między ewidencją gminną a GUS. Wynika to z odmiennych metodyk liczenia – opartej na zameldowaniach i wymeldowaniach (gmina) bądź na danych Narodowych Spisów Powszechnych i naliczanie metodą bilansową w okresach międzyspisowych. Oba sposoby obarczone są pewnymi mankamentami, jednak kierunek procesów ludnościowych i poszczególne proporcje poszczególnych grup w populacji należy uznać za zachowane. W niniejszym raporcie liczbę ludności w miejscowościach podaje się wedle ewidencji gminnej, natomiast współczynniki demograficzne liczone są według danych GUS.

Tabela 2. Zestawienie liczby mieszkańców z podziałem na jednostki pomocnicze gminy.

Miejscowość	Jednostka pomocnicza	Liczba mieszkańców zameldowanych w 2013 r.	Liczba mieszkańców zameldowanych w 2023 r.	Zmiana 2013-2023
Suchy Las	Osiedle Suchy Las	3535	3 800	7,9%
	Osiedle Suchy Las – Wschód	3078	3 706	22,4%
Złotniki	Osiedle Złotniki – Osiedle	1362	2 086	58,1%
	Osiedle Grzybowe	1400	1 417	1,7%
	Sołectwo Złotniki – Wieś	349	277	-24,4%
Jelonek	Sołectwo Jelonek	239	400	66,9%
Biedrusko	Osiedle Biedrusko	2214	2 946	34,6%
Chludowo	Sołectwo Chludowo	1359	1 344	-0,9%
Golęczewo	Sołectwo Golęczewo	1119	1 301	17,3%
Zielątkowo	Sołectwo Zielątkowo	500	683	45,0%
Złotkowo	Sołectwo Złotkowo	454	505	13,2%
	Razem:	**15 609**	**18 465**	**18,5%**

Źródło: https://www.suchylas.pl/samorzad-gminny/o-gminie/mieszkancy/[13]

Mapa 2. uwidocznia, w jak dużym stopniu ludność gminy jest skoncentrowana w zachodniej części obszaru, wzdłuż osi jaką stanowi droga z Poznania do Obornik.

[13] Gminna ewidencja ludności uwzględnia dodatkowo osoby zameldowane na pobyt czasowy.

Mapa 2. Rozmieszczenie liczby ludności według jednostek pomocniczych i zmiany w latach 2013-2023.

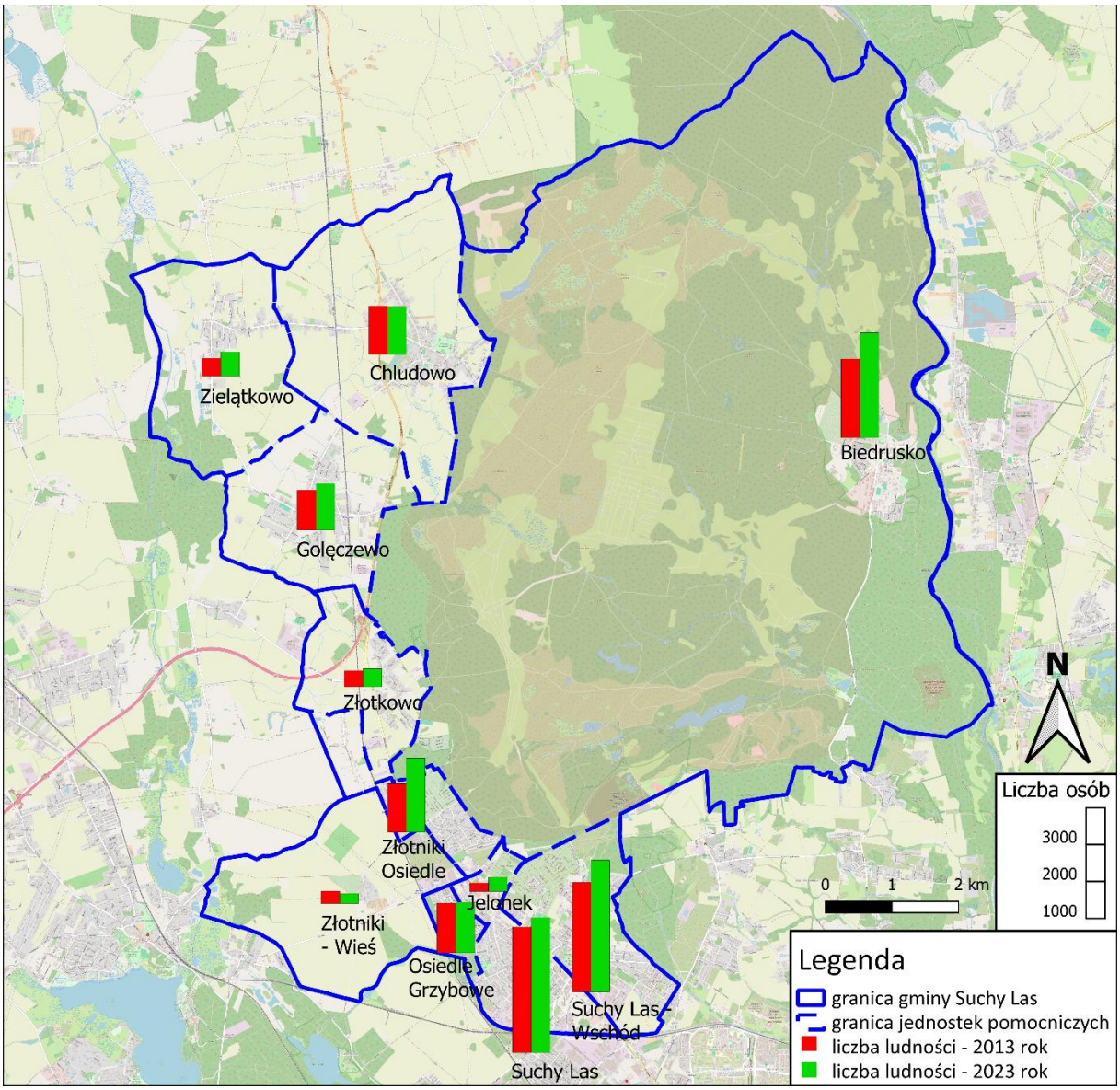

Źródło: opracowanie własne.

Osiedla są klasyfikowane jako miejscowości wiejskie w kategoriach administracyjnych, natomiast są w coraz większym stopniu osiedlami podmiejskimi.

Gmina wykazuje stały wzrost liczby mieszkańców. Wzrost ten w latach 2018-2023 wyniósł 7,3%, natomiast w latach 2013-2023 18,5%. Można więc mówić o stopniowym hamowaniu tempa wzrostu wielkości lokalnej społeczności. Niemniej jednak utrzymuje się wzrost populacji o około 1,5% rocznie.

Spośród wszystkich mieszkańców gminy 51,4% stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni, i te proporcje utrzymywały się przez cały okres lat 2018-2023. Oznacza to, że na 100 mężczyzn przypada 106 kobiet.

Piramida wieku ludności gm. Suchy Las (wykres 6.) czytelnie odzwierciedla układ wyżów i niżów demograficznych, jakie miały miejsce po II wojnie światowej. Zauważyć można jednak pewną „nadreprezentację" osób w wieku powyżej 45 lat, które nie przynależą do wyżu, jaki miał swoją kulminację w latach 1978-1984. Wynika to z nałożenia się rodowitych mieszkańców gminy i osób, które napłynęły w celu osiedlenia się w Suchym Lesie i okolicach, szczególnie w okresie kilkunastu lat

intensyfikacji procesu suburbanizacji. Najczęściej bowiem na przedmieścia migrują osoby w wieku około 30-40 lat – wiek do 44 lat nazywa się produkcyjnym mobilnym.

Wykres 6. Piramida wieku ludności gminy Suchy Las (2023).

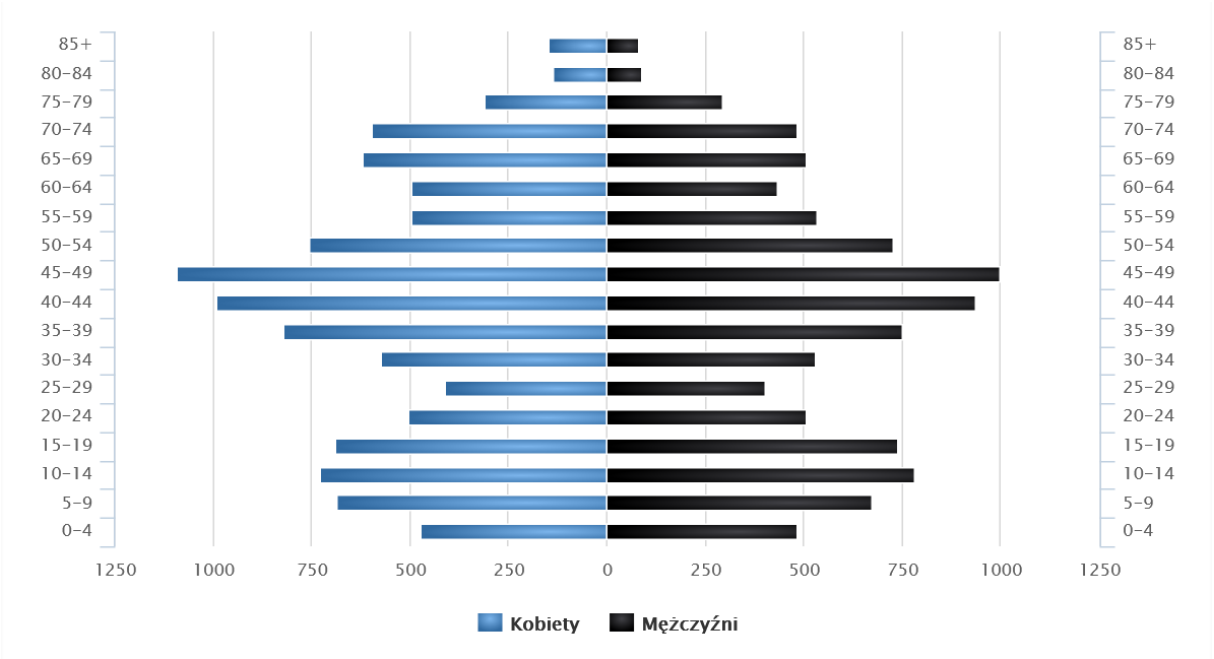

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Suchy_Las#dane-demograficzne na podstawie danych GUS.

W okresie lat 2013-2023 odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) utrzymywał się na poziomie 23-24%. Był to wskaźnik stale wyższy od ogólnopolskiego (o około 5%) i ogólnowojewódzkiego (o około 4%). Jednak w tym samym czasie udział tej grupy w populacji powiatu poznańskiego wzrósł z 21,9% do 23,2% (tabela 3.).

Tabela 3. Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym [%] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	% w wieku przedprodukcyjnym										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	18,2	18,0	18,0	17,9	18,0	18,1	18,1	18,4	18,4	18,4	18,2
Wielkopolskie	19,3	19,2	19,2	19,2	19,3	19,3	19,4	19,5	19,6	19,6	19,4
Powiat poznański	21,9	21,9	22,1	22,3	22,6	22,8	23,0	23,4	23,5	23,4	23,2
Buk	20,8	20,3	20,2	20,2	20,3	20,3	20,3	20,4	20,5	20,5	20,4
Buk - miasto	19,7	18,9	18,9	18,8	18,8	18,7	18,7	17,8	18,0	17,5	17,3
Buk - obszar wiejski	22,0	21,7	21,4	21,6	21,7	21,9	21,8	22,6	22,6	22,8	22,8
Czerwonak	20,5	20,4	20,3	20,2	20,3	20,3	20,3	20,8	20,7	20,7	20,3
Dopiewo	25,6	26,0	26,4	26,8	27,2	27,4	27,6	27,8	27,9	27,8	27,4
Kleszczewo	25,6	25,6	25,9	26,5	26,5	26,8	26,9	27,1	27,4	27,1	26,8
Komorniki	25,0	25,4	25,7	26,4	27,0	27,3	27,8	27,6	27,8	27,6	27,0
Kostrzyn	21,0	20,9	20,9	20,9	21,1	21,3	21,3	22,1	22,2	22,3	22,2
Kostrzyn - miasto	20,2	20,0	19,9	19,8	20,0	19,8	19,8	20,3	20,1	19,8	19,6
Kostrzyn - obszar wiejski	22,0	22,0	22,2	22,2	22,4	22,9	22,9	24,0	24,3	24,7	24,8
Kórnik	23,4	23,5	23,9	24,1	24,6	24,9	25,2	25,8	25,9	25,9	25,7

Obszar	% w wieku przedprodukcyjnym										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kórnik - miasto	21,0	21,2	21,5	21,5	21,5	21,4	21,4	21,4	21,6	21,5	21,4
Kórnik - obszar wiejski	24,5	24,5	25,0	25,3	25,8	26,2	26,6	27,2	27,3	27,2	26,9
Luboń	20,6	20,6	20,7	20,8	20,9	20,8	20,7	20,4	20,4	20,1	19,7
Mosina	20,8	20,9	21,0	21,2	21,4	21,6	21,8	22,5	22,7	22,5	22,2
Mosina - miasto	18,9	19,0	19,3	19,5	19,5	19,7	19,7	20,6	20,8	20,6	20,4
Mosina - obszar wiejski	22,3	22,4	22,3	22,4	22,8	23,0	23,2	23,9	23,9	23,8	23,5
Murowana Goślina	19,7	19,4	19,3	19,3	19,6	19,7	19,6	20,1	20,2	20,2	19,8
Murowana Goślina - miasto	18,3	18,1	18,0	18,3	18,5	18,7	18,7	18,8	18,9	19,0	18,7
Murowana Goślina - obszar wiejski	21,9	21,6	21,3	21,0	21,3	21,3	21,1	22,0	22,1	22,0	21,4
Oborniki	20,3	20,4	20,3	20,4	20,6	20,7	20,5	21,2	21,3	21,2	21,0
Oborniki - miasto	19,0	19,1	19,1	19,3	19,4	19,5	19,4	19,4	19,5	19,3	19,1
Oborniki - obszar wiejski	22,1	22,0	21,8	21,7	21,9	22,0	21,7	23,1	23,3	23,1	22,9
Pobiedziska	20,6	20,6	20,7	20,9	20,9	20,7	21,0	21,3	21,4	21,3	21,0
Pobiedziska - miasto	20,1	20,2	20,3	20,5	20,5	20,6	20,9	20,9	21,3	21,2	20,9
Pobiedziska - obszar wiejski	21,2	21,0	21,1	21,3	21,2	20,8	21,0	21,7	21,4	21,3	21,1
Puszczykowo	17,8	17,8	17,8	17,9	17,9	17,9	17,8	17,4	17,4	17,2	16,9
Rokietnica	24,8	24,8	25,1	25,3	25,6	25,8	26,0	26,1	26,4	26,5	26,2
Skoki	21,1	21,0	21,0	21,2	21,4	21,7	21,6	22,3	22,2	22,4	22,1
Skoki - miasto	20,7	20,6	21,0	21,4	21,8	22,1	22,1	22,6	23,0	23,3	22,9
Skoki - obszar wiejski	21,4	21,2	20,9	20,9	21,0	21,5	21,1	22,0	21,5	21,7	21,4
Stęszew	20,1	20,1	19,8	19,7	19,8	19,9	20,0	20,0	20,1	20,0	19,9
Stęszew - miasto	20,1	20,6	20,4	20,2	20,4	20,4	20,5	20,1	20,1	20,0	19,7
Stęszew - obszar wiejski	20,1	19,9	19,4	19,4	19,4	19,6	19,7	20,0	20,1	20,1	20,0
Suchy Las	23,9	23,8	23,8	24,0	24,0	24,0	23,8	24,1	24,0	23,7	23,1
Swarzędz	20,9	20,9	21,1	21,3	21,8	22,0	22,3	22,5	22,5	22,5	22,2
Swarzędz - miasto	19,4	19,1	19,0	19,0	19,1	19,0	18,9	18,6	18,2	18,0	17,5
Swarzędz - obszar wiejski	24,1	24,3	24,8	25,2	26,1	26,7	27,1	27,1	27,1	27,2	26,8
Szamotuły	19,2	19,1	19,3	19,5	19,7	19,8	19,9	20,1	20,1	20,0	19,8
Szamotuły - miasto	17,9	17,7	18,0	18,1	18,3	18,3	18,7	18,3	18,3	18,1	17,8
Szamotuły - obszar wiejski	21,5	21,6	21,6	21,9	22,0	22,1	22,0	22,9	23,0	22,9	22,8
Śrem	19,6	19,5	19,5	19,6	19,7	19,8	19,9	20,4	20,4	20,5	20,2
Śrem - miasto	18,6	18,5	18,7	18,7	18,8	18,9	18,7	18,6	18,5	18,5	18,2
Śrem - obszar wiejski	22,3	22,0	21,8	21,8	22,0	22,1	22,7	24,3	24,3	24,3	24,0
Tarnowo Podgórne	22,4	22,3	22,6	23,0	23,4	23,7	23,9	24,5	24,7	24,7	24,5
Poznań	15,5	15,7	15,9	16,2	16,5	16,8	17,0	15,4	15,6	15,7	15,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) przez większość analizowanego okresu utrzymywał się na zbliżonym poziomie, dopiero po 2021 r. wykazał widoczny spadek.

Przez cały okres lat 2013-2023 w gminie Suchy Las notowano niski odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym - najniższy w Metropolii Poznań obok miast Puszczykowo i Kórnik, dopiero w ostatnich latach inne miasta również zaczęły cechować się niską wartością tego wskaźnika, wyraźnie poniżej

60%. Spośród gmin klasyfikowanych jako wiejskie, podobnymi wielkościami odznaczają się jeszcze Czerwonak i Tarnowo Podgórne, a więc obszary „starej" suburbanizacji (tabela 4.).

Tabela 4. Udział liczby ludności w wieku produkcyjnym [%] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	% w wieku produkcyjnym										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	63,4	63,0	62,4	61,8	61,2	60,6	60,0	59,4	59,1	58,7	58,4
Wielkopolskie	63,6	63,1	62,6	62,0	61,3	60,7	60,1	59,8	59,4	59,0	58,8
Powiat poznański	64,5	64,0	63,3	62,6	61,8	61,2	60,7	60,3	60,0	59,8	59,7
Buk	63,8	63,7	63,3	62,7	61,8	61,3	61,0	60,3	60,0	59,8	59,7
Buk - miasto	62,1	62,2	61,7	61,1	60,5	60,2	60,0	59,3	58,8	58,6	58,4
Buk - obszar wiejski	65,6	65,2	64,8	64,3	63,1	62,3	62,0	61,1	61,0	60,7	60,6
Czerwonak	66,9	66,3	65,5	64,7	63,5	62,4	61,5	60,0	59,4	58,9	58,5
Dopiewo	63,5	63,0	62,2	61,4	60,7	60,3	60,2	60,3	60,1	60,0	60,0
Kleszczewo	63,6	63,5	62,9	62,0	61,9	61,6	61,5	61,9	61,7	61,9	61,9
Komorniki	64,2	63,9	63,3	62,4	61,5	60,9	60,3	61,3	61,0	61,0	61,2
Kostrzyn	65,0	64,5	64,0	63,5	62,8	62,3	61,7	60,6	60,4	60,1	59,7
Kostrzyn - miasto	64,9	64,3	64,0	63,4	62,6	62,1	61,1	60,1	59,9	59,6	59,1
Kostrzyn - obszar wiejski	65,1	64,8	64,1	63,6	63,1	62,5	62,3	61,2	60,9	60,6	60,3
Kórnik	63,7	63,4	62,8	62,4	61,8	61,5	61,2	61,2	61,0	60,8	60,9
Kórnik - miasto	62,2	61,5	60,9	60,5	60,0	59,7	59,5	59,2	58,7	58,4	58,2
Kórnik - obszar wiejski	64,5	64,4	63,6	63,2	62,5	62,2	61,8	61,9	61,7	61,6	61,6
Luboń	63,4	62,9	62,3	61,7	61,2	60,8	60,5	60,7	60,4	60,2	60,1
Mosina	64,3	63,7	63,0	62,2	61,6	61,2	60,4	59,5	59,2	59,1	59,1
Mosina - miasto	63,5	62,5	61,6	60,7	60,2	59,7	59,0	57,7	57,2	57,0	56,9
Mosina - obszar wiejski	64,9	64,6	64,1	63,4	62,7	62,3	61,5	60,8	60,6	60,5	60,6
Murowana Goślina	68,3	67,9	67,5	66,6	65,7	64,8	63,9	62,0	61,2	60,2	59,7
Murowana Goślina - miasto	70,0	69,5	69,0	68,0	67,0	66,0	64,9	62,8	61,9	60,3	59,3
Murowana Goślina - obszar wiejski	65,4	65,3	64,8	64,4	63,7	62,8	62,4	60,7	60,1	60,0	60,3
Oborniki	64,5	63,8	63,1	62,4	61,7	60,9	60,4	59,1	58,8	58,4	58,1
Oborniki - miasto	64,3	63,3	62,4	61,6	60,9	59,9	59,1	58,0	57,4	56,8	56,5
Oborniki - obszar wiejski	64,8	64,3	63,8	63,4	62,6	62,0	61,8	60,4	60,2	59,9	59,8
Pobiedziska	64,5	64,0	63,5	62,9	62,2	61,9	61,2	60,3	59,8	59,6	59,3
Pobiedziska - miasto	64,4	63,8	63,5	62,7	62,2	61,5	60,9	60,3	59,6	59,4	58,9
Pobiedziska - obszar wiejski	64,6	64,1	63,6	63,0	62,3	62,2	61,5	60,3	60,1	59,7	59,6
Puszczykowo	62,8	61,9	61,0	60,2	59,3	59,1	58,3	56,1	55,4	55,3	55,0
Rokietnica	63,9	63,5	62,8	62,2	61,5	61,3	60,9	60,9	60,8	60,6	60,8
Skoki	65,3	65,2	64,9	64,2	63,3	62,1	61,8	60,3	60,2	59,6	59,5
Skoki - miasto	65,9	65,6	64,7	63,3	62,3	61,1	60,6	59,7	59,0	58,3	58,1
Skoki - obszar wiejski	64,9	64,8	65,1	64,9	64,1	63,0	62,8	60,7	61,1	60,8	60,7
Stęszew	65,2	64,6	64,3	63,8	62,8	62,1	61,3	60,7	60,2	59,7	59,5
Stęszew - miasto	65,2	64,1	63,4	62,9	61,7	60,9	59,8	59,4	58,9	58,1	57,8
Stęszew - obszar wiejski	65,2	65,0	65,0	64,4	63,5	62,8	62,3	61,5	61,1	60,8	60,5
Suchy Las	62,6	61,8	61,0	60,1	59,3	58,8	58,7	58,7	58,5	58,4	58,5

Obszar	% w wieku produkcyjnym										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Swarzędz	65,1	64,5	63,6	62,9	62,0	61,3	60,6	60,6	60,4	60,1	60,0
Swarzędz - miasto	65,5	64,8	63,8	63,0	61,9	61,1	60,3	59,5	59,1	58,8	58,5
Swarzędz - obszar wiejski	64,4	63,9	63,2	62,7	62,1	61,6	61,0	61,9	61,7	61,5	61,6
Szamotuły	63,8	63,2	62,6	61,9	61,1	60,5	59,9	59,2	58,6	58,4	58,1
Szamotuły - miasto	63,1	62,4	61,6	60,8	59,9	59,3	58,4	58,1	57,6	57,3	56,9
Szamotuły - obszar wiejski	65,1	64,8	64,4	63,8	63,1	62,5	62,3	60,9	60,2	60,2	59,8
Śrem	64,3	63,7	62,8	62,0	61,3	60,5	59,8	59,1	58,9	58,3	58,0
Śrem - miasto	64,0	63,2	62,1	61,2	60,2	59,3	58,6	58,0	57,6	56,9	56,5
Śrem - obszar wiejski	64,9	64,8	64,6	64,3	63,9	63,3	62,8	61,4	61,4	61,2	60,9
Tarnowo Podgórne	63,6	62,9	62,2	61,2	60,3	59,6	59,1	59,0	58,6	58,3	58,4
Poznań	63,2	62,2	61,3	60,4	59,5	58,7	58,1	60,9	60,7	60,4	60,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba mieszkańców w wieku kreatywnym (25-34 lat) na 1000 mieszkańców jest jednak relatywnie nieduża (93,5), ale wykazuje poprawę na tle porównywanej grupy 141 gmin podmiejskich.

Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wyraźnie natomiast wzrósł – o prawie 5%, a więc w stopniu porównywalnym do ogólnopolskiego, a więcej niż w województwie, a zwłaszcza w powiecie poznańskim (tabela 5.).

Tabela 5. Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym [%] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	% w wieku poprodukcyjnym										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	18,4	19,0	19,6	20,2	20,8	21,4	21,9	22,2	22,5	22,9	23,3
Wielkopolskie	17,1	17,7	18,2	18,8	19,4	19,9	20,4	20,7	21,0	21,4	21,8
Powiat poznański	13,6	14,2	14,7	15,1	15,6	16,0	16,3	16,3	16,5	16,8	17,1
Buk	15,3	16,0	16,6	17,1	17,9	18,3	18,7	19,3	19,4	19,7	19,9
Buk - miasto	18,2	18,9	19,5	20,1	20,7	21,1	21,3	23,0	23,2	23,9	24,3
Buk - obszar wiejski	12,4	13,1	13,7	14,1	15,2	15,8	16,3	16,3	16,4	16,5	16,6
Czerwonak	12,6	13,3	14,3	15,1	16,2	17,2	18,2	19,2	19,8	20,5	21,1
Dopiewo	10,9	11,0	11,3	11,9	12,1	12,3	12,2	11,9	12,0	12,2	12,5
Kleszczewo	10,8	10,8	11,2	11,5	11,7	11,6	11,6	11,0	10,9	11,0	11,3
Komorniki	10,7	10,8	11,0	11,2	11,5	11,7	11,9	11,1	11,2	11,5	11,8
Kostrzyn	14,0	14,6	15,0	15,6	16,1	16,5	17,0	17,3	17,4	17,6	18,0
Kostrzyn - miasto	14,9	15,7	16,1	16,8	17,4	18,1	19,1	19,6	20,0	20,7	21,4
Kostrzyn - obszar wiejski	12,9	13,2	13,7	14,2	14,5	14,6	14,8	14,8	14,7	14,7	14,9
Kórnik	12,9	13,1	13,3	13,5	13,7	13,6	13,6	13,0	13,1	13,3	13,4
Kórnik - miasto	16,8	17,3	17,6	18,0	18,5	18,9	19,1	19,4	19,7	20,1	20,4
Kórnik - obszar wiejski	11,0	11,1	11,3	11,5	11,7	11,6	11,6	10,9	11,0	11,2	11,5
Luboń	16,0	16,6	17,0	17,5	18,0	18,4	18,8	18,9	19,2	19,7	20,1
Mosina	14,9	15,4	16,0	16,6	17,0	17,2	17,8	18,0	18,2	18,4	18,7
Mosina - miasto	17,6	18,5	19,2	19,8	20,3	20,6	21,2	21,7	22,0	22,4	22,7
Mosina - obszar wiejski	12,8	13,1	13,6	14,1	14,5	14,7	15,3	15,3	15,5	15,7	15,9
Murowana Goślina	12,0	12,7	13,3	14,0	14,7	15,5	16,5	18,0	18,7	19,6	20,6

Obszar	% w wieku poprodukcyjnym										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Murowana Goślina - miasto	11,7	12,4	12,9	13,7	14,5	15,3	16,4	18,4	19,2	20,7	22,0
Murowana Goślina - obszar wiejski	12,7	13,2	13,8	14,6	15,1	15,9	16,5	17,3	17,8	18,0	18,3
Oborniki	15,1	15,8	16,6	17,2	17,7	18,4	19,1	19,6	19,9	20,5	20,9
Oborniki - miasto	16,7	17,6	18,5	19,1	19,7	20,6	21,5	22,6	23,1	23,9	24,4
Oborniki - obszar wiejski	13,2	13,7	14,3	14,9	15,4	16,0	16,5	16,5	16,5	17,0	17,3
Pobiedziska	14,9	15,5	15,7	16,2	16,9	17,4	17,8	18,4	18,8	19,2	19,7
Pobiedziska - miasto	15,5	16,0	16,2	16,8	17,3	17,9	18,2	18,8	19,1	19,4	20,2
Pobiedziska - obszar wiejski	14,3	15,0	15,3	15,7	16,6	16,9	17,5	18,0	18,5	18,9	19,3
Puszczykowo	19,4	20,3	21,1	21,9	22,7	23,1	23,9	26,6	27,1	27,5	28,1
Rokietnica	11,3	11,7	12,1	12,5	12,9	12,9	13,0	12,9	12,9	12,9	12,9
Skoki	13,5	13,9	14,1	14,7	15,3	16,1	16,6	17,5	17,6	17,9	18,4
Skoki - miasto	13,3	13,7	14,3	15,2	15,9	16,8	17,3	17,6	18,0	18,4	19,0
Skoki - obszar wiejski	13,7	14,0	14,0	14,2	14,8	15,5	16,1	17,3	17,3	17,5	17,9
Stęszew	14,7	15,2	15,9	16,5	17,4	18,0	18,6	19,3	19,7	20,2	20,6
Stęszew - miasto	14,7	15,4	16,2	17,0	17,9	18,7	19,8	20,5	21,0	21,9	22,5
Stęszew - obszar wiejski	14,6	15,2	15,6	16,2	17,1	17,5	17,9	18,5	18,8	19,2	19,4
Suchy Las	13,5	14,4	15,2	16,0	16,6	17,2	17,5	17,2	17,5	18,0	18,4
Swarzędz	13,9	14,6	15,3	15,8	16,3	16,7	17,1	16,8	17,1	17,4	17,8
Swarzędz - miasto	15,1	16,1	17,1	18,0	19,0	19,9	20,8	21,9	22,6	23,2	24,0
Swarzędz - obszar wiejski	11,5	11,8	12,0	12,1	11,9	11,7	11,9	11,1	11,2	11,4	11,6
Szamotuły	17,0	17,6	18,1	18,6	19,2	19,7	20,2	20,8	21,3	21,6	22,2
Szamotuły - miasto	19,0	19,9	20,4	21,1	21,7	22,4	22,9	23,6	24,1	24,6	25,3
Szamotuły - obszar wiejski	13,4	13,6	14,0	14,3	14,9	15,3	15,7	16,2	16,7	16,8	17,4
Śrem	16,1	16,9	17,7	18,4	19,0	19,7	20,3	20,5	20,7	21,2	21,8
Śrem - miasto	17,4	18,3	19,3	20,2	21,0	21,8	22,7	23,4	23,9	24,6	25,3
Śrem - obszar wiejski	12,8	13,2	13,6	13,9	14,2	14,6	14,6	14,3	14,3	14,5	15,1
Tarnowo Podgórne	14,0	14,8	15,3	15,8	16,3	16,7	17,1	16,5	16,7	17,0	17,1
Poznań	21,3	22,1	22,8	23,4	24,0	24,5	24,9	23,7	23,8	23,9	24,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada w gminie Suchy Las statystycznie 70,9 osób w wieku nieprodukcyjnym, zaś w całej Metropolii 67,2.

Ludność gminy jest na tle porównywalnych obszarów Metropolii starsza, choć nie jest to jeszcze etap starości demograficznej z uwagi na wciąż wysoki odsetek dzieci i młodzieży – wyraźnie wyższy, niż odsetek grupy najstarszej.

Na tle większości gmin „szczęściarzy", które odznaczają się wysoką dynamiką demograficzną w zakresie napływu nowej ludności, zauważyć można, że ludność gminy Suchy Las starzej się szybciej:

Tabela 6. Liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 15-64 lata.

Obszar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Dynamika
Białe Błota	12,3	12,9	13,5	14,2	14,7	15,2	15,9	16,3	16,7	17,3	17,8	44,7
Lubicz	12,6	13,5	14,3	15,2	16,3	17,2	18,2	19,4	19,9	20,6	21,8	73,0
Zławieś Wielka	13,7	14,4	14,9	15,6	16,3	17	17,6	18	18,5	19,2	19,7	43,8

Michałowice	15,9	16,5	16,8	17,4	17,8	19,1	19,6	19,2	19,6	19,8	20,4	28,3
Zabierzów	21,1	21,6	22,1	23,1	23,8	24,6	25,6	25,3	26	26,4	27,4	29,9
Pruszcz Gdański	11,3	11,7	12,5	13,1	13,9	14,4	15,2	15,5	16,1	16,8	17,3	53,1
Suchy Las	14,2	15,4	16,9	18,4	20,1	21	21,9	21,9	22,7	23,7	24,4	71,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie: analizy.monitorrozwoju.pl

4.1.2. Ruch naturalny

Wskaźnik zawierania małżeństw w gminie Suchy Las jest od lat niski (w 2023 r. 3,2 na 1000 mieszkańców, podczas gdy w Polsce 3,9, w województwie 4,0, a w powiecie poznańskim 3,8), ale w odróżnieniu od innych okolicznych gmin, nie wykazuje wyraźnego trendu malejącego. Może to oznaczać dojście zjawiska do pewnego minimalnego poziomu, wokół którego będzie się utrzymywać w dalszym okresie.

Poziom urodzeń był niski i przez cały okres 2018-2023 spadał, podobnie jak w całej Polsce, zbliżając się do wielkości charakterystycznych dla całego kraju i województwa, a znacznie niższych aniżeli w powiecie poznańskim i „najmłodszych" demograficznie gminach. Niższe współczynniki urodzeń odnotowano tylko w Puszczykowie, Luboniu, w gm. Czerwonak, zbliżone w gm. Murowana Goślina.

Tabela 7. Urodzenia żywe na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	9,60	9,75	9,60	9,95	10,46	10,11	9,77	9,31	8,73	8,07	7,23
Wielkopolskie	10,56	10,66	10,58	10,99	11,61	11,11	10,72	10,22	9,57	8,72	7,89
Powiat poznański	11,84	11,99	12,62	13,42	13,94	13,15	12,71	11,58	11,05	10,16	8,70
Buk	10,57	10,13	11,81	11,92	14,13	13,24	10,65	9,95	10,15	9,87	9,27
Buk - miasto	11,86	8,55	9,90	9,76	12,43	11,02	8,95	9,41	9,62	8,37	9,39
Buk - obszar wiejski	9,27	11,71	13,72	14,03	15,77	15,33	12,23	10,39	10,59	11,04	9,17
Czerwonak	11,17	11,22	10,81	10,47	10,09	9,89	8,67	9,32	7,86	6,71	6,25
Dopiewo	13,87	13,93	14,76	15,87	16,84	14,74	15,10	13,73	13,45	12,47	10,38
Kleszczewo	15,94	12,13	16,26	16,47	13,98	16,75	15,13	15,59	15,16	12,34	12,17
Komorniki	15,61	16,83	17,67	20,48	20,84	17,86	18,85	14,83	13,99	10,95	8,68
Kostrzyn	9,82	10,88	11,23	11,40	12,43	12,37	11,12	12,73	11,21	10,62	9,24
Kostrzyn - miasto	8,46	10,18	10,26	11,54	11,53	11,22	11,27	12,43	8,77	8,22	7,81
Kostrzyn - obszar wiejski	11,42	11,71	12,39	11,23	13,47	13,69	10,95	13,04	13,68	13,00	10,62
Kórnik	13,80	14,06	13,18	15,29	17,09	15,61	16,60	13,26	13,04	11,55	10,78
Kórnik - miasto	15,19	12,91	11,78	13,49	15,65	11,55	12,03	12,85	9,59	9,60	9,33
Kórnik - obszar wiejski	13,13	14,61	13,83	16,09	17,69	17,22	18,31	13,39	14,14	12,15	11,20
Luboń	11,73	12,22	11,99	12,12	13,38	11,57	10,97	10,42	9,33	8,24	7,26
Mosina	10,67	11,78	12,55	13,40	13,22	12,96	11,64	10,82	9,78	8,81	7,59
Mosina - miasto	10,36	10,49	10,76	11,21	11,55	12,12	10,81	11,75	9,44	7,16	5,88
Mosina - obszar wiejski	10,92	12,78	13,91	15,04	14,46	13,57	12,24	10,15	10,02	9,97	8,78
Murowana Goślina	10,98	11,27	10,82	10,84	12,55	11,52	10,25	9,13	8,00	9,75	7,34
Murowana Goślina - miasto	9,88	11,46	11,26	11,50	12,50	10,85	10,11	9,24	8,31	9,47	7,40
Murowana Goślina - obszar wiejski	12,82	10,95	10,08	9,75	12,63	12,60	10,48	8,94	7,52	10,17	7,23
Oborniki	10,86	11,87	11,76	12,16	12,09	12,33	10,31	10,86	10,63	8,31	8,29
Oborniki - miasto	10,63	11,61	12,07	11,81	11,03	11,06	9,17	10,00	9,90	8,65	7,97
Oborniki - obszar wiejski	11,13	12,18	11,39	12,58	13,33	13,79	11,59	11,79	11,41	7,96	8,62

Obszar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pobiedziska	10,80	11,06	10,91	12,03	10,29	11,15	11,29	10,33	10,45	9,32	7,39
Pobiedziska - miasto	11,10	11,81	11,72	11,51	10,82	12,22	12,10	12,16	12,70	9,64	7,72
Pobiedziska - obszar wiejski	10,52	10,38	10,16	12,49	9,80	10,19	10,57	8,72	8,48	9,04	7,10
Puszczykowo	8,49	8,95	9,39	9,20	8,76	7,97	8,56	7,12	8,04	5,01	4,94
Rokietnica	12,64	13,31	15,26	15,42	16,52	15,08	14,27	12,38	13,01	13,17	10,37
Skoki	12,22	10,11	12,30	13,47	12,55	15,00	12,39	12,61	9,99	11,34	8,88
Skoki - miasto	13,26	10,34	14,13	13,06	15,02	15,95	13,61	13,70	11,79	12,48	10,52
Skoki - obszar wiejski	11,37	9,92	10,82	13,81	10,54	14,23	11,36	11,66	8,38	10,32	7,43
Stęszew	10,26	12,36	10,65	11,23	12,81	11,45	11,80	9,30	9,35	10,30	9,94
Stęszew - miasto	10,61	13,33	9,43	9,93	10,94	10,59	12,61	9,51	10,06	11,44	10,67
Stęszew - obszar wiejski	10,03	11,73	11,46	12,08	14,04	12,01	11,27	9,17	8,90	9,59	9,49
Suchy Las	11,47	9,92	10,28	11,25	11,81	10,62	9,71	9,42	9,67	9,23	7,37
Swarzędz	11,93	10,92	12,88	13,66	13,74	14,12	12,91	11,67	10,76	10,93	8,65
Swarzędz - miasto	11,39	9,17	11,10	11,83	10,86	11,71	10,88	9,54	8,21	8,26	6,52
Swarzędz - obszar wiejski	13,05	14,38	16,22	16,90	18,56	17,91	15,88	14,17	13,61	13,76	10,81
Szamotuły	10,98	9,75	10,49	10,64	11,88	10,79	9,48	9,19	8,33	8,35	7,95
Szamotuły - miasto	10,80	8,44	9,73	10,37	10,97	10,31	8,21	8,49	7,50	7,95	7,14
Szamotuły - obszar wiejski	11,32	12,07	11,81	11,10	13,43	11,61	11,57	10,34	9,68	8,98	9,23
Śrem	10,77	10,46	12,27	11,15	12,83	11,64	11,03	10,54	9,96	8,57	8,01
Śrem - miasto	10,30	10,64	12,13	10,74	13,12	11,33	10,08	9,91	9,14	8,63	7,34
Śrem - obszar wiejski	12,02	9,99	12,65	12,20	12,09	12,41	13,28	11,92	11,67	8,44	9,30
Tarnowo Podgórne	11,26	10,83	12,49	13,43	13,49	12,72	13,15	12,04	11,63	10,02	9,36
Poznań	10,33	10,36	10,41	11,37	11,90	11,61	11,19	10,56	10,11	8,94	8,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Stopa zgonów była również niska przez cały okres, również w czasie pandemii COVID-19 uległa tylko niewielkiej zwyżce (tabela 8.).

Tabela 8. Zgony na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	10,06	9,78	10,27	10,10	10,48	10,78	10,67	12,50	13,68	11,86	10,85
Wielkopolskie	9,32	8,95	9,55	9,30	9,54	10,06	9,80	11,40	12,30	10,88	10,07
Powiat poznański	7,15	6,86	6,98	6,96	7,06	7,68	7,47	7,83	8,68	7,68	7,16
Buk	8,07	7,45	10,36	8,54	8,03	7,65	9,62	9,87	10,62	10,49	8,80
Buk - miasto	8,17	8,23	12,01	8,46	10,96	9,70	12,26	12,37	12,25	11,40	10,47
Buk - obszar wiejski	7,97	6,67	8,72	8,61	5,21	5,73	7,18	7,80	9,30	9,78	7,53
Czerwonak	6,67	6,89	5,59	7,35	6,91	7,53	6,82	8,28	10,30	8,33	8,79
Dopiewo	6,20	5,31	5,08	4,51	5,69	6,11	7,22	5,63	6,44	4,91	5,08
Kleszczewo	7,97	6,77	4,34	5,75	6,35	5,50	6,52	4,44	5,93	5,40	4,03
Komorniki	5,13	5,17	5,86	4,46	5,16	4,69	5,24	5,30	5,61	5,84	5,04
Kostrzyn	8,50	6,95	8,34	8,09	8,82	10,39	8,23	9,81	10,90	9,46	7,95
Kostrzyn - miasto	9,10	6,93	9,42	8,11	8,55	9,77	8,89	11,00	10,40	9,95	8,11
Kostrzyn - obszar wiejski	7,78	6,98	7,06	8,06	9,14	11,09	7,49	8,55	11,40	8,97	7,79
Kórnik	7,41	6,43	7,60	6,43	5,57	6,33	6,00	6,43	6,90	6,53	5,80
Kórnik - miasto	9,01	8,43	9,71	9,12	6,54	8,21	7,73	9,66	10,68	9,60	11,29
Kórnik - obszar wiejski	6,63	5,48	6,61	5,23	5,16	5,59	5,36	5,37	5,70	5,59	4,21
Luboń	7,88	7,67	8,63	8,43	7,75	8,83	8,18	9,03	10,06	8,81	8,02
Mosina	8,12	6,98	7,35	7,40	7,03	8,34	8,54	9,78	10,47	9,55	8,90
Mosina - miasto	9,59	7,53	7,98	9,28	7,97	9,38	9,53	11,82	11,02	11,43	10,30
Mosina - obszar wiejski	6,95	6,56	6,87	5,98	6,33	7,58	7,81	8,31	10,07	8,22	7,92
Murowana Goślina	6,84	6,95	7,05	7,38	7,79	8,25	7,53	7,41	11,02	8,57	7,39
Murowana Goślina - miasto	6,33	5,97	6,87	7,28	7,79	8,17	7,03	6,91	12,02	6,84	6,82
Murowana Goślina - obszar wiejski	7,69	8,57	7,36	7,55	7,80	8,40	8,32	8,18	9,47	11,21	8,27
Oborniki	8,43	8,17	8,44	8,00	9,71	9,34	9,02	10,89	11,36	10,16	9,32
Oborniki - miasto	9,39	9,01	9,79	8,87	10,92	11,01	11,10	12,92	11,55	11,29	10,69
Oborniki - obszar wiejski	7,26	7,15	6,81	6,97	8,29	7,43	6,67	8,68	11,16	8,98	7,91
Pobiedziska	7,86	9,21	9,49	8,90	9,25	10,63	9,26	10,76	10,49	9,27	8,75

Obszar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pobiedziska - miasto	8,43	10,15	10,29	8,77	10,60	12,55	10,69	11,34	12,09	9,14	9,35
Pobiedziska - obszar wiejski	7,33	8,35	8,75	9,02	8,04	8,93	7,98	10,25	9,11	9,39	8,24
Puszczykowo	9,41	8,03	10,62	8,80	11,34	12,62	11,14	13,09	14,39	13,43	11,91
Rokietnica	5,90	6,35	5,20	6,93	6,99	7,80	7,19	7,11	8,46	6,84	6,03
Skoki	9,95	7,85	9,62	9,23	9,70	9,27	10,12	12,31	13,01	10,94	9,47
Skoki - miasto	9,40	7,46	10,06	7,36	8,45	9,71	7,94	11,74	10,72	6,56	9,04
Skoki - obszar wiejski	10,39	8,17	9,28	10,74	10,73	8,92	11,93	12,81	15,05	14,83	9,84
Stęszew	8,17	8,91	8,58	9,55	8,21	11,25	10,08	11,58	10,52	10,43	11,23
Stęszew - miasto	6,84	7,35	8,59	8,08	8,25	10,26	8,41	13,34	10,39	9,59	10,50
Stęszew - obszar wiejski	9,03	9,94	8,57	10,53	8,18	11,90	11,16	10,45	10,60	10,96	11,67
Suchy Las	5,96	6,26	5,26	5,11	5,19	5,54	6,51	6,64	6,56	5,83	6,40
Swarzędz	7,12	7,00	6,08	6,65	7,29	7,18	7,09	7,46	8,62	7,56	6,99
Swarzędz - miasto	7,88	7,24	6,06	7,27	8,21	7,77	7,94	9,98	11,16	10,13	9,19
Swarzędz - obszar wiejski	5,57	6,52	6,11	5,56	5,75	6,26	5,84	4,49	5,77	4,83	4,76
Szamotuły	8,68	9,78	10,39	9,70	9,30	10,23	9,51	11,11	12,15	10,34	9,55
Szamotuły - miasto	8,79	9,97	11,64	9,73	9,96	11,42	9,76	11,94	13,72	10,27	10,85
Szamotuły - obszar wiejski	8,49	9,45	8,21	9,65	8,20	8,22	9,09	9,73	9,59	10,45	7,52
Śrem	8,88	9,16	9,14	8,34	8,91	8,97	9,06	10,64	12,15	9,49	10,03
Śrem - miasto	8,59	9,14	9,36	8,67	8,85	10,05	9,17	11,14	13,46	10,64	10,98
Śrem - obszar wiejski	9,69	9,20	8,55	7,47	9,07	6,33	8,80	9,54	9,41	7,16	8,19
Tarnowo Podgórne	6,00	5,56	6,00	6,22	6,30	6,55	6,57	6,33	6,85	6,23	6,19
Poznań	10,51	10,17	10,68	10,37	10,44	10,91	10,64	12,01	12,90	11,54	10,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dzięki powyższym wskaźnikom, przyrost naturalny do 2023 r. był stale dodatni. W 2023 r. w gminie odnotowano 123 urodzenia i 115 zgonów, a przyrost naturalny wyniósł 0,44 w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

Mapa 3. Ruch naturalny ludności w 2023r.

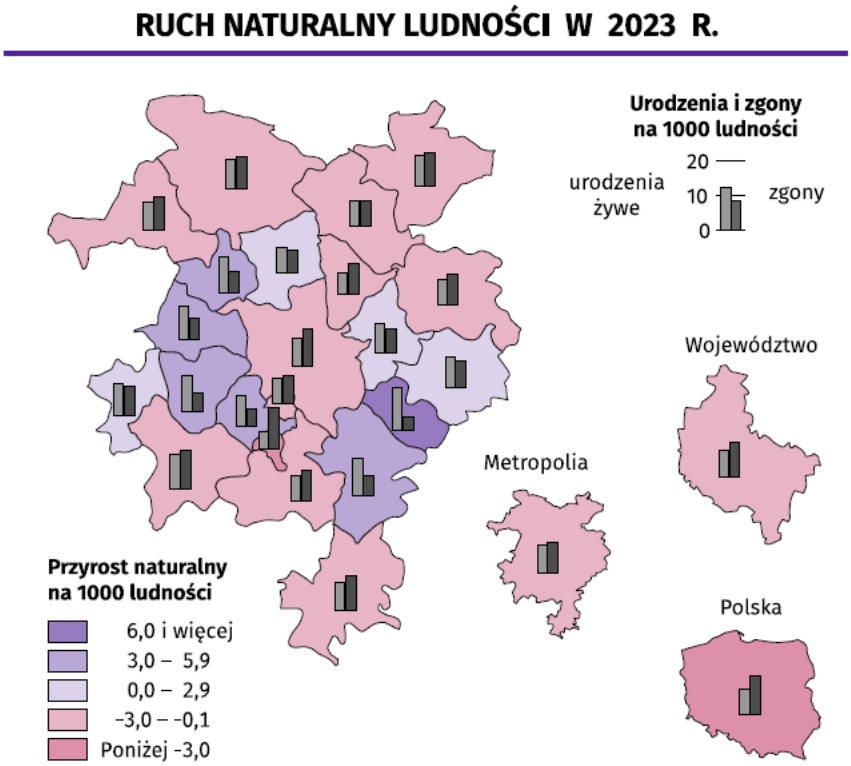

Źródło: https://poznan.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/foldery/metropolia-poznan-w-2023-r-,12,4.html [dostęp: 30.04.2025 r.]

Tabela 9. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych

Obszar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	-0,46	-0,03	-0,67	-0,15	-0,02	-0,68	-0,91	-3,20	-4,95	-3,79	-3,62
Wielkopolskie	1,23	1,71	1,03	1,70	2,06	1,05	0,92	-1,18	-2,74	-2,16	-2,18
Powiat poznański	4,69	5,13	5,64	6,46	6,87	5,47	5,23	3,75	2,37	2,48	1,55
Buk	2,50	2,67	1,46	3,38	6,10	5,58	1,03	0,08	-0,47	-0,63	0,47
Buk - miasto	3,68	0,32	-2,11	1,30	1,47	1,32	-3,31	-2,96	-2,62	-3,03	-1,08
Buk - obszar wiejski	1,30	5,04	5,00	5,42	10,57	9,60	5,04	2,60	1,29	1,26	1,64
Czerwonak	4,50	4,32	5,22	3,12	3,18	2,36	1,85	1,04	-2,44	-1,61	-2,54
Dopiewo	7,68	8,62	9,68	11,36	11,14	8,63	7,88	8,10	7,01	7,56	5,30
Kleszczewo	7,97	5,36	11,92	10,72	7,62	11,25	8,61	11,15	9,23	6,94	8,15
Komorniki	10,48	11,65	11,80	16,02	15,69	13,17	13,61	9,53	8,38	5,12	3,64
Kostrzyn	1,32	3,93	2,89	3,31	3,61	1,98	2,89	2,92	0,31	1,16	1,29
Kostrzyn - miasto	-0,63	3,25	0,84	3,43	2,99	1,44	2,38	1,43	-1,63	-1,73	-0,30
Kostrzyn - obszar wiejski	3,64	4,73	5,33	3,17	4,33	2,60	3,46	4,49	2,28	4,03	2,82
Kórnik	6,40	7,63	5,58	8,85	11,52	9,28	10,59	6,83	6,14	5,02	4,97
Kórnik - miasto	6,18	4,48	2,07	4,37	9,11	3,34	4,31	3,18	-1,09	0,00	-1,96
Kórnik - obszar wiejski	6,50	9,13	7,22	10,86	12,54	11,63	12,95	8,03	8,45	6,56	6,99
Luboń	3,84	4,55	3,36	3,69	5,62	2,74	2,79	1,39	-0,73	-0,58	-0,76
Mosina	2,55	4,80	5,20	6,00	6,19	4,61	3,10	1,04	-0,69	-0,74	-1,30
Mosina - miasto	0,77	2,96	2,78	1,93	3,58	2,74	1,28	-0,07	-1,58	-4,27	-4,43
Mosina - obszar wiejski	3,96	6,21	7,04	9,06	8,13	5,99	4,43	1,84	-0,05	1,75	0,86
Murowana Goślina	4,14	4,32	3,77	3,45	4,76	3,27	2,73	1,72	-3,02	1,18	-0,06
Murowana Goślina - miasto	3,55	5,49	4,39	4,22	4,71	2,69	3,08	2,34	-3,71	2,64	0,58
Murowana Goślina - obszar wiejski	5,13	2,38	2,72	2,20	4,83	4,20	2,16	0,76	-1,95	-1,05	-1,03
Oborniki	2,42	3,70	3,33	4,16	2,38	2,99	1,29	-0,03	-0,73	-1,84	-1,03
Oborniki - miasto	1,25	2,60	2,28	2,94	0,11	0,05	-1,93	-2,92	-1,65	-2,64	-2,72
Oborniki - obszar wiejski	3,87	5,03	4,58	5,61	5,04	6,36	4,92	3,12	0,24	-1,02	0,71
Pobiedziska	2,94	1,85	1,42	3,12	1,03	0,51	2,03	-0,43	-0,05	0,05	-1,36
Pobiedziska - miasto	2,66	1,66	1,42	2,74	0,22	-0,33	1,40	0,82	0,61	0,51	-1,63
Pobiedziska - obszar wiejski	3,20	2,04	1,41	3,47	1,76	1,26	2,60	-1,53	-0,62	-0,35	-1,14

Obszar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Puszczykowo	-0,92	0,92	-1,23	0,41	-2,58	-4,66	-2,58	-5,97	-6,35	-8,42	-6,98
Rokietnica	6,74	6,96	10,07	8,49	9,52	7,28	7,08	5,26	4,54	6,33	4,34
Skoki	2,27	2,26	2,67	4,24	2,85	5,73	2,27	0,31	-3,03	0,40	-0,59
Skoki - miasto	3,86	2,89	4,07	5,70	6,57	6,24	5,67	1,96	1,07	5,92	1,47
Skoki - obszar wiejski	0,98	1,75	1,55	3,07	-0,19	5,31	-0,57	-1,15	-6,67	-4,51	-2,41
Stęszew	2,09	3,44	2,08	1,67	4,60	0,20	1,72	-2,28	-1,17	-0,13	-1,29
Stęszew - miasto	3,76	5,98	0,84	1,85	2,69	0,34	4,20	-3,84	-0,34	1,85	0,17
Stęszew - obszar wiejski	1,00	1,79	2,89	1,55	5,86	0,11	0,11	-1,28	-1,70	-1,37	-2,19
Suchy Las	5,51	3,66	5,02	6,14	6,61	5,08	3,20	2,79	3,11	3,41	0,98
Swarzędz	4,81	3,93	6,80	7,00	6,46	6,94	5,82	4,21	2,15	3,36	1,65
Swarzędz - miasto	3,51	1,93	5,03	4,56	2,66	3,95	2,93	-0,44	-2,94	-1,87	-2,68
Swarzędz - obszar wiejski	7,49	7,85	10,11	11,34	12,81	11,65	10,04	9,69	7,84	8,93	6,05
Szamotuły	2,30	-0,03	0,10	0,94	2,58	0,57	-0,03	-1,92	-3,82	-2,00	-1,60
Szamotuły - miasto	2,00	-1,53	-1,91	0,64	1,01	-1,12	-1,55	-3,45	-6,22	-2,32	-3,71
Szamotuły - obszar wiejski	2,83	2,62	3,60	1,46	5,23	3,39	2,47	0,61	0,09	-1,47	1,71
Śrem	1,88	1,31	3,13	2,81	3,92	2,67	1,97	-0,09	-2,19	-0,92	-2,03
Śrem - miasto	1,72	1,50	2,77	2,07	4,27	1,28	0,91	-1,24	-4,31	-2,01	-3,64
Śrem - obszar wiejski	2,33	0,80	4,10	4,72	3,02	6,08	4,48	2,38	2,26	1,28	1,11
Tarnowo Podgórne	5,26	5,27	6,49	7,21	7,19	6,17	6,57	5,71	4,78	3,78	3,17
Poznań	-0,18	0,19	-0,27	1,00	1,46	0,70	0,55	-1,44	-2,79	-2,59	-2,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Kształtowanie się ruchu naturalnego ludności w gm. Suchy Las w latach 2013-2023 obrazuje wykres 7.

Wykres 7. Ruch naturalny ludności w gminie Suchy Las w latach 2013-2023.

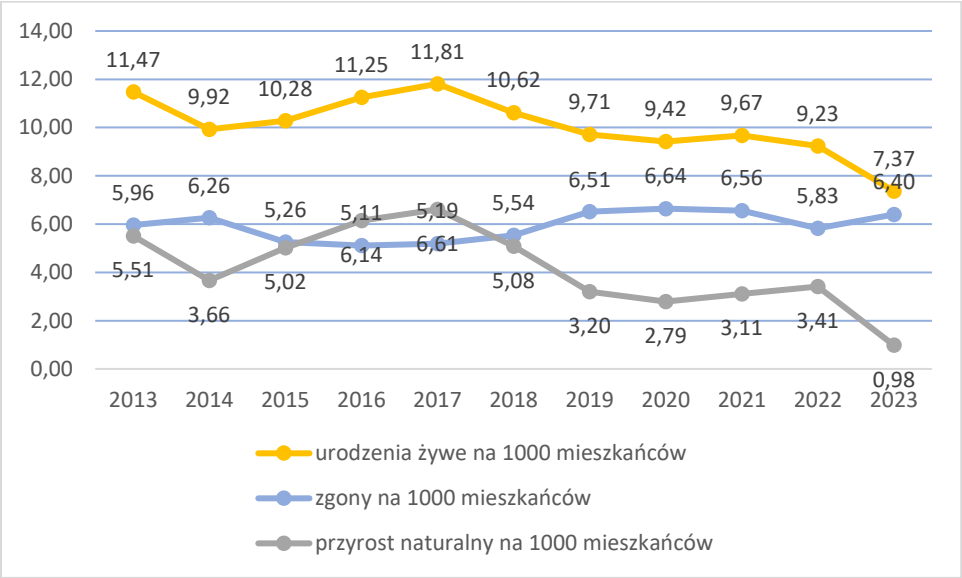

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zauważyć można, że po stopniowym wzroście w latach 2014-2017 (kiedy to w latach 2016-2017 wartość przyrostu naturalnego była wyższa niż współczynnika zgonów, co oznacza, że przewaga liczby urodzeń nad liczbą zgonów była ponad dwukrotna) nastąpiło stopniowe obniżanie się zarówno współczynnika urodzeń jak i zgonów przy pozostawaniu stopy przyrostu naturalnego na stabilnym poziomie 2,8 – 3,4 na 1000 mieszkańców w latach 2019-2022, po czym w roku 2023 zanotowano znaczący spadek wskaźnika urodzeń, w wyniku czego przyrost naturalny spadł do wartości minimalnej. Wstępne dane za 2024 r. wskazują na kontynuację tej tendencji.

4.1.3. Migracje

Zwiększanie się populacji gminy jest w przeważającej mierze wynikiem dodatniego salda migracji, które każdorazowo wynosiło powyżej 10 na 1000 mieszkańców. Natężenie zjawiska migracji należy do średnich w skali Metropolii, co obrazuje mapa 4. i tabela 10.

W typologii demograficznej jednostek przestrzennych wg J. Webba[14] gmina Suchy Las zalicza się do typu C (dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji).

W latach 2002-2020 81% ruchu migracyjnego do- i z gminy Suchy Las realizowane było w ramach Metropolii Poznań, a udział samego Poznania wyniósł 62,6% (40% wymeldowani i 71% zameldowań). Potwierdza to silne związki gminy z Poznaniem.

W tym okresie do gminy wymeldowało się 3 830 osób, a napłynęło 10 460. Przewaga napływu była więc niemal trzykrotna. Saldo migracji po przejściowym wzroście w latach 2017-2019 spada (tabela 10.). W roku 2023 miało miejsce w gminie Suchy Las 715 zameldowań na pobyt stały oraz 238 wymeldowań z pobytu stałego.

[14] https://krakow.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/krak/ASSETS_ludnosc_2007_typologia_demograficzna_pl.pdf

Mapa 4. Saldo migracji na pobyt stały w 2023r.

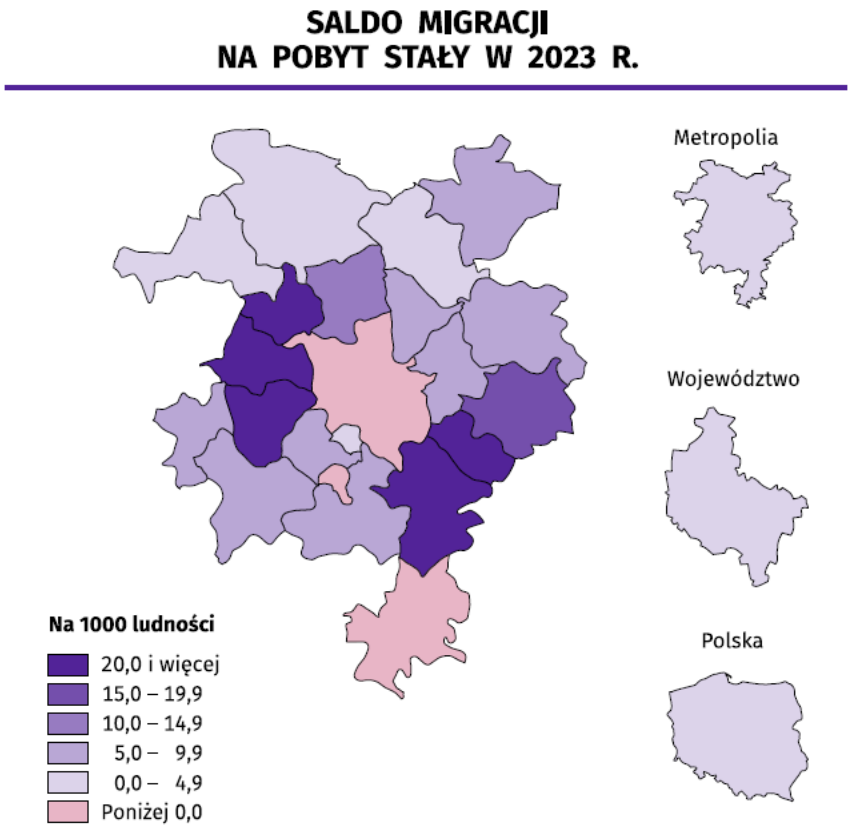

Źródło: https://poznan.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/foldery/metropolia-poznan-w-2023-r-,12,4.html [dostęp: 30.04.2025 r.]

Tabela 10. Saldo migracji na 1000 ludności [osoba] w latach 2013-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	suma
Powiat poznański	17,3	14,1	0,0	15,1	15,1	17,0	18,0	14,0	13,3	11,7	12,0	147,6
Oborniki	1,4	2,7	0,0	1,6	-0,8	-0,7	-0,6	-0,4	0,7	0,2	0,4	4,5
Oborniki - miasto	-3,9	-2,1	0,0	-3,3	-2,8	-9,1	-4,9	-8,0	-7,1	-6,4	-5,3	-52,9
Oborniki - obszar wiejski	8,0	8,5	0,0	7,3	1,5	8,9	4,1	7,8	8,9	7,0	6,2	68,2
Luboń	6,3	2,5	0,0	7,3	4,5	2,5	2,9	1,7	-3,0	-1,2	0,0	23,5
Puszczykowo	5,7	3,1	0,0	-1,0	3,3	4,2	1,5	-2,6	-0,5	5,2	-1,5	17,4
Buk	-0,8	-1,4	0,0	2,3	0,1	0,3	2,1	4,6	6,6	5,3	5,9	25,0
Buk - miasto	-2,6	-5,3	0,0	-0,3	-4,6	-8,1	-8,3	-7,8	-5,8	-12,6	-8,5	-63,9
Buk - obszar wiejski	1,0	2,6	0,0	4,8	4,6	8,2	11,6	14,9	16,7	19,4	16,8	100,6
Czerwonak	5,2	0,9	0,0	5,7	2,2	1,3	1,3	4,3	2,7	3,0	6,7	33,3
Dopiewo	44,7	38,3	0,0	31,7	35,9	31,1	41,6	30,5	31,7	23,4	21,3	330,2
Kleszczewo	37,6	35,4	0,0	26,5	19,8	44,4	41,0	34,1	37,2	29,7	22,2	327,9
Komorniki	42,6	38,8	0,0	33,8	30,1	30,2	27,6	16,5	12,4	3,7	7,8	243,5
Kostrzyn	10,0	6,2	0,0	7,2	5,9	6,9	9,4	10,9	12,7	16,6	16,9	102,7
Kostrzyn - miasto	7,8	5,0	0,0	4,1	2,1	-4,3	0,1	0,5	2,1	3,7	2,4	23,5
Kostrzyn - obszar wiejski	12,6	7,5	0,0	10,9	10,3	19,7	19,7	21,8	23,4	29,5	30,9	186,3
Kórnik	30,1	24,1	0,0	29,4	35,9	39,6	40,1	27,9	26,6	27,1	22,1	302,9
Kórnik - miasto	14,4	12,0	0,0	2,8	-4,2	3,0	6,7	5,5	4,4	-3,3	-2,7	38,6

Obszar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	suma
Kórnik - obszar wiejski	37,8	29,9	0,0	41,3	52,8	54,0	52,6	35,3	33,7	36,3	29,3	403,0
Mosina	20,4	19,7	0,0	14,0	13,6	16,6	9,6	8,7	8,7	7,6	9,1	128,0
Mosina - miasto	10,7	10,4	0,0	10,7	8,9	15,1	6,9	10,4	4,7	1,2	4,7	83,7
Mosina - obszar wiejski	28,1	26,8	0,0	16,4	17,1	17,7	11,5	7,6	11,6	12,2	12,1	161,1
Murowana Goślina	-2,1	-1,4	0,0	-2,5	-1,8	-0,5	0,8	1,1	2,3	5,4	3,0	4,3
Murowana Goślina - miasto	-7,3	-4,2	0,0	-8,9	-4,9	-1,7	0,2	-3,9	-0,4	2,8	1,3	-27,0
Murowana Goślina - obszar wiejski	6,6	3,2	0,0	8,0	3,3	1,6	1,8	8,9	6,5	9,3	5,6	54,8
Pobiedziska	9,8	8,0	0,0	7,7	3,0	4,6	9,7	8,7	9,0	7,4	8,8	76,7
Pobiedziska - miasto	3,0	4,9	0,0	1,6	-3,4	3,6	13,4	10,7	6,6	5,6	4,4	50,4
Pobiedziska - obszar wiejski	16,2	10,9	0,0	13,2	8,7	5,5	6,3	7,0	11,2	8,9	12,7	100,6
Rokietnica	38,9	26,0	0,0	28,2	34,4	42,7	40,4	26,6	32,1	22,5	24,4	316,2
Stęszew	2,4	2,0	0,0	3,4	-1,9	0,9	5,2	2,1	5,3	4,0	5,1	28,5
Stęszew - miasto	-0,2	2,4	0,0	-0,2	-3,5	-0,2	-1,2	-2,2	-0,2	-8,6	-6,1	-20,0
Stęszew - obszar wiejski	4,1	1,7	0,0	5,8	-0,8	1,5	9,3	4,9	8,8	11,8	12,0	59,1
Suchy Las	17,5	14,3	0,0	10,7	17,1	24,7	25,6	17,9	10,3	10,6	12,3	161,0
Swarzędz	9,7	9,4	0,0	12,0	13,4	11,7	12,0	10,3	7,7	6,9	6,6	99,7
Swarzędz - miasto	-5,4	-3,7	0,0	-5,9	-6,5	-12,6	-8,7	-9,1	-11,1	-11,8	-8,9	-83,7
Swarzędz - obszar wiejski	40,8	35,1	0,0	43,8	46,6	50,0	42,2	33,2	28,8	26,9	22,4	369,8
Tarnowo Podgórne	24,8	16,8	0,0	26,3	22,4	28,1	31,3	22,6	22,0	22,0	25,0	241,3
Szamotuły	0,6	-0,2	0,0	4,6	2,0	3,4	4,3	0,4	1,4	-0,3	0,2	16,4
Szamotuły - miasto	-2,9	-5,1	0,0	-1,0	2,1	-0,6	0,6	-2,5	-2,9	-6,0	-5,8	-24,1
Szamotuły - obszar wiejski	6,8	8,6	0,0	14,2	1,7	10,2	10,5	5,2	8,5	8,8	9,6	84,1
Śrem	-0,6	-1,5	0,0	1,1	0,1	1,1	1,3	0,5	2,0	1,5	-0,1	5,4
Śrem - miasto	-5,9	-6,1	0,0	-4,2	-6,4	-7,3	-8,7	-8,2	-7,1	-9,8	-12,2	-75,9
Śrem - obszar wiejski	13,8	10,6	0,0	14,8	16,5	21,6	24,9	19,2	21,1	24,2	23,5	190,2
Skoki	2,7	1,9	0,0	3,5	5,0	4,9	6,6	9,7	13,1	10,3	6,8	64,5
Skoki - miasto	-1,9	1,0	0,0	5,5	9,4	2,8	17,2	6,1	18,0	2,3	7,2	67,6
Skoki - obszar wiejski	6,5	2,7	0,0	1,9	1,3	6,6	-2,3	12,8	8,8	17,5	6,5	62,3
Poznań	-4,7	-3,4	0,0	-3,3	-3,5	-3,5	-3,2	-3,1	-2,2	-2,9	-2,0	-31,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Z powyższej tabeli odczytać można, że w gminie Suchy Las w okresie 2013-2023 przybyło w wyniku migracji średnio 161 osób na 1000 mieszkańców. Jednak niektóre gminy wykazały w tym czasie przyrost migracyjny rzędu 400 i więcej osób na 1000 zamieszkałych.

Zjawisko migracji związane z suburbanizacją przenosi się do drugiego pierścienia gmin wokół Poznania, takich jak Kostrzyn, Pobiedziska, Stęszew czy też obszary wiejskie gminy Buk i Śrem.

Saldo migracji osób w wieku 15-39 lat na 1000 osób stało się w porównaniu z grupą 141 gmin podmiejskich umiarkowane i spadło z 39,5 w 2019 r. do 14,6 w 2023 r., podczas gdy w grupie B4_GM w tym czasie mieściło się w przedziale 16-18 osób na 1000 mieszkańców. Także na tle grupy „szczęściarzy” pozycja gminy Suchy Las jest relatywnie niska i obniża się (wykres 8.).

Wykres 8 Dynamika saldo migracji - gmina Suchy Las na tle gmin - „szczęściarzy".

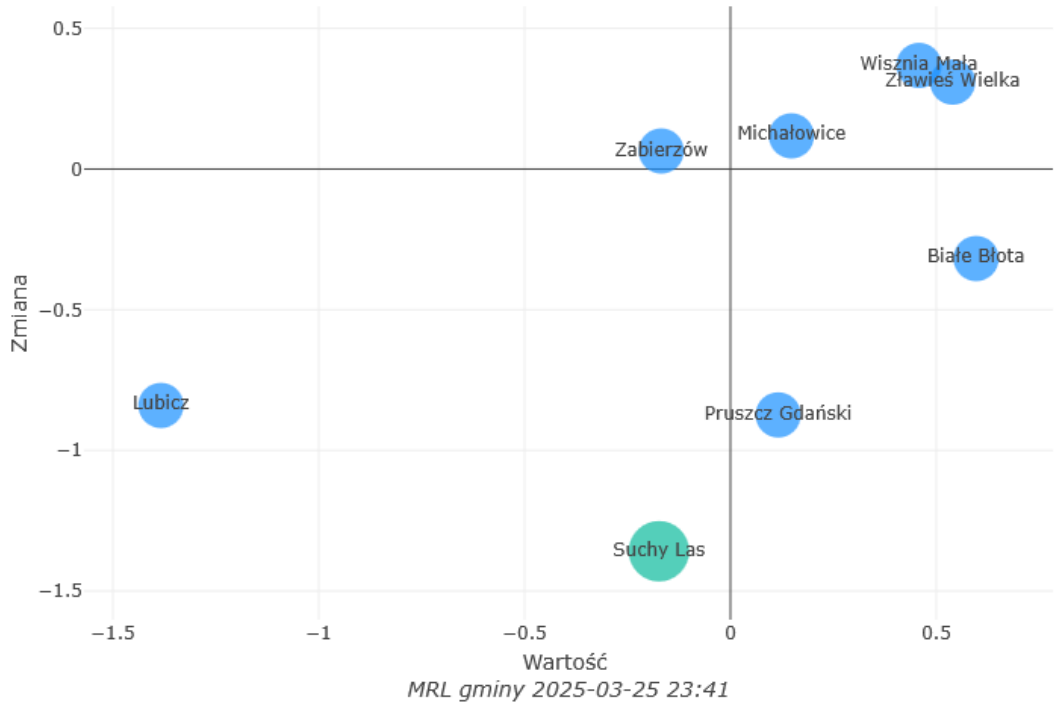

Statystyka ta dotyczy najbardziej mobilnej części społeczeństwa. Może to oznaczać, że z jednej strony słabnie napływ migracyjny, choć z drugiej strony położenie w pobliżu Poznania daje możliwość pracy, nauki i spędzania czasu wolnego w ośrodku metropolitalnym bez potrzeby zmiany miejsca zamieszkania.

Ponieważ, jak to ukazano w tabeli 1., zmiany liczby ludności w gminie Suchy Las (przyrost rzeczywisty) są głównie wynikiem dodatniego salda migracji, obniżenie się tego wskaźnika po przejściowej kulminacji w latach 2018-2019 spowodowało osłabienie tempa zwiększania się liczby ludności gminy, a wraz ze zmniejszaniem się przyrostu naturalnego uzależnienie zmiany liczby ludności gminy od procesów migracyjnych przybrało na sile.

4.1.4. Prognozy liczby ludności

Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego[15] wzrost liczby ludności gminy ma trwać nieprzerwanie do końca horyzontu prognozy (do 2060 r.). Prognozę opracowano biorąc za punkt wyjściowy 31 grudnia 2023 r. i przyjmując wielkość ludności gminy 20 359 (znacznie odbiegającą od ewidencji gminnej). Wedle tej prognozy na koniec 2035 r. gminę Suchy Las ma zamieszkiwać 23 559 osób, a zmiana liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych ma być nierównomierna.

Liczba dzieci i młodzieży (wiek 0-17 lat) do 2035 r. ma spaść o 7,3% (z 4 820 do 4 467). W późniejszym okresie jednak liczba osób w tym pokoleniu ma zacząć wzrastać aż do 5 444 w 2054 r. Z uwagi jednak na gwałtowny spadek dzietności w ostatnich latach, wszelkie prognozy w tym zakresie należy traktować z rezerwą.

[15] https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html

Wzrastać ma natomiast populacja gminy w starszych grupach wiekowych. I tak liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) ma wynieść 14 225 w stosunku do 11 880 w 2022 r., a więc o 19,7% więcej niż w 2022 r.

Według prognoz GUS liczba mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym wzrośnie w latach 2022-2035 z 3 659 do 4 866 (o 1/3) natomiast liczba osób wieku powyżej 80 lat ma wzrosnąć prawie trzykrotnie (z 446 do 1 301). Stanowi to istotne wyzwanie dla lokalnej polityki senioralnej, służby zdrowia i pomocy społecznej.

Na cele niniejszej diagnozy wykonana została autorska prognoza ludności ogółem bazująca na danych z ewidencji ludności UG Suchy Las[16]. Wedle tej prognozy liczba ludności gminy ma osiągnąć w 2035 r. 21 569 osób (na podstawie trendu z lat 2013-2024) bądź 21 316 osób (przy wzięciu pod uwagę danych z lat 2022-2024).

Podsumowanie:

- Ludność Suchego Lasu i okolic jest relatywnie młoda na tle kraju i Wielkopolski (23,1% osób w wieku przedprodukcyjnym, 18,4% w wieku poprodukcyjnym) i cech ta stanowi wciąż atut gminy;
- Spada natomiast stopniowo odsetek ludności w wieku produkcyjnym, a dość wyraźnie wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym; udział osób w wieku przedprodukcyjnym przez szereg lat do 2021 r. utrzymywał się na zbliżonym poziomie około 24%, w 2 kolejnych latach wykazał wyraźniejszy spadek do 23,1%;
- Gmina wykazuje stały wzrost liczby mieszkańców, tempo wzrostu populacji gminy jednak maleje;
- Wskaźniki urodzeń należą do niższych w skali całej Metropolii; współczynnik zgonów jest również niski, dzięki czemu do 2023 r. przyrost naturalny w gminie był stale dodatni;
- Bardzo niski współczynnik dzietności (1,03 w 2023 r.);
- Napływ migracyjny jest głównym źródłem wzrostu liczby ludności gminy – corocznie przybywa ponad 10 osób na 1000 mieszkańców;
- Przyrost ludności trwa, lecz dynamika zjawiska spada;
- Zmiany struktury ludności gminy wskazują więc na zainicjowanie zjawiska starzenia się społeczności; stanowi to istotne wyzwanie dla lokalnej polityki senioralnej, służby zdrowia i pomocy społecznej;
- Liczba mieszkańców gminy w horyzoncie strategii będzie rosła, osiągając 21,3 – 23,5 tys. osób.

4.2. Oświata i wychowanie

Wydatki oświatowe stanowią znaczącą część budżetu gminy – największą kategorię wydatków. W 2023 r. wyniosły 64 130 839 zł, czyli przekroczyły 30% całości wydatków budżetu (39,4% wydatków bieżących). Bieżące wydatki oświatowe w przeliczeniu na 1 ucznia wyniosły 26 283 zł, z tej kwoty 10 905 zł (41,5%) pokryto z subwencji oświatowej, natomiast pozostałe 15 377 zł stanowiła dopłata ze środków własnych Gminy.

Niepublicznym placówkom oświatowym oraz żłobkom przekazano w 2023 r. 17 674 875 zł dotacji, w tym:

- 3 906 092 zł dla niepublicznych szkół podstawowych (w tym dla oddziałów przedszkolnych prowadzonych przez SP);

[16] w oparciu o funkcję REGLINX w programie MS Excel

- 12 076 258 zł dla przedszkoli i punktów przedszkolnych prowadzonych przez inny organ niż JST;
- 435 675 zł dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych i innych form wychowania przedszkolnego na terenie innych gmin;
- 1 256 850 zł dla żłobków i klubów malucha.

4.2.1. Przedszkola

W gminie funkcjonują 3 przedszkola samorządowe (w Suchym Lesie, Chludowie i Biedrusku) oraz 8 przedszkoli niepublicznych, 2 niepubliczne punkty przedszkolne oraz 1 przedszkole publiczne z operatorem prywatnym.

W roku szkolnym 2023/2024 do przedszkoli w gminie Suchy Las uczęszczało 1199 dzieci w wieku od 3 do 7 lat. Według stanu na 30.08.2024 r. liczba zapisanych dzieci wzrosła do 1267 (611 w przedszkolach publicznych - samorządowych i 656 w pozostałych).

Przedszkola w gminie cieszą się bardzo dużą popularnością. Biorąc pod uwagę, że liczba osób w wieku 3-6 lat w gminie wyniosła w 2023 r. 938, stosunek liczby dzieci w przedszkolach (bez specjalnych) do liczby dzieci w wieku 3-6 lat przekracza 125%.

W związku z niższymi wskaźnikami urodzeń liczba dzieci w wieku przedszkolnym z terenu gminy będzie w najbliższych latach spadała (wykres 9.).

Wykres 9 Liczebność roczników 1994–2023 wśród osób mieszkających na terenie gminy Suchy Las według stanu na koniec 2023 r.

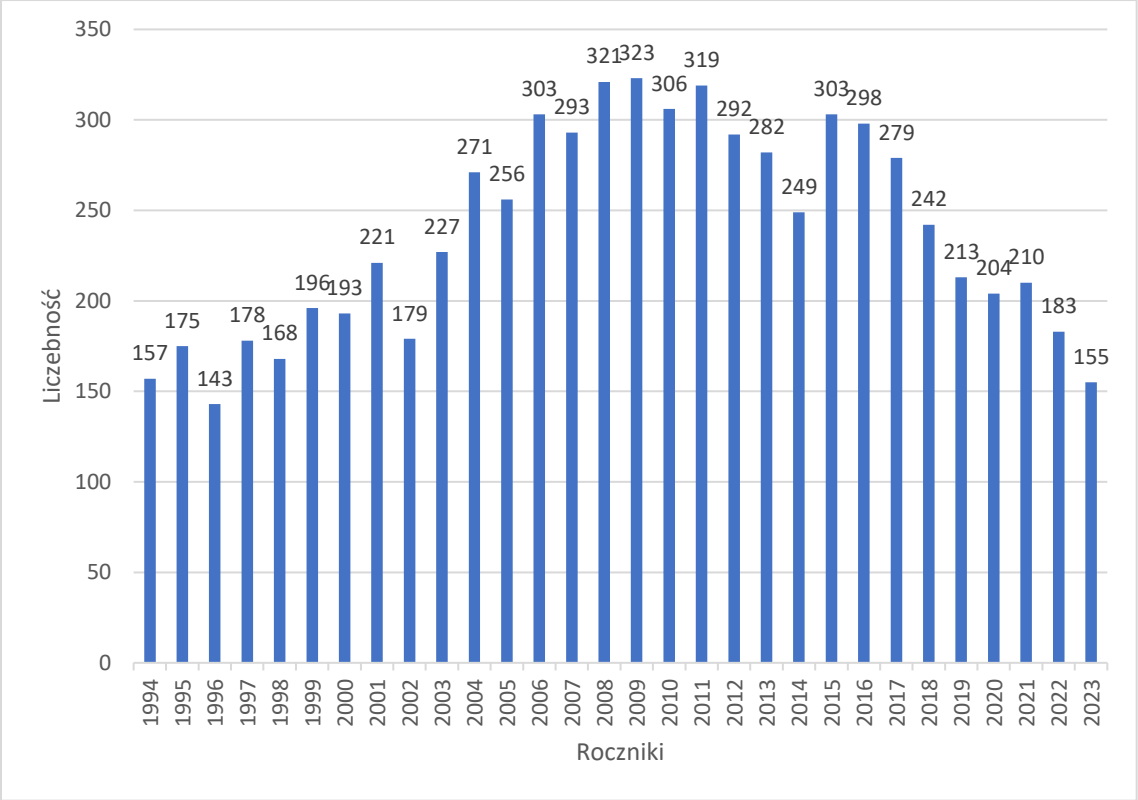

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

4.2.2. Szkoły podstawowe

W gminie Suchy Las funkcjonują 4 publiczne szkoły podstawowe (SP nr 1 i SP nr 2 w Suchym Lesie oraz SP w Chludowie z filią w Golęczewie i SP w Biedrusku – obie w ramach Zespołów Szkół), a także 2 szkoły podstawowe prywatne (w Suchym Lesie i Biedrusku) oraz niepubliczna SP w Suchym Lesie.

Placówki te dysponują bazą dydaktyczną w dobrym stanie. Zapewniają dobry poziom kształcenia i szeroką ofertę zajęć.

W roku szkolnym 2023/2024 w szkołach podstawowych na terenie gminy Suchy Las pobierało naukę 2 391 uczniów. Największymi placówkami oświatowymi były:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Suchym Lesie – 762 uczniów,
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie – 565 uczniów.

Do pozostałych szkół uczęszczało:

- Zespół Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich w Biedrusku – 343 osoby,
- Zespól Szkół w Chludowie im. o. Mariana Żelazka (w tym filia w Golęczewie) – 288 osoby.

Gmina Suchy Las odznacza się korzystnym wskaźnikiem liczby uczniów na 1 oddział, który w latach 2018-2022 wynosił 19, a w 2023 r. Liczba uczniów na etat nauczycielski w szkołach podstawowych wyniosła 9,83, a wskaźnik efektywności zatrudnienia nauczycieli[17] 8,19. Są to wskaźniki umiarkowanie korzystne, z wolna rosnące.

Współczynnik skolaryzacji brutto[18] po likwidacji gimnazjów począwszy od 2016 r. wykazuje tendencję wzrostową i obecnie przekracza już 100%, co nie jest regułą w podobnych gminach (np. w gminie Rokietnica osiąga 72,2%). Świadczy to o dobrych notowaniach tutejszych placówek edukacyjnych, których atrakcyjności nie tłumi położenie gminy przy samej granicy Poznania, bowiem w przypadku innych podobnych jednostek wielu uczniów jest zapisywanych do placówek edukacyjnych w mieście metropolitalnym, obniżając wskaźniki skolaryzacji na miejscu. Sytuacje takie powodują niepewność w zarządzaniu placówkami edukacyjnymi w gminach. Można stwierdzić, że gmina Suchy Las jest zasadniczo wolna od tego problemu.

Wyniki edukacyjne mierzone rezultatami egzaminów ósmoklasistów wskazują na poziom wyższy aniżeli średnio w powiecie, województwie i całym kraju (tabela 11.):

Tabela 11. Wyniki egzaminu ósmoklasistów – szkoły samorządowe gminy Suchy Las na tle obszarów porównywanych.

Szkoła / obszar	język polski	matematyka	język angielski
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie	69%	61%	82%
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Suchym Lesie	74%	73%	86%
Szkoła Podstawowa w Chludowie wchodząca w skład Zespołu Szkół w Chludowie im. o. Mariana Żelazka (w tym filia w Golęczewie)	57%	45%	61%

[17] Wskaźnik określa ilu uczniów potrzeba, aby sfinansować 1 umownie liczony etat nauczyciela https://suchylas-2023.g.fundacjamiasto.pl/zadania-w%C5%82asne/o%C5%9Bwiata/system-o%C5%9Bwiatowy-gminy#h.khbxbthmpgqf

[18] Relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania: https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/1349,pojecie.html [dostęp: 30.04.2025 r.]

Szkoła / obszar	język polski	matematyka	język angielski
Szkoła Podstawowa w Biedrusku wchodząca w skład Zespołu Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich w Biedrusku	68%	48%	62%
Gmina Suchy Las ogółem	71%	64%	79%
Powiat poznański	66%	59%	71%
Województwo wielopolskie	63%	51%	63%
Polska	66%	53%	66%

Źródło: https://suchylas-2023.g.fundacjamiasto.pl/zadania-w%C5%82asne/o%C5%9Bwiata/egzamin-%C3%B3smoklasisty-i-sukcesy-uczni%C3%B3w

Powyższa prawidłowość powtarza się w ostatnich latach.

Istotnym miernikiem poziomu nauczania są też wyróżniające się osiągnięcia uczniów. W roku szkolnym 2022/2023 uczniowie SP odnieśli sukcesy 28 uczniów SP zostało finalistami, a 38 otrzymało wyróżnienia w 16 konkursach.

Mimo dobrego rozwoju bazy edukacyjnej, coroczne „Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych" wskazują liczne potrzeby. Do największych z nich należy budowa nowej szkoły w Biedrusku, rozbudowa sali gimnastycznej przy SP nr 1 w Suchym Lesie.

Trzeba jednak równolegle rozwijać opiekę psychologiczną i pedagogiczną dla uczniów, którzy szczególnie ucierpieli w czasie pandemii COVID-19, doświadczając zerwania relacji z rówieśnikami, czy popadając w różne uzależnienia, jednak niezależnie od pandemii procesy te nasilają się w skali całego kraju. Pomoc psychologiczna potrzebna jest także dla wielu nauczycieli.

Sytuacja gminy w zakresie liczby dzieci i młodzieży w wieku 7-15 lat jest bardzo korzystna. W ostatnich latach grupa ta rosła liczebnie z 2 402 w 2018 r. do 2 693 w 2023 r., a więc o ponad 12% (podczas gdy ludność całej gminy w tym czasie zwiększyła się o 7,3%)[19]. Pozwoliło to na zabezpieczenie bytu placówek edukacyjnych w dłuższym okresie i ich stopniowy rozwój. Wobec gwałtownego spadku liczby urodzeń (w 2023 o prawie 50% w stosunku do roku 2016) w kolejnych latach liczba uczniów będzie jednak spadać (por. wykres 9.).

4.2.3. Pozostałe placówki

Na terenie Gminy Suchy Las w roku szkolnym 2023/2024 funkcjonowało 11 żłobków niepublicznych, dofinansowywanych dotacją celową w wysokości 450,00 zł miesięcznie na każde dziecko na podstawie Uchwały Nr XXIV/274/16 Rady Gminy Suchy Las z dnia 24 listopada 2016 r. (zmienionej Uchwałą Nr LXI/724/23 Rady Gminy Suchy Las z dnia 28 września 2023 r.), pod warunkiem zawarcia stosownej umowy z Gminą Suchy Las. Placówki te oferowały łącznie 266 miejsc.

W gminie działa publiczne Liceum Ogólnokształcące im. Romka Strzałkowskiego w Suchym Lesie, oferujące klasy nieprofilowane z możliwością nauki poszczególnych przedmiotów w zakresie rozszerzonym.

[19] Jest to wynik krótkotrwałego wzrostu liczby urodzeń wiązanego z wprowadzeniem świadczenia 500+ por. Gromadzki J. 2024, Powszechne świadczenie na dziecko a ubóstwo dzieci: rola zmian w dzietności https://ibs.org.pl/wp-content/uploads/2024/11/Streszczenie_03_2024_PL.pdf [dostęp: 30.04.2025 r.]

4.3. Struktura i poziom wykształcenia mieszkańców

Interesującym – także z punktu widzenia rozwoju rynku pracy – jest struktura wykształcenia mieszkańców. Suchy Las prezentuje tu charakter metropolitalny.

Gmina odznacza się znaczniejszym udziałem osób z wykształceniem wyższym, a mniejszym odsetkiem osób z wykształceniem zawodowym (średnim i branżowym) oraz podstawowym ukończonym aniżeli inne obszary (tabela 12.).

Tabela 12. Struktura wykształcenia [%] w Suchym Lesie i obszarach porównywalnych w 2021r.

Obszar	wyższe	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]
Polska	24,6%	34,3%	11,4%	19,4%	21,2%	2,8%	12,0%	2,9%	2,2%
Wielkopolskie	23,1%	33,2%	10,6%	19,5%	24,7%	2,9%	11,3%	3,0%	1,9%
Powiat poznański	32,3%	32,2%	12,2%	16,6%	19,3%	3,0%	8,3%	3,1%	1,8%
Suchy Las	41,9%	30,4%	12,6%	14,5%	12,9%	3,0%	6,6%	3,6%	1,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dane za Narodowym Spisem Powszechnym 2021).

[1] średnie i policealne - ogółem
[2] średnie i policealne - średnie ogólnokształcące
[3] średnie i policealne - średnie zawodowe
[4] zasadnicze zawodowe/branżowe
[5] gimnazjalne
[6] podstawowe ukończone
[7] podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego
[8] nieustalony

Porównując wykształcenie kobiet i mężczyzn zauważyć można, że to właśnie w przypadku kobiet przejawiają się wymienione powyżej charakterystyki specyficzne dla metropolii. Wykształcenie mężczyzn jest nieco bardziej zbliżone do statystyk ogólnopolskich czy ogólnowojewódzkich – więcej jest tu osób z wykształceniem technicznym (wykres 10.).

Wykres 10. Wykształcenie [%] w gm. Suchy Las: kobiety vs. mężczyźni – dane z Narodowego Spisu Powszechnego 2021.

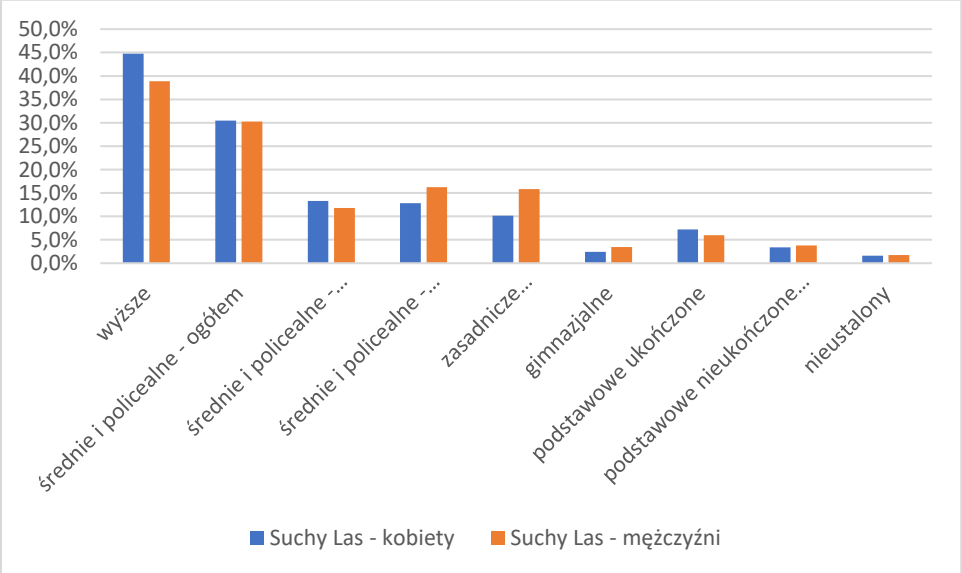

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

4.4. Aktywność społeczna i integracja lokalna

Gmina Suchy Las odznacza się dużą liczbą działających związków, stowarzyszeń i fundacji - organizacji pozarządowych (NGO), które można też nazwać organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Wskaźnik liczby organizacji na 1000 mieszkańców przekracza odpowiedniki dla całego kraju, województwa i powiatu. W skali MP Suchy Las ustępuje jedynie Poznaniowi (tabela 13.).

Tabela 13. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	3,68	3,83	3,95	4,09	4,26	4,56
Wielkopolskie	3,88	4,02	4,08	4,21	4,34	4,61
Powiat poznański	2,89	2,96	2,80	2,88	2,98	3,12
Buk	1,99	2,22	2,29	2,51	2,58	2,56
Czerwonak	2,65	2,82	2,91	3,05	2,97	3,31
Dopiewo	2,65	2,67	2,46	2,39	2,52	2,60
Kleszczewo	2,96	3,16	2,70	2,39	2,49	2,41
Komorniki	1,97	2,09	1,84	2,03	2,17	2,40
Kostrzyn	2,46	2,49	2,54	2,65	2,71	3,00
Kórnik	3,14	3,16	2,99	2,95	3,00	3,14
Luboń	2,01	2,07	1,91	2,22	2,28	2,38
Mosina	2,75	2,78	2,62	2,80	2,84	2,93
Murowana Goślina	4,45	4,32	4,32	4,44	4,47	4,57
Oborniki	3,34	3,48	3,57	3,80	3,86	4,22
Pobiedziska	3,63	3,65	3,50	3,47	3,63	3,70
Puszczykowo	4,33	4,66	4,84	4,89	4,91	4,74
Rokietnica	3,21	3,22	2,82	2,80	2,77	2,78
Skoki	2,90	2,99	3,04	3,30	3,56	3,83
Stęszew	1,80	1,92	1,89	1,94	2,06	2,19
Suchy Las	4,55	4,42	4,33	4,48	4,81	5,18
Swarzędz	2,21	2,33	2,18	2,16	2,30	2,44
Szamotuły	3,56	3,64	3,78	3,82	3,99	4,27
Śrem	2,78	2,85	2,85	3,04	3,22	3,44
Tarnowo Podgórne	4,51	4,60	4,16	4,27	4,53	4,70
Poznań	6,77	7,10	7,09	7,38	7,71	8,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zauważyć należy jednak, że Metropolia Poznań, a zwłaszcza wiele gmin podpoznańskich odznacza się niskimi wartościami omawianego wskaźnika, co przeczy tezie o wielkopolskiej tendencji do samoorganizacji. Fakty te należy wiązać z dużym odsetkiem mieszkańców nowych, którzy nie zdążyli jeszcze wytworzyć więzi ze środowiskiem zamieszkania.

W porównaniu z grupą „szczęściarzy" Suchy Las zajmuje wysoką pozycję, lecz nie jest już liderem. Ponownie ujawnia się specyfika poszczególnych gmin. Wisznia Mała zasługuje na osobną analizę, natomiast gminy Białe Błota i Pruszcz Gdański to tereny nasilonej migracji osób wywodzących się z różnych, często oddalonych od nowych miejsc zamieszkania terenów. Natomiast gmina Zabierzów reprezentuje model długo trwającej, stopniowo rozwijającej się suburbanizacji – podobnie jak Suchy Las.

Tabela 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych („szczęściarze”).

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wisznia Mała	5,21	5,59	5,18	5,06	5,21	5,53
Białe Błota	2,29	2,32	2,22	2,20	2,30	2,56
Lubicz	3,06	3,22	3,54	3,37	3,44	3,76
Zławieś Wielka	2,55	2,71	2,66	2,86	3,15	3,22
Michałowice	3,69	4,18	3,55	3,56	3,57	3,81
Zabierzów	4,53	4,76	4,52	4,74	4,82	5,00
Pruszcz Gdański	2,51	2,46	2,30	2,36	2,38	2,48
Suchy Las	4,55	4,42	4,33	4,48	4,81	5,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres 11. Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców – pozycja gminy Suchy Las na tle grupy „szczęściarzy”.

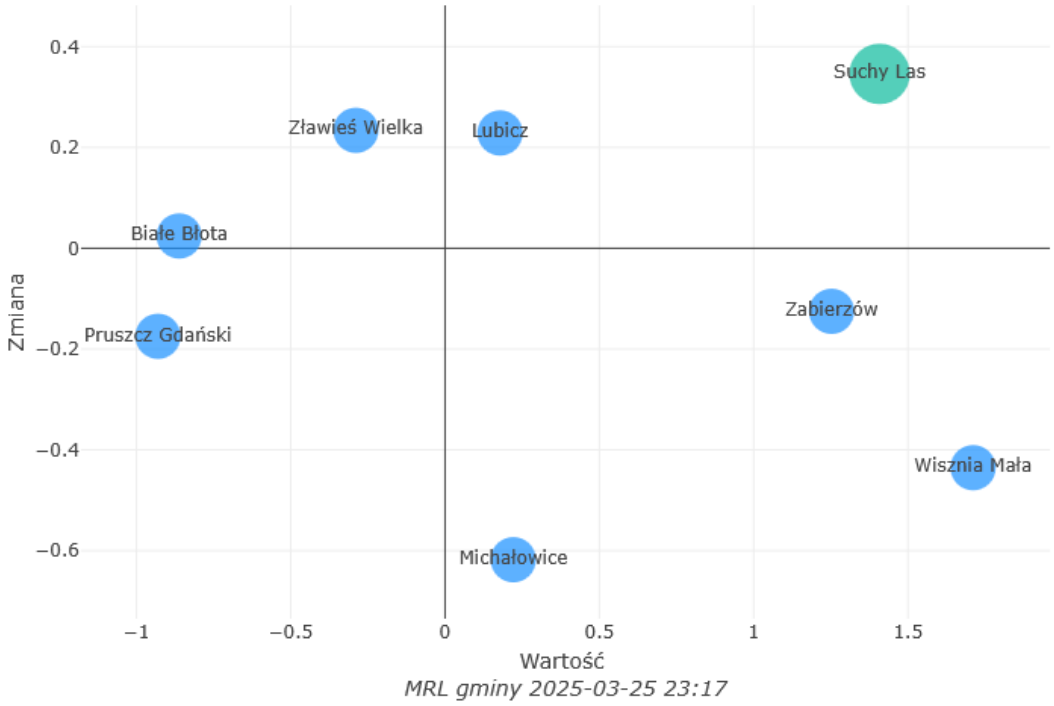

Duża jest także liczba nowo rejestrowanych NGO, zwłaszcza na tle „szczęściarzy”.

Na terenie gminy obowiązuje uchwała nr XXXI/347/21 Rady Gminy Suchy Las z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Suchy Las. Na mocy tego aktu w 2023 r. dwukrotnie zostały przeprowadzone konsultacje społeczne, dotyczące zagospodarowania terenów objętych aktualnie miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego w Złotkowie, w rejonie węzła komunikacyjnego „Złotkowo” (za pośrednictwem poczty elektronicznej wpłynęło 18 opinii i uwag, 56 osób wzięło udział w badaniu ankietowym poprzez formularz internetowy) oraz w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Las (wpłynęło 25 pism w formie elektronicznej oraz 19 wniosków papierowych). W spotkaniu konsultacyjnym na temat studium wzięło udział 50 osób.

Od maja 2015 roku w gminie Suchy Las obowiązuje uchwała w sprawie „Programu pobudzania aktywności obywatelskiej”. Na jej podstawie jednostki pomocnicze mogą zgłaszać swoje inicjatywy,

służące społeczności danej jednostki, do budżetu gminy Suchy Las jako zadania lokalne. Następnie, po przydzieleniu środków, rady osiedlowe i sołeckie realizują na swoim terenie przedsięwzięcia z zakresu integracji lokalnej.

Na realizację Rocznego Programu Współpracy Gminy Suchy Las z Organizacjami Pozarządowymi w 2023 r. wydatkowano natomiast 1 890 999 zł, to jest o 10,47% więcej niż w 2022 r.

Wydatki z budżetu JST na dotacje bieżące dla organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców przekraczają 2,5-krotnie średnie wydatki w GP:

Wykres 12. Wydatki z budżetu JST na dotacje bieżące dla OPP na 100 mieszkańców (średnia 3 letnia).

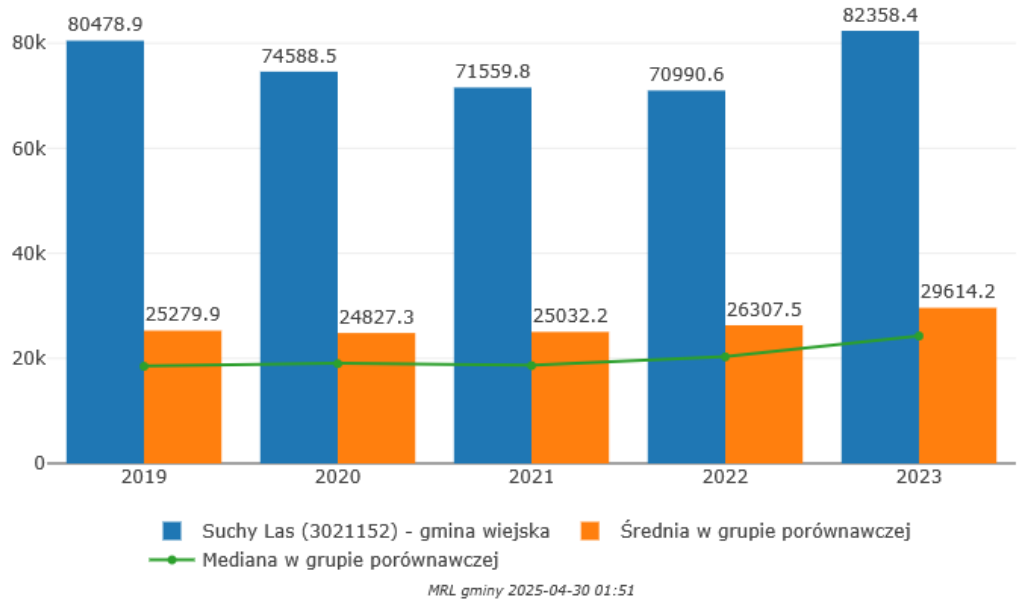

Wśród „szczęściarzy" wyróżniają się w tym przypadku gminy podkrakowskie, szczególnie Zabierzów.

Frekwencja w wyborach samorządowych jest wysoka, regularnie wyższa od frekwencji na poziomie powiatu, województwa i Polski.

Tabela 15. Frekwencja wyborcza do rad gmin – gmina na tle obszarów porównywanych (2014, 2018, 2024).

Obszar	2014	2018	2024
Gmina Suchy Las	51,2%	66,5%	62,6%
Powiat poznański	48,6%	61,0%	54,1%
Województwo wielopolskie	47,2%	56,0%	52,2%
Polska	47,4%	55,1%	51,9%

Źródło: https://pkw.gov.pl/wybory-i-referenda/wybory-samorzadowe-i-referenda-lokalne

W układzie wewnętrznym wyższą niż średnia w gminie frekwencją odznaczają się przeważnie Suchy Las i Złotniki, a niższą – Biedrusko.

4.5. Mieszkalnictwo

4.5.1. Zasoby mieszkaniowe

Miejski obszar funkcjonalny, jaki stanowi aglomeracja poznańska, jest wspólnym, lokalnym rynkiem pracy i rynkiem mieszkaniowym[20]. W związku z tym zasoby poszczególnych gmin powinny być oceniane w kontekście położenia w sąsiedztwie wielkiego ośrodka miejskiego.

Na koniec 2023 r. w gminie Suchy Las było 7 651 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie jest wysoka (111,5 m^2 w 2023 r.), co pozwala określić gminę jako rezydencjalną. Wielkość ta jednak obniżyła się od roku 2018 z poziomu 114,1 m^2, co ma związek ze zmianą charakteru budownictwa w gminie, opisaną w dalszej części podrozdziału (wykres 13).

Wykres 13. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m2] w latach 2014 - 2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

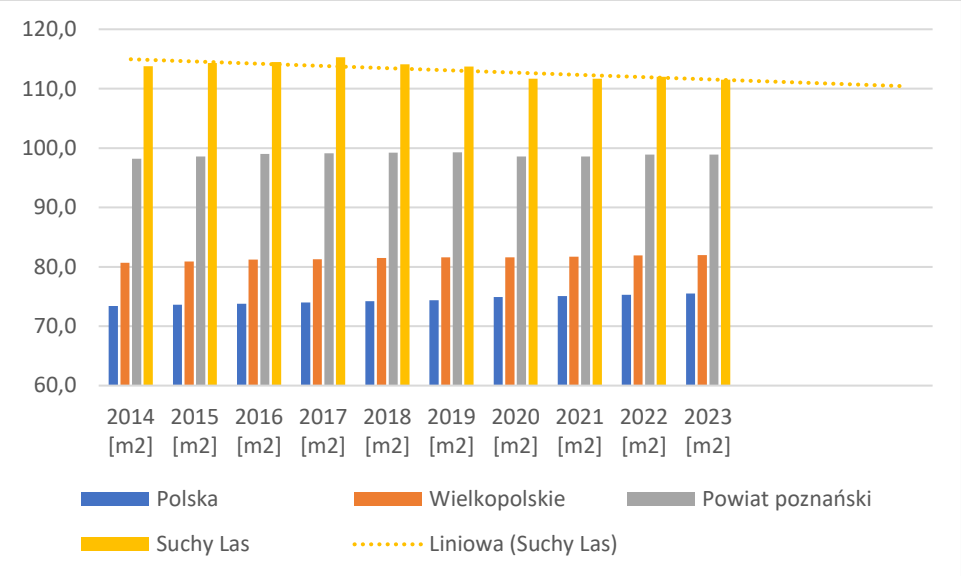

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Przeciętna powierzchnia mieszkania na 1 osobę wynosi natomiast 41,3 m^3, co wskazuje na wysokie, rzadko spotykane w Polsce standardy zamieszkania. W Metropolii Poznań większe powierzchnie występują tylko w gminie Tarnowo Podgórne i w Puszczykowie (tabela 16).

Tabela 16. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m2] w latach 2014 - 2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	26,7	27,0	27,4	27,8	28,2	28,7	29,9	30,4	31,1	31,6
Wielkopolskie	27,0	27,4	27,8	28,2	28,7	29,2	30,4	31,0	31,7	32,3
Powiat poznański	32,2	32,6	33,1	33,6	34,0	34,4	34,1	34,7	35,5	36,1
Buk	28,3	28,6	29,0	29,4	29,6	30,4	31,9	32,4	33,2	34,0
Czerwonak	24,7	25,1	25,4	25,7	26,2	26,8	28,2	28,9	29,7	30,5
Dopiewo	39,4	39,8	40,2	40,4	41,0	41,3	38,1	38,5	39,3	40,0
Kleszczewo	33,0	33,1	34,2	35,8	35,9	36,5	36,1	36,4	37,1	36,9

[20] Por. Gawron H. 2012, Potrzeby mieszkaniowe klientów na lokalnym rynku nieruchomości mieszkaniowych i sposoby ich zaspokajania (na przykładzie Poznania), Katedra Inwestycji i Nieruchomości, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu.

Obszar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Komorniki	35,7	35,8	35,9	36,3	36,2	36,1	33,9	34,0	34,6	35,0
Kostrzyn	26,4	26,8	27,3	27,8	28,4	28,8	29,9	30,5	31,7	32,5
Kórnik	35,9	36,7	37,4	37,8	37,9	37,8	36,2	36,7	37,7	38,3
Luboń	28,4	28,7	28,9	29,3	29,7	30,0	29,7	30,2	30,8	31,2
Mosina	30,6	31,1	31,2	31,4	31,5	31,8	32,6	33,2	33,8	34,2
Mosina - miasto	30,1	30,9	31,5	31,8	31,7	32,0	33,3	33,8	34,5	34,9
Mosina - obszar wiejski	31,0	31,2	31,1	31,0	31,4	31,7	32,1	32,7	33,2	33,8
Murowana Goślina	25,4	25,7	26,2	26,5	27,2	27,5	29,0	29,7	30,6	31,2
Oborniki	26,3	26,6	26,8	27,3	27,8	28,3	28,3	28,7	29,4	29,9
Pobiedziska	32,1	32,5	32,8	33,8	34,1	34,8	33,8	34,3	34,9	35,5
Puszczykowo	39,3	39,8	40,2	40,6	41,1	41,6	42,1	42,7	43,5	44,5
Rokietnica	35,9	35,9	36,2	37,2	37,5	38,2	35,6	36,5	37,4	38,0
Skoki	25,6	26,3	26,6	27,3	27,8	28,8	30,8	31,5	32,2	32,8
Stęszew	30,0	30,6	31,0	31,3	31,8	32,2	33,2	34,0	34,9	35,5
Suchy Las	39,0	39,3	40,0	40,3	41,3	41,6	39,1	39,9	40,6	41,3
Swarzędz	29,8	30,4	31,2	31,5	32,2	32,5	32,0	32,6	33,4	34,2
Szamotuły	26,9	27,3	27,7	28,1	28,5	28,8	29,7	30,3	30,9	31,5
Śrem	23,7	24,2	24,8	25,3	25,7	26,3	27,4	28,0	28,8	29,6
Tarnowo Podgórne	40,1	40,5	40,7	41,0	41,3	41,8	42,9	43,4	44,3	44,7
Poznań	29,3	29,9	30,4	30,9	31,5	32,1	33,2	33,9	34,7	35,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Tendencję rozwoju opisywanego zjawiska w dłuższym okresie przedstawia poniższy wykres 14.

Wykres 14. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m2] w latach 2014 - 2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

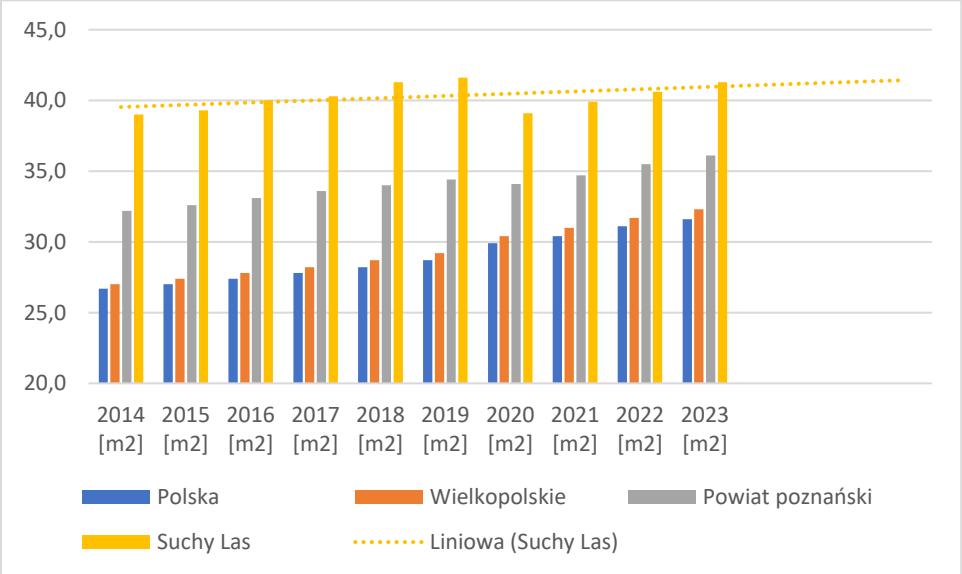

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców wynosi niewiele ponad 370 i jest niewysoka jak na aktualne warunki w Polsce i Europie. Jest to wartość charakterystyczna dla obszarów wiejskich z dominacją zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej i zagrodowej. Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie wynosi więc 2,7 co jest wielkością w aktualnych realiach dość wysoką, świadczącą o zamieszkiwaniu na

terenie gminy wielu rodzin i gospodarstw domowych dużych, niejednokrotnie wielopokoleniowych. Analogiczna wielkość w kraju wyniosła 2,39, w regionie 2,54, natomiast w Poznaniu 1,78. W tym aspekcie, podobnie jak w kategorii wielkości mieszkań, których przeciętna powierzchnia wynosi 63,1 m^2, a na osobę 35,4 m^2 gmina Suchy Las znacznie się od ośrodka metropolitalnego różni, stanowiąc kontrpropozycję w zakresie warunków zamieszkiwania.

Zasoby mieszkaniowe w gminie są niemal w komplecie wyposażone w urządzenia sieciowe, w tym w instalacje gazowe, co w tym ostatnim przypadku jest stosunkowo rzadko spotykane.

Gmina Suchy Las włada małym zasobem mieszkań, posiadając jedynie kilka lokali (7 w 2022 r.). W Programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Suchy Las na lata 2021 – 2025[21] zakładano stopniowe zwiększanie zasobu do 10 w 2023 r. i 14 w 2025 r. przez nabycie 8 lokali mieszkalnych w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi, lecz proces ten nie nastąpił. Brak jest lokali umożliwiających najem socjalny, co utrudnia samorządowi wykonywanie ustawowych obowiązków. Rozwój zasobów mieszkaniowych opiera się wyłącznie na budownictwie indywidualnym na własne potrzeby oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (model deweloperski). Nie powstają więc mieszkania określane jako dostępne[22].

4.5.2. Budownictwo mieszkaniowe

Natężenie budownictwa mieszkaniowego w gminie przekracza znacznie wskaźniki dla kraju i województwa, jednak w relacji do powiatu poznańskiego (tabela 17.) czy gmin tzw. „szczęściarzy" jest przeciętne (tabela 18).

Tabela 17. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	4,8	5,4	5,8	6,2	6,3	5,9
Wielkopolskie	5,7	6,3	6,3	7,7	7,3	6,5
Powiat poznański	12,8	12,4	10,9	14,3	13,3	11,9
Buk	3,5	9,8	9,8	9,1	9,7	10,4
Czerwonak	4,4	6,8	4,5	7,2	6,9	8,8
Dopiewo	23,9	23,6	14,4	26,8	20,3	19,7
Kleszczewo	17,5	23,3	23,8	29,6	25,5	14,3
Komorniki	14,8	12,7	12,4	7,7	8,5	6,5
Kostrzyn	9,2	8,4	10,7	13,9	19,2	17,6
Kórnik	20,7	19,2	14,7	20,7	20,4	16,3
Luboń	5,5	5,7	3,5	5,9	5,5	7,6
Mosina	9,0	7,0	14,4	13,2	9,8	8,2
Murowana Goślina	7,1	4,6	8,5	7,8	14,3	8,3
Oborniki	8,0	4,5	6,9	5,8	7,4	6,2
Pobiedziska	5,9	13,2	7,6	10,5	10,0	7,2
Puszczykowo	3,0	3,0	2,5	3,0	4,7	4,4
Rokietnica	25,9	27,8	17,2	23,2	17,4	17,2
Skoki	8,9	13,4	9,7	14,4	13,8	7,8

[21] Załącznik do uchwały Nr XXXI/343/21 Rady Gminy Suchy Las z dnia 25 marca 2021 r. https://edziennik.poznan.uw.gov.pl/eli/POL_WOJ_WP/2021/3065/ogl/pol/pdf

[22] Twardoch A. 2010, Problem dostępnego budownictwa mieszkaniowego na wybranych przykładach, praca doktorska, Politechnika Śląska, Gliwice.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stęszew	4,2	5,6	3,6	9,9	10,4	6,5
Suchy Las	23,0	14,6	5,3	16,8	10,4	14,1
Swarzędz	15,6	9,9	12,9	13,3	14,5	12,7
Szamotuły	5,5	6,7	5,8	8,2	6,7	6,6
Śrem	7,0	8,5	6,4	6,9	11,7	10,2
Tarnowo Podgórne	16,1	18,3	13,1	20,7	16,4	14,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Tabela 18. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych („szczęściarze”).

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wisznia Mała	6,6	11,1	8,8	14,4	12,0	11,6
Białe Błota	12,2	14,9	13,6	14,5	17,1	10,5
Lubicz	4,7	5,1	7,4	8,1	6	6,2
Zławieś Wielka	8,0	8,8	9,8	12,2	13,3	9,5
Michałowice	10,2	9,3	7,8	10,2	9,7	6,4
Zabierzów	6,3	4,9	4,1	9,3	6,1	6,3
Pruszcz Gdański	18,7	16,8	15,0	14,5	17,6	10,4
Suchy Las	23,0	14,6	5,3	16,8	10,4	14,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Poniższa mapa obrazuje aktywność budowlaną w gminie na tle innych obszarów:

Mapa 5. Mieszkania oddane do użytkowania w 2023r.

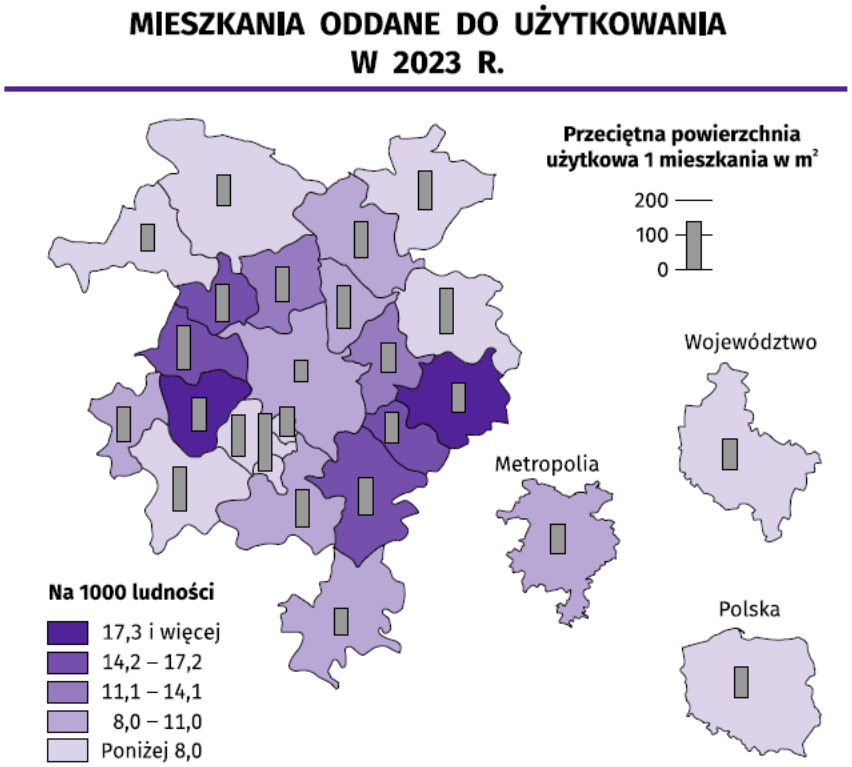

Źródło: https://poznan.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/foldery/metropolia-poznan-w-2023-r-,12,4.html [dostęp: 30.04.2025 r.]

W skali Metropolii liczba nowych mieszkań na 1000 mieszkańców w 2023 r. wyniosła 9,8, do czego przyczyniło się mniejsze natężenie budownictwa w gminach położonych na obrzeżach obszaru, zwłaszcza w części północnej.

Liczba nowych mieszkań w stosunku do liczby osób młodych w wieku 25-34 lat jest dość korzystna.

Średnia trzyletnia liczba nowych mieszkań oddawanych do użytkowania wskazuje na stabilność zjawiska, którego natężenie relatywnie nieco się obniżyło, zbliżając się do wartości średnich w powiecie poznańskim.

Tabela 19. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	4,6	5,0	5,4	5,8	6,1	6,1
Wielkopolskie	5,3	5,8	6,1	6,8	7,1	7,2
Powiat poznański	11,8	12,2	11,3	12,1	12,7	13,0
Buk	3,9	5,8	7,7	9,5	9,5	9,7
Czerwonak	4,1	5,0	5,2	6,1	6,2	7,6
Dopiewo	20,9	22,0	18,1	20,1	19,9	21,6
Kleszczewo	18,8	20,5	19,2	23,7	25,2	22,2
Komorniki	21,2	17,2	11,8	10,2	9,4	7,5
Kostrzyn	8,2	8,0	9,2	10,8	14,4	16,6
Kórnik	19,9	19,8	16,3	17,1	18,0	18,5
Luboń	6,5	6,6	4,7	4,9	4,9	6,3
Mosina	7,9	7,9	9,9	11,4	12,4	10,3
Murowana Goślina	4,9	5,0	6,7	6,9	10,2	10,0
Oborniki	6,6	6,3	6,5	5,7	6,7	6,4
Pobiedziska	7,5	10,3	8,5	10,2	9,3	9,2
Puszczykowo	2,8	2,9	2,9	2,9	3,4	4,1
Rokietnica	20,1	24,3	20,4	20,8	18,6	18,7
Skoki	7,9	10,7	10,5	12,4	12,5	11,8
Stęszew	4,7	4,7	4,4	6,4	8,0	8,9
Suchy Las	13,9	15,0	12,9	11,7	10,7	13,6
Swarzędz	13,0	11,8	12,1	11,7	13,5	13,4
Szamotuły	6,1	6,1	6,0	6,9	6,9	7,2
Śrem	7,5	7,6	7,2	7,3	8,4	9,6
Tarnowo Podgórne	12,9	15,3	14,5	16,5	16,3	16,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Skala budownictwa mieszkaniowego ujmowana w okresach 3-letnich wskazuje na pewne podobieństwo z gm. Pruszcz Gdański (tabela 20.).

Tabela 20. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych („szczęściarze").

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wisznia Mała	6,5	7,8	8,2	11,0	11,6	12,4
Białe Błota	11,7	12,6	12,8	13,7	14,7	13,7
Lubicz	5,6	5	5,6	6,8	7,1	6,7
Zławieś Wielka	7,8	8,1	8,5	10,0	11,6	11,5

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Michałowice	8,9	9,2	8,1	8,5	9,1	8,6
Zabierzów	5,1	5,2	4,8	5,9	6,4	7,2
Pruszcz Gdański	16,2	17,5	15,0	14,4	15,4	13,9
Suchy Las	13,9	15,0	12,9	11,7	10,7	13,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wśród nowych mieszkań w gminie dominuje zdecydowanie budownictwo mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (deweloperskie). Powstaje coraz więcej mieszkań w budynkach wielorodzinnych. Znamionuje to wejście gminy w kolejną fazę suburbanizacji, w której po wyczerpaniu prostych rezerw terenowych przez rozprzestrzenianie się zabudowy o cechach ekstensywnych pojawia się inny rodzaj zagospodarowania. Nowo powstające struktury mieszkaniowe mają bardziej miejski charakter, już nie odróżnia terenu gminy od miasta centralnego, a różnicowanie oferty następuje za pomocą cen lub oferty i bliskości funkcji towarzyszących, zwłaszcza związanych ze spędzaniem czasu wolnego i naturą. Podobny proces można obserwować w gm. Pruszcz Gdański (wykres 15.).

Wykres 15. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania [m²] w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych („szczęściarze").

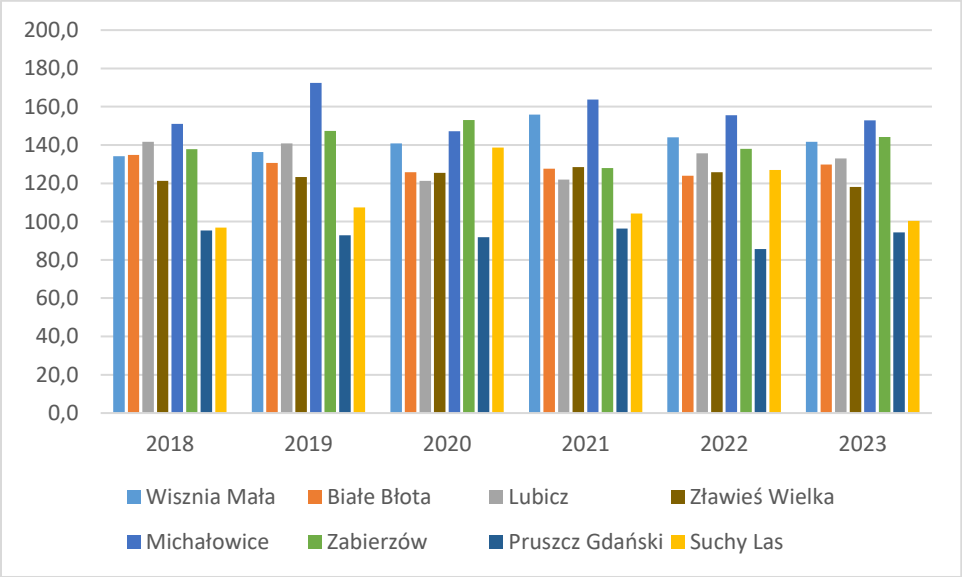

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Powstawanie budynków wielorodzinnych przekłada się na przeciętną powierzchnię mieszkań oddawanych do użytkuj, ponieważ lokale w takich budynkach są statystycznie mniejsze (wykres 16.).

Wykres 16. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania [m²] a udział mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach wielorodzinnych w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych [%] w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

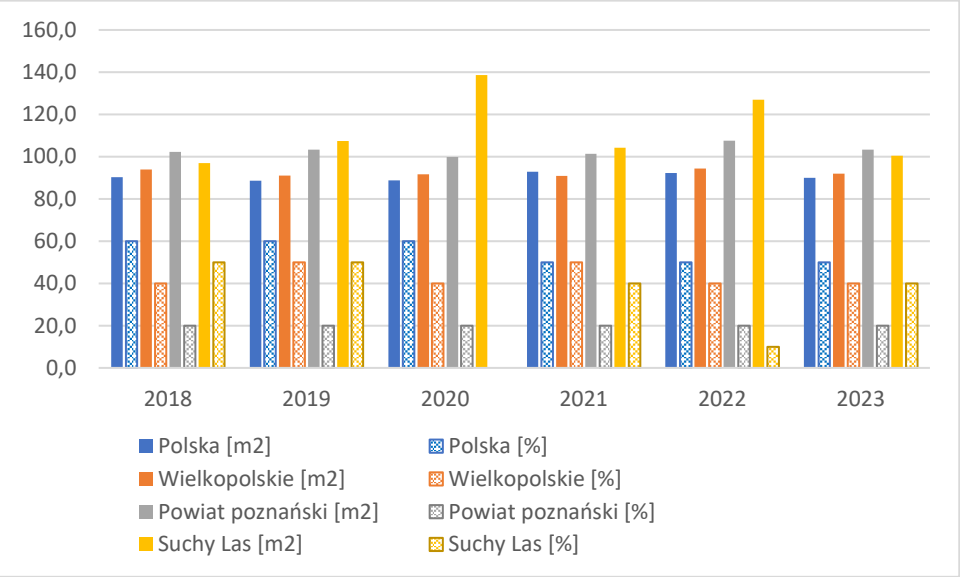

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Podsumowanie:

- Dobre warunki mieszkaniowe w zakresie zasobów – duża powierzchnia mieszkań, duża powierzchnia na 1 osobę – profil zamieszkania odmienny niż w Poznaniu;
- Możliwość zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych jedynie w drodze indywidualnej inwestycji – budowy domu lub kupna mieszkania (ewentualnie wynajmu na zasadach rynkowych);
- Zmiana charakteru budownictwa mieszkaniowego – zwiększa się udział budownictwa deweloperskiego.

4.6. Kultura i dziedzictwo narodowe

Gminną instytucją kultury jest Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Las (CKiBP), utworzone w 2013 r. CKiBP ma siedzibę w centrum Suchego Lasu, w sąsiedztwie Urzędu Gminy i Parku Wodnego Octopus. W tej lokalizacji mieszczą się główne zbiory biblioteczne, a filie biblioteki znajdują się również w Chludowie i Złotnikach. Filia CKiBP w Chludowie mieści się w odnowionym Starym Barze, natomiast w Złotnikach – w odnowionym budynku dworca kolejowego. Brak więc filii biblioteki publicznej w Biedrusku.

Wydatki ogółem z budżetu lokalnego na kulturę i dziedzictwo narodowe na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia) są wysokie w porównaniu z podobnymi gminami, jednak wykazują trend spadkowy.

Gminę Suchy Las wyróżnia wysoka liczba czytelników bibliotek: 301 na 1000 mieszkańców, co plasuje gminę na 1. miejscu w MP i na obszarach porównywanych. Liczba ta wzrosła z 257 w 2020 r., mimo stosunkowo niedużego księgozbioru. Liczba pozycji księgozbioru na 1000 mieszkańców wynosi 4 502, gdy w gm. Buk ponad 9 482 a w gm. Kórnik 10 881).

Może być to związane z dużą liczbą uczniów z zewnątrz, bo najczęściej do bibliotek zapisują się uczniowie.

Liczba odwiedzin czytelników w bibliotekach jest wysoka, znacznie przekracza średnią dla powiatu poznańskiego i stale rośnie (z 2 153 na 1000 mieszkańców w 2020 r. do 3 011 w 2023 r.), aczkolwiek jest niższa niż w miastach takich jak Kórnik, Swarzędz czy Pobiedziska.

Udział nowości w zbiorach bibliotek publicznych spadł z 5,9 w 2020 r. do 4,5 w 2023 r., zrównując się z przeciętnym dla powiatu poznańskiego.

Podstawowe wskaźniki dotyczące bibliotek publicznych zawiera tabela 21.

Tabela 21. Podstawowe wskaźniki dotyczące bibliotek – Suchy Las na tle obszarów porównywanych.

Obszar	czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności			
	2020	2021	2022	2023
Polska	129	127	135	141
Wielkopolskie	120	117	124	130
Powiat poznański	143	137	154	166
Suchy Las	257	258	282	301
Poznań	110	102	120	130
Obszar	pozycje księgozbioru bibliotek publicznych na 1 000 ludności			
Polska	3 282,8	3 289,0	3 293,2	3 303,0
Wielkopolskie	3 310,5	3 290,8	3 280,6	3 280,7
Powiat poznański	2 669,8	2 658,3	2 653,7	2 665,4
Suchy Las	4 240,5	4 305,5	4 416,2	4 502,2
Poznań	3 038,8	3 020,8	2 989,9	2 996,0
Obszar	udział nowości w zbiorach bibliotek publicznych ogółem			
Polska	4,0	4,0	3,7	3,6
Wielkopolskie	4,0	4,0	3,7	4,0
Powiat poznański	4,9	5,7	4,6	4,5
Suchy Las	5,9	5,7	5,1	4,5
Poznań	3,5	3,3	2,2	4,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Placówki biblioteczne są dostosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach, nie są dostosowane do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących. W publicznych statystykach nie odnotowano urządzeń wspomagających takich jak urządzenia elektroniczne z zainstalowanym programem do czytania książek elektronicznych czy czytaki.

CKiBP wraz z filią w Chludowie zatrudnia 31 pracowników, oferując bogaty kalendarz wydarzeń i zajęć kulturalnych. Spośród wszystkich porównywanych gmin podobną wielkość kadr w placówkach kultury ma tylko podkrakowski Zabierzów.

Liczba uczestników imprez organizowanych przez placówki kultury jest przeciętna i stanowi mniej niż 50% wartości wskaźnika sprzed COVID-19. Wówczas statystyki w gminie przewyższały ogólnokrajowe i te dla województwa oraz powiatu, obecnie im nie dorównują. Może tu też rzutować bliskość Poznania przy polepszającej się ofercie dojazdu transportem publicznym.

Tabela 22. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	1 027,9	976,8	349,8	480,6	722,2	888,3

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wielkopolskie	915,1	903,9	226,7	336,8	596,1	657,8
Powiat poznański	682,5	817,4	130,6	264,0	438,8	618,8
Buk	175,0	277,1	88,5	157,1	220,4	224,5
Czerwonak	1 213,6	1 473,2	163,5	722,3	785,6	751,2
Dopiewo	619,7	798,4	129,6	0,0	27,7	497,5
Kleszczewo	0,0	0,0	0,0	0,0	291,1	361,9
Komorniki	929,1	886,8	55,3	152,6	243,2	416,0
Kostrzyn	780,0	454,1	174,2	147,4	496,3	884,1
Kórnik	599,1	638,6	307,8	221,0	313,6	379,6
Luboń	274,0	261,2	55,5	162,7	125,9	260,6
Mosina	424,0	451,1	66,0	124,2	13,0	46,2
Murowana Goślina	2 282,3	2 120,4	243,1	973,5	2 310,9	1 850,1
Oborniki	685,7	754,5	99,2	210,7	856,0	795,6
Pobiedziska	1 672,1	2 105,0	207,7	333,7	385,6	1 019,5
Puszczykowo	506,5	541,5	112,0	532,0	822,1	802,1
Rokietnica	160,1	237,6	14,8	124,3	304,1	295,2
Skoki	0	0	0	0	0	0
Stęszew	42,6	147,5	142,9	304,5	163,3	331,6
Suchy Las	1 088,5	1 252,5	253,3	130,2	506,5	591,2
Swarzędz	449,8	1 183,2	83,3	566,6	734,9	1 090,1
Szamotuły	533,0	501,3	69,3	126,3	505,1	626,4
Śrem	465,1	417,2	160,5	126,0	557,2	638,5
Tarnowo Podgórne	1 593,6	1 666,9	290,8	289,0	535,9	897,6
Poznań	790,5	752,8	356,0	357,0	565,3	387,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Odmiennie prezentuje się porównanie z gminami – „szczęściarzami" (tabela 23.).

Tabela 23. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców - Suchy Las na tle gmin - „szczęściarzy".

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wisznia Mała	914,7	1 723,8	318,0	1 056,2	1 138,8	1 445,1
Białe Błota	480,6	588,7	102,1	149,9	176,5	92,8
Lubicz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zławieś Wielka	397,2	381,2	91,1	65,6	96,1	228,7
Michałowice	1 088,2	1 084,7	128,3	503,6	540,3	554,9
Zabierzów	300,5	244,2	101,5	199,3	321,0	66,7
Pruszcz Gdański	288,8	462,9	5,6	104,9	176,9	175,6
Suchy Las	1 088,5	1 252,5	253,3	130,2	506,5	591,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W tym zestawieniu Suchy Las osiąga drugi co do wielkości wynik, choć ponad dwukrotnie mniejszy niż w Wisznia Mała. Zauważyć tu warto zupełnie odmienną strukturę organizacji działalności kulturalnej w poszczególnych gminach. W gminie Suchy Las są 2 placówki kulturalne, gm. Wisznia Mała wykazuje 16 takich obiektów.

W gminie Suchy Las aktywna jest natomiast działalność kół, klubów i sekcji kulturalnych – ich liczba wzrosła z 56 w 2018 r. do 71 w 2023 r., i jest to prócz Poznania najszersza paleta w całej MP. Jest to

jednocześnie 20% oferty całego powiatu poznańskiego (!). Natomiast liczba uczestników tego typu grup wzrosła z 702 do 922 i jest to prawie 15% uczestników tego typu aktywności w powiecie.

W porównaniu z grupą „szczęściarzy" wyróżnia się gmina Zabierzów. W 67 klubach, kołach i sekcjach (ich liczba wzrosła z 42 w 2023 r.) działają 1 473 osoby (w 2018 r. 857). Jako że liczba mieszkańców tej gminy osiąga 30 000, jest to wielkość porównywalna z gm. Suchy Las.

Tak więc tym, co wyróżnia społeczność gminy w zakresie aktywności kulturalnej jest większy potencjał stałego zaangażowania w stosunku do aktywności okazjonalnej. Wymaga to większego nakładu pracy (niekoniecznie środków), ale jest dalekosiężnie cenne.

Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wyniosły w 2023 r. 7 299 164 zł, co oznacza wzrost o 4,48% w relacji do roku 2022.

Na terenie gminy wydawana jest lokalna prasa: gmina Suchy Las wydaje „Gazetę Sucholeską", zasobami prywatnymi wydawany jest również „Sucholeski Magazyn Mieszkańców Gminy".

4.7. Sport i rekreacja

Gminę Suchy Las charakteryzuje duża aktywność mieszkańców w zakresie uczestnictwa w klubach sportowych. Analizę zacząć należy od wszechstronnie rozbudowanej bazy sportowej.

Główny kompleks sportowy gminy mieści się w centrum Suchego Lasu. Składają się nań: Hala sportowa i Park Wodny Octopus. Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie tych obiektów jest Gminny Ośrodek Sportu (GOS). Obok znajduje się kompleks sportowy SP nr 1. Ten zespół obiektów umożliwia uprawianie bardzo szerokiego zestawu dyscyplin sportu, zarówno w halach jak i na powietrzu.

Na obiektach GOS odbywają się liczne imprezy organizowane przez lokalne kluby sportowe i stowarzyszenia, ale też imprezy i turnieje firmowe, co z zasady podnosi stopień wykorzystania i rentowność obiektu.

Wskazać należy też 24 boiska gminne, 22 place zabaw oraz 12 siłowni zewnętrznych – co najmniej po 1 obiekcie każdego rodzaju we wszystkich miejscowościach gminy. Ze wskaźnikiem 20 obiektów sportowych na 10 tys. mieszkańców gmina Suchy Las zajmuje czołowe miejsce w Metropolii, ustępując tylko gminom: Kleszczewo (33), Skoki (30) i Szamotuły (28).

Wśród „szczęściarzy" wyższy wskaźniki „zagęszczenia" obiektów sportowych mają: Wisznia Mała (prawie 49 na 10 tys. osób) i Zabierzów (30). Są to jednak wielkości uzyskiwane dzięki bardzo dużej liczbie siłowni zewnętrznych.

Swoje boiska posiadają także kluby sportowe: Złoci Złotkowo oraz GKS Golęczewo. W 2018 r. został udostępniony największy w Wielkopolsce pumptrack w Suchym Lesie.

Park Wodny Octopus oprócz części basenowej oferuje również bowling, na jego obiektu znajduje się także restauracja oraz nowoczesna sala konferencyjna.

Specyfiką gminy jest duża liczba funkcjonujących klubów w przeliczeniu na liczbę mieszkańców (tabela 24.). Jednocześnie jest tu duża liczba ćwiczących w klubach i sekcjach sportowych, a szczególnie warto zauważyć wskaźnik zaangażowania dzieci i młodzieży Jedynie w Kostrzynie, Puszczykowie i Tarnowie Podgórnym wskaźniki dotyczące liczby klubów przekraczały te z Suchego Lasu, jednak tylko w Puszczykowie liczba ćwiczących, w tym dzieci i młodzieży była wyższa[23].

[23] W latach 2018 i 2020 wyższy był też wskaźnik aktywności dzieci i młodzieży w klubach w gm. Tarnowo Podgórne / dane w BDL GUS w tym zakresie są publikowane co 2 lata; dane za 2020 r. opracowano

Tabela 24. Kluby sportowe i ćwiczący – Suchy Las na tle obszarów porównywanych.

Obszar	kluby sportowe na 10 tys. ludności		
Polska	4,3	3,7	3,8
Wielkopolskie	5,1	4,0	4,1
Powiat poznański	4,6	3,7	3,8
Suchy Las	6,8	5,0	5,9
Poznań	3,9	2,9	3,0
Obszar	ćwiczący w klubach sportowych na 1 000 mieszkańców		
Polska	30,7	26,5	29,4
Wielkopolskie	34,2	27,7	30,3
Powiat poznański	35,8	28,2	34,5
Suchy Las	51,5	37,3	76,2
Poznań	42,8	32,9	36,0
Obszar	młodzież do lat 18 ćwicząca w klubach sportowych na 1000 osób w wieku do lat 18		
Polska	115	97	108
Wielkopolskie	119	93	105
Powiat poznański	124	90	112
Suchy Las	190	131	235
Poznań	144	124	130

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W grupie szczęściarzy z kolei wyższą od Suchego Lasu liczbę klubów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców notuje się w gm. Wisznia Mała. Jednak pozostałe wskaźniki nie dorównują w każdym przypadku Suchemu Lasowi. Nieco zbliżają się do sucholeskich wskaźniki ćwiczących dzieci i młodzieży w gminach podkrakowskich - Michałowicach, i – w nieco mniejszym stopniu – w Zabierzowie.

Wydatki na tę sferę aktywności ludzkiej są również w porównaniu innymi gminami wysokie – średnio 3-krotnie wyższe aniżeli w podobnych jednostkach. W 2023 r. wyniosły 8 094 598 zł, co oznaczało kwotę o 31,51% w stosunku do roku 2022.

4.8. Ochrona zdrowia

W gminie funkcjonują 23 podmioty ambulatoryjne, co powoduje, że ich liczba w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców jest najwyższa wśród wszystkich porównywanych jednostek terytorialnych.

Liczba porad lekarskich w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest wysoka, co wiąże się z dobrą dostępnością placówek medycznych (POZ), ale liczba ta nieznacznie spada z roku na rok.

Mimo dużej liczby placówek służby zdrowia wydatki na tę dziedzinę, w przeliczeniu na liczbę mieszkańców są niewysokie, do czego przyczynia się prywatyzacja podmiotów leczniczych już od

wykorzystując estymację bezpośrednią z uwzględnieniem imputacji), ponieważ dane od klubów są zbierane co 4 lata.

poziomu podstawowej opieki zdrowotnej, w tym także prywatna własność obiektów mieszczących gabinety lekarskie.

Łączne wydatki w ochronie zdrowia w 2023 r. wyniosły niecałe 600 tys. zł, w tym najwyższą kwotę wydatkowano na zadania dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Istotnym osiągnięciem w omawianej dziedzinie było otwarcie w 2020 r. w pomieszczeniach pozyskanych od gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej (ZGK Suchy Las Sp. z o.o.) stacji Pogotowia Ratunkowego. Gmina finansuje też szereg działań profilaktycznych, w tym związanych ze szczepieniami.

W gminie jest 6 aptek ogólnodostępnych (liczba ta nie zmieniła się w ciągu ostatnich 10 lat), co oznacza, że na 1 aptekę przypada 3443 mieszkańców. W kategorii dostępności do aptek gmina Suchy Las prezentuje się mniej korzystnie niż miasta w Metropolii Poznań, jednak znacznie korzystniej niż tereny wiejskie (oprócz gm. Czerwonak i Tarnowo Podgórne).

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych do liczby dzieci w grupie wieku do lat 3 (bez trzylatków) jest wysoki – przekroczył 41%, lecz inne, podobne gminy zbliżają się swoimi wskaźnikami.

4.9. Pomoc społeczna

Relatywnie mało osób w gminie korzysta z pomocy społecznej, lecz wskaźniki w tej dziedzinie są trudne do porównań, gdyż gminy indywidualnie zmieniają zakres świadczeń i objętych nimi osób.

Statystycznie w gminie Suchy Las na 10 tys. mieszkańców przypada 119 osób korzystających z pomocy społecznej, co jest jednym z niższych wskaźników w MP (niższe odnotowano tylko w gm. Komorniki: 35 i Dopiewo: 75). Wielkość ta spadła z 298 w 2013 r. Wartości średnie dla Polski, Wielkopolski i powiatu poznańskiego wynoszą odpowiednio 338, 326 i 172 osoby na 10 tys. mieszkańców.

Polityka społeczna ulega przemianom z modelu opartego na instytucjach oferujących klientom świadczenia (najczęściej pieniężne) na podstawie jednostkowych decyzji oraz umieszczanie w placówkach opiekuńczych (w rodzaju DPS) w kierunku deinstytucjonalizacji i rozwoju kompleksowo świadczonych, często specjalistycznych usług opiekuńczych przez wsparcie ludzi w środowisku zamieszkania we współpracy i przy wsparciu ich bliskich i sąsiadów. Jak dotąd usługi opiekuńcze nie mają dużego udziału w wydatkach gminy w ramach pomocy społecznej. Na 10 540 625 zł wydatkowanych w całym dziale w 2023 r. na usługi te przeznaczono 178 033,57 zł (w tym 89 880,85 zł pozyskano z dotacji), lecz kwota ta wzrosła z 86 485 zł w 2018 r.

Studium przypadku:

Istotnym ogniwem służącym integracji społeczności lokalnej jest prowadzony przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie Klub Seniora „Dębowy Liść". Pierwszy Klub Seniora powstał w Suchym Lesie w 2008 r., w kolejnych latach tworzono kolejne filie Klubu, które funkcjonują dziś poza Suchym Lasem: w Biedrusku, Chludowie oraz Złotnikach.

W 2023 r. we wszystkich filiach zapisanych było 344 seniorów. Głównym celem działalności Klubów jest przeciwdziałanie osamotnieniu, izolacji społecznej i zagrożeniu marginalizacją społeczną seniorów oraz integracja i aktywizacja osób starszych z terenu gminy Suchy Las. Seniorzy mają możliwość uczestniczenia w zajęciach cyklicznych takich jak aerobik/gimnastyka zdrowotna, plastyka czy też zajęcia na basenie. W okresie wiosenno-letnim seniorzy brali udział w organizowanych przez Kluby wycieczkach krajoznawczych i imprezach plenerowych. Wyróżnikiem klubu działającego w Suchym Lesie jest chór znany szeroko poza gminą.

4.10. Bezpieczeństwo publiczne

W Suchym Lesie mieści się Komisariat Policji. Działalność jednostki jest podzielona na 4 rejony dzielnicowych.

Większość zgłoszeń do Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa dotyczy stanu infrastruktury drogowej, w tym organizacji ruchu, oraz samego ruchu na drogach. Poza tym interwencje mieszkańców dotyczą dzikich wysypisk śmieci w Suchym Lesie, na terenach z przeważającą działalnością gospodarczą, magazynową.

Policja podejmuje także interwencje związane ze spożywaniem alkoholu w miejscach niedozwolonych i zażywaniem środków odurzających.

W gminie funkcjonuje Straż Gminna pełniąca głównie rolę prewencyjną. W 2023 r. wydatkowano na działanie tej formacji 1 276 712,58 zł, a Straż podjęła m. in. 961 interwencji. Udzielono 460 pouczeń, nałożono 53 mandaty, 14 osób doprowadzono do izby wytrzeźwień. Z tytu grzywien i kar nałożonych przez Straż do budżetu gminy wpłynęło 7 363,78 zł.

1 975.795,15 zł przeznaczono na działalność 4 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: w Chludowie, Golęczewie, Suchym Lesie i Zielątkowie. W 2023 r. do OSP w gminie należało 194 członków. Jednostki ochotniczej straży brały udział w 260 akcjach ratowniczych, w tym 67 gaśniczych.

Podsumowanie

- duża liczba czytelników bibliotek (301 na 1000 mieszkańców), 1. miejsce w powiecie i Metropolii Poznań a także wśród porównywanych krajowych liderów;
- duża liczba NGO (5,2 na 1000 mieszkańców) i dobra dynamika ich rozwoju;
- dobre wskaźniki uczestnictwa w kulturze (tylko porównywane gminy podkrakowskie dorównują gm. Suchy Las) – przeciętna liczba uczestników imprez, natomiast aktywności stałe skupiają prawie 15% uczestników w skali całego powiatu;
- rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna – łącznie ponad 40 obiektów sportowych rozmieszczonych w każdej miejscowości w gminie;
- duża aktywność sportowa – liczne kluby, wiele osób ćwiczących (najwięcej w Metropolii na 1000 mieszkańców, natomiast w przypadku dzieci i młodzieży 2. m. w MP po Puszczykowie);
- duża liczba placówek służby zdrowia – 23 przychodnie i gabinety lekarskie;
- niewielki i malejący zasięg korzystania z pomocy społecznej.

5. Sytuacja gospodarcza

Jak wspomniano wcześniej następuje zmniejszanie przewagi gminy na tle GP w wymiarze gospodarczym, który stanowi najsilniejszą stronę gminy (wykres 17.).

Wykres 17. Wskaźnik rozwoju gminy w sferze gospodarczej.

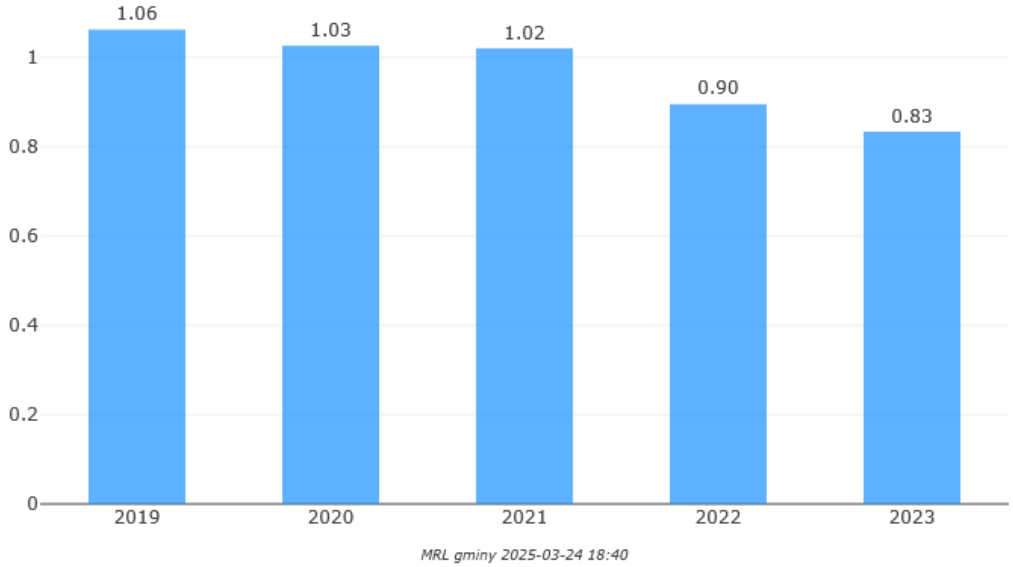

5.1. Sytuacja ekonomiczna mieszkańców

Zasadnicze kategorie ewidencjonowanych dochodów mieszkańców stanowią dochody ze stosunku pracy, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz z rent i emerytur.

W kategorii dochodów ze stosunku pracy mieszkańcy gminy Suchy Las zajmują 2 miejsce w Metropolii Poznań, po gminie Dopiewo (tabela 25.):

Tabela 25. Dochody podatników z tytułu stosunku pracy w przeliczeniu na 1 podatnika w tej kategorii.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	Różnica	Dynamika
Buk	41155,96	40852,25	45683,76	51708,44	57661,18	16505,22	40,1%
Czerwonak	52523,94	54787,27	58185,9	63613,66	70959,03	18435,09	35,1%
Dopiewo	65017,88	67152,21	71926,49	78772,49	87751,83	22733,95	35,0%
Kleszczewo	57727,8	58878	63636,6	70452,78	79498,38	21770,58	37,7%
Komorniki	61648,84	60212,14	61736,21	62883,81	70573,42	8924,58	14,5%
Kostrzyn	49517,47	50122,83	53504,56	58903,07	67478,23	17960,76	36,3%
Kórnik	53808,61	56693,72	61531,58	68177,13	75915,23	22106,62	41,1%
Luboń	50457,09	52262,64	55884,07	61517,85	68898,22	18441,13	36,5%
Mosina	45531,28	47419,95	50939,2	56347,63	63442,42	17911,14	39,3%
Murowana Goślina	46314,91	47871,11	52263,31	57624,16	63600,23	17285,32	37,3%
Oborniki	38868,84	39906,74	44498,54	49965,25	55745,84	16877	43,4%
Pobiedziska	47892,92	49342,9	53622,01	57974,21	65750,32	17857,4	37,3%
Puszczykowo	58252,08	62991,23	61983,65	67817,27	73214	14961,92	25,7%
Rokietnica	55832,73	58031,96	62562,96	69626,65	77539,66	21706,93	38,9%
Skoki	39009,84	39750,07	44883,48	49382,09	54990,7	15980,86	41,0%
Stęszew	41222,4	41530,46	44841,68	50778,08	58224,59	17002,19	41,2%
Suchy Las	65692,18	67398,97	70900,84	77948,36	86260,26	20568,08	31,3%
Swarzędz	55150,76	56677,76	60364,4	65799,45	73402,02	18251,26	33,1%

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	Różnica	Dynamika
Szamotuły	43782,94	44689,51	49458,39	55053,01	60952,16	17169,22	39,2%
Śrem	40400,14	41606,9	45645,02	50886,82	57440,46	17040,32	42,2%
Tarnowo Podgórne	59770,68	62158,79	65933,25	72262,16	74996,15	15225,47	25,5%
Poznań	52556,56	54483,96	58314,39	64726,62	71172,16	18615,6	35,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwoju.pl

W ostatnich latach dynamika wzrostu płac pracowników z gminy Suchy Las była na tle gmin MP średnia, natomiast najwyższe wzrosty w liczbach bezwzględnych charakteryzowały gminy podpoznańskie z dużym napływem nowych, młodych mieszkańców. Tu Suchy Las wyprzedziły gminy Dopiewo, Kórnik, Kleszczewo i Rokietnica.

Dosyć odmiennie kształtowała się sytuacja w zakresie dochodów z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (tabela 26.):

Tabela 26. Dochody podatników z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1 podatnika w tej kategorii.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	Różnica	Dynamika
Buk	111230,6	111326,8	84453,88	144014	155864,8	44634,12	40,1%
Czerwonak	109039,2	127916,5	94234,75	133056,1	108976,8	-62,4	-0,1%
Dopiewo	136145,3	151095,6	137112,5	153196,6	139747,2	3601,86	2,6%
Kleszczewo	116850,7	132145,6	109756,5	135218,5	112762,1	-4088,59	-3,5%
Komorniki	120699,3	137518,5	116909,5	143092,6	125701,3	5002,01	4,1%
Kostrzyn	99879,42	107291,4	87729,58	116216,6	89847,47	-10032	-10,0%
Kórnik	122655,6	135167,4	124418,5	149982,7	122692,9	37,25	0,0%
Luboń	103419,3	110632,4	93644	118310,9	106703,3	3283,98	3,2%
Mosina	126343,6	132499,2	112779,8	151527,5	120288,3	-6055,25	-4,8%
Murowana Goślina	109264	115174,1	89076,89	137316,3	110268,9	1004,82	0,9%
Oborniki	129075,8	132359,7	97478,56	159292,7	141143,7	12067,85	9,3%
Pobiedziska	136176,1	161558,2	127795,2	160713,9	105425,1	-30751	-22,6%
Puszczykowo	175531,8	187923,1	159072,6	186699,5	158325,5	-17206,4	-9,8%
Rokietnica	111898,8	122674,4	116162,9	143490,6	110297,2	-1601,57	-1,4%
Skoki	99507,86	98180,7	54710,41	86568,35	88739,43	-10768,4	-10,8%
Stęszew	119479,8	141800,2	110855,1	185778,6	154069,4	34589,58	29,0%
Suchy Las	154594,2	169087,2	158299,7	176542,7	148380,1	-6214,04	-4,0%
Swarzędz	130971,5	146321,1	138282,3	170891,6	129139,6	-1831,92	-1,4%
Szamotuły	93545,65	103506,9	79996,35	121116,8	124660,8	31115,15	33,3%
Śrem	125832,1	132529,6	103413,4	148138,4	122866,1	-2965,97	-2,4%
Tarnowo Podgórne	177217,4	181552,2	178711	210510,8	164849,2	-12368,2	-7,0%
Poznań	121595,3	130831,4	123371,2	149542,5	115399,8	-6195,54	-5,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwoju.pl

Tu również mieszkańcy gminy Suchy Las należą do liderów w zestawieniu, jednak zjawisko podlegało dynamicznym fluktuacjom. Statystyczny dochód przedsiębiorcy z terenu gminy w okresie 2018-2022 spadł, jednak gmina stale znajduje się w pierwszej „5” w MP, choć w latach 2018-2020 było to miejsce 3.

Gminę Suchy Las zamieszkują statystycznie najzamożniejsi emeryci i renciści w całej Metropolii (tabela 27.).

Tabela 27. Dochody podatników z emerytur i rent w przeliczeniu na 1 podatnika w tej kategorii.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	Różnica	Dynamika
Buk	20942,5	23470,79	25098,19	27876,74	28147,78	7205,28	34,4%
Czerwonak	25405,15	28129,38	30226,16	33786,81	35166,59	9761,44	38,4%
Dopiewo	25458,51	28281,42	30255,14	33789,06	35097,55	9639,04	37,9%
Kleszczewo	22070,15	24941,57	26797,5	30157	30763,07	8692,92	39,4%
Komorniki	24746,94	27239,08	29164,24	32514,4	33940,62	9193,68	37,2%
Kostrzyn	21622,86	23945,25	25905,4	28884,91	29396,77	7773,91	36,0%
Kórnik	24078,09	26466,11	28423,36	31573,19	32676,37	8598,28	35,7%
Luboń	24601,68	27064,07	29000,1	32068,4	32987,84	8386,16	34,1%
Mosina	23034,2	25390,76	27226,04	30452,79	31197,53	8163,33	35,4%
Murowana Goślina	22540,23	25121,68	27014,79	30316,5	31336,29	8796,06	39,0%
Oborniki	22614,85	25098,72	26883,6	29904,81	30520,2	7905,35	35,0%
Pobiedziska	22796,34	25465,42	27201,3	30431,01	31297,79	8501,45	37,3%
Puszczykowo	25420,01	27911,07	29855,92	33050,02	34478,94	9058,93	35,6%
Rokietnica	24617,03	27173,57	29183,03	32412,3	33440,1	8823,07	35,8%
Skoki	20699,83	23225,43	24953,9	28101,66	28848,74	8148,91	39,4%
Stęszew	21950,65	24632,08	26396,92	29181,47	30016,48	8065,83	36,7%
Suchy Las	27580,73	30287,27	32386,65	35864,7	37129,12	9548,39	34,6%
Swarzędz	24326,84	26946,82	28892,62	32234,73	33180,65	8853,81	36,4%
Szamotuły	23517,32	26022,41	27707,45	30746,61	31554,6	8037,28	34,2%
Śrem	23243,69	25623,8	27434,51	30508,09	30926,92	7683,23	33,1%
Tarnowo Podgórne	25040,66	27645,7	29765,25	32874,66	33902,49	8861,83	35,4%
Poznań	27070	29593,28	31496,76	34645,61	35633,57	8563,57	31,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwoju.pl

Dynamika wzrostu emerytur i rent w analizowanych latach była jednak umiarkowana na tle innych, zwłaszcza bardziej rolniczych gmin, do czego mogły się przyczynić zmiany prawne w zakresie emerytur tzw. resortowych.

Sam udział podatników w wieku emerytalnym w stosunku do liczby mieszkańców w tym wieku jest najwyższy w powiecie poznańskim (tabela 28.).

Tabela 28. Udział podatników w wieku emerytalnym w stosunku do mieszkańców w wieku emerytalnym.

Obszar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika
Buk	15,48	16,53	17,26	17,83	17,81	17,74	114,60%
Czerwonak	20,89	21,71	23,07	23,81	23,44	22,75	108,90%
Dopiewo	20,29	21,26	22,22	23,83	24,04	23,26	114,60%
Kleszczewo	11,55	13,58	15,43	17,52	19,36	18,48	160,00%
Komorniki	20,25	21,63	23,24	23,56	23,64	23,28	115,00%
Kostrzyn	14,25	14,87	16,4	17,31	18,1	17	119,30%
Kórnik	19,73	20,46	21,44	21,87	22,05	20,9	105,90%
Luboń	16,95	17,68	19,25	20,1	19,99	19,81	116,90%

Obszar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika
Mosina	17,13	17,87	19,12	19,58	20,16	19,91	116,20%
Murowana Goślina	16,75	18,33	19,3	20,69	21,93	21,75	129,90%
Pobiedziska	15,2	17,36	18,59	19,49	19,38	18,56	122,10%
Puszczykowo	21,83	22,58	24,14	24,72	25,87	24,37	111,60%
Rokietnica	18,03	20,08	21,43	21,43	22,27	19,19	106,40%
Stęszew	14,12	15,63	16,93	17,65	17,48	17,29	122,50%
Suchy Las	27,81	28,75	29,04	29,7	29,98	28,09	101,00%
Swarzędz	20,26	21,14	22,62	23,05	23,15	22,58	111,50%
Tarnowo Podgórne	21,85	23,38	24,63	25,8	25,99	24,95	114,20%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwoju.pl

Oznacza to, że znacząca część emerytów mimo pobierania świadczeń nadal pracuje. Z tabeli 28. widać jednak, że wzrost liczby pracujących emerytów wyhamował na tle innych gmin – możliwa jest interpretacja, że zjawisko osiągnęło już możliwy do osiągnięcia zasięg. Wysokie dochody z emerytur i rent w powiązaniu z coraz większą i częstszą aktywnością zawodową osób w wieku emerytalnym powodują, że dochody tej grupy społecznej na tle całej Metropolii są wysokie, choć w ostatnich latach pojawił się w tym zakresie regres (tabela 29.):

Tabela 29. Wartość dochodów uzyskanych przez podatników będących emerytami i rencistami na 1 podatnika w tej kategorii.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	Różnica	Dynamika
Buk	29770,52	33430,65	35968,49	37700,57	40156,3	10385,78	34,9%
Czerwonak	38069,74	40607,28	43240,78	49061,8	44784,22	6714,48	17,6%
Dopiewo	46360,56	48536,3	53177,47	52527,38	54303,14	7942,58	17,1%
Kleszczewo	35314,59	37690,61	38419,51	38079,64	38491,6	3177,01	9,0%
Komorniki	39196,87	43957,38	52629,7	51077,43	47674,33	8477,46	21,6%
Kostrzyn	28711,07	32149,79	34249,67	36352,28	35343,84	6632,77	23,1%
Kórnik	36900,93	42406,31	44141,26	46829,59	45143,46	8242,53	22,3%
Luboń	35523,83	39286,5	41197,4	41426,57	42186,38	6662,55	18,8%
Mosina	34172,56	37760,03	42313,91	43011,86	42448,9	8276,34	24,2%
Murowana Goślina	33400,87	38422,58	42706,34	45350,1	45775,42	12374,55	37,0%
Oborniki	34400,97	36464,89	38823,7	40970,72	40814,56	6413,59	18,6%
Pobiedziska	35743,62	38654,74	38960,7	40617,01	42804,62	7061	19,8%
Poznań	41674,76	44829,78	47921,32	48514,89	47789,7	6114,94	14,7%
Puszczykowo	47456,74	55210,02	54306,7	54718,42	56227,93	8771,19	18,5%
Rokietnica	37405,59	41292,15	43739,15	45835,87	45665,04	8259,45	22,1%
Skoki	27916,43	30632,74	32300,84	34249,79	36009,2	8092,77	29,0%
Stęszew	32519,76	36036,44	38078,48	40120,55	42428,3	9908,54	30,5%
Suchy Las	55464,87	58154,79	61633,33	62073,86	58626,26	3161,39	5,7%
Swarzędz	38170,99	42196,3	45689,1	46504,99	45684,52	7513,53	19,7%
Szamotuły	30984,52	33580,3	35808,69	37929,52	38558,25	7573,73	24,4%
Śrem	31951,21	34902,01	37011,05	38528,03	39147,45	7196,24	22,5%
Tarnowo Podgórne	56306,5	59440,05	68388,48	66968,48	57533,23	1226,73	2,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwoju.pl

Zauważyć można ponownie niższą dynamikę wzrostu, a nawet spadek w przypadku liderów w powyższej tabeli, przy czym gmina Suchy Las pozostaje liderem w gronie dochodów emerytów i rencistów, wyprzedzając w tym przypadku dość znacząco takie gminy jak Rokietnica, gdzie dochody z tytułu samych emerytur i rent w przeliczeniu na 1 osobę są zbliżone. Może to wynikać z innego profilu społecznego emerytów (więcej osób młodych, z kwalifikacjami pozwalającymi pracować na emeryturze).

Analogiczne zależności występują w przypadku osób będących w wieku przedemerytalnym na tle innych gmin MP. Tu również Suchy Las jest liderem, jednak ponownie dynamika jest słabsza niż w innych gminach, a między rokiem 2021 a 2022 miał miejsce znaczący regres.

Mimo dobrej sytuacji finansowej wartość majątku zakumulowanego przez mieszkańców gminy nie rosła w ostatnich latach równie szybko jak w innych gminach klasyfikowanych jako „szczęściarze" i ustępuje gminom podkrakowskim (wykres 18.):

Wykres 18. Wartość majątku zakumulowanego przez mieszkańców gminy.

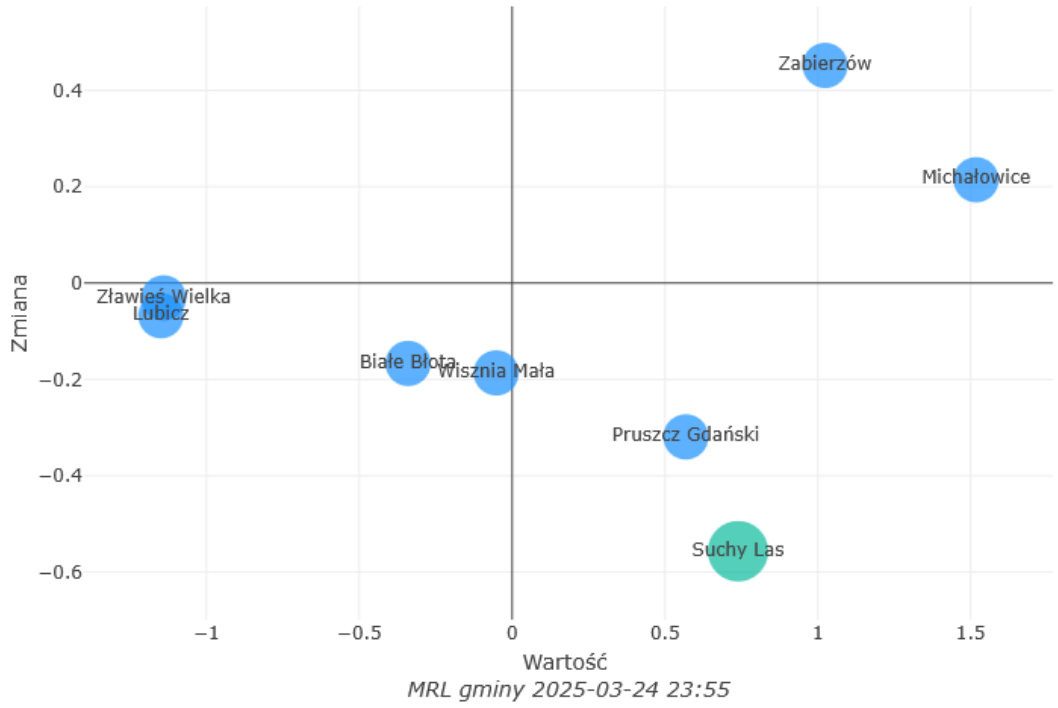

Podstawowej przyczyny tego stanu można dopatrywać się w:

- relatywnie niższej wartości 1m^2 powierzchni mieszkaniowej w Krakowie czy Gdańsku w porównaniu z Poznaniem (biorąc pod uwagę, że obszary funkcjonalne miast stanowią jednocześnie lokalne rynki mieszkaniowe – por. rozdz. 4.4.1),
- średniej – na tle innych „szczęściarzy" – dynamice budownictwa mieszkaniowego (por. rozdz. 4.4.2.; tabela 18.),

w sytuacji, w której główny składnik majątkowy gospodarstw domowych stanowi mieszkanie[24].

[24] Statistics Paper Series The Household Finance and Consumption Survey: results from the second wave, ECB, 2016.

Tabela 30. Rynkowa wartość powierzchni mieszkaniowej w gminie w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Dynamika
Białe Błota	119342	131075	151648	165956	181718	210228	176,2%
Lubicz	80152	88092	105887	125298	138284	145414	181,4%
Zławieś Wielka	78447	86783	102957	123020	139545	146148	186,3%
Michałowice	183800	200967	225662	263613	298334	359049	195,3%
Zabierzów	152991	166322	199001	232715	264317	319436	208,8%
Pruszcz Gdański	161405	181289	196714	217665	247326	282994	175,3%
Suchy Las	178366	200591	203240	238038	267483	296637	166,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwoju.pl

Podsumowanie:

- wysokie dochody ze stosunku pracy – 2 m. w Metropolii Poznań po gminie Dopiewo;
- wyższą dynamikę wzrostu dochodów pracowników charakteryzują się jednak gminy z większym napływem nowych mieszkańców;
- dochody przedsiębiorców zapewniają miejsce w czołówce MP, jednak następuje relatywna utrata pozycji;
- najwyższy udział podatników w wieku emerytalnym w stosunku do mieszkańców w wieku emerytalnym – i najwyższe dochody w przeliczeniu na 1 podatnika w tej grupie – mieszkańcy aktywni w każdym pokoleniu;
- następuje jednak wyhamowanie dynamiki w zakresie udziału pracujących emerytów i wzrostu ich dochodów;
- rynkowa wartość powierzchni mieszkaniowej w gminie w przeliczeniu na 1 mieszkańca – wykazywała relatywnie mniejszy wzrost aniżeli w porównywanych gminach metropolitalnych.

5.2. Przedsiębiorczość, działalność gospodarcza

W gminie Suchy Las było zarejestrowanych na koniec 2023 r. 5 004 podmiotów gospodarczych, i liczba ta wzrosła od 2013 z 3 381, a więc o 48%.

Gmina odznacza się najwyższym wskaźnikiem przedsiębiorczości w powiecie poznańskim (242 na 1000 mieszkańców w 2023 r.), w całej Metropolii ustępując tylko Poznaniowi (243). W poprzednich latach gmina wyprzedzała jednak pod względem tego wskaźnika Poznań (tabela 31.).

Tabela 31. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	114	117	122	128	132	137
M.st.Warszawa od 2002	244	255	255	268	282	297
Sopot	239	244	265	273	283	290
Wielkopolskie	123	128	132	136	141	145
Powiat poznański	158	163	159	164	169	173
Buk	146	151	153	158	163	165
Czerwonak	127	131	136	140	144	148
Dopiewo	172	175	165	171	178	183
Kleszczewo	123	129	118	124	133	139

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Komorniki	175	179	164	170	176	181
Kostrzyn	122	124	124	126	130	134
Kórnik	155	160	153	160	165	169
Luboń	158	164	164	170	174	176
Mosina	138	145	145	150	156	161
Murowana Goślina	139	144	147	151	153	156
Oborniki	126	131	134	138	139	141
Pobiedziska	136	139	136	140	143	149
Puszczykowo	205	213	223	228	229	232
Rokietnica	162	166	149	154	161	164
Skoki	89	92	95	99	101	105
Stęszew	128	131	134	137	141	145
Suchy Las	234	237	226	232	239	242
Swarzędz	154	157	153	157	162	166
Szamotuły	115	118	121	124	126	129
Śrem	119	124	126	131	133	135
Tarnowo Podgórne	213	218	207	215	223	225
Poznań	208	216	217	226	235	243

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Będąc liderem przedsiębiorczości w jednym z najwyżej rozwiniętych powiatów w Polsce, gmina Suchy Las zajmuje czołowe miejsce pod względem wskaźników działalności gospodarczej w całym kraju. Również w gronie „szczęściarzy" nie ma sobie równych, znacznie wyprzedzając inne gminy (tabela 32., mapa 6.).

Tabela 32. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych (tzn. „szczęściarze").

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wisznia Mała	140	145	141	147	156	162
Białe Błota	156	159	155	160	165	169
Lubicz	112	116	119	123	125	129
Zławieś Wielka	104	108	107	113	117	123
Michałowice	132	141	129	136	142	147
Zabierzów	136	142	140	146	153	160
Pruszcz Gdański	151	155	142	148	154	160
Suchy Las	234	237	226	232	239	242

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Mapa 6. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2023 r. w Metropolii Poznań.

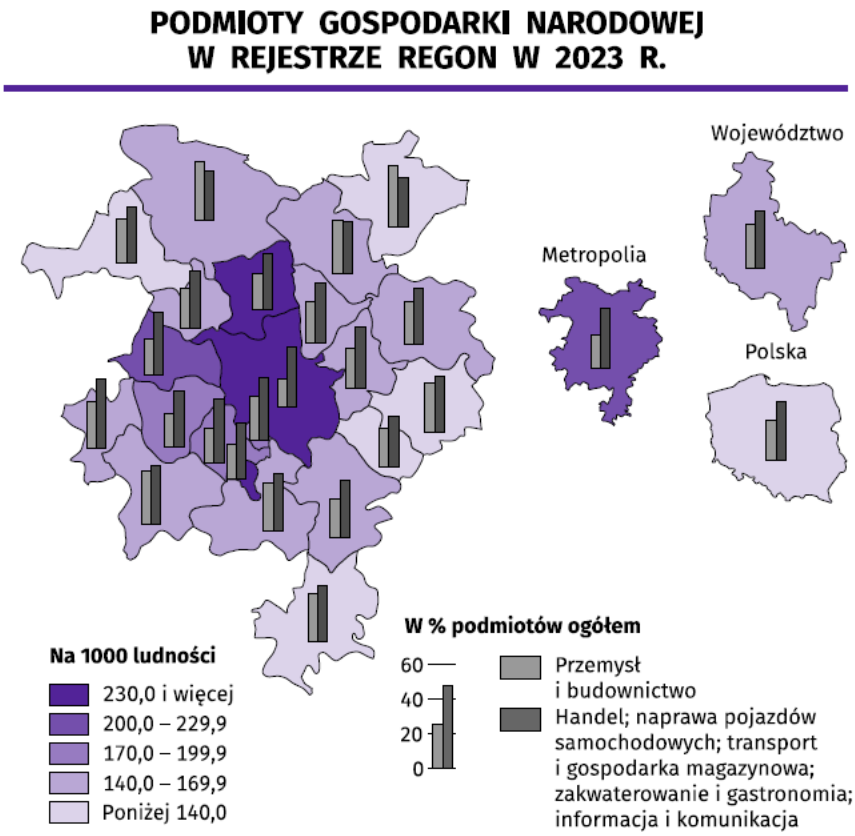

Źródło: https://poznan.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/foldery/metropolia-poznan-w-2023-r-,12,4.html [dostęp: 30.04.2025 r.]

Odsetek osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jest stosunkowo niższy niż w innych gminach z uwagi na duży udział spółek (tabela 33., mapa 7.).

Tabela 33. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem [%] w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	71,3	71,3	71,3	71,3	71,2	71,1
M.st.Warszawa od 2002	55,8	55,6	55,2	54,8	54,7	54,9
Sopot	54,4	54,8	55,1	54,9	54,2	54,4
Wielkopolskie	73,1	73,1	73,2	73,1	73,1	73,0
Powiat poznański	76,7	76,8	76,8	76,8	76,9	77,0
Buk	74,1	74,6	75,2	75,2	74,9	75,3
Czerwonak	79,2	79,4	78,2	78,0	78,0	78,1
Dopiewo	80,2	80,2	80,2	80,1	80,0	80,5
Kleszczewo	77,2	77,7	78,1	78,2	77,9	78,2
Komorniki	79,4	79,5	79,7	79,3	79,4	79,2
Kostrzyn	73,2	73,5	74,1	74,5	75,3	75,6
Kórnik	78,8	79,2	79,1	79,3	79,4	79,6
Luboń	76,7	76,8	76,4	75,7	75,9	75,6
Mosina	82,2	82,2	82,3	82,2	82,1	82,1
Murowana Goślina	81,9	81,5	80,9	80,9	80,6	80,6
Oborniki	76,0	75,8	75,6	75,4	75,3	75,1
Pobiedziska	80,9	81,2	81,4	81,8	81,6	81,4
Puszczykowo	78,3	78,1	77,6	77,2	76,9	77,0
Rokietnica	81,0	81,0	81,2	81,1	81,7	81,5
Skoki	82,4	82,4	82,5	82,5	83,2	83,6
Stęszew	76,0	76,0	76,1	76,5	76,4	76,7
Suchy Las	67,1	67,1	67,2	67,5	67,0	67,5
Swarzędz	76,9	76,6	76,6	76,4	76,3	76,1
Szamotuły	77,2	77,4	77,6	77,5	77,5	77,4
Śrem	76,0	75,8	75,7	75,7	75,7	75,2
Tarnowo Podgórne	65,9	66,6	67,1	67,9	68,6	68,9
Poznań	61,3	61,1	61,0	60,7	60,8	61,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Podobne proporcje wykazuje również Tarnowo Podgórne, a niższy udział osób fizycznych – Poznań (dla porównania, w Warszawie i Sopocie analogiczne odsetki wynoszą około 55%).

Mapa 7. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2023 r. w Metropolii Poznań.

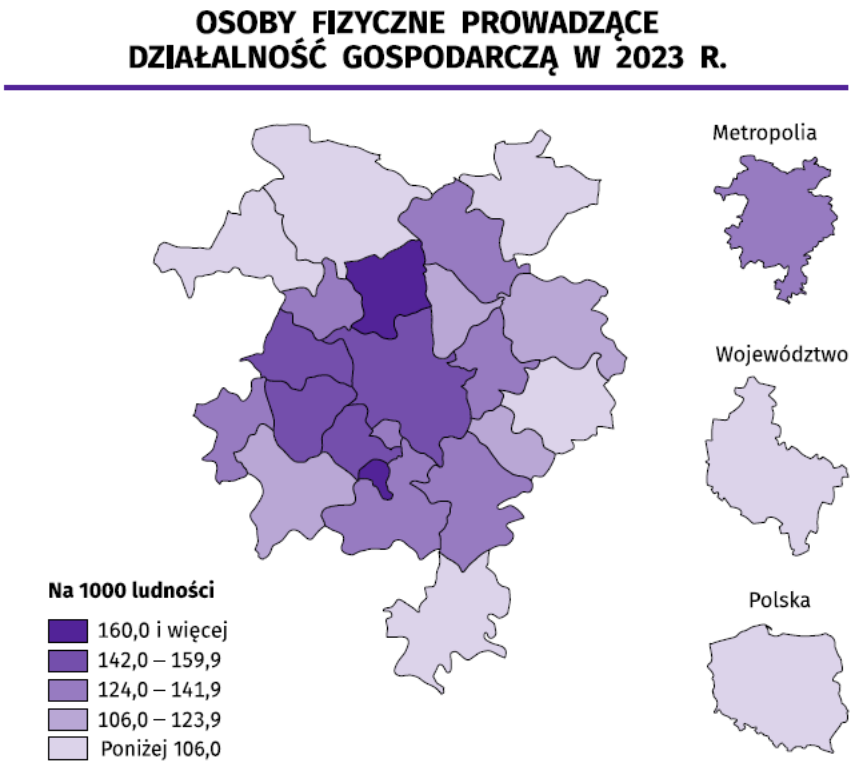

Źródło: https://poznan.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/foldery/metropolia-poznan-w-2023-r-,12,4.html [dostęp: 30.04.2025 r.]

Analogiczne zależności występują również w grupie „szczęściarzy" (tabela 34.).

Tabela 34. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem [%] w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych (tzw. „szczęściarze").

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wisznia Mała	80,4	80,4	80,6	81,2	80,9	80,2
Białe Błota	79,8	80,0	80,0	80,2	80,4	79,5
Lubicz	81,2	80,9	80,8	81,3	81,2	80,9
Zławieś Wielka	81,5	82,2	82,5	82,7	83,1	83,8
Michałowice	83,5	83,2	83,5	83,3	83,9	83,6
Zabierzów	72,8	73,4	73,9	74,0	74,2	74,1
Pruszcz Gdański	78,0	78,2	78,6	79,2	80,0	80,1
Suchy Las	67,1	67,1	67,2	67,5	67,0	67,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Gminę Suchy Las cechuje duży udział spółek wśród podmiotów gospodarczych (mapa 8.). Przedstawiona powyżej charakterystyka wskazuje na dojrzałość lokalnych podmiotów i całej struktury gospodarczej, związanej z ewolucyjnym rozwojem i przebiegiem procesów suburbanizacyjnych (także suburbanizacji gospodarczej) w długim okresie.

Mapa 8. Spółki handlowe w 2023 r. w Metropolii Poznań.

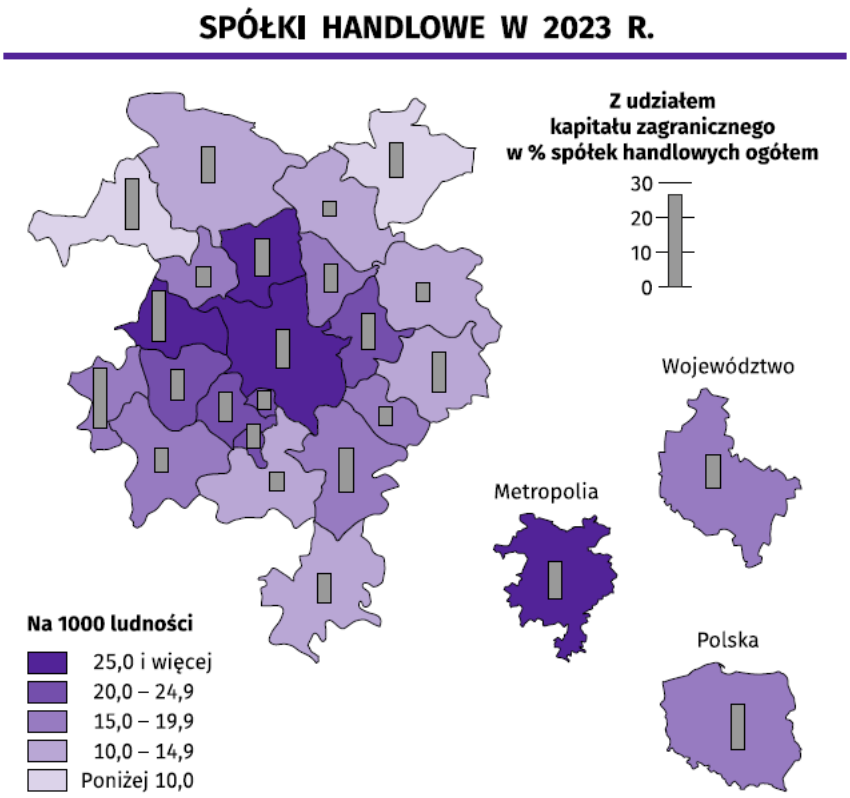

Źródło: https://poznan.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/foldery/metropolia-poznan-w-2023-r-,12,4.html [dostęp: 30.04.2025 r.]

Gmina Suchy Las jest siedzibą wielu rozpoznawalnych, znaczących w swoich sektorach firm z ugruntowaną pozycją na rynku. Należą do nich:

- Apart Sp. z o. o. – branża jubilerska;
- Kuhn – produkcja i sprzedaż maszyn rolniczych;
- Grupa Nickel – branża budowlana, deweloperska, firma inwestuje także we „wschodzące" podmioty gospodarcze o dużym potencjale do rozwoju;
- Grupa Atrem – branża inżynieryjna, prace związane z automatyką przemysłową i elektroenergetyką;
- Grausch i Grausch Maszyny Budowlane Sp. z o.o. – dostawca nowoczesnych rozwiązań w branży maszyn budowlanych;
- Drogbet Sp. z o.o. – kompleksowa realizacja inwestycji drogowych;
- BOWA-Electronic GmbH & Co. KG – innowacyjne wyroby dla przemysłu motoryzacyjnego;
- BOWA International Sp. z o.o. Sp. k. – specjalistyczny dostawca kompletnych systemów chirurgicznych opartych na energii.

Z uwagi na obecność dużych podmiotów specyficzna jest charakterystyka gminy pod kątem wag klas wielkości firm[25] (wykres 19.).

[25] Dane przeliczone na potrzeby systemu STRATEG. Wagi dla poszczególnych klas wielkości podmiotów gospodarczych ustalone zostały przez MIiR: do 9 osób - 0, 10-49 osób - 1, 50-249 osób - 3, 250-999 osób - 10, od 1000 osób – 30. czyli liczba przedsiębiorstw (10-49)*1 + liczba przedsiębiorstw (50-249)*3 + liczba przedsiębiorstw (250-999)*10 + liczba przedsiębiorstw powyżej1000*30 (BDL GUS).

Wykres 19. Podmioty gospodarcze według wag klas wielkości – gm. Suchy Las na tle obszarów porównywanych (2013-2023).

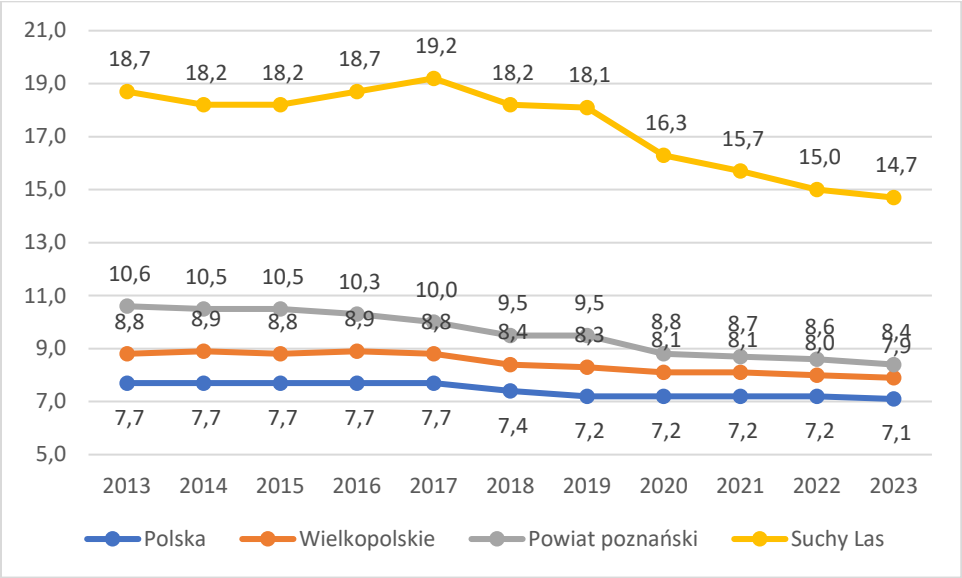

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Waga klas wielkości podmiotów gospodarczych wykazuje ogólną tendencję do spadku wraz ze wzrostem liczby małych i średnich przedsiębiorstw oraz wydzielaniem nowych podmiotów z dotychczasowych większych firm, jednak znaczna przewaga gminy w tym zakresie jest utrzymana. Oznacza to większe możliwości działania firm z terenu gminy na zasadzie „duży może więcej".

Szczególnie istotna jest również struktura wewnętrzna podmiotów gospodarczych (wykres 20.).

Wykres 20. Struktura gospodarcza gminy według sekcji PKD na tle powiatu poznańskiego w latach 2013 i 2023.

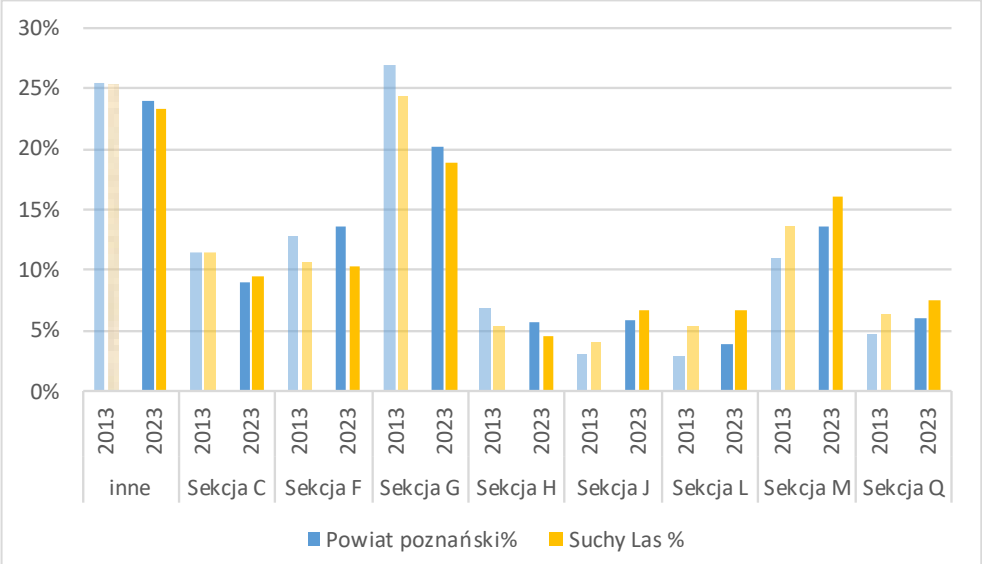

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Najwięcej podmiotów, podobnie jak na innych obszarach, reprezentuje sekcję G (handel i naprawy), przy czym udział tej grupy w gminie Suchy Las jest stosunkowo mniejszy. Analiza struktury podmiotów

gospodarczych według sekcji i działów PKD[26] w gminie Suchy Las, w tym zmian w latach 2013-2023 nasuwa wniosek, że jest to obszar wysoko rozwinięty gospodarczo, o czym świadczy:

- niski udział podmiotów z sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo),
- stosunkowo niski udział sekcji C (przetwórstwo przemysłowe),
- niski udział sekcji F (budownictwo),
- wysokie udziały podmiotów z branży informacji i komunikacji (sekcja J) oraz nieruchomości (sekcja L),
- wysoki i rosnący udział firm z sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna),
- wysoki i również rosnący odsetek podmiotów w sekcji Q (Opieka zdrowotna i pomoc społeczna).

Istotnym trendem jest wzrost udziału firm odznaczających się wysoką wartością dodaną (sekcje J-N) (tabela 35.).

Tabela 35. Podmioty gospodarcze w sekcjach J-N na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	29,7	31,2	32,8	34,7	36,8	38,8
Wielkopolskie	30,0	31,4	32,7	34,3	36,0	37,7
Powiat poznański	42,5	44,9	44,4	46,9	49,9	52,1
Buk	25,1	26,6	27,7	29,1	30,0	31,3
Czerwonak	34,8	36,5	39,8	41,4	43,4	44,8
Dopiewo	57,0	59,2	56,6	59,8	64,1	67,8
Kleszczewo	35,1	37,2	35,5	38,1	43,1	46,6
Komorniki	53,4	55,9	51,1	54,2	57,5	59,4
Kostrzyn	27,2	27,7	27,9	28,8	31,3	33,8
Kórnik	46,2	48,7	47,8	50,4	53,6	55,5
Luboń	40,5	42,3	42,7	45,3	47,8	49,3
Mosina	31,5	34,4	35,3	37,1	38,3	39,8
Murowana Goślina	31,0	32,5	32,3	33,5	34,4	35,3
Oborniki	23,7	25,0	25,8	27,1	27,8	28,9
Pobiedziska	32,2	34,1	33,9	35,4	37,1	39,2
Puszczykowo	56,7	60,7	63,4	65,7	69,3	71,8
Rokietnica	45,2	48,2	44,0	47,5	50,9	53,2
Skoki	13,0	14,6	15,7	17,2	17,0	18,3
Stęszew	24,3	25,1	26,2	26,0	27,0	29,2
Suchy Las	75,1	77,8	75,6	79,0	84,2	87,6
Swarzędz	40,0	41,6	40,7	43,4	46,4	49,1
Szamotuły	25,5	26,1	27,8	29,0	29,8	30,1
Śrem	25,9	27,4	27,9	29,1	30,2	31,2
Tarnowo Podgórne	58,6	62,6	60,7	64,8	69,0	71,4
Poznań	76,7	80,5	81,8	86,4	91,4	95,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

[26] Według stanu z roku 2023 (PKD 2007); 27 grudnia 2024 roku w Dzienniku Ustaw zostało opublikowane Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD, które wprowadziło zmiany w klasyfikacji. Dla nowej PKD brak jednak jeszcze danych statystycznych https://stat.gov.pl/aktualnosci/nowa-polska-klasyfikacja-dzialalnosci-pkd-2025,570,1.html

W tych kategoriach gmina Suchy Las niemal dorównuje Poznaniowi, z dużą przewagą nad pozostałymi gminami MP. Podobna przewaga rysuje się w stosunku do gmin – „szczęściarzy" (tabela 36.).

Tabela 36. Podmioty gospodarcze w sekcjach J-N na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych („szczęściarze").

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wisznia Mała	34,8	35,4	37,2	40,4	46,0	48,3
Białe Błota	34,0	35,1	34,7	37,1	39,5	40,4
Lubicz	22,5	24,4	24,6	26,3	26,7	27,7
Zławieś Wielka	25,0	25,5	24,7	26,5	29,0	31,0
Michałowice	38,5	42,1	38,9	41,6	45,5	48,7
Zabierzów	36,5	39,7	39,4	44,5	47,9	51,6
Pruszcz Gdański	40,5	42,7	39,9	43,3	45,4	47,6
Suchy Las	75,1	77,8	75,6	79,0	84,2	87,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W ramach poszczególnych sekcji działalności produkcyjnej (sekcja C według PKD 2007) trudno wskazać szczególne specjalizacje, niemniej jednak można zauważyć – na tle innych gmin – „szczęściarzy" relatywny spadek częstości występowania podmiotów z działu 25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń na rzecz działu 33 Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń.

Natomiast w sekcji F (budownictwo) dominuje dział 43 Roboty budowlane specjalistyczne, jednak „popularność" tego działu spada na rzecz działów związanych z konstrukcjami i wznoszeniem budynków i budowli.

Zbliżone struktury reprezentują gminy Rokietnica i Tarnowo Podgórne, jednak to gmina Suchy Las ma charakter najbardziej zbliżony do Poznania. Można wręcz stwierdzić, że występuje tu wielkomiejski profil lokalnej gospodarki.

Na tle grupy „szczęściarzy" nie zauważa się tak wyraźnej specyfiki, choć za najbardziej podobne można uznać gminy podkrakowskie (Michałowice i Zabierzów) oraz podwrocławska Wisznia Mała. Warto zwrócić uwagę na wysoki udział podmiotów z sekcji J (informacja i komunikacja) w tych gminach.

W ostatnich latach, zwłaszcza od 2020 r. nastąpił w gminie Suchy Las znaczący wzrost liczby podmiotów sektora kreatywnego[27] (tabela 37.).

Tabela 37. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem [%] w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	6,93	6,73	6,47	7,02	7,02	7,15
Wielkopolskie	6,72	6,33	5,74	6,17	6,53	6,49
Powiat poznański	8,56	7,34	7,17	7,66	8,68	8,06
Buk	7,87	5,38	6,32	6,11	4,07	5,94
Czerwonak	9,54	8,16	5,96	5,63	8,43	5,88

[27] m.in. ICT, programowanie, projektowanie w tym architektura, działalność wydawnicza, multimedia, reklama, moda i wzornictwo), generują aktywność innowacyjną o wysokich dochodach. Wzrost firm w tych sektorach wskazuje na dobry kierunek rozwoju danej lokalnej gospodarki. – za: https://gminy.monitorrozwoju.pl/indicators/484 [dostęp: 30.04.2025 r.]

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dopiewo	11,28	9,17	12,16	8,14	10,92	9,26
Kleszczewo	8,82	6,73	8,24	10,77	8,28	12,50
Komorniki	10,30	9,92	7,57	7,54	10,19	8,88
Kostrzyn	7,73	3,11	4,22	4,43	5,46	6,15
Kórnik	8,24	9,39	7,87	8,50	9,16	10,38
Luboń	7,21	8,31	6,91	7,54	6,87	7,88
Mosina	8,45	5,95	6,23	6,28	6,58	5,96
Murowana Goślina	8,43	6,25	11,97	6,82	4,03	5,92
Oborniki	8,23	6,30	4,05	6,92	6,76	6,38
Pobiedziska	6,85	5,50	3,77	6,35	9,14	5,50
Puszczykowo	8,62	9,52	9,73	10,31	8,54	10,19
Rokietnica	7,69	7,81	6,85	9,09	11,72	7,86
Skoki	4,76	2,91	10,47	6,58	5,48	3,33
Stęszew	6,10	4,83	0,70	4,08	6,50	3,40
Suchy Las	7,84	6,18	7,52	8,30	8,97	11,38
Swarzędz	9,25	5,96	6,30	9,86	9,26	8,66
Szamotuły	6,09	5,43	5,26	4,45	6,28	4,38
Śrem	4,20	6,19	3,81	6,37	5,95	6,50
Tarnowo Podgórne	7,52	7,25	6,80	6,99	9,33	7,10
Poznań	9,62	9,20	7,99	8,57	8,70	8,54

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Powyższą tendencję należy uznać za pozytywną, ponieważ firmy kreatywne często nie wymagają specjalnej infrastruktury (poza dostępem do szybkiego Internetu), natomiast wytwarzają szerokie sieci kontaktów i przyciągają kolejne podmioty, a często wykonując specyficzną działalność, stają się „dźwignią" promocji obszaru, na którym funkcjonują[28].

Na tle gmin nazwanych „szczęściarzami" udział nowych podmiotów sektora kreatywnego jest wysoki, jednak Suchy Las wyprzedzają gminy podkrakowskie – Michałowice i Zabierzów, wyższą dynamikę wzrostu wykazują natomiast gminy Wisznia Mała i Zławieś Wielka (wykres 21.).

[28] Szultka S. (red.) 2014, Kreatywny łańcuch. Powiązania sektora kultury i kreatywnego w Polsce, IBnGR Gdańsk.

Wykres 21. Dynamika wzrostu liczby podmiotów sektora kreatywnego – Suchy Las na tle gmin - „szczęściarzy".

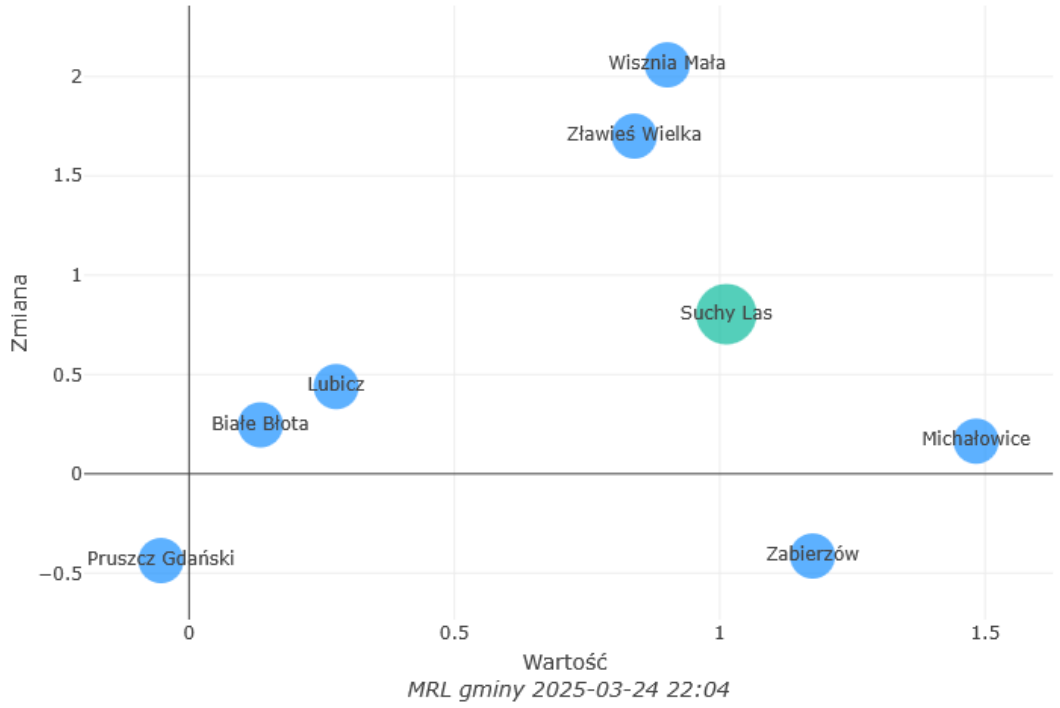

W gminie Suchy Las daje się też zauważyć od 2021 r. większą liczbę nowo rejestrowanych podmiotów przetwórstwa rolno-spożywczego.

Również na tle „szczęściarzy" zauważyć można duże natężenie instytucji otoczenia biznesu (IOB) w gminie Suchy Las.

Na terenie gminy działa Lokalna Agencja Rozwoju Gospodarczego (LARG), powołana przez Gminę Suchy Las w celu inspirowania i wspierania aktywności gospodarczej firm działających na terenie gminy. LARG prowadzi działania konsolidacyjne wobec środowisk przedsiębiorców, ich promocje, intensywne wspieranie finansowe oraz pobudzanie aktywności gospodarczej poprzez udzielanie mikropożyczek. Ważnym elementem aktywności Agencji jest również pomoc przedsiębiorcom przy uzyskaniu dotacji z funduszy Unii Europejskiej.

W Złotnikach mieści się niepubliczny park technologiczny YouNick, ukierunkowany na nowoczesne technologie, miejsce rozwoju dla innowacyjnych ludzi, pomysłów i biznesów.

Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorze usług finansowych na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych jest wysoka i utrzymuje się przewaga Suchego Lasu nad innymi analizowanymi gminami.

Liczba instytucji otoczenia biznesu na tle gmin „szczęściarzy" jest wysoka i sięga prawie 91 na 1000 podmiotów gospodarczych. Tylko gmina Pruszcz Gdański uzyskuje zbliżone wyniki.

Podsumowanie

- Statystyki w zakresie działalności gospodarczej są silną stroną gminy Suchy Las, zapewniającą największe przewagi konkurencyjne, także w gronie liderów krajowych; najwyższy wskaźnik przedsiębiorczości w powiecie (242 na 1000 mieszkańców w 2023 r.), 2. m. po Poznaniu w Metropolii Poznań;

- Duży udział dużych firm i spółek, co świadczy o dojrzałości lokalnych firm, które przyjmują nowe formy organizacyjne; podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców wg wag klas wielkości w gminie Suchy Las: wskaźnik 17,4 to 4 m. w Polsce;
- Korzystne zmiany w strukturze branżowej firm – wysoki udział firm w sektorach o wysokiej wartości dodanej (sekcje J-N wedle PKD) – struktura gospodarcza gminy jest w zasadzie wielkomiejska.

5.3. Rynek pracy

Wielkość zatrudnienia w gminie Suchy Las nieustannie rośnie. O ile w 2014 r. pracowało tu 6 818 osób, w 2018 8 275, to w 2023 r. już 9 320 osób. Liczba pracujących kobiet powoli zbliża się do liczby mężczyzn. Średnia wieku pracujących rośnie wraz z przesuwaniem się największych liczebnie roczników „w górę" piramidy wieku i w 2023 r. przekroczyła 45 lat.

Struktura zatrudnienia w gminie wskazuje na daleko posuniętą tercjaryzację gospodarki – ogromną przewagę zatrudnienia w usługach nad pozostałymi sektorami (wykres 22.). W sektorze usługowym pracuje prawie 3/4 zatrudnionych w gminie, w przemysłowym 24%, w rolniczym 2%[29].

Wykres 22. Udział pracujących w gminie według sektorów ekonomicznych (2023).

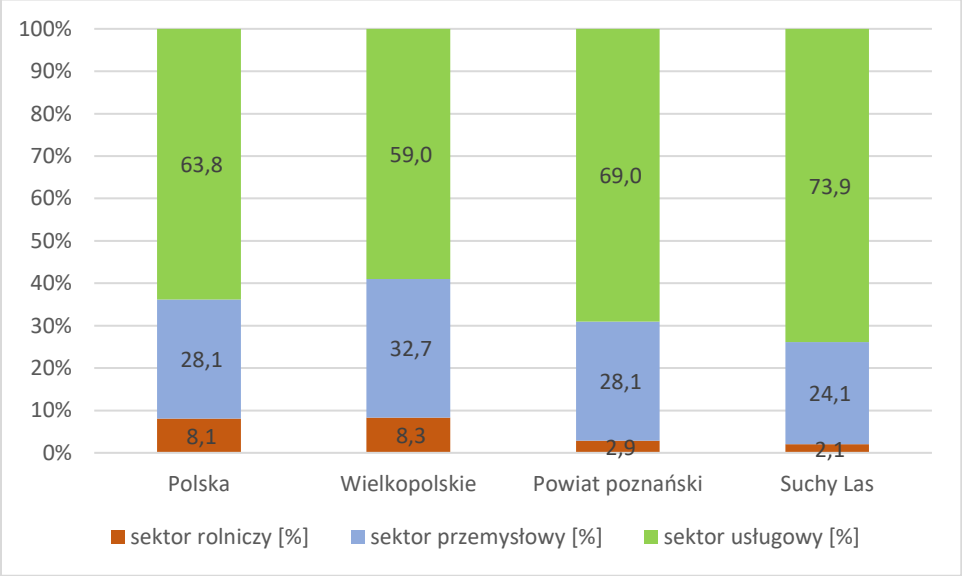

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Statystyki pracujących na 1000 mieszkańców obrazuje tabela 38:

Tabela 38. Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym.

Obszar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	230	232	240	247	251	255	254	259
Wielkopolskie	257	262	271	277	281	285	282	290
Powiat poznański	295	306	320	327	331	331	313	325
Buk	295	303	315	334	356	326	295	302

[29] Sektor rolniczy obejmuje sekcje A (rolnictwo) i B (rybołówstwo) według PKD, przy czym nie uwzględnia zatrudnienia w gospodarstwach indywidualnych, które jednak nie stanowią dużej zbiorowości w gminie; sektor przemysłowy obejmuje także górnictwo, wytwarzanie energii, zaopatrzenie w wodę i budownictwo (sekcje C-F); w skład sektora usługowego wchodzą pozostałe sekcje PKD.

Obszar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Czerwonak	262	263	254	268	279	283	283	277
Dopiewo	202	210	223	204	201	188	168	161
Kleszczewo	117	120	121	126	117	101	110	132
Komorniki	389	419	453	507	509	494	461	541
Kostrzyn	173	172	183	200	208	227	218	226
Kórnik	505	531	504	487	489	488	422	454
Luboń	139	135	141	141	148	142	132	139
Mosina	144	149	152	156	148	150	147	153
Murowana Goślina	177	183	167	160	167	182	192	196
Oborniki	245	252	242	252	253	264	247	245
Pobiedziska	135	142	147	156	164	168	163	179
Puszczykowo	188	181	210	185	169	180	171	164
Rokietnica	169	167	143	146	136	149	116	113
Skoki	88	92	90	92	92	95	100	92
Stęszew	286	295	318	288	296	296	289	302
Suchy Las	421	418	448	470	470	481	447	451
Swarzędz	305	317	345	342	344	341	308	317
Szamotuły	218	222	232	230	216	221	216	219
Śrem	241	241	255	254	258	256	256	261
Tarnowo Podgórne	881	930	1 010	1 040	1 051	1 030	999	979
Poznań	432	433	452	453	459	473	452	461

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wskaźnik pracujących na 1000 osób w wieku produkcyjnym, wobec stosunkowo niskiego odsetka ludności w tym wieku (por. rozdz. 4.1.1) urasta w gminie do 772. W takiej sytuacji dojazdy do pracy w gminie dominują nad wyjazdami – gmina ma dodatni iloraz przepływów związanych z zatrudnieniem. W świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 r. ogółem do pracy w gminie Suchy Las dojeżdżało 6 859 osób, a wyjeżdżało 4 576. Iloraz przepływów wyniósł więc prawie 1,5.

Statystyki dojazdów do pracy świadczą o bardzo silnym powiązaniu gminy Suchy Las z Poznaniem. Jak wskazują wyniki NSP 2021 spośród pracowników najemnych zamieszkałych w gminie, prawie 41,2% (3 196 osób) dojeżdżało do pracy do Poznania (więcej tylko z gminy Czerwonak – 44,1%). Pozostałe gminy przyciągające najwięcej dojazdów do pracy to Tarnowo Podgórne (290 osób), Czerwonak (135 osób). 125 osób z gminy pracowało w Warszawie (w tym przypadku jednak nie były to z pewnością codzienne dojazdy), natomiast w gminie Oborniki 110 osób.

Z kolei najpopularniejszymi kierunkami przyjazdów do pracy w gminie było m. Poznań (3 108 osób) oraz gminy: Oborniki (881 osób), Rokietnica (404 osób), Czerwonak (194 osób), Murowana Goślina (184 osób). Zjawisko dojazdów do pracy ma więc charakter hierarchiczny. Do gminy dojeżdżają w większym stopniu mieszkańcy gmin o mniejszym potencjale rynku pracy, a mieszkańcy Suchego Lasu w większym stopniu dojeżdżają do Poznania czy Tarnowa Podgórnego, które należą do nielicznych obszarów, z którymi gmina Suchy Las ma ujemny bilans dojazdów. Bilans z tymi ośrodkami jest jednak nieznacznie ujemny. Zjawisko przepływów związanych z zatrudnieniem zawiera się w ogromnej większości w obrębie Metropolii Poznań (dojazdy w 84,4%, wyjazdy w 91,4%).

Sytuacja w zakresie bezrobocia jest korzystna i stabilna. Liczba osób bezrobotnych, wynosząca na koniec 2014 r. 188 osób przejściowo wzrosła do 198 w 2015 r., następnie spadała do 68 w 2019 r.,

wzrosła do 172 w 2020 r. w okresie pandemii COVID-19, by ponownie spadać do 93 w roku 2022. W roku 2023 r. liczba bezrobotnych wyniosła 101. Przekłada się to na współczynnik bezrobocia w wysokości 0,8% ludności w wieku produkcyjnym, odpowiadający wskaźnikowi dla powiatu poznańskiego i znacznie niższy niż na innych obszarach.

Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy Suchy Las jest bardzo korzystna na tle grupy porównawczej z uwagi na stosunkowo niewielkie liczebnie roczniki w wieku 50-64 lata. Pozycja gminy w tym zakresie osiągnęła już jednak swoje korzystne optimum i aktualnie dynamika w porównani zarówno z GP (141 gmin) jak i większością grona „szczęściarzy" staje się umiarkowanie niekorzystna (wykresy 23., 24.).

Wykres 23. Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy na tle grupy porównawczej (2019-2023).

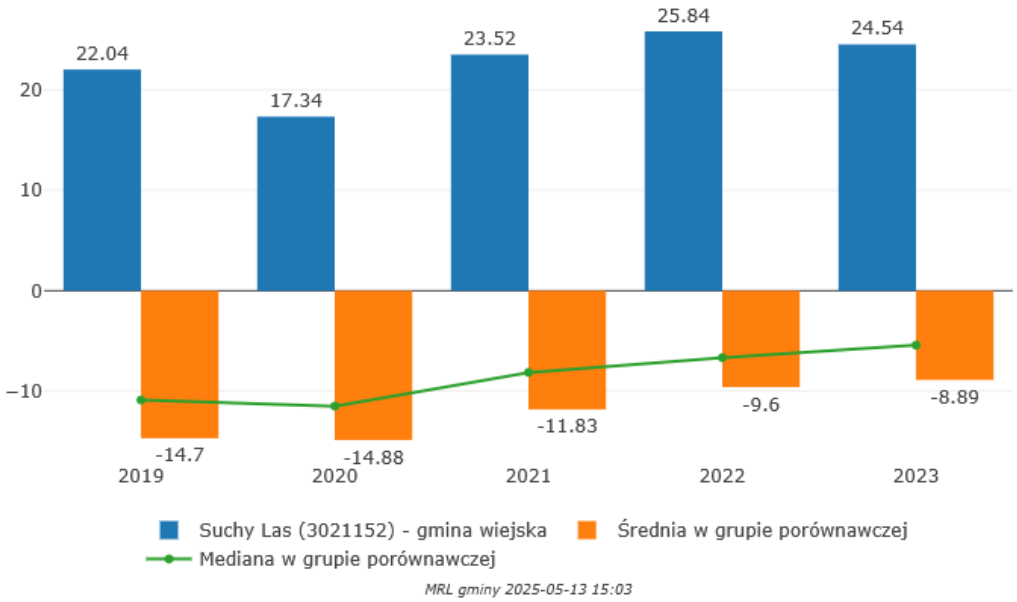

Wykres 24. Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy na tle gmin – „szczęściarzy".

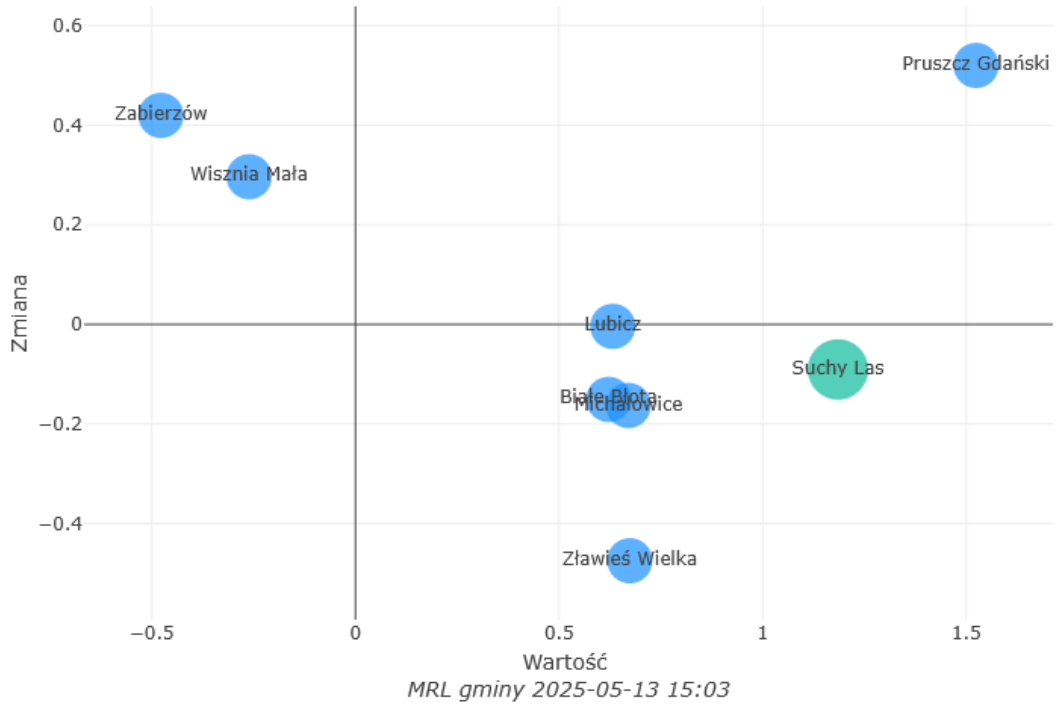

Odsetek ludności mobilnej zawodowo (25-44 lat) wśród ludności ogółem jest relatywnie niski. W tej sytuacji społeczność szybciej będzie się starzała, gdyż głównie w tej grupie ma miejsce prokreacja. Tylko podkrakowska gmina Zabierzów wykazuje podobne procesy.

Podsumowanie:

- Gminę Suchy Las charakteryzuje wysoki udział pracujących – gmina oferuje wiele miejsc pracy;
- występuje przewaga dojazdów do pracy w gminie nad wyjazdami (iloraz 1,5);
- wyjazdy i przyjazdy do pracy „zamykają" się prawie w całości w granicach MP, zauważa się szczególnie silny związek gminy z Poznaniem przy niemal wyrównanym bilansie;
- poziom bezrobocia jest niski, a sytuacja korzystna i stabilna;
- zastępowalność pokoleń na rynku pracy kształtuje się korzystnie, jednak w długiej perspektywie może ulec ograniczeniu.

5.4. Finanse publiczne, budżet gminy

5.4.1. Dochody budżetu gminy

Dochody ogółem budżetu gminy Suchy Las wykonane w 2023 r. wyniosły 192 181 316 zł i były większe o 1,16% w stosunku do roku 2022. Dochody bieżące zrealizowano w 100,29%, natomiast majątkowe w 66,81%.

Dochody ogółem na 1 mieszkańca w 2023 r. osiągnęły wartość 10 528 zł i były mniejsze o 0,27% w relacji do roku 2022. Oznacza to, że wzrost dochodów gminy „nie nadążał" za zwiększaniem się liczby mieszkańców. Dochody bieżące na mieszkańca wyniosły w 2023 r. 9 988 zł, natomiast majątkowe 539 zł. Udział dochodów majątkowych, które stanowią naturalne źródło finansowania wydatków inwestycyjnych jest relatywnie niski i wykazuje trend spadkowy.

Dochody ogółem budżetu JST na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia) relatywnie mocno spadły na tle grupy porównawczej.

Dochody własne na mieszkańca wyniosły w 2023 r. 6845,51 zł. Udział dochodów własnych jest wysoki (73%), a sytuacja w tym zakresie stabilna, co wskazuje na wysoki poziom samodzielności finansowej gminy i dużą elastyczność budżetu. Gmina Suchy Las jest jednak w tym zakresie liderem we wszelkich porównaniach, corocznie odznaczając się dochodami własnymi na poziomie 70% i więcej wpływów do budżetu (wykres 25.).

Wykres 25. Dochody własne udział w ogółem [%] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

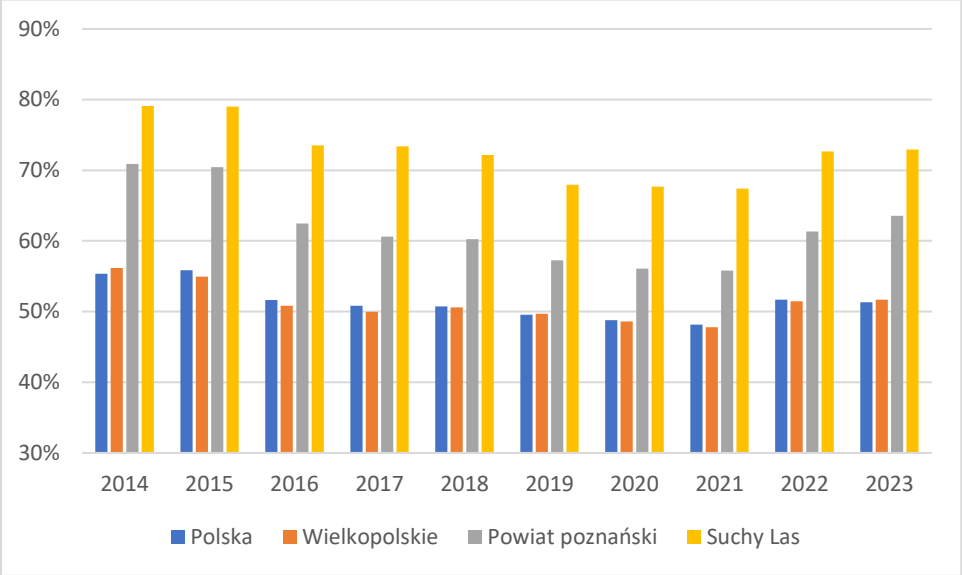

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W MP jedynie gmina Tarnowo Podgórne odznacza się podobnym, choć okresowo niższym (64-65% w latach 2019-2022) udziałem dochodów własnych. Spośród tzw. „szczęściarzy" w ostatnich latach żadna z innych gmin nie przekroczyła wyraźniej pułapu 60%.

Z uwagi jednak na osłabienie tempa wzrostu dochodów, dynamika wielkości dochodów własnych na 1 mieszkańca wykazała w ostatnich latach spadek (wykres 26.).

Wykres 26. Dynamika wielkości dochodów własnych – Suchy Las na tle gmin - „szczęściarzy”.

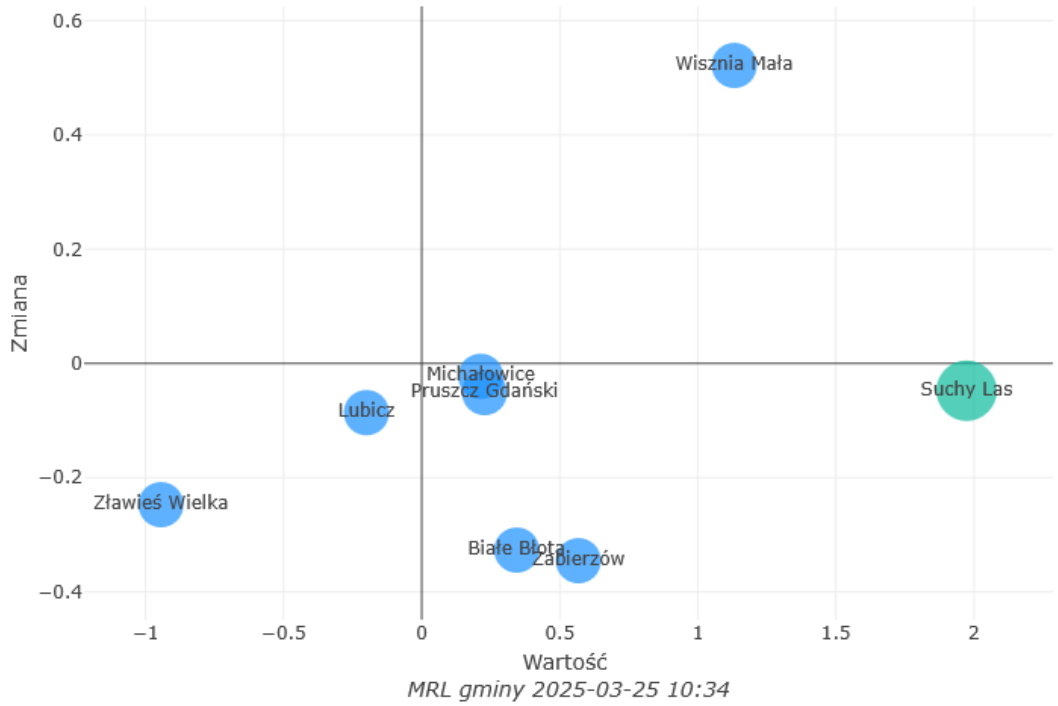

Specyfika wysokiego i stabilnego poziomu dochodów własnych gminy Suchy Las opiera się na specyficznej palecie źródeł dochodów. Najważniejszym źródłem dochodów Gminy Suchy Las w 2023 r. były wpływy z podatku od nieruchomości, które wyniosły blisko 49,0 mln zł i stanowiły 25,5% łącznej kwoty zrealizowanych dochodów budżetu. Drugie co do wielkości były wpływy z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT). Wpływy w kwocie prawie 43,5 mln zł stanowiły 22,6% wszystkich dochodów gminy. Trzecim i czwartym najważniejszym źródłem dochodów własnych Gminy Suchy Las w 2023 r. były wpływy z podatku od środków transportowych oraz wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, wykonane odpowiednio w wysokości 11,9 mln zł i 9,2 mln zł.

Wpływy z PIT, aczkolwiek wysokie, przejawiały po roku 2021 tendencję spadkową uwarunkowaną zmianami podatkowymi na poziomie krajowym (wykres 27.). Z tej racji gmina utrzymuje znaczącą przewagę w zakresie wpływów z PIT nad obszarami porównywanymi. W ramach Metropolii Poznań Suchy Las utrzymuje 2. wynik – za Puszczykowem. Jest tak od 2016 r., kiedy to wyprzedzono gminę Tarnowo Podgórne.

Wykres 27. Dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych na 1 mieszkańca [zł] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

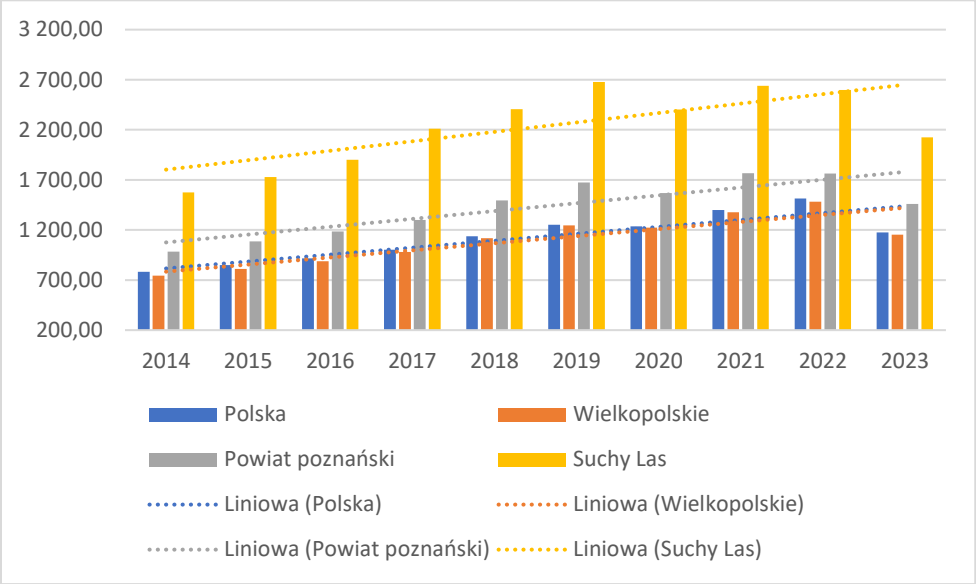

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Podobna sytuacja miała miejsce w gronie „szczęściarzy". Tu również po 2021 r. wystąpiły spadki wpływów z tytułu udziału w PIT. Sytuacja ta rzutuje na obniżenie się ogólnych dochodów budżetu.

Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych stanowią silną stronę finansów publicznych gminy. Suchy Las jest tu jednym z liderów w MP, ustępując tylko gminie Tarnowo Podgórne, a nieznacznie w 2023 r. wyprzedzając Komorniki. Jak można zauważyć na poniższym wykresie, trend dotyczący gminy Suchy Las jest zdecydowanie bardziej wzrostowy, aniżeli na innych obszarach.

Wykres 28. Dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych na 1 mieszkańca [zł] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

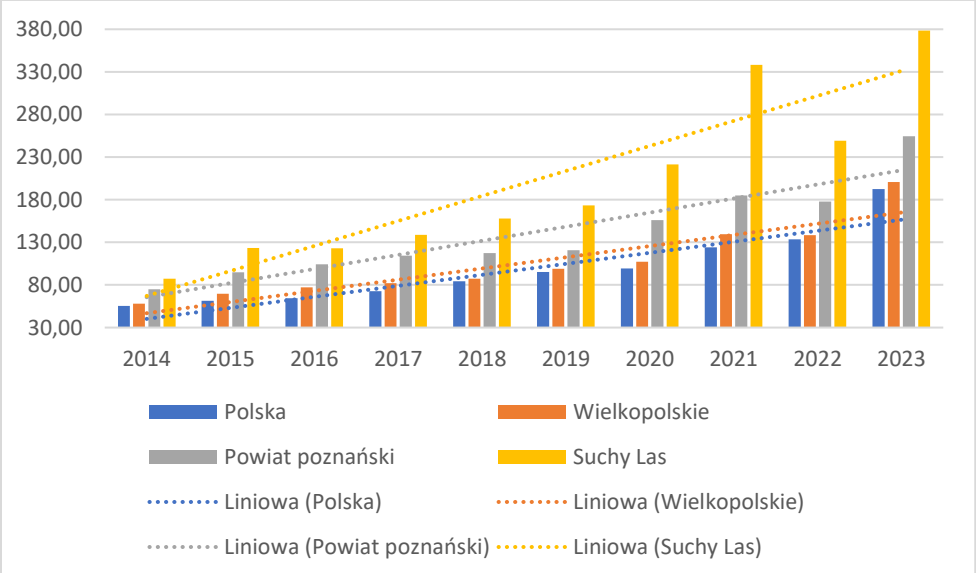

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Analogiczna tendencja ma miejsce w gronie szczęściarzy (wykres 29.)

Wykres 29. Dynamika dochodów z CIT na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia) – Suchy Las na tle gmin – „szczęściarzy".

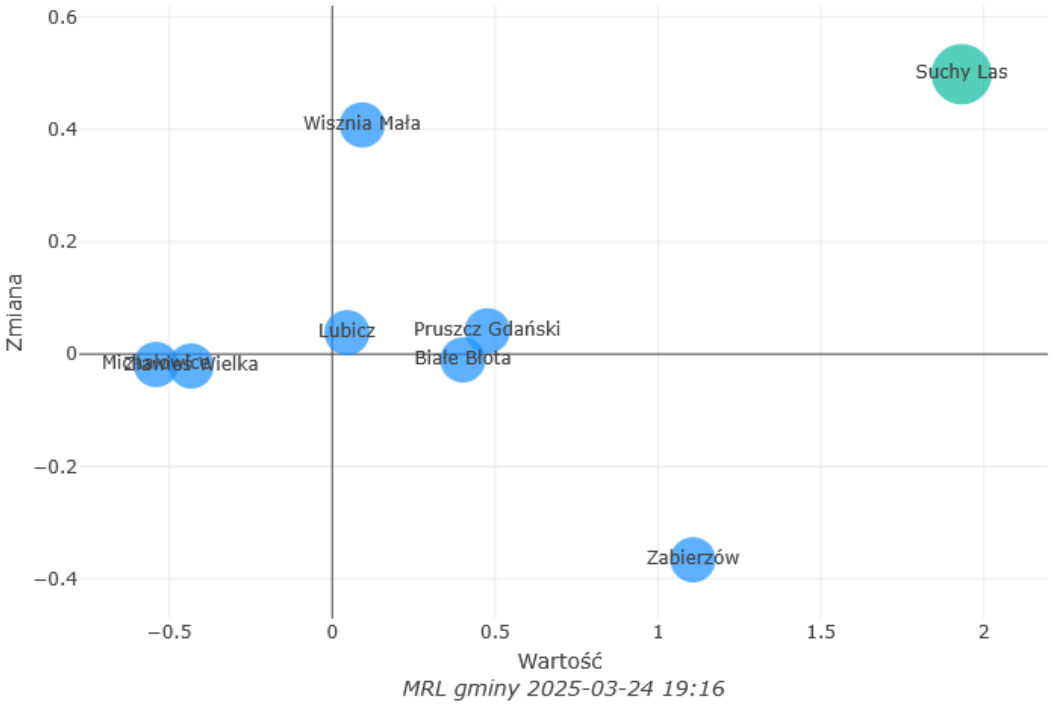

Silną stroną budżetu gminy Suchy Las jest wysoki udział dochodów podatkowych ustalonych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw. Największy udział w dochodach podatkowych Gminy ma podatek od nieruchomości stanowiący 80%. Składa się na to podatek od nieruchomości od osób prawnych, którego udział w podatku od nieruchomości wynosi 79,5% i podatek od nieruchomości od osób fizycznych 20,5%. Głównymi płatnikami są tu:

- Wojskowy Zarząd Infrastruktury (poligon Biedrusko, kompleks wojskowy K-8637 w Biedrusku),
- Aquanet S.A.
- Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. (Składowisko odpadów komunalnych M. Poznania).

Następną pozycję stanowi podatek od środków transportowych stanowiący 19% (z czego podatek od środków transportowych od osób prawnych wynosi 97%, a podatek od środków transportowych od osób fizycznych — 3%). Specjalizacją gminy w zakresie dochodów własnych jest obniżenie podatku od środków transportu dla osób prawnych, co wywołało rozwój branży TSL (Transport – Spedycja – Logistyka) w gminie i spowodowało, że gmina stała się jednym z krajowych liderów wpływów z tego tytułu. Dynamika pozyskiwania nowych płatników podatku od środków transportu w ostatnich latach spadła wobec pojawienia się konkurencji ze strony innych gmin.

Procentowy udział podatku rolnego i leśnego w dochodach podatkowych jest znikomy i wynosi 0,3% i 0,2%.

Jak można zauważyć na wykresie 30., trend gminy Suchy Las jest nieco bardziej wzrostowy niż na pozostałych – gmina utrzymuje przewagę również w tym aspekcie.

Wykres 30. Dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw na 1 mieszkańca [zł] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

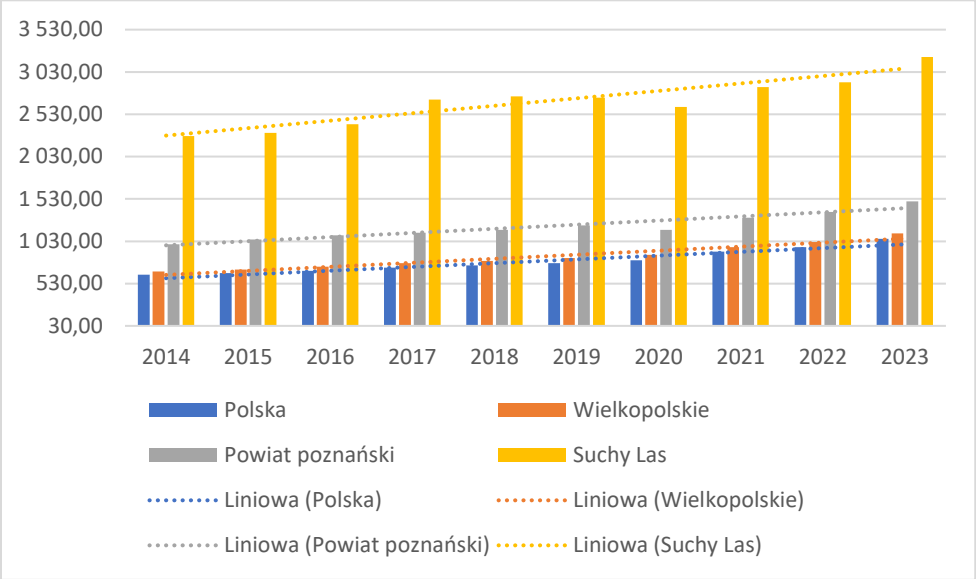

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Spośród porównywanych obszarów jedynie gmina Tarnowo Podgórne dorównuje gminie Suchy Las w zakresie tej kategorii dochodów podatkowych. Przewaga ta ma miejsce również w gronie „szczęściarzy".

5.4.2. Wydatki budżetu gminy

Wydatki ogółem budżetu gminy wykonane w 2023 r. wyniosły 210 933 200 zł, co oznacza wzrost o 19,83% w stosunku do roku 2022.

Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w 2023 r. osiągnęły 11 555 zł, i były wyższe o 18,14% niż w roku 2022. Również w tym przypadku, podobnie jak w przypadku dochodów, wzrost wydatków był wolniejszy od przyrostu liczby mieszkańców.

Na tle obszarów porównywanych gmina Suchy Las odznacza się jednak wysokim poziomem wydatków (wykres 31.).

Wykres 31. Wydatki gminy łącznie z miastami na prawach powiatu ogółem na 1 mieszkańca [zł] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

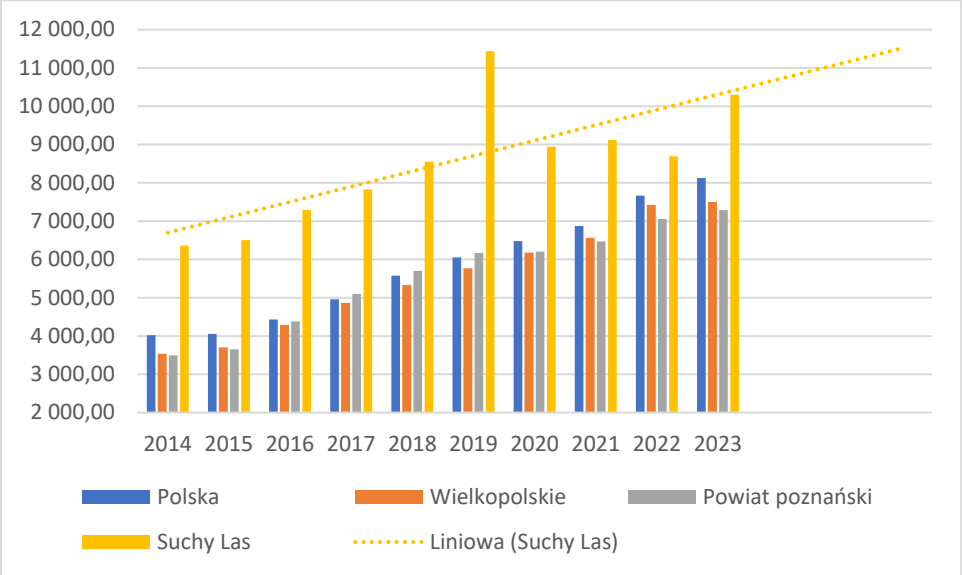

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wydatki bieżące na mieszkańca osiągnęły wielkość 8 900 zł na 1 osobę w 2023 r. i zostały zrealizowane w 93,45%. Udział wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w dochodach bieżących w latach 2018-2023 najpierw zmniejszał się z 27,25% w 2018 r. do 24,82% w 2020 r., następnie wzrastał do 29,42% w 2023 r. Sukcesywnie wzrastał natomiast udział wydatków na obsługę długu – z 1,33% do 3,88%. Było to działanie pragmatyczne, uprzedzające z uwagi na rosnącą w tym czasie inflację i związaną z tym corocznie wyższą sumę odsetek.

Skutkiem powyższych procesów było zmniejszanie się udziału kwot na pozostałe wydatki.

Biorąc pod uwagę poszczególne działy, największą pozycję wydatków budżetu gminy stanowi dział 801 - Oświata i wychowanie (30%).

Wydatki na tę dziedzinę, aczkolwiek przewyższające te ponoszone na obszarach porównywanych (poza gminą Tarnowo Podgórne), rosną w gminie Suchy Las wolniej niż na pozostałych obszarach. Stanowią też, prócz Skoków i Czerwonaka, najniższy udział w budżecie gminy. Sprzyja temu istnienie dużych, na bieżąco wyposażanych placówek oświatowych, które pozwalają na większą efektywność ponoszonych wydatków.

Podobne zależności występują w grupie „szczęściarzy” – tu niższy udział mają wydatki w budżecie gminy Wisznia Mała, natomiast w gminie Pruszcz Gdański na oświatę przeznacza się 50% budżetu.

Wydatki w Dziale 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego osiągnęły szczególną kulminację w 2019 r., kiedy to oddano do użytku nowoczesny obiekt Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej w Suchym Lesie (wykres 32.). W ujęciu poszczególnych gmin wydatki większe niż w Suchym Lesie są ponoszone w Tarnowie Podgórnym, a od 2021 r. także w gminach Buk i Kleszczewo.

Wykres 32. Wydatki w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – Suchy Las na tle obszarów porównywanych.

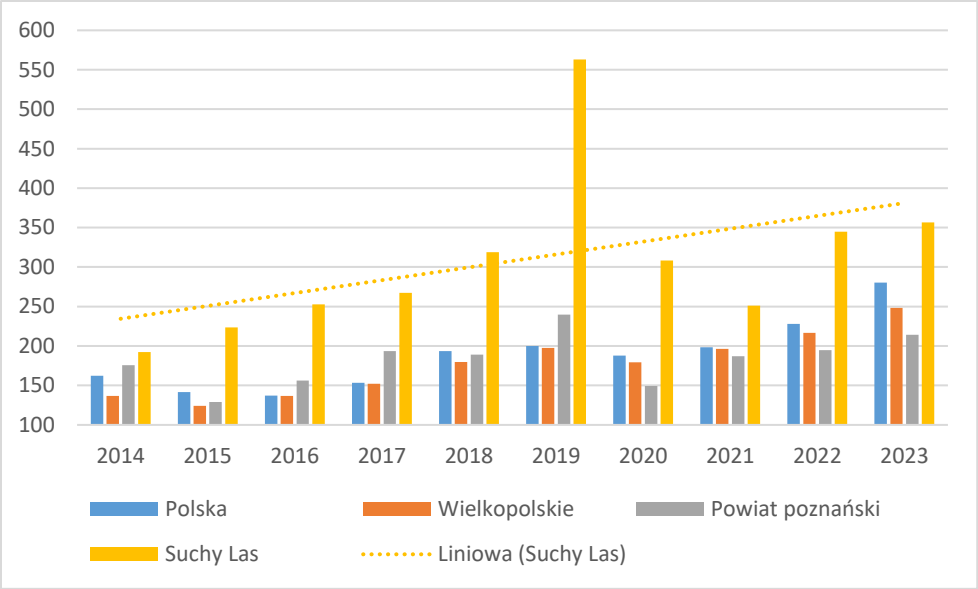

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Również na tle gmin – „szczęściarzy" wydatki na kulturę i dziedzictwo w gm. Suchy Las niemal w każdym roku przewyższały wydatki innych gmin. Kwoty przeznaczane w zajmujących kolejne pozycje gminach podkrakowskich oraz w gm. Wisznia Mała są o około 100 zł na mieszkańca niższe.

Generalnie wydatki na oświatę, kulturę i dziedzictwo w budżecie Gminy Suchy Las cechuje duża regularność.

Gmina ponosi natomiast bardzo małe wydatki na ochronę powietrza i klimatu. Jedynie w 2022 r. wydatkowane kwoty przekroczyły 10 zł na 1 mieszkańca (przy średniej w kraju 39,07 zł, w województwie 22,89 zł, w powiecie 16,16; następnie w 2023 r. odpowiednie kwoty wzrosły, zaś w gminie Suchy Las spadły do 1,38 zł).

Na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pozostałych zadań z zakresu polityki społecznej wydano łącznie ponad 10,5 mln zł, co stanowiło 5,0% budżetu gminy. Znaczący udział w strukturze odegrały wydatki zrealizowane w ramach transportu i łączności (48,3 mln zł), tj. 22,9% budżetu wydatkowego. Utrzymanie aparatu administracyjnego kosztowało niespełna 18,3 mln zł, co stanowiło 8,7% wydatków gminy (wzrost o 20,97% w stosunku do roku 2022).

Wartość zrealizowanych wydatków majątkowych w 2023 r. wyniosła 48 457 155 zł, co oznacza przyrost o 152,15% w stosunku do roku 2022. Było to jednak 76,21% zakładanego planu (w tym w ramach zadań wieloletnich 66,38%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatkowano kwotę 2 366,42 zł. W strukturze wydatków majątkowych dominują inwestycje transportowe, głównie drogowe – w omawianym roku zaangażowano na ten cel ponad 70% wszystkich środków inwestycyjnych gminy (34 184 494,11 zł). Środki są przeznaczane na budowę i oświetlenie dróg, ale także na drogi dla rowerów. W zakresie integracji różnych środków transportu zakończone zostały prace przy węzłach przesiadkowych w Chludowie i Golęczewie, zorganizowanych wokół przystanków Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (PKM).

Kolejnymi wiodącymi obszarami wydatków majątkowych były gospodarka nieruchomościami (w tym gospodarka mieszkaniowa) oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

Wydatki majątkowe przeliczone na 1 mieszkańca przedstawiono w na wykresie 33.

Wykres 33. Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca – Suchy Las na tle obszarów porównywanych.

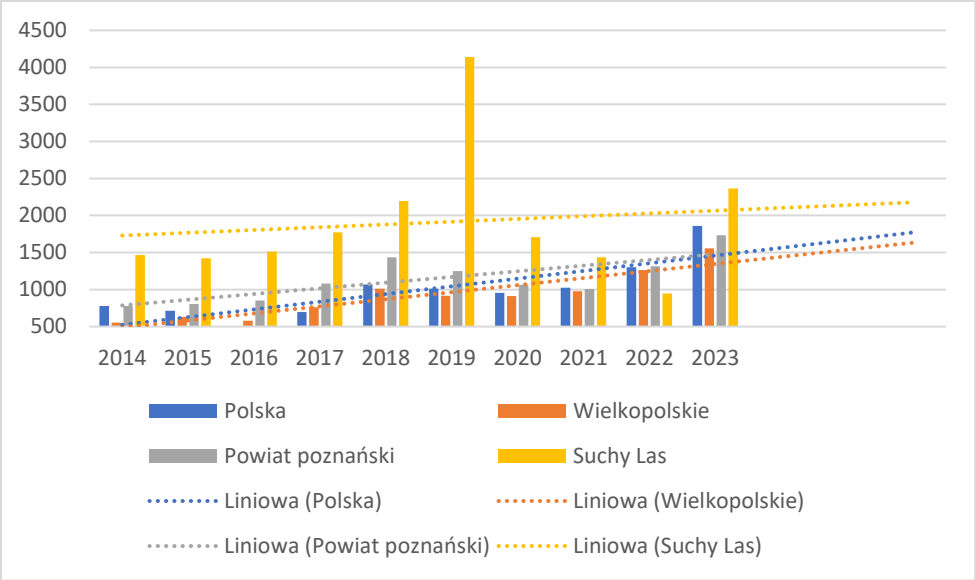

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Obserwuje się jednak po 2019 r. znaczny spadek wydatków inwestycyjnych na tle porównywanych gmin. Gmina, uprzednio charakteryzująca się ponad dwukrotną przewagą nad średnią w grupie porównawczej, od tamtej pory niewiele średnią tę przewyższa. Jak można zaobserwować na powyższym wykresie, linie trendu wykazują pewną konwergencję - wydatki na obszarach porównywanych zbliżają się stopniowo do poziomu Suchego Lasu. Dobitnie widać to na wykresie 34.

Wykres 34. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (średnia 3-letnia).

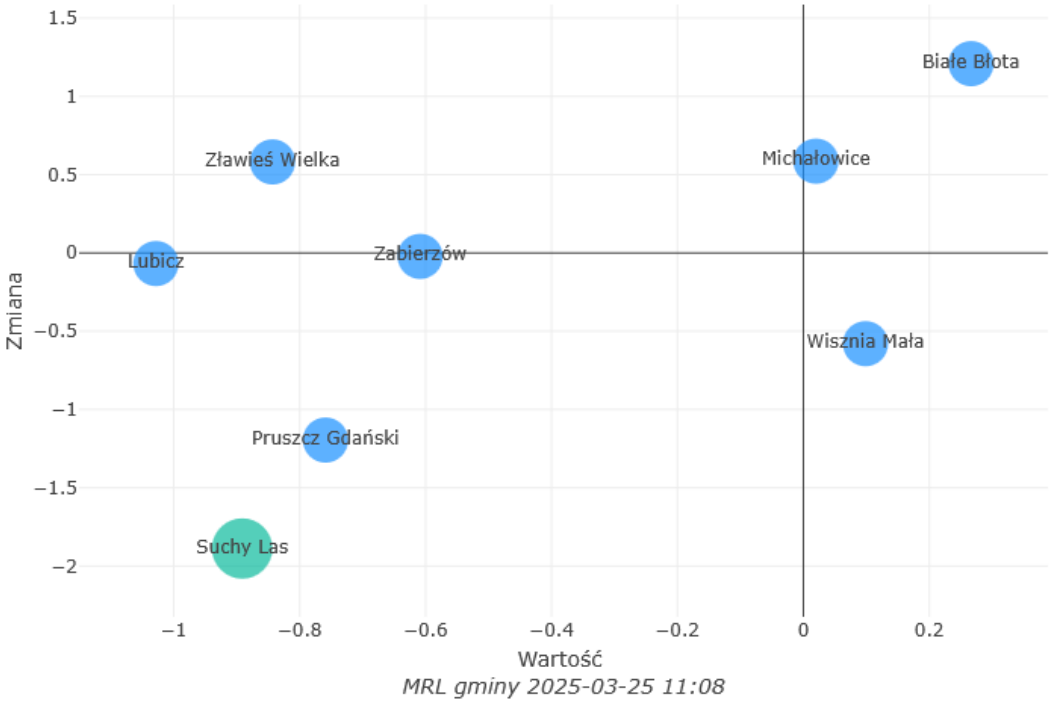

Ogólnie w gminach zauważa się pewną kadencyjność wydatków majątkowych, ich kumulację w latach 2014, 2018, 2023. Gmina Suchy Las nie wykazuje jednak tego zjawiska.

W 2023 r. Gmina Suchy Las pozyskiwała również dotacje i inne środki zewnętrzne inwestycje. Wartość dochodów z tego tytułu wyniosła 9 264 120,69 zł z czego 4 764 720,64 zł było środkami pochodzącymi z budżetu środków europejskich, zaś 4 499 400,05 zł pozyskano z budżetu państwa lub funduszy celowych.

5.4.3. Wynik budżetu gminy, zadłużenie i spłata

Wynik budżetu gminy za 2023 r. rozumiany jako różnica dochodów i wydatków zamknął się sumą -18 774 625,18 zł, wobec zakładanej w projekcie kwoty -50 173 609,12 zł (obniżanej następnie w toku 44 zmian w budżecie do -40 937 710,65 zł). Opisywany wynik był skutkiem zrealizowania 97,78% planu dochodów (po zmianach) i 88,83% planu wydatków (po zmianach).

W poprzedzających latach ujemny wynik budżetu odnotowano w latach 2018-2019, następnie w latach 2020-2022 wyniki dodatnie.

Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących (pomniejszona o spłatę długu)(średnia 3letnia) jest korzystna, choć w liczbach bezwzględnych w ostatnich latach spadała.

Zadłużenie gminy na koniec 2023 r. wyniosło 76 372 959 zł i spadło o 6,31% od roku 2022. Wysokość długu na 1 mieszkańca na koniec 2023 r. wynosiło 4 184 zł, co oznaczało poziom niższy o 7,63% niż w roku 2022. Zadłużenie przybiera wartości średnie w stosunku do budżetu gminy, choć w przeliczeniu na 1 mieszkańca są to kwoty wysokie w porównaniu z innymi gminami.

Kwota długu na koniec 2023 r. wyniosła 76 372 958,56 zł. W uchwale WPF kwotę długu ogółem Gminy Suchy Las planowano na poziomie 92 602 490,71 zł. Jednak dług podlega intensywnej spłacie i tendencje w zakresie spadku zadłużenia gminy są korzystne. Kwota zadłużenia w stosunku do dochodów ogółem spadła z 56,3% w 2019 r. do 39,74% w 2023 r. (przy pomniejszeniu o dotacje i środki o podobnym charakterze oraz zwiększeniu o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4-8 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r., nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu było to 37,75%), czyli znajduje się na poziomie bezpiecznym. Jednocześnie o 3,16 pp. spadł udział zadłużenia w dochodach ogółem.

Koszt obsługi długu wyniósł 79 646 zł na każdy 1 mln zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz emisji obligacji. Z kwoty nadwyżki operacyjnej na spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych przeznaczono 8 060 116,00 zł. Pozostała kwota 11 799 481 zł może stanowić środki własne na inwestycje.

Wyniki budżetu ogółem w 2023 r. wyniósł -18 751 885 zł, przy czym wynik budżetu bieżącego opiewał na 19 859 597 zł, co oznacza dość znaczącą nadwyżkę operacyjną i możliwości realizacji inwestycji oraz spłaty zobowiązań bez pozyskiwania finansowania zewnętrznego. Poziom wygenerowanej w 2023 r. nadwyżki zapewniał bezpieczeństwo finansowe gminy, także w zakresie spełnienia ustawowej relacji zadłużenia, o której mowa w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych.

Średnia wysokość nadwyżki operacyjnej, kalkulowana w oparciu o wykonanie budżetów z 3 poprzednich lat, wynosi ponad 15%. Przyjmuje się, że jednostka o stabilnej i bezpiecznej sytuacji finansowej powinna generować nadwyżkę operacyjną na poziomie 5-8% dochodów.

Podsumowanie

- wzrost dochodów (i wydatków) gminy słabszy niż wzrost liczby mieszkańców;
- niski i malejący udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem;
- najwyższy odsetek dochodów własnych wśród obszarów porównywanych (73%);

- wpływy z PIT – 2. m. po Puszczykowie;
- wysokie i dynamicznie rosnące wpływy z CIT;
- wysokie wpływy z podatku od nieruchomości, zwłaszcza z tytułu lokalizacji poligonu;
- wysokie wpływy z podatku od środków transportowych, zwłaszcza od osób prawnych z powodu zastosowania stawek minimalnych, jednak dynamika tego zjawiska słabnie - potrzeba dywersyfikacji, a raczej znalezienia nowej specjalizacji w zakresie pozyskiwania dochodów budżetu;
- wysokie wydatki na kulturę, oświatę – ogólnie;
- dynamika wydatków inwestycyjnych zmniejszyła się pod 2019 r.;
- małe kwoty pozyskiwane ze środków zewnętrznych;
- gmina sprawnie obsługuje swoje zadłużenie, co pozwala na optymalne finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych;
- dobra sytuacja budżetowa pozwala na pewną elastyczność w zakresie poszukiwania nowych źródeł dochodów a także długoterminowego planowania wydatków.

5.5. Rolnictwo

Użytki rolne koncentrują się w północnej i południowo-zachodniej części gminy. W pierwszej strefie dominują gospodarstwa indywidualne o dość rozproszonych areałach, gospodarujące na glebach dobrych klas bonitacyjnych. Są to kompleksy żytnie bardzo dobre, klasy III, przy dobrej kulturze użytkowane jako grunty pszenno-buraczane. Z kolei w sołectwie Złotniki-Wieś znacząca rolę odgrywa Rolnicze Gospodarstwo Doświadczalne Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, które również gospodaruje na gruntach III klasy.

Większość pozostałego terenu zajmują gleby klas niższych, kompleksów żytnich dobrego i słabego. Są to gleby przesychające, wymagające utrzymania w dobrej kulturze rolnej - nawadniania, nawożenia i odpowiedniego doboru upraw dla uzyskania lepszych plonów (por. mapa 9.).

Mapa 9. Podatność gleb w gminie Suchy Las na suszę.

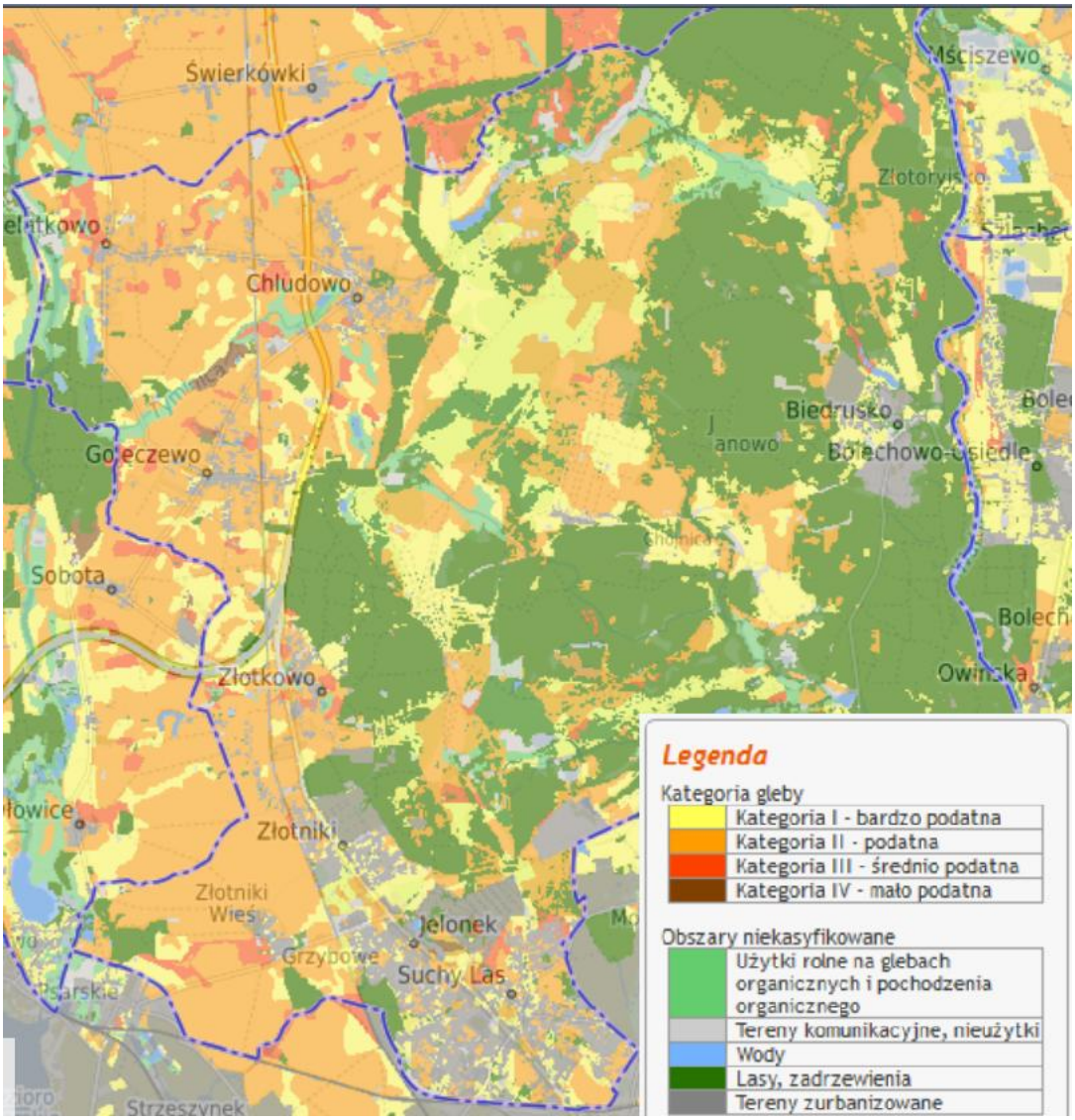

Źródło: https://polska.e-mapa.net/

Uprawa roślin była prowadzona w 2024 r. na powierzchni 1 962,72 ha. W strukturze dominowały pszenżyto ozime (210 ha), pszenica ozima (202 ha), rzepak (136,7 ha), żyto ozime (155 ha) i jęczmień ozimy (119 ha). Na powierzchni 48,8 ha uprawiano facelię. Uprawy buraków cukrowych zajmowały 25,4 ha, a ziemniaków nieco ponad 6 ha. Trwałe użytki zielone (trawy) zajmowały 58,2 ha[30].

W porównaniu z 2020 r. powierzchnie poszczególnych upraw:

- wzrosły: rzepaku o 70 ha, pszenżyta o 54 ha, facelii o 30 ha, buraków cukrowych o 18 ha,
- spadły: żyta o 30 ha, ziemniaków o 15 ha, pszenicy o 14 ha.

Areały jęczmienia nie zmieniły się. Powierzchnie użytków zielonych – traw wzrosły o ponad 25 ha. Można więc mówić o zmniejszaniu areałów upraw tradycyjnych.

Coraz większą rolę odgrywają też Rodzinne Ogrody Działkowe w Biedrusku, Złotkowie, Złotnikach i Suchym Lesie. Istnieje tu potencjał do rozwoju drobnoskalowej produkcji żywności i rozwoju tzw. rolnictwa miejskiego.

[30] Dane za https://rejestrupraw.arimr.gov.pl/#

5.7. Turystyka

Turystyka nie pełni znaczącej roli w gospodarce lokalnej mimo atrakcji przyrody i dziedzictwa kulturowego. Dominującym czynnikiem jest sąsiedztwo Poznania, dla którego tereny okoliczne stanowią obszar krótkich wyjazdów i rekreacji, jednak korzystanie z walorów gminy Suchy Las utrudnia obecność poligonu wojskowego.

Tutejsza baza noclegowa składa się z 3 hoteli dysponujących 215 całorocznymi miejscami noclegowymi. Dwa obiekty są skategoryzowane jako 3-gwiazdkowe, 1 jako 2-gwiazdkowy. W porównaniu z 2018 r. ubył 1 obiekt hotelowy.

Wobec braku dostępnych informacji statystycznych o ogólnej liczbie turystów i udzielonych noclegów, o charakterze ruchu turystycznego można wnioskować na przykładzie statystyk dotyczących turystów zagranicznych. Średnia długość pobytu wahała się w tym przypadku w okresie 2013-2023 między 1,9 a 2,3 doby, co znamionuje biznesowo-konferencyjny charakter przyjazdów.

6. Sytuacja przestrzenna

W myśl art. w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198), do obowiązkowo diagnozowanych wymiarów należy także sfera przestrzenna, w zbiorach danych takich jak MRL łączona z wymiarem środowiskowym. Ład przestrzenny bywa powszechnie kojarzony z ładem estetycznym i traktowany jako kategoria subiektywna, lecz istnienie norm i przepisów pozwala to pojęcie zobiektywizować[31].

6.1. Infrastruktura transportowa

Mimo oddania do użytku w 2014 roku odcinka drogi ekspresowej S 11, stanowiącej zachodnią obwodnicę Poznania, która zastąpiła na około połowie długości przebiegu przez gminę dotychczasową drogę krajową nr 11, ciąg drogowy Poznań – Oborniki stanowi nadal „kręgosłup" transportowy gminy.

Utrzymało się wysokie natężenie ruchu na tym odcinku a dodatkowo przebieg niemal na całej długości przez obszary zabudowane i liczne skrzyżowania z mocno uczęszczanymi drogami lokalnymi powodują, że odcinek od Poznania (wiadukt G. Narutowicza) do Złotkowa stanowi problemowe ogniwo w całym układzie transportowym gminy z powodu regularnej kongestii (korków), która wpływa także na punktualność (i konkurencyjność) komunikacji autobusowej.

Inne newralgiczne odcinki i punkty sieci drogowej to droga powiatowa nr 2431, którą stanowi ciąg ulic: Sucholeska – W. Bogusławskiego – Akacjowa w Suchym Lesie, oraz przejazd kolejowy w ciągu ul. Sucholeskiej na granicy z Poznaniem. Ruch na tej drodze osiągał w 2021 r. 9 269 pojazdów na dobę na ul. Sucholeskiej i 8 312 na dalszym odcinku[32].

Należy zwrócić uwagę na izolację komunikacyjną Biedruska od reszty gminy. Przez tę miejscowość przebiega droga powiatowa nr 2406P z Poznania do Bolechowa, wykorzystywana jako alternatywne połączenie w stosunku do drogi wojewódzkiej nr 196 prowadzącej z Poznania w stronę Murowanej Gośliny i Wągrowca. Most na Warcie w Biedrusku jest jedyną przeprawą przez rzekę między Poznaniem a Obornikami. Ruch na opisywanej drodze przekracza 12 tys. pojazdów w ciągu doby i potrzebna jest budowa obwodnicy Biedruska w celu zapewnienie odpowiedniej płynności, ale i bezpieczeństwa ruchu w tej miejscowości.

[31] Por. Parysek J. 2006, Wprowadzenie do gospodarki przestrzennej, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
[32] https://zdp.poznan.pl/natezenie-ruchu-na-drogach-powiatowych-w-2021-roku/

Sieć dróg gminnych jest rozbudowana i liczy 154,7 km długości. Prawie 82% tej sieci ma nawierzchnię twardą (prawie 77% ulepszoną), jednak nadal ponad 18% dróg lokalnych (ponad 28 km) ma nawierzchnię gruntową.

W ramach planów rozwiązania problemów komunikacji drogowej na styku z Poznaniem opracowana została koncepcja, która zakłada przekierowanie części ruchu z ul. Obornickiej, już na terenie Poznania w stronę ul. Mieszka I i Poznańskiego Szybkiego Tramwaju (ul. „Nowa Szymanowskiego"). W ramach tej koncepcji planuje się budowę łącznika między planowanym układem drogowym Obornickiej – Nowej Szymanowskiego a ul. Sucholeską, w którym ma partycypować Gmina Suchy Las[33].

Linia kolejowa nr 354 Poznań – Piła, na odcinku przebiegającym przez gminę jest dwutorowa i zelektryfikowana. Trasa ta zmodernizowana została w latach 2015-2019 do prędkości 120 km/h. Dzięki modernizacji linii nastąpiła poprawa dostępności do transportu kolejowego. Prócz dotychczasowej stacji w Złotnikach oraz przystanków w Golęczewie i Chludowie, powstały także przystanki Złotniki Grzybowe i Złotkowo.

Trwa budowa przystanku Poznań Suchy Las na obwodnicy towarowej Poznania w ramach jej przystosowania do ruchu pociągów pasażerskich PKM.

Węzły przesiadkowe istnieją przy stacjach i przystankach: Złotniki, Złotniki Grzybowe, Golęczewo, Chludowo. Przygotowywana jest budowa węzła przesiadkowego Złotkowo.

Pomiędzy 2014 a 2023 r. nastąpił bardzo znaczący wzrost długości dróg dla rowerów na terenie gminy. O ile na początku tego okresu wynik Suchego Lasu należał do najsłabszych w całej Metropolii, o tyle w 2023 r. w przeliczeniu na 100 km^2 był już znacznie powyżej średniej wykres 35.), a biorąc pod uwagę, że ponad połowę terenu gminy stanowi teren zamknięty (poligon wojskowy), jest to wynik bardzo wysoki, co potwierdza statystyka w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (wykres 36.). Tu Suchy Las ustępuje w Metropolii Poznań tylko Szamotułom.

Wykres 35. Drogi dla rowerów ogółem w gminie Suchy Las na tle obszarów porównywanych – zmiana [%] w latach 2018-2023.

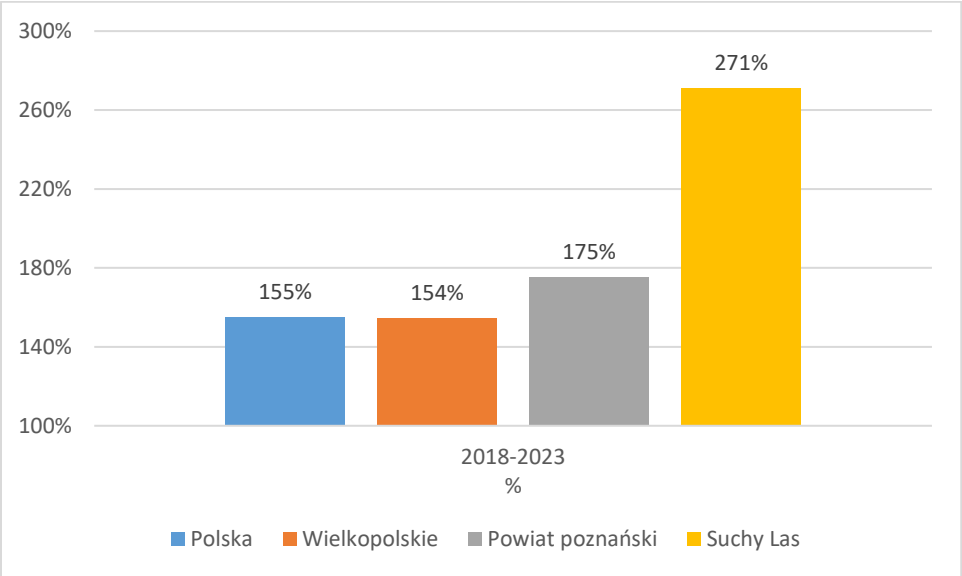

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

[33] https://zdm.poznan.pl/koncepcja-rozwiazan-transportowych-w-polnocnej-czesci-poznania

Wykres 36. Drogi dla rowerów na 10 tys. mieszkańców w gminie Suchy Las na tle obszarów porównywanych w 2023r.

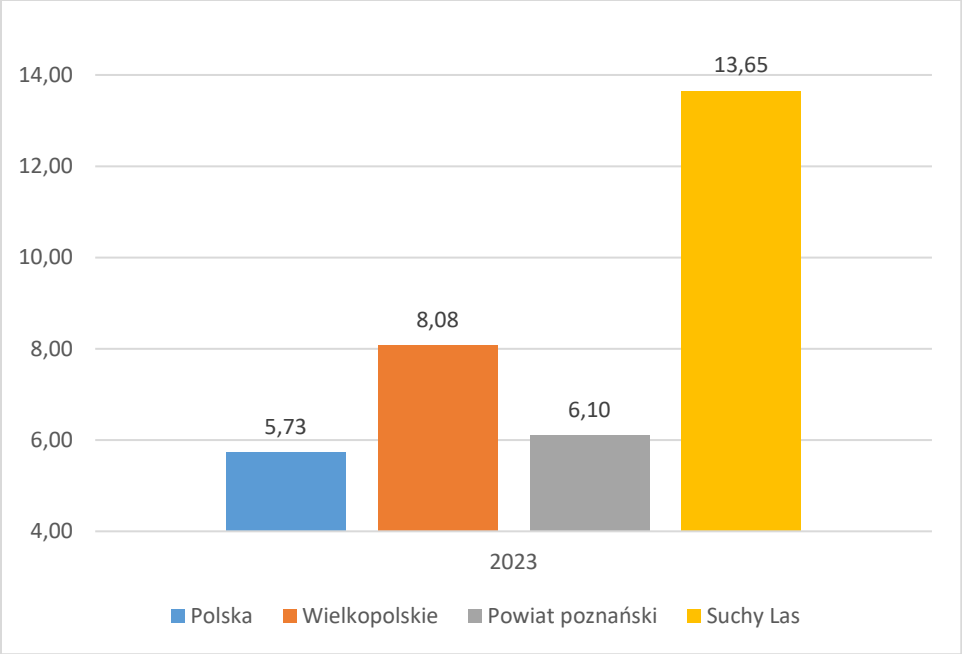

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W gronie szczęściarzy długość dróg dla rowerów jest większa tylko w gminie Pruszcz Gdański, jednak w przeliczeniu na liczbę mieszkańców gmina Suchy Las jest liderem.

Drogi rowerowe nie tworzą jednak spójnej sieci, gdyż wiele odcinków jest budowanych jako infrastruktura towarzysząca inwestycjom drogowym bądź węzłom przesiadkowym.

Plany gminy w zakresie budowy dróg rowerowych obrazuje mapa 10. – zakłada się powstanie spójnego systemu, zarówno dróg w terenach zabudowanych, jak i tras leśnych, łączącego wszystkie miejscowości w gminie, w tym Biedrusko z pozostałą częścią gminy. Udostępnione przez Województwo Wielkopolskie plany budowy dróg rowerowych przewidują budowę drogi dla rowerów wzdłuż ul. Obornickiej od Suchego Lasu (skrzyżowanie z ul. Młodzieżową) do Złotkowa. Ciągłość połączenia od granic Poznania ma zapewnić jednak ciąg wzdłuż ulic Szkółkarskiej i Muchomorowej do parku technologicznego YouNick, a następnie wzdłuż torów kolejowych w Złotnikach. Nie ma natomiast planów połączeń rowerowych z Poznaniem innymi trasami, w kierunku Moraska czy kampusu UAM.

Wydatki na transport i łączność w 2023 r. osiągnęły kwotę 48 310 094 zł, co stanowiło wzrost rzędu 95,65% w stosunku do roku 2022. Była to 2. z kolei pozycja w wydatkach gminy. Na kwotę tę złożyły się zarówno prace przy węzłach przesiadkowych, budowy dróg, ulic i chodników oraz dróg dla rowerów, jak i dofinansowanie transportu publicznego, w tym:

- 10 877 288,65 zł na przewozy autobusowe – w ramach porozumień międzygminnych na sieci ZTM Poznań;
- 359 015 zł na kolejowe przewozy pasażerski (Koleje Wielkopolskie Sp. z o.o. - Poznańska Kolej Metropolitalna).

Mapa 10. Mapa planowanego systemu rowerowego gminy Suchy Las.

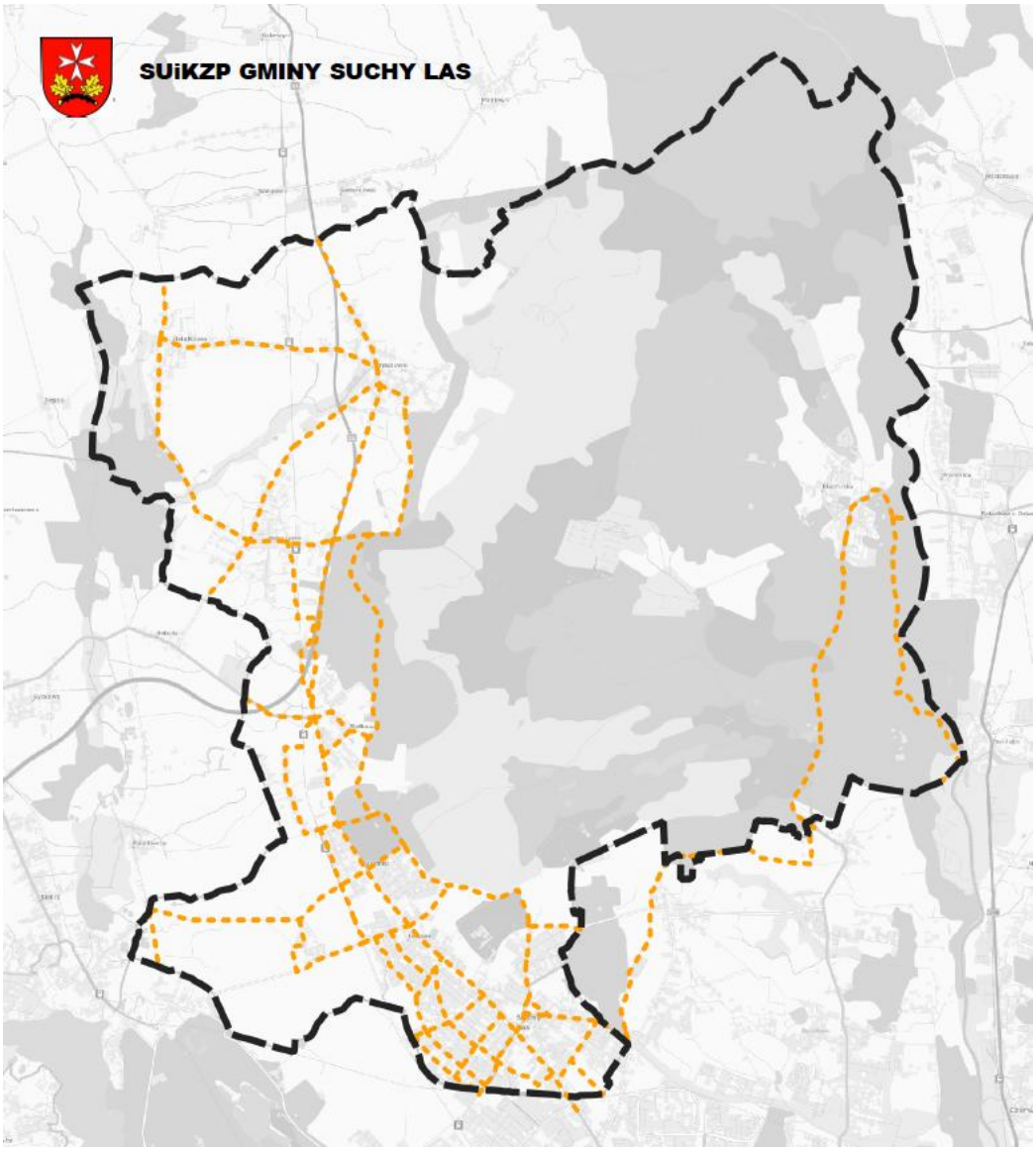

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Las (projekt – prezentacja, 2024).

6.3. Mobilność – komunikacja publiczna, nowe alternatywy transportu

Wszystkie miejscowości w gminie objęte są publicznym transportem zbiorowym.

Usługi lokalnego transportu zbiorowego na podstawie umowy zawartej z ZTM w Poznaniu w 2017 r. realizuje Zakład Komunikacji Publicznej Suchy Las Sp. z o.o. Gminna spółka obsługiwała w 2023 r. 6 linii autobusowych (w tym 1 nocną), o łącznej długości 83,05 km na terenie gminy, na trasach:

- linia 901 - Złotniki/Osiedle Grzybowe - Poznań/Os. Sobieskiego,
- linia 902 - Suchy Las/Działki - Poznań/Os. Sobieskiego,
- linia 904 - Złotniki/Wieś - Poznań/ Os. Sobieskiego,
- linia 905 - Chludowo/Szkoła - Poznań/ Os. Sobieskiego,
- linia 907 - Chludowo/Szkoła - Poznań/ Os. Sobieskiego,

- linia 253 - Chludowo/Szkoła - Poznań/ Os. Sobieskiego - linia nocna.

Przez teren gminy Suchy Las kursują tez inne linie ZTM:

- linia 348 – Poznań/Os. Sobieskiego - Przebędowo/Pętla, obsługująca Biedrusko i zapewniająca połączenia z Poznaniem oraz gminami Czerwonak i Murowana Goślina, operator: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Poznaniu;
- linia 832 – Przybroda/Pętla - Poznań/ Os. Sobieskiego, zapewniająca połączenie z gm. Rokietnica, operator: Zakład Usług Komunikacyjnych ROKBUS Sp. z o.o.;
- linia 911 – Poznań/Rondo Śródka – Biedrusko/Park, operator: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Poznaniu.

Linie dzienne ZTM zapewniają skomunikowanie wszystkich miejscowości gminy co około 15 minut w godzinach szczytu i co około 30 min. w pozostałych porach dnia.

Komunikacja ZTM funkcjonuje także w nocy. Prócz linii nr 253, linia nr 252 z Poznania/Rondo Śródka do Przebędowa (gm. Murowana Goślina) obsługuje Biedrusko przez zjazd kieszeniowy z Bolechowa. Są to jednak linie wykonujące tylko po 1 kursie w ciągu doby, i to w dni świąteczne.

*Miejsc*owości Suchy Las, Złotniki, Jelonek i Złotkowo oraz Biedrusko znajdują się w strefie taryfowej B ZTM, pozostałe w strefie C.

Po modernizacji linii kolejowej nr 354 znacznie poprawiła się nie tylko dostępność, ale i oferta przewozowa kolei. Przewoźnicy: Koleje Wielkopolskie sp. z o.o. (w ramach Poznańskiej Kolei Metropolitalnej) i POLREGIO S. A. zapewniają 23 kursy pociągów w dni powszednie. Podróż ze stacji Złotniki do Poznania Głównego i Obornik Wielkopolskiej (przystanek Miasto) trwa 16-17 minut w obu relacjach.

Wsparcie jest udzielane na podstawie umowy z 10 października 2019 r. zawartej pomiędzy Województwem Wielkopolskim, Stowarzyszeniem Metropolia Poznań oraz gminami i powiatami aglomeracji poznańskiej, w tym Gminą Suchy Las. Porozumienie dotyczy podejmowania wspólnych działań zmierzających do uruchomienia połączeń w ramach publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym na linii komunikacyjnej Poznań Główny - Rogoźno. Połączenie to wykazuje potencjał rozwojowy w kontekście możliwej w najbliższym czasie odbudowy 2. toru między mostem na rz. Warcie a stacją Oborniki Wielkopolskie i mijanki w Parkowie, a w przyszłości odbudowy 2. toru na całym odcinku w kierunku Piły (do Dziembówka) oraz odtworzenia połączeń z Rogoźna do Wągrowca i Czarnkowa w ramach programu Kolej Plus.

Sucholeski Rower Gminny to bezstacyjny system 12 rowerów rozlokowanych w 6 strefach wypożyczenia/zwrotu w Suchym Lesie, Złotnikach i Jelonku. Korzystanie z usługi odbywa się poprzez dedykowaną aplikację.

Rzeka Warta, aczkolwiek żeglowna, nie ma znaczenia w transporcie towarów, natomiast stanowi coraz bardziej liczący się szlak turystyki wodnej. W ramach Wielkiej Pętli Wielkopolski, biegnącej m. in. przez gminę Suchy Las powstają liczne przystanie, mariny, pomosty. Powstanie przystani jest planowane także w Biedrusku. Przy planowaniu infrastruktury umożliwiającej korzystanie z rzeki należy pamiętać o ograniczeniach w tym zakresie w granicach stref ochronnych od terenów zamkniętych.

6.4. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Gmina Suchy Las jest prawie całkowicie zwodociągowana. 98% budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci wodociągowej. Z sieci wodociągowej korzysta 98,8% mieszkańców gminy.

Infrastruktura wodociągowa w gminie jest obsługiwana przez AQUANET S.A. W gminie Suchy Las działają 3 lokalne ujęcia wód podziemnych, korzystające z warstw czwartorzędowych, znajdujące się w Zielątkowie (zaopatrujące także Golęczewo), Chludowie i Biedrusku.

Z trzeciorzędowego poziomu wód korzystało ujęcie w Złotnikach, które bazowało na warstwach trzeciorzędowych, obsługujące Suchy Las, Złotkowo i Złotniki, zostało zamknięte w 2011 r. Ta część gmina została objęta systemem wodociągowym Poznańskim Systemem Wodociągowym. Woda do tego systemu dostarczana jest głównie z ujęcia Mosina-Krajkowo, położonego na dnie Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej na wysokości 65-66 m n.p.m, znacznie poniżej większości zamieszkałych terenów gminy Suchy Las.

Odpowiednie ciśnienie wody w gminie zapewniają retencyjne zbiorniki wyrównawcze na położonej przy granicy gminy Górze Moraskiej (154 m n.p.m).

Funkcjonują również ujęcia indywidualne, z których korzystają ROD „Tęcza" i „Złotniki" oraz podmioty gospodarcze takie jak np.: Atrem SA w Jelonku. Zużycie wody na 1 mieszkańca w gminie wynosi corocznie około 60 m^3 (tabela 39.).

Tabela 39. Zużycie wody na 1 mieszkańca – Suchy Las na tle obszarów porównywanych (2018-2023).

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	245,6	229,7	219,2	232,8	237,2	210,1
Wielkopolskie	390,0	370,6	364,6	352,6	345,2	250,6
Powiat poznański	64,9	60,6	54,3	53,8	56,2	56,7
Buk	71,2	66,7	55,5	56,9	59,4	58,5
Czerwonak	86,5	66,9	49,6	49,6	48,9	60,7
Dopiewo	76,6	60,2	53,6	51,2	50,5	52,6
Kleszczewo	61,1	56,5	50,8	46,8	48,2	49,8
Komorniki	62,4	60,2	52,6	51,2	55,0	57,9
Kostrzyn	98,2	70,9	77,3	73,6	86,1	85,3
Kórnik	99,8	88,0	68,5	68,5	73,6	69,8
Luboń	48,9	52,2	47,2	47,4	44,0	43,3
Mosina	35,6	39,0	38,9	40,2	42,6	42,3
Mosina - miasto	37,7	42,4	46,2	43,4	41,8	39,6
Mosina - obszar wiejski	34,1	36,5	33,6	37,9	43,3	44,2
Murowana Goślina	50,4	51,0	39,4	39,5	40,6	39,1
Oborniki	101,6	101,5	112,3	110,2	114,6	106,6
Pobiedziska	72,5	63,5	64,2	61,4	64,5	69,3
Puszczykowo	49,6	47,5	50,5	47,9	51,9	51,8
Rokietnica	51,9	54,0	46,9	48,0	49,4	49,8
Skoki	383,1	290,6	319,2	496,5	262,6	239,8
Stęszew	64,8	52,1	52,3	49,3	54,2	54,2
Suchy Las	57,5	66,3	59,2	57,1	60,6	59,7
Swarzędz	52,0	53,3	49,5	50,1	51,4	47,6
Szamotuły	60,1	57,6	58,5	61,2	64,9	65,2
Śrem	77,7	79,7	71,0	70,7	68,7	67,7
Tarnowo Podgórne	75,4	81,4	71,4	72,4	76,7	76,7
Poznań	68,9	69,5	64,3	66,8	66,2	66,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wartości średnie dla Polski i województwa należy uznać za niemiarodajne do porównań z uwagi na znaczące zużycie wody przez energetykę zawodową i wodochłonne gałęzie przemysłu, które w Metropolii Poznań nie występują. Poziom zużycia wody od 2019 r. jest jednak wyższy niż średnia w powiecie poznańskim i nie wykazuje tendencji do spadku.

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba) wynosi 768,6 m na osobę. Jest to korzystny wskaźnik, świadczący o efektywności poprowadzenia sieci.

Zasięg sieci kanalizacyjnych w niewielkim stopniu ustępuje zasięgowi sieci wodociągowych. W 2023 r. 93,2% budynków mieszkalnych podłączonych było do sieci kanalizacyjnej, jednak odsetek korzystających mieszkańców wynosi 84,6%. [34]

Operatorem systemu kanalizacyjnego jest AQUANET S.A. Teren gminy należy do trzech aglomeracji ściekowych. Aglomeracja Chludowo obejmuje Chludowo, Golęczewo i Zielątkowo z oczyszczalnią ścieków w Chludowie. Aglomeracja Poznań na terenie gminy obejmuje Suchy Las, Złotniki, Złotkowo i Jelonek, podłączone do Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Koziegłowach (gmina Czerwonak). Ścieki z Biedruska są natomiast odprowadzane do oczyszczalni ścieków w Szlachęcinie w gminie Czerwonak.

Miejscowości Biedrusko i Złotniki są niemal w pełni skanalizowane. W aktualnych planach rozwoju sieci kanalizacyjnej AQUANET S.A. planowana jest sukcesywna realizacja sieci kanalizacji sanitarnej w Golęczewie, Zielątkowie oraz w rejonie ulic Sprzecznej, Lisiej, Zgodnej, Ogrodniczej, Wierzbowej i w pozostałych częściach osiedla Suchy Las - Wschód.

Ilość odprowadzanych ścieków jest powiązana z poziomem skanalizowania gminy oraz odsetkiem nieruchomości podłączonych do oczyszczalni. Z oczyszczalni ścieków korzysta 81% mieszkańców gminy (w całej Metropolii 80,2%).

Rokrocznie średnio na 1 mieszkańca w gminie Suchy Las w okresie 2018-2023 odprowadzanych było 40-44 m^3 ścieków, podczas gdy w kraju, województwie i powiecie 34-37 m^3. Wszystkie wytworzone na terenie gminy ścieki komunalne są oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów

Systemem kanalizacji deszczowej objęte są Suchy Las, Złotniki i Biedrusko. Poza tym w gminie na koniec 2023 r. zewidencjonowano 575 zbiorników bezodpływowych na ścieki i 45 przydomowych oczyszczalni. Liczba tych instalacji rośnie w sytuacji rozwoju zabudowy poza obszarami objętymi zbiorczymi systemami odprowadzania ścieków, a maleje (zwłaszcza w przypadku zbiorników bezodpływowych) w wyniku rozwoju przestrzennego sieci kanalizacyjnych. I tak w 2013 r. zbiorników bezodpływowych w gminie było 1 200. Liczba ta spadła do 654 w 2017 r., by następnie wzrosnąć do 1 193 w 2019 r. i ponownie spadać.

6.5. Sieć gazowa

Na obszarze gminy działa system gazowniczy na który składają się: gazociągi przesyłowe wysokiego ciśnienia, stacja gazowa (redukcyjna) I stopnia Suchy Las – Złotniki oraz sieci dystrybucyjne średniego i niskiego ciśnienia. Zachodnia część gminy zasilana jest z gazociągu wysokiego ciśnienia przez odboczkę Suchy Las do stacji Suchy Las – Złotniki o przepustowości dystrybucyjnej 8000 m^3/h. Dodatkowo do stacji redukcyjnej I st. Suchy Las – Złotniki doprowadzony jest z Poznania gazociąg średniego ciśnienia DN 250 łączący stację z siecią średnioprężną miasta Poznania. Taki układ wzmacnia bezpieczeństwo dostaw gazu dla zachodniej części gminy Suchy Las. Biedrusko zasilane jest

[34] https://suchylas-2023.g.fundacjamiasto.pl/zadania-w%C5%82asne/infrastruktura [dostęp: 29.04.2025 r.]

poprzez sieć dystrybucyjną ze stacji redukcyjnej Potasze, z kierunku Bolechowa Osiedle (gmina Czerwonak).

Z gazu sieciowego korzysta ponad 94,8% mieszkańców gminy.

Sieć gazowa jest efektywnie wykorzystywana – długość czynnej sieci dystrybucyjnej (rozdzielczej) przypadającej na 100 osób korzystających z sieci wynosi 676,9 m. Jest to bardzo korzystny wskaźnik.

Pozostali mieszkańcy, którzy nie są podłączeni do sieci gazowej korzystają ze skroplonego gazu petrochemicznego (LPG).

Z uwagi na niemal pełne zgazyfikowanie gminy sytuacja Suchego Lasu jest korzystna na tle porównywanych jednostek samorządu, także na tle „szczęściarzy". Z tego samego powodu tendencja zjawiska jest umiarkowanie pozytywna, gdyż przy stopniu gazyfikacji sięgającym 95% poprawa wskaźnika może następować tylko w niewielkim stopniu.

Wykres 37. Długość czynnej sieci gazowej dystrybucyjnej (rozdzielczej) przypadającej na 100 osób korzystających z sieci – pozycja gminy Suchy Las na tle grupy „szczęściarzy".

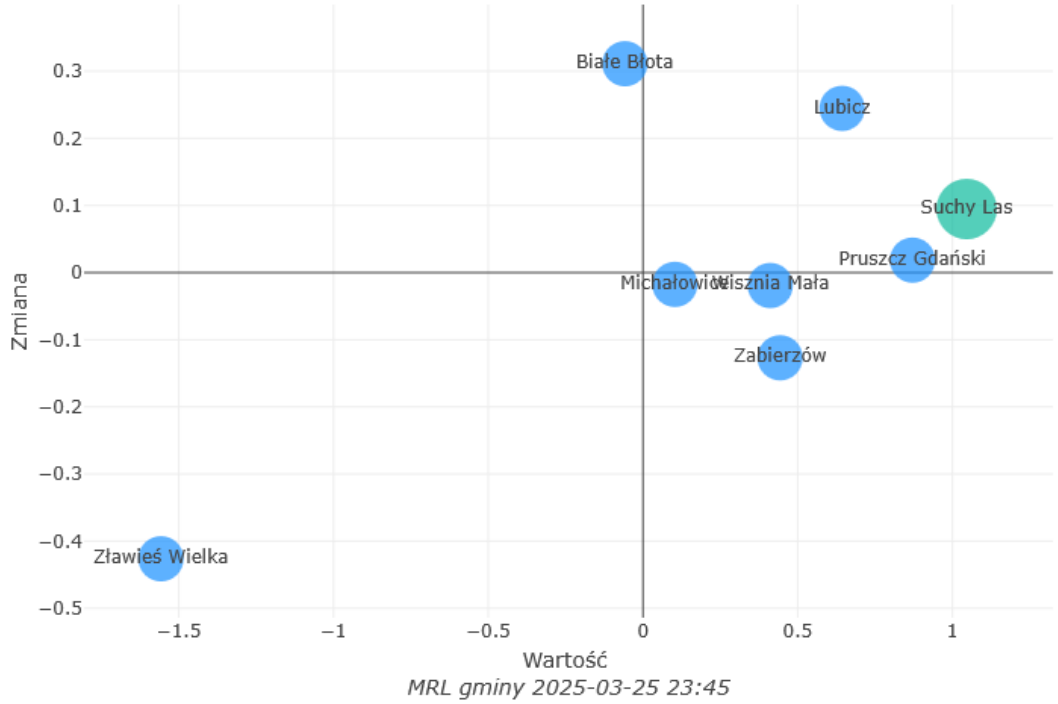

6.6. Gospodarka odpadami

Od początku 2014 r. gmina Suchy Las samodzielnie organizuje odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Systemem gminnym objęte są nieruchomości zamieszkałe. Przy oczyszczalni ścieków na ul. Golęczewskiej w Chludowie funkcjonuje stacjonarny punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) w zarządzie Zakładu Gospodarki Komunalnej Suchy Las Sp z o.o., który przyjmuje odpady problemowe.

W aktualnym Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego obejmuje lata 2023–2028[35] zniesiono regionalizację gospodarki odpadami, a więc obowiązek przekazywania odpadów komunalnych do instalacji zlokalizowanych w regionie województwa, w którym położona jest dana gmina.

Na terenie gminy zlokalizowane jest składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, obok przy południowej granicy gminy, na terenie miasta Poznania, zlokalizowana jest instalacja do odzysku

[35] Przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą nr VIII/192/24 z dnia 20 grudnia 2024 r.

odpadów ulegających biodegradacji. Poza tym funkcjonuje tam PSZOK, a także kompostownia pryzmowa. Cały kompleks zarządzany jest przez Zakład Zagospodarowania Odpadów w Poznaniu Sp. z o.o.

Odpady z terenu gminy kierowane są również do spalarni odpadów – Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Poznaniu.

Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca jest w gminie Suchy Las przekracza średnie wielkości notowane w Polsce, Wielkopolsce i powiecie poznańskim (tabela 40.).

Tabela 40. Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg) w latach 2019 - 2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych.

Obszar	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	332	344	360	355	357
Wielkopolskie	355	357	370	381	390
Powiat poznański	442	430	455	454	426
Buk	431	398	380	422	416
Czerwonak	282	255	318	307	214
Dopiewo	490	473	449	422	366
Kleszczewo	437	467	462	429	402
Komorniki	430	187	243	244	374
Kostrzyn	387	461	455	459	463
Kórnik	491	549	540	532	395
Luboń	418	418	474	522	523
Mosina	334	306	301	312	251
Murowana Goślina	329	314	379	386	294
Oborniki	365	356	399	383	373
Pobiedziska	516	527	557	590	514
Puszczykowo	455	522	511	553	500
Rokietnica	443	428	440	418	429
Skoki	310	292	285	283	277
Stęszew	470	471	443	451	486
Suchy Las	476	489	548	494	510
Swarzędz	455	505	561	564	496
Szamotuły	429	389	433	449	401
Śrem	397	371	402	389	385
Tarnowo Podgórne	666	608	637	595	625
Poznań	400	381	405	458	543

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Masa powstających odpadów znacznie przekracza zwłaszcza wielkości notowane w gminach drugiego pierścienia Metropolii, takich jak Mosina, Murowana Goślina czy Skoki. Gmina Suchy Las prezentuje w tym przypadku wzorzec bardziej charakterystyczny dla większych ośrodków, takich jak Poznań czy inne miasta i gminy miejskie.

Prócz ograniczenia ilości odpadów ważnymi aspektami jest ich odpowiednie selekcjonowanie u źródła, a następnie zagospodarowywanie i odzysk. Gmina Suchy Las odznacza się wysokim – na tle innych obszarów – udziałem odpadów zebranych selektywnie. Wskaźnik ten wzrósł z 37,4% w 2018 r. do 50,7% w 2022 r. i 50,2% w 2023 r. (tabela 41.).

Tabela 41. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%).

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	28,9	31,2	37,9	39,8	39,9	40,7
Wielkopolskie	25,9	29,0	34,9	38,9	39,8	40,8
Powiat poznański	29,8	32,4	41,5	46,0	46,7	46,2
Buk	31,8	41,7	41,1	43,9	49,1	47,7
Czerwonak	37,6	32,8	25,1	44,2	45,9	43,0
Dopiewo	22,8	31,9	39,7	43,8	42,2	38,5
Kleszczewo	35,1	33,3	45,3	50,0	51,6	50,6
Komorniki	24,4	25,8	86,7	89,6	88,9	47,7
Kostrzyn	31,6	27,8	38,9	39,1	39,7	47,8
Kórnik	33,3	37,2	51,8	54,3	55,3	37,8
Luboń	38,0	44,3	46,8	47,0	51,4	52,0
Mosina	6,1	7,2	6,4	15,2	19,7	27,6
Murowana Goślina	28,4	28,0	27,6	37,4	37,2	23,3
Oborniki	32,7	32,4	32,6	37,7	38,6	43,3
Pobiedziska	37,1	38,5	45,8	49,7	49,1	54,7
Puszczykowo	11,8	22,3	32,4	33,3	33,1	50,1
Rokietnica	30,0	38,6	48,8	50,7	49,3	50,4
Skoki	28,5	30,2	33,3	34,6	36,9	40,9
Stęszew	19,2	24,5	32,2	30,2	34,3	38,2
Suchy Las	37,4	40,2	47,0	50,6	50,7	50,2
Swarzędz	36,8	32,5	40,8	46,0	43,6	56,0
Szamotuły	21,7	22,5	26,1	36,4	32,7	38,4
Śrem	21,7	23,1	25,2	36,9	40,2	42,6
Tarnowo Podgórne	30,7	36,0	41,5	44,1	47,1	43,2
Poznań	30,0	32,7	35,5	39,7	39,0	39,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Odsetek zbieranych selektywnie odpadów jest nieco wyższy, gdy bierze się pod uwagę gospodarstwa domowe. W tym przypadku wskaźnik dla gminy rósł przez cały okres lat 2018-2023 – z 38,9% w 2018 r. do 54,8% w 2023 r.

Należy więc skierować uwagę na podniesienie poziomu selektywnej zbiórki w innych grupach podmiotów.

Gmina Suchy Las charakteryzuje się średnim na tle porównywanych obszarów udziałem odpadów zebranych selektywnie z podziałem na frakcje (papier i tekturę, metale, szkło i tworzywa sztuczne). Wskaźnik ten dodatkowo spadł w okresie 2018-2023 (tabela 42.).

Tabela 42. Udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%).

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	8,9	10,5	13,2	13,6	14,1	14,0
Wielkopolskie	11,2	12,0	14,0	16,1	16,9	16,2
Powiat poznański	13,6	13,6	15,5	18,3	18,1	18,3
Buk	14,4	13,9	13,1	14,2	23,0	16,4
Czerwonak	15,5	15,0	11,0	15,9	16,6	22,8
Dopiewo	13,3	14,8	16,7	17,7	16,2	20,5

Obszar	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kleszczewo	14,1	11,9	15,2	14,7	15,1	18,8
Komorniki	15,7	16,1	40,6	38,4	37,2	20,7
Kostrzyn	11,4	11,5	12,3	12,4	12,1	16,3
Kórnik	12,6	14,1	20,3	23,2	19,9	18,7
Luboń	15,2	19,1	16,6	15,6	16,8	17,1
Mosina	0,8	1,2	0,8	3,5	3,4	3,9
Murowana Goślina	13,0	10,8	9,8	9,2	9,2	9,2
Oborniki	14,5	11,2	9,3	12,8	14,1	16,0
Pobiedziska	11,5	10,6	13,1	16,4	15,1	16,4
Puszczykowo	4,2	9,5	9,8	10,5	10,9	13,4
Rokietnica	13,1	14,6	17,1	18,1	17,1	18,6
Skoki	19,1	19,9	21,9	22,5	23,8	27,3
Stęszew	10,9	12,0	13,9	15,1	14,4	12,7
Suchy Las	21,4	19,2	17,3	18,3	19,7	17,4
Swarzędz	18,6	15,3	15,8	25,9	25,7	28,1
Szamotuły	13,4	13,4	14,1	15,3	15,7	16,0
Śrem	8,8	9,4	10,2	14,5	15,0	14,9
Tarnowo Podgórne	13,9	13,5	15,4	16,2	16,6	15,6
Poznań	14,1	14,1	15,2	19,5	21,8	19,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wzrastał natomiast udział zbieranych odpadów biodegradowalnych – wskaźnik w tym aspekcie należy do najwyższych w MP.

Wydatki na gospodarkę odpadami i utrzymanie czystości wzrosły o 17,74% w stosunku do roku 2022 i wyniosły 7 903 710 zł. Stawki za odbiór odpadów wynoszą bazowo 33 zł miesięcznie od osoby i jest to stawka średnia w porównaniu z innymi gminami w Metropolii, choć wyższa niż w Czerwonaku, Obornikach, Poznaniu i Rokietnicy. Ulgi w opłatach przysługują osobom objętych Kartą Dużej Rodziny (2 zł po złożeniu stosownego oświadczenia i zaznaczeniu w deklaracji) i kompostującym bioodpady (2 zł po wypełnieniu deklaracji).

Różnica między dochodami a wydatkami w systemie gospodarki odpadami w 2023 r. wyniosła - 158 374,97 zł i zmniejszyła się w stosunku do 2022 r.

6.7. Zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepło. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych

Odbiorcy energii elektrycznej w gminie Suchy Las zasilani są za pomocą linii średniego napięcia 15kV ze stacji energetycznych 110/15kV w Kiekrzu, Piątkowie, Czerwonaku i Bolechowie. W celu wzmocnienia systemu dystrybucyjnego, także w związku z planowanym rozwojem terenów przemysłowych, w Złotnikach wybudowana została stacja elektroenergetyczna 110kV/15kV Suchy Las (SYL).

Aktualny stan rozwoju sieci elektroenergetycznych oraz zamierzenia inwestycyjne w zakresie ich rozbudowy i modernizacji zapewniają bezpieczeństwo w zakresie aktualnego zapotrzebowania odbiorców z terenu gminy na energię elektryczną.

Z uwagi jednak na ryzyko destabilizacji dostaw energii niewynikającej z przyczyn technicznych, postuluje się obecnie rozwijanie energetyki rozproszonej i lokalnych rynków energii, gdzie odbiorcy są maksymalnie zbliżeni do źródeł bez konieczności budowy sieci przesyłu na duże odległości.

Potencjał gminy Suchy Las w zakresie produkcji energii ze źródeł odnawialnych jest determinowany specyfiką terenu gminy oraz najbliższego otoczenia.

W aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Suchy Las na lata 2022- 2037”[36] wskazuje się, że

„Na terenie gminy Suchy Las, nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy oraz nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej oraz podmiotów gospodarczych. W przypadku mieszkańców i podmiotów gospodarczych najczęściej stosowanym paliwem do wytworzonej energii cieplnej jest gaz ziemny oraz węgiel. Natomiast niemalże wszystkie lokalne budynki użyteczności publicznej nie wymagają termomodernizacji oraz zasilane się w ciepło w wyniku spalania gazu ziemnego”.

Na terenie gminy Suchy Las istniało natomiast w momencie przygotowywania niniejszego planu 117 instalacji fotowoltaicznych, w tym na gminnych obiektach użyteczności publicznej takich jak remiza OSP Suchy Las i Zespół Szkół w Chludowie. Liczba nieruchomości wyposażonych mikroinstalacje fotowoltaiczne zwiększyła się dzięki dofinansowaniu oferowanym przez rządowy program „Mój prąd”, oraz udziałowi gminy Suchy Las w projekcie pn. „Odnawialne źródła energii dla mieszkańców gmin: Rokietnica, Puszczykowo, Suchy Las, dofinansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Ogółem dzięki realizacji projektu na terenie gminie wykonano 15 instalacji służących do przetwarzania energii słonecznej w energię cieplną (kolektorów słonecznych) oraz 71 instalacji do przetwarzania energii słonecznej w energię fotowoltaiczną (instalacji fotowoltaicznych).

Nie przewiduje się natomiast zwiększenia wykorzystania instalacji wykorzystujących energię wiatru między innymi ze względu na ograniczenia wynikające z położenia gminy w zasięgu oddziaływania stacji radarowej, stanowiącej elementem systemu radarów meteorologicznych POLRAD oraz odległości, w której mogą być lokalizowane budynki mieszkalne, określonych w dokumentach planistycznych gminy. Ograniczenia wysokościowe zabudowy takiej jak wieże elektrowni wiatrowych związane są też z bliskością Portu Lotniczego Poznań-Ławica.

Możliwości produkcji energii ze źródeł geotermalnych są tu słabo rozpoznane, choć funkcjonują niewielkie instalacje korzystające z energii ciepła Ziemi. Spory potencjał stanowi natomiast biogospodarka i wykorzystanie energii pochodzącej z przemian materii organicznej. Instalacja polegająca na wykorzystaniu ciepła biologicznego rozkładu „wysokiej ściółki” w świniarni funkcjonuje w Złotnikach, natomiast Zakład Zagospodarowania Odpadów w Poznaniu sp. z o.o. użytkuje instalację ujmującą biogaz ze składowiska odpadów na pograniczu gminy Suchy Las i Poznania (Moraska).

6.8. Dostęp do Internetu

Gminna spółka GCI Sp. z o.o. rozbudowuje na terenie gminy Suchy Las sieć światłowodową, której podstawą funkcjonowania jest tzw. szkielet światłowodowy, gwarantujący możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu, telewizji i telefonu. Na koniec 2023 r. spółka obsługiwała 1 879 gospodarstw domowych. Liczba ta wzrosła o 213 w porównaniu do roku 2022. Natomiast w 2021 r. obsługiwanych gospodarstw było 1 482. Świadczy to o stabilnym rozwoju infrastruktury światłowodowej przez GCI. Spółka od 18.08.2011 r. posiada także status operatora telekomunikacyjnego (jest zarejestrowana pod numerem 9672).

[36] Przyjętej Uchwałą Nr LIII/615/23 Rady Gminy Suchy Las z dnia 26 stycznia 2023 r.

Niemal wszystkie nieruchomości na terenie ukształtowanych struktur przestrzennych miejscowości w gminie mają dostęp do szerokopasmowego Internetu.

6.9. Użytkowanie gruntów

Bilans użytkowania gruntów w gminie przedstawia się następująco[37]:

- grunty zabudowane i zurbanizowane oraz tereny komunikacyjne – 848 ha,
- grunty rolne zabudowane – 64 ha;

razem obie wymienione kategorie to 7,8% powierzchni gminy;

- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 3 724 ha = 32,1%,
- tereny różne – 3 604 ha = 31%;

większość gruntów leśnych oraz tereny różne stanowią tereny zamknięte poligonu wojskowego Biedrusko;

- użytki rolne – 3 038 ha = 26,2%
- łąki i pastwiska - 9,6 km² = 9,0 %
- pozostałe tereny - 11,1 km² = 10,4 %

Wykres 38. Struktura użytkowania gruntów w gminie Suchy Las (2022).

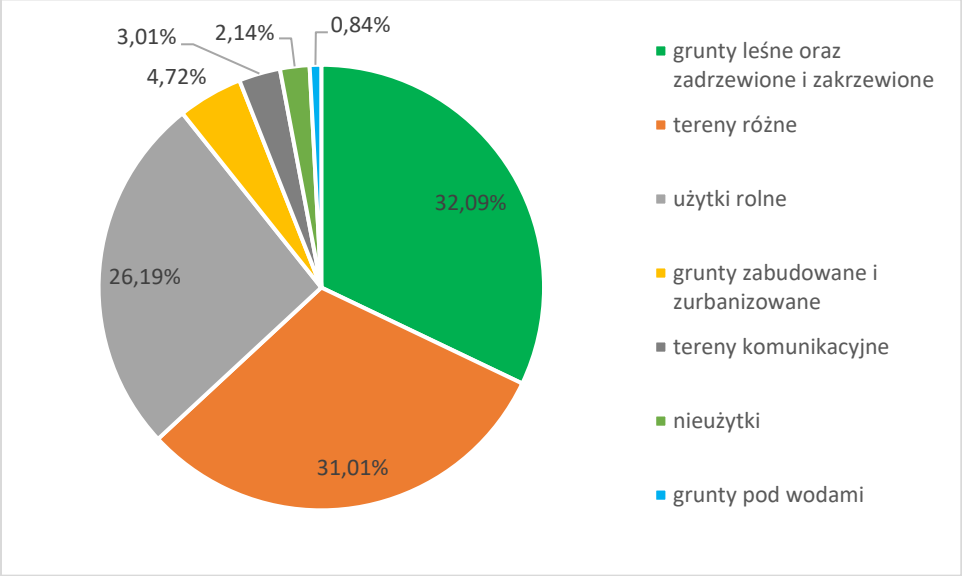

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, s. 41 na podstawie danych PODGiK z 04.05.2022 r.

Poligon wojskowy Biedrusko obejmuje 6445,7 ha, czyli 55,6% powierzchni gminy. Na terenie obiektu obowiązuje całoroczny zakaz wstępu dla osób nieuprawnionych, w tym dla ruchu pieszego i rowerowego; dla wszelkich form turystyki i rekreacji. Przemieszczanie się po terenie poligonu może odbywać się tylko na podstawie przyznanych uprawnień (przepustek) a rejestracja obrazu i dźwięku na tym terenie jest zabroniona. Wojskowy teren zamknięty stanowi również Kompleks wojskowy Biedrusko K-8637.

Główną zmianą w bilansie użytkowania terenów w okresie lat 2012 – 2022 było zmniejszenie się areału użytków rolnych o 131 ha (4,3%), głównie na rzecz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych,

[37] Według projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, s. 39-40.

których przybyło 115 ha (19,2%), w tym powierzchnia terenów mieszkaniowych wzrosła z 271 ha do 345 ha (o 21,5%), a terenów przemysłowych z 11 ha do 33 ha (o 66,6%). Powierzchnia, jaką zajmują tereny komunikacyjne zwiększyła się z 302 do 339 ha (o 13,5%).

Gęstość zaludnienia powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej należy do wyższych na terenach wiejskich Metropolii Poznań – w latach 2012-2014 większymi gęstościami charakteryzowały się tylko gminy Czerwonak, Komorniki i Rokietnica[38].

W latach, w których notowano wyższą aktywność deweloperów mieszkaniowych w gminie Suchy Las, mierzoną liczbą i odsetkiem oddawanych przez te podmioty mieszkań, wzrastała przeciętna liczba mieszkań na 1 budynek mieszkalny (do wartości 2,2 – 2,4). W pozostałych latach w okresie 2013-2023 wielkość ta mieściła się w przedziale 1,3 – 1,7. Może więc stwierdzić, że nowe budownictwo mieszkaniowe przyczynia się, choć w niewielkim stopniu, do koncentracji zabudowy w gminie.

Z uwagi na istnienie poligonu wojskowego oraz duże areały lasów w gminie dominują grunty należące do Skarbu Państwa (67%). Grunty osób fizycznych stanowią 22% terenu gminy. Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. zasób mienia komunalnego Gminy Suchy Las posiada ogółem 433,8 ha terenów, co stanowi 3,7% powierzchni gminy.

Największe areały gruntów komunalnych znajdują się w największych miejscowościach: Suchym Lesie (158,8 ha), Złotnikach (89,7 ha), Biedrusku (44,1 ha) i Chludowie (41,6 ha). Dominująca kategorię stanowią tu grunty pod drogami, więc proporcje ich rozmieszczenia wiążą się z rozwojem układów dróg lokalnych w poszczególnych obrębach.

Gmina włada też 103,5 ha użytków rolnych i 86,4 ha gruntów pozostałych kategorii[39].

Zabudowa miejscowości Suchy Las i Złotniki została zaklasyfikowana do typu krajobrazów wielkomiejskich w Audycie Krajobrazowym Województwa Wielkopolskiego.

W audycie krajobrazowym na terenie Gminy Suchy Las wskazano granice dwóch krajobrazów priorytetowych „Golęczewo" i „Dolina Warty Rogalinek – Oborniki". Pierwszy z nich chroni walory „wsi wzorcowej", drugi – walory przyrodniczo-krajobrazowe Poznańskiego Przełomu Warty. Dla krajobrazów priorytetowych obowiązują rekomendacje i wnioski, które odnoszą się do zasad ochrony przyrody i zabytków, kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, a także zostały wyznaczone zadania mające na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego.

6.10. Planowanie przestrzenne rozwoju gminy

Na terenie gminy Suchy Las obowiązuje (według stanu na koniec 2023 r.) 166 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują obszar 9096,5 ha, co stanowi 78,5% powierzchni gminy (mapa 11.)[40]. Stopień pokrycia planistycznego od 2018 r. zmienił się nieznacznie – z poziomu 77,2%. Jest to na tle innych obszarów wysoki odsetek. W skali całej Polski analogiczny wskaźnik ma wartość 32,3%, w województwie wielkopolskim 22,6% a w powiecie 44,3%. Średnia powierzchnia objęta planem miejscowym wynosi 57,8 ha, co jest wielkością akceptowalną, choć są w gminie plany zajmujące tysiące hektarów, jak plan obejmujący OChK Biedrusko, jak i pojedyncze działki.

[38] Brak jest nowszych adekwatnych danych w BDL GUS.
[39] Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Suchy Las za 2023 r. – załącznik do Zarządzenia nr 53/2024 Wójta Gminy Suchy Las z 29 marca 2024 r.
[40] Wg stanu na koniec 2024 r. obowiązywało 175 planów na obszarze 9122,06 ha, co stanowiło 78,6% powierzchni gminy.

Planami miejscowymi nie jest objęta jednak część terenów mogąca podlegać presji inwestycyjnej – południowo-wschodnia część Suchego Lasu, większość terenu Jelonka, część Złotnik, część Golęczewa.

Z uwagi na duże pokrycie planistyczne rokrocznie spada liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy – w 2023 r. było ich 21, oraz 5 decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Mapa 11. Pokrycie planistyczne gminy Suchy Las.

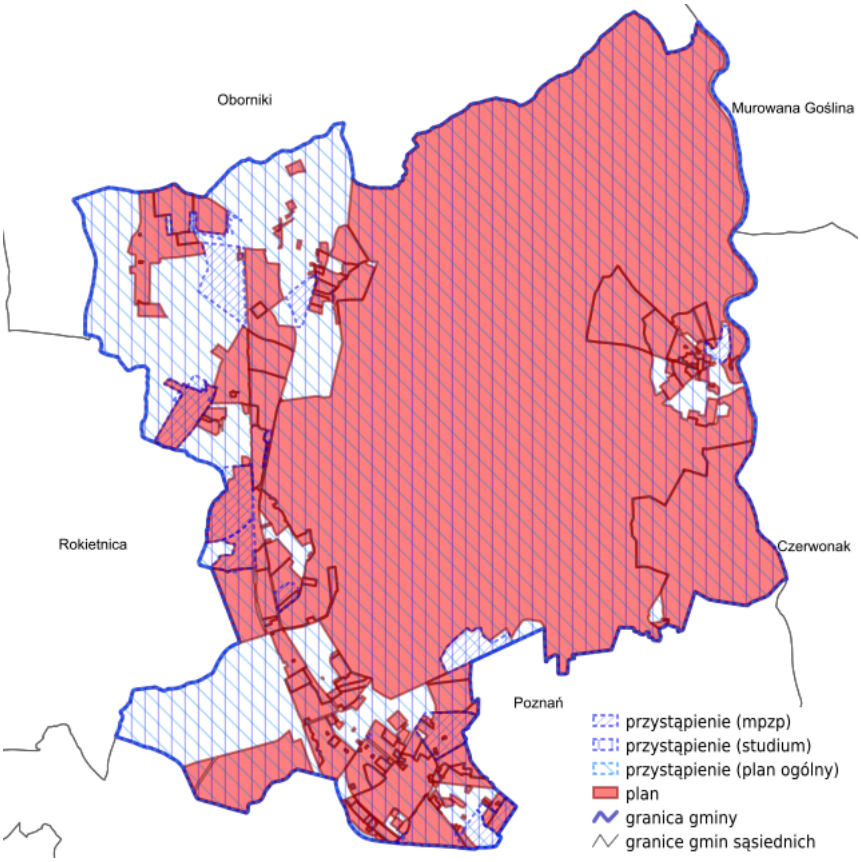

Źródło: https://suchylas.e-mapa.net/wykazplanow/

Do sporządzania planu ogólnego gminy Suchy Las przystąpiono na podstawie uchwały nr V/44/24 z dnia 26 września 2024 r. Obecnie dokument znajduje się w fazie przygotowania projektu.

Podsumowanie:

- rozwinięta sieć dróg – szczególnie lokalnych, dojazdowych;
- ulica Obornicka wąskim gardłem układu komunikacyjnego;
- rozbudowa Poznańskiej Kolei Metropolitalnej – planowana i konieczna;
- powstaje wiele dróg dla rowerów, ale nie tworzą jak dotąd sieci;
- powszechny dostęp do infrastruktury sieciowej, zwł. wodociągowej i gazowej; duża efektywność przebiegu sieci podziemnych;
- należy skierować uwagę na zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów wśród podmiotów innych niż gospodarstwa domowe;
- dość zwarte układy przestrzenne miejscowości (mniej w części pn.);
- w strukturze użytkowania terenu w gminie dominują kategorie lasów (32,1%), terenów różnych (31%) i użytków rolnych (26,2%);

- pierwsze dwie z wymienionych kategorii wchodzą w przeważającej mierze w obszar poligonu wojskowego Biedrusko, który obejmuje 55,6% powierzchni gminy i stanowi jeden z kluczowych elementów determinujących strukturę przestrzenną gminy;
- na pozostałym obszarze intensywnie rozwijają się procesy urbanizacyjne – wzrasta areał terenów mieszkaniowych, przemysłowych;
- wysokie pokrycie planami miejscowymi (78,4% - 3 m. w Metropolii Poznań po Luboniu i Kleszczewie) – większe możliwości planowego rozwoju;
- niewiele wydawanych decyzji o warunkach zabudowy (20 w 2023 r.).

7. Sytuacja klimatyczna i środowiskowa

Zapis dotyczący sytuacji klimatycznej i środowiskowej został dodany do ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w wyniku nowelizacji przyjętej 15 maja 2024 r. (Dz. U. z 2024 r., poz. 862). Nowelizacja ta wskazuje na rosnące znaczenie tego aspektu rozwoju lokalnego i jest zobowiązaniem organów sporządzających strategie do osobnego odniesienia się do stanu i ochrony środowiska oraz klimatu (w odpowiedniej skali), zarówno na etapie diagnostycznym, jak i przy formułowaniu celów strategii.

8.1. Walory, zasoby naturalne

8.1.1. Rzeźba terenu, budowa geologiczna

Powierzchnia terenu gminy została ukształtowana przez procesy czwartorzędowe związane z kolejnymi zlodowaceniami a następnie z ustępowaniem lodowców i procesami polodowcowymi. Istotniejszy wpływ ludzi obejmuje ostatnie 10 stuleci. Fizjonomię terenu można opisać pojęciem wysoczyzny morenowej mieszczącej się między dwoma południkowymi ciągami dolinnymi dość wyraźnie wciętymi w teren: Samicy Kierskiej na zachodzie i znacznie głębszej doliny Warty (fragment Poznańskiego Przełomu Warty) na wschodzie. Kulminację wysoczyzny (geodezyjnie na terenie Poznania, lecz w odległości kilkuset m od granicy gminy) stanowi Góra Moraska (154 m n.p.m.).

Na terenie gminy Suchy Las przeważają gleby brunatne i bielicowe, wytworzone z piasków gliniastych lekkich lub słabogliniastych na glinie, rzadziej z gliny. Większość terenu to gleby słabe, związane z akumulacją wodnolodowcową.

8.1.2. Zasoby wodne

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (IIaPGW)”[41] gmina Suchy Las położona jest w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd GW600060) nr 60.

W wymienionym Planie gospodarowania wodami stan JCWPd nr 60, zarówno ilościowy, jak i jakościowy w oparciu o dane z 2019 r., został określony jako dobry, a część wód jako niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Badanie jakości wody wykonane w 2022 r. w m. Nieczajna (gm. Oborniki) na warstwie czwartorzędowej rozciągającej się także w gm. Suchy Las wykazało II kl. wód – dobrej jakości

Największe cieki na terenie gminy stanowią: Warta, płynąca wzdłuż wschodniej granicy gminy, oraz Samica Kierska, przepływająca w części zachodniej, stanowiąca dopływ Warty uchodzący do tej rzeki już poza terenem gminy. Poza tym na obszarze gminy płynie wiele mniejszych cieków i rowów. Rzeki

[41] przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r. poz. 335)

są mało zasobne w wodę, a wiele cieków, zwłaszcza na terenie poligonu, okresowo wysycha z uwagi na małe sumy opadów i łatwoprzepuszczalny charakter gleb wytworzonych z piasków.

Teren gminy Suchy Las obejmuje dorzecze Warty - w zachodniej część gminy jest to zlewnia Samicy Kierskiej, w południowej zlewnia Bogdanki, a wschodniej (teren poligonu) bezpośrednia zlewnia Warty.

Największym zbiornikiem jeziornym jest Jezioro Glinnowieckie o pow. 18 ha, głębokości średniej 3,5 m, które znajduje się na terenie poligonu biedruskiego. Z uwagi na walory przyrodnicze obszar ten wskazuje się do utworzenia użytku ekologicznego.

Gmina Suchy Las leży w granicach trzech JCWP, które scharakteryzowano również na podstawie wzmiankowanego już „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry" (tabela 43.).

Tabela 43. Jednolite części wód (powierzchniowych) na terenie gminy Suchy Las.

Nazwa jednolitej część wód [europejski kod JCW]	Aktualny stan JCW	Inne
Bogdanka PLRW60001718578 silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego, stan ogólny – zły stan wód,	Cele środowiskowe to: – umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry. Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy z uwagi na ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C,benzo(a)piren (występowanie w wodzie), benzo(b)fluoranten (występowanie w wodzie),benzo(g,h,i)perylen (występowanie w wodzie).
Samica Kierska PLRW6000231871299 silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego, stan ogólny – zły stan wód,	Cele środowiskowe to: – dobry potencjał ekologiczny, – stan chemiczny poniżej stanu dobrego dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),benzo(g,h,i)perylen(w), związki tributylocyny(w)]; – stan chemiczny dobry dla pozostałych wskaźników; Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej – przewidziany program działań daje wysoki stopień pewności na osiągnięcie celów środowiskowych do 2027 r.

Nazwa jednolitej część wód [europejski kod JCW]	Aktualny stan JCW	Inne
Warta od Kopli do Wełny (RW600012185999) silnie zmieniona część wód	słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny – brak danych, stan ogólny – zły stan wód,	Cele środowiskowe to: dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Warta w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Warta w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego) i dobry stan chemiczny; Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej – przewidziany program działań daje wysoki stopień pewności na osiągnięcie celów środowiskowych do 2027 r.

Źródło: II aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, (Dz. U. z 2023 r. poz. 335)

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm. – dalej Prawo wodne) ustalono, że Gmina Suchy Las znajduje się:

a) na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
b) na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
c) na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%,
d) na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. c) Prawa wodnego, tj. obszarze między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.

Z uwagi na głęboko wciętą dolinę Warty obszary zagrożenia powodziowego obejmują tereny położone przy samym korycie rzeki, bez zagrożenia dla siedzib ludzkich i innych budynków[42].

Zgodnie z art. 172 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego przygotowuje się – z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy oraz regiony wodne – plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Dokumenty te obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, określone w art. 163 ust. 6 przedmiotowej ustawy, w szczególności działania służące zapobieganiu powodzi, ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym zostają przyjęte w drodze rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Podlegają one przeglądowi co 6 lat, a w razie

[42] https://powodz.e-mapa.net/

potrzeby zostaje dokonana ich aktualizacja. Aktualnie do przedmiotowego terenu odnosi się Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, zawierający dotyczące regionu wodnego Warty, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r., opublikowany w dniu 22 grudnia 2022 r. (Dz. U. poz. 2714)[43].

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej przyjmuje i aktualizuje plan przeciwdziałania skutkom suszy, w drodze rozporządzenia, kierując się koniecznością przeciwdziałania skutkom suszy. Aktualizacji planu przeciwdziałania skutkom suszy dokonuje się nie rzadziej niż co 6 lat.

3 września 2021 roku Minister właściwy ds. gospodarki wodnej opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).[44]

Należy mieć na uwadze, że zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru, w sytuacji, gdy przeanalizowano wszystkie możliwe warianty, bardziej korzystne ze środowiskowego punktu widzenia (zgodność z art. 68 ustawy – Prawo wodne). Planowanie nowych działań inwestycyjnych w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi być poprzedzone szeregiem analiz, a dotyczące ich warunki i procedury muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami środowiskowymi, jak też być adekwatne do potrzeb w zakresie kształtowania retencji.

Gmina Suchy Las położona jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- prawie w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym ujęciu Gmina Mosina klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą, z wyjątkiem części środkowej, gdzie zagrożenie jest umiarkowane, i fragmentów doliny Warty w okolicach Biedruska oraz na wysokości Starczanowa gdzie zagrożenie to jest słabe z uwagi na charakter terenu.

Wszelkie działania inwestycyjne należy realizować z uwzględnieniem zapisów m. in. planu zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

[43] dostępny w całości pod adresem: https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2022/pozycja/2714
[44] Obowiązujący Plan przeciwdziałania skutkom suszy dostępny jest na stronie: https://stopsuszy.pl/dokument-ppss/

8.1.3. Klimat lokalny

Klimat gminy Suchy Las znajduje się pod przeważającym wpływem mas powietrza polarno-morskiego napływającego znad Atlantyku. Wpływ mas powietrza polarno-kontynentalnego jest znacznie mniejszy.

Gmina Suchy Las należy do jednych z najbardziej suchych miejsc w Polsce. Średnia roczna suma opadów dochodzi do 500 mm. Najwilgotniejszym miesiącem jest lipiec ze średnią sumą opadów wynoszącą około 75 mm. Do najbardziej suchych miesięcy zalicza się luty (opady poniżej 30 mm). W ciągu roku notuje się od 140 do 160 dni z opadami deszczu poniżej 0,1 mm i 35 dni z opadami śniegu.

Z danych meteorologicznych wynika, że średnia temperatura powietrza w ciągu roku wynosi 8,1°C. Najcieplejszym miesiącem, ze średnią temperaturą wynoszącą 18,5°C - jest lipiec. Najniższe temperatury wynoszące średnio – 1,5°C odnotowuje się w styczniu. Zimy są na ogół łagodne, lata umiarkowanie ciepłe. Okres wegetacji trwa ok. 210 dni. Typowe cechy klimatu to duże wahania i zmienność typów pogody. Charakterystycznymi wskaźnikami są: 253 dni ciepłe i upalne, 32 dni mroźne i 80 dni z przymrozkami.

Obecne tendencje zmian klimatu Polski wskazują na wzrost ocieplania się klimatu, zwiększenie niedoborów wody oraz wzrost występowania groźnych zjawisk pogodowych. Długofalowe ocieplanie klimatu natomiast prowadzi do zmniejszania się bioróżnorodności i wymierania lub zmiany zasięgów występowania poszczególnych gatunków.

Warunki klimatyczne na terenie gminy kształtują się również w wyniku oddziaływania miasta Poznania, ponieważ na skutek szybszego nagrzewania się powierzchni zabudowanych i zurbanizowanych do atmosfery dopływają sztucznie wytworzone masy ciepłego powietrza, tworząc efekt „wyspy ciepła". W okresie grzewczym budynki oddają część ciepła na zewnątrz. Oddziaływanie miasta wpływa w szczególności na klimat lokalny w rejonach: Suchego Lasu, Jelonka i Złotnik.

8.1.4. Szata roślinna i fauna

Szata roślinna gminy Suchy Las jest bardzo zróżnicowana. Najwartościowsze formacje znajdują się w dolinach rzek Warty i Samicy Kierskiej, na poligonie, zwłaszcza w granicach Obszarów Chronionego Krajobrazu Biedrusko i Dolina Samicy Kierskiej.

W granicach OChK Biedrusko ochronie podlegają między innymi: suche wrzosowiska, murawy kserotermiczne i napiaskowe, łąki trzęślicowe i kośne, ziołorośla, torfowiska przejściowe, trzęsawiska i młaki. W OChK Doliny Samicy Kierskiej stwierdzono występowanie 443 gatunków tworzących 121 formacji roślinnych. Spośród gatunków chronionych występują: kukułka (storczyk) plamista, bluszcz pospolity, grążel żółty oraz pełnik europejski.

Natomiast na północy gminy i na terenach zabudowanych formacje roślinne są mniej zróżnicowane. Są to odpowiednio uprawy rolne, łąki i pastwiska, z niewielkim udziałem zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i przywodnych, oraz krajobraz osadniczy, z roślinnością ogrodów przydomowych, parków i skwerów, a także z pewnym udziałem roślinności nietrwałej, ruderalnej, porastającej pobocza dróg, linii kolejowych czy zbocza rowów. Warto zwrócić uwagę na pomijane często bogactwo flory ogrodów przydomowych, a zwłaszcza działkowych, gdzie na małej powierzchni występuje często wiele gatunków roślin, obficie kwitnących o różnych porach, stanowiących o znacznej bioróżnorodności takich form. Ogrody, skwery, parki jako powierzchnie biologicznie czynne, pełnią także znaczącą rolę w mikroretencji wody i łagodzeniu mikroklimatu obszarów zabudowanych.

Na terenie gminy kompleksy leśne stanowią około 32% jej powierzchni. W lasach Skarbu Państwa przeważają drzewostany siedliska lasu mieszanego świeżego z drzewostanami sosnowymi lub dębowymi. Znaczne powierzchnie zajmują też siedliska boru mieszanego świeżego z monokulturą sosny lub lasu świeżego z różnorodnym drzewostanem: dębami, sosną, grabem. Wzdłuż doliny Warty występują lasy dębowo-grabowe oraz głównie w rejonie starorzeczy, łęgi wierzbowe. Nad Jeziorem Glinnowieckim oraz w dolinie Rowu Północnego występują łęgi jesionowo-olszowe. Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 530 ze zm.) lasy położone na terenie gminy stanowią lasy ochronne z uwagi na położenie w odległości 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców.

Do najcenniejszych siedlisk należą doliny rzeki Warty i Samicy Kierskiej, które tworzą obszary o wysokich walorach ornitologicznych. Są to ostoje ptaków wodno-błotnych rangi regionalnej. Stanowią miejsca lęgowe dla wielu gatunków chronionych oraz pełnią funkcje odpoczynku w okresie przelotów.

Wśród chronionych i rzadkich gatunków fauny na Obszarze Chronionego Krajobrazu w rejonie Biedruska wyróżnić można występowanie ptaków: żurawia, czapli siwej, łabędzia niemego, dzięcioła średniego, zimorodka, remiz, kani rdzawej, kani czarnej. W granicach gminy Suchy Las, w rejonie miejscowości Zielątkowo oraz w lasach przy północno-wschodniej granicy gminy, w okolicy rzeki Warty znajdują się strefy ochrony ostoi, miejsca rozrodu i regularnego przebywania orła bielika.

8.2. Ochrona przyrody

Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni gminy wynosi 66,3%. Jest to wskaźnik bardzo wysoki (por. mapa 12.), do czego przyczynia się objęcie ochroną powierzchniową terenu poligonu Biedrusko i dolin rzecznych.

Mapa 12. Ochrona przyrody – gmina Suchy Las na tle powiatu poznańskiego (2021).

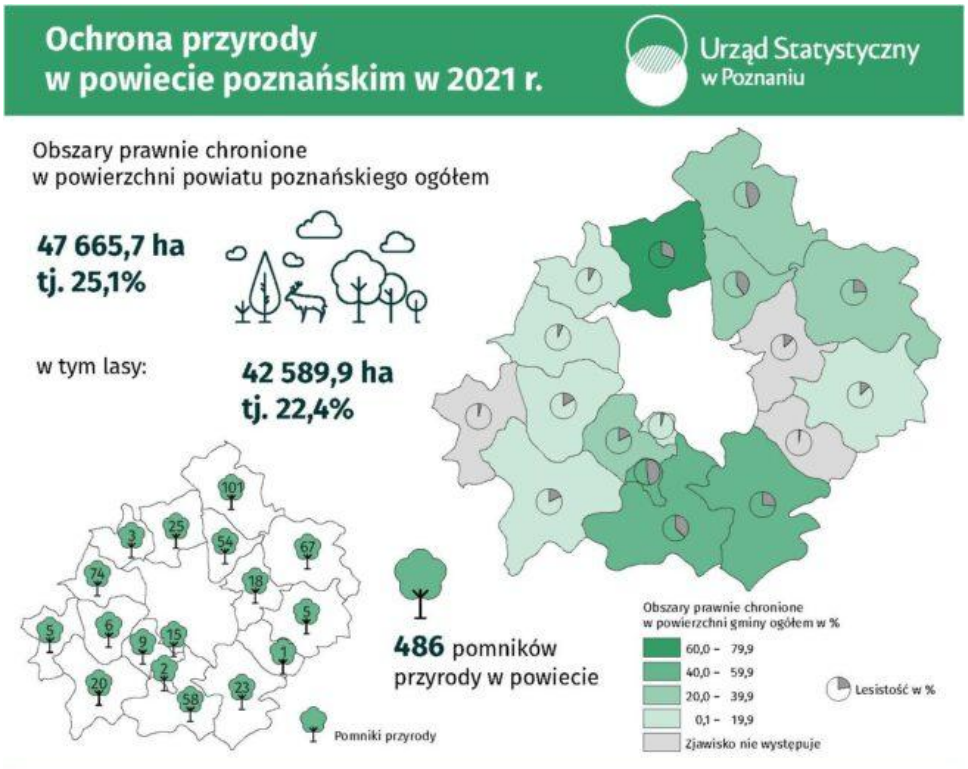

Źródło: https://powiat.poznan.pl/powiat-poznanski-statystyki/

Obszary Natura 2000:

- obszar specjalnej ochrony (OSO) ptaków Dolina Samicy PLB300013; w tej ostoi potwierdzono występowanie co najmniej 19 lęgowych gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej; jest to jedna z 10 najważniejszych w Polsce ostoi bączka.
- specjalny obszar ochrony (SOO) siedlisk Biedrusko PLH300001, obejmujący 60% powierzchni gminy; do najcenniejszych siedlisk należy tu bardzo dobrze zachowany kompleks starorzeczy nadwarciańskich w okolicy Gołębowa, lecz z uwagi na izolację terenu jest to ogólnie jeden z najbogatszych gatunkowo obszarów w Wielkopolsce.

Na terenie SOO Biedrusko znajduje się rezerwat przyrody Gogulec o pow. 5,29 ha. Obiektem ochrony jest tu głównie roślinność wodna i bagienna towarzysząca jeziorku oraz zbiorowiska torfowiska przejściowego.

Ponadto na terenie gminy, we wschodniej części Suchego Lasu znajduje się 200-metrowa strefa ochronna rezerwatu „Meteoryt Morasko".

Na terenie gminy wyznaczono również następujące obszary chronionego krajobrazu uchwałami Rady Gminy Suchy Las:

- Obszar chronionego krajobrazu Biedrusko – granice OChK obejmują w większości granice obszaru Natura 2000 (SOO) Biedrusko; obecnie obszar ten nie ma ram prawnych i wyznaczonych zasad ochrony;
- Obszar chronionego krajobrazu Doliny Samicy Kierskiej, obejmujący 420,46 ha na terenie gminy Suchy Las i łączący się z podobnymi obszarami w gminach Oborniki i Rokietnica; ustalenia dotyczące czynnej ochrony tego OChK zostały ustanowione uchwałą nr XXXVIII/732/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 31 stycznia 2022 r. ((Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2022 r. poz. 1142 z dnia 09.02.2022 r.).

Poza tym na terenie gminy Suchy Las ustanowiono 24 pomniki przyrody, w tym 3 wieloobiektowe. Lokalizację poszczególnych form ochrony zaprezentowano na poniższej mapie.

Mapa 13. Mapa przestrzennych form ochrony przyrody na terenie gminy Suchy Las.

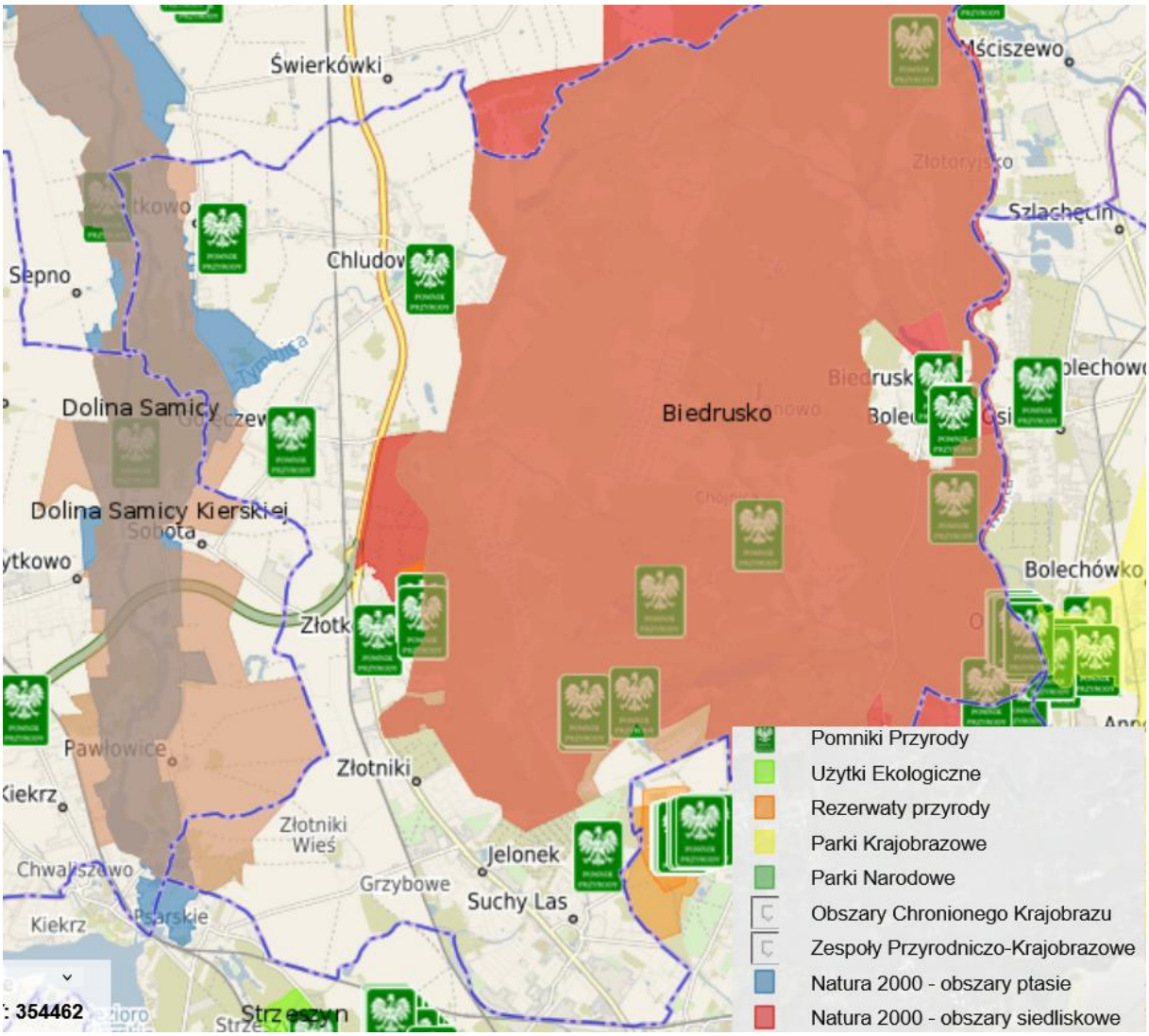

Źródło: https://polska.e-mapa.net/

Obszary węzłowe o skali krajowej i międzynarodowej stanowią obszary chronione: Natura 2000 SOO Biedrusko, obszar chronionego krajobrazu Biedrusko, rezerwat torfowiskowy Gogulec, a także Natura 2000 OSO Dolina Samicy oraz OChK Dolina Samicy Kierskiej.

Korytarz ekologiczny o randze międzynarodowej stanowi dolina Warty, natomiast korytarzem o randze regionalnej jest dolina Samicy Kierskiej.

Objęcie zamkniętym terenem wojskowym większości obszarów w gminie z jednej strony może przyczynić się do ich lepszego zachowania od nadmiernej penetracji, z drugiej – stanowi barierę w ich właściwym wykorzystaniu jako atrakcji gminy, także jako obszarów przyczyniających się rozwoju turystyki czy możliwości spędzania czasu wolnego przez mieszkańców.

8.3. Stan środowiska

Najpopularniejszym probierzem stanu środowiska jest zawartość zanieczyszczeń w powietrzu. Na terenie Gminy Suchy Las nie ma zakładów klasyfikowanych jako szczególnie uciążliwe. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są przede wszystkim zanieczyszczenia

komunikacyjne – liniowe oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji, a w mniejszym stopniu przemysłowe.

Źródłami punktowej emisji są przeważnie niskosprawne instalacje grzewcze opalane paliwami stałymi.

8.3.1. Zagrożenie hałasem

W 2022 r. GDDKiA opracowała strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie, w tym dla drogi krajowej nr 11 i S11 przebiegających przez gminę Suchy Las. Wyniki opracowanych strategicznych map hałasu udostępnia się na zasadach wskazanych na stronie internetowej GDDKiA.

Mapa akustyczna została też wykonana dla odcinka drogi powiatowej 2431P stanowiącej ul. Sucholeską w Suchym Lesie. Stwierdzono tu niewielkie przekroczenia, do 5 dB, w porze dziennej.

Odcinek linii kolejowej nr 354 biegnący przez gminę Suchy Las nie został objęty ,,Programem ochrony środowiska przed hałasem dla linii kolejowych o natężeniu ruchu ponad 30 000 pociągów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014 – 2023" z uwagi na mniejsze natężenie ruchu kolejowego (poniżej 82 pociągów na dobę).

Źródłem hałasu na terenie gminy jest również poligon Biedrusko. Przeprowadzone w 2017 r. pomiary hałasu z terenu Ośrodka Szkolenia Biedrusko i stwierdzono, że z powodu intensywności prowadzonego szkolenia, przy jednoczesnych niekorzystnych warunkach atmosferycznych emisja hałasu wykracza poza teren zamknięty. W związku z powyższym poligon może powodować uciążliwość w zakresie: drgań; promieniowania elektromagnetycznego; możliwego zanieczyszczenia powietrza; a szczególnie okresowo wzmożonego hałasu powstającego podczas realizacji strzeleń i ćwiczeń.

8.4. Edukacja ekologiczna

W 2023 r. Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu przyznał pomoc finansową na realizację zadania pn. „Doposażenie w sprzęt multimedialny oraz pomoce dydaktyczne uczniów przedszkoli i szkół podstawowych, gmina Suchy Las". Dzięki temu wsparciu zorganizowana została akcja „Segregacja – rewelacja", na którą składało się szereg działań podjętych w przedszkolach i szkołach podstawowych w gminie w październiku i listopadzie 2023 r. – warsztaty, gra edukacyjna.

Gmina przygotowała materiały – kolorowanki dla dzieci, a dla dorosłych świadczono doradztwo na temat gospodarowania odpadami oraz programu „Czyste Powietrze".

W Gazecie Sucholeskiej ukazała się seria 8 artykułów na temat zasad poprawnej segregacji odpadów i gospodarki odpadami – ten temat jest jednym z najbardziej palących problemów do rozwiązania w zakresie postępowania ze środowiskiem.

Paradoksalnie pogłębianiu świadomości ekologicznej może służyć bliskość… składowiska odpadów. Przy tym właśnie obiekcie przy ul. Meteorytowej, na pograniczu Suchego Lasu i Poznania Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. otworzył 1 czerwca 2023 r. plac zabaw wykonany z surowców odpadowych, do którego prowadzi ścieżka edukacyjna[45].

Podsumowanie:

[45] https://zzo.pl/pl-edukacja-ekologiczna-ekologiczno-edukacyjny-plac-zabaw-wraz-ze-sciezka-edukacyjna/

- duży udział obszarów chronionych, ale także praktycznie niedostępnych dla mieszkańców - obszary Natura2000 – Poligon Biedrusko.

9. Trendy i wyzwania rozwojowe

Za prekursora terminu „megatrend" uważa się amerykańskiego futurologa Johna Naisbitta, który megatrendami nazwał wielkie prądy powodujące zmiany na podobieństwo prądów oceanicznych[46]. Współcześnie takimi prądami są deglobalizacja (przesunięcie ognisk rozwoju gospodarczego poza kraje Zachodu), rozwój sztucznej inteligencji, rosnąca urbanizacja, zmiany demograficzne, migracje, zmiany klimatyczne. Można je pogrupować w trzy współzależne megatrendy: (wykres 39.): demograficzny (na przykład „srebrna gospodarka"), technologiczny (między innymi przemysł 4.0, IoT, AR, VR) i zasobowy (przykładowo: rynek talentów).[47]

Wykres 39. Megatrendy XXI wieku oraz ich wzajemne powiązania.

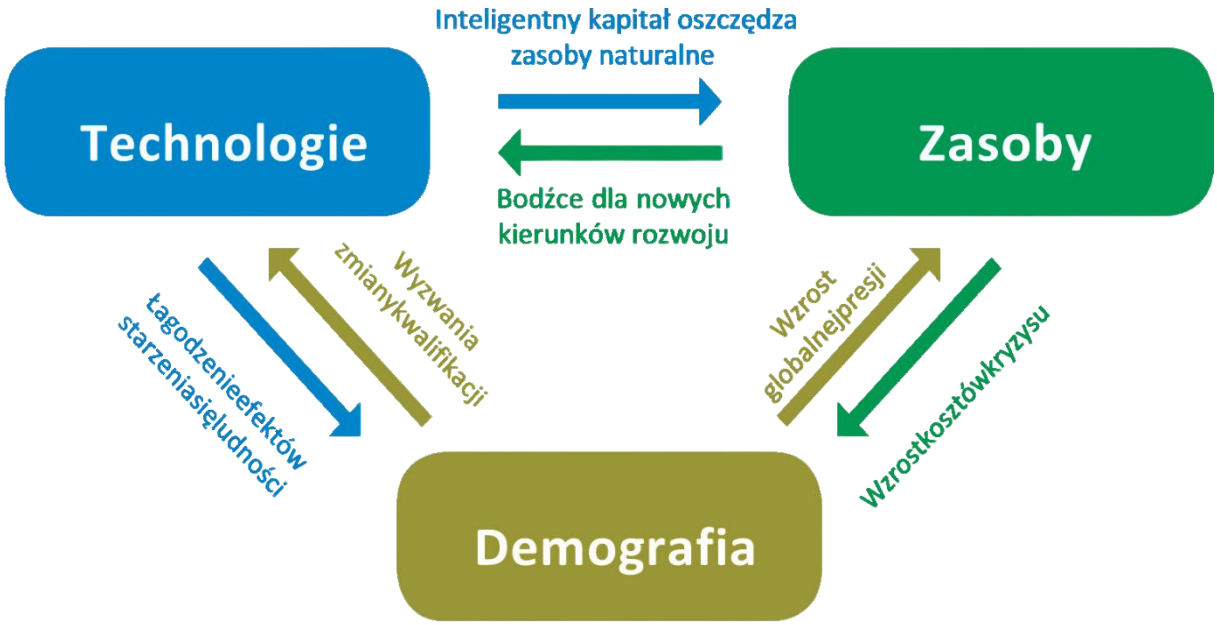

Źródło: Bukowski i Śniegocki, 2017, s. 6[48].

Uwarunkowania zewnętrzne

Planując rozwój gminy, z uwagi na rosnące znaczenie uwarunkowań ponadlokalnych (szczególnie w przypadku obszarów metropolitalnych, do jakich należy Suchy Las w ramach Metropolii Poznań)

[46] Por. Miszczak K., Sztando A. i Rogowska-Sawicz M. 2023, Megatrendy w kreatywnej przestrzeni [W:] D. Rynio, A. Zakrzewska-Półtorak (red.), Przestrzeń i regiony w nowoczesnej gospodarce. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Korenikowi (s. 78-92). Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.
[47] Miszczak K., Sztando A. i Rogowska-Sawicz M. 2023, jw.
[48] Bukowski M., Śniegocki A. 2017. Megatrendy. Od akceptacji do działań. Warszawa: WiseEuropa – Fundacja Warszawski Instytut Studiów Ekonomicznych i Europejskich. Pobrano 11 lutego 2023 z https://wise-europa.eu/wp-content/uploads/2017/09/WISE-Megatrendy.pdf

będą brane pod uwagę megatrendy światowe oddziałujące coraz częściej i w coraz większym stopniu w skali lokalnej, którymi współcześnie są[49]:

Megatrend horyzontalny:

- Wzrost znaczenia jakościowych aspektów rozwoju – ocena przez pryzmat jakości życia i równowagi między życiem zawodowym i prywatnym, rodzinnym oraz czasem wolnym (*work-life balance)*[50] – gmina Suchy Las ma dobre perspektywy do rozwoju w tym kierunku.

Megatrendy związane z kształtowaniem się nowej gospodarki i przyspieszeniem technologicznym

- Zaostrzająca się konkurencja w obszarze innowacji;
- Postępująca cyfryzacja gospodarki;
- Wzrost automatyzacji pracy i elastyczności zatrudnienia;
- Wzrost kosztów pracy w cenach produktów – *szybszy w krajach rozwiniętych;*
- Transformacja energetyczna;
- Ścieranie się globalizmu i lokalizmu – *w tym wzrost zainteresowania produktami lokalnymi;*
- Transformacja rolnictwa spowodowana zmianami klimatycznymi (szczególnie niedoborami wody), technologicznymi i nowymi wzorcami konsumpcji;
- Coraz powszechniejszy Internet rzeczy i coraz silniejsza sztuczna inteligencja;
- Wzrost znaczenia biotechnologii;
- Rosnące znaczenie cyberbezpieczeństwa.

Megatrend: Wzrost globalnych problemów społecznych

- Niepewność demograficzna – *w skali lokalnej postępujące starzenie się i perspektywa kryzysu demograficznego;*
- Coraz bardziej nomadyczny świat – *skali lokalnej coraz więcej osób mieszkających krótkotrwale, niewytwarzających więzi z miejscem zamieszkania;*
- Wzrost nierówności społecznych;
- Rozwój zapotrzebowania na nowe formy i dziedziny uczenia się – *w skali lokalnej niepewność organów prowadzących szkoły, konieczność nieustannego dostosowywania oferty na*

[49] Opracowano na podstawie Załącznika 1 do projektu KRK 2050. Trendy rozwojowe w perspektywie 2050 roku https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/zapoznaj-sie-z-projektem-krk-2050 [dostęp: 3.04.2025 r.]
[50] Strategic foresight report 2023 – "Sustainability and wellbeing at the heart of Europe's Open Strategic Autonomy", 2023, Komisja Europejska

konkurencyjnym rynku, przepływy uczniów między szkołami, gminami, a także odpływ poza placówki stacjonarne.

Megatrend: Wzrost dynamiki zmian środowiskowych

- Postępujące przekształcenie systemu klimatycznego Ziemi;
- Rosnąca degradacja środowiska przyrodniczego – powietrza atmosferycznego, wód, powierzchni ziemi i gleb;
- Spadek różnorodności biologicznej;
- Niezrównoważone wykorzystanie surowców i gospodarka odpadami.

Megatrend: Reorganizacja przestrzeni

- Rozrost silnych miast oraz miejskich obszarów funkcjonalnych – *jest to szansa dla gminy Suchy Las pod warunkiem rozwoju i wzrostu znaczenia Poznania i całej metropolii w układzie międzynarodowym*
- Przemiany na terenach wiejskich – *suburbanizacja, deagraryzacja i nowe formy rolnictwa (w tym tzw. rolnictwo miejskie);*
- Zmiany w użytkowaniu terenów – *postępująca zabudowa, urbanizacja kolejnych terenów – a wraz z tym wzrost znaczenia terenów zieleni, w tym nieurządzonej, a szerzej: zielono-niebieskiej infrastruktury – w hierarchii potrzeb*

Suburbanizacja to kluczowy proces zachodzący w gminie – Suchy Las (poza częścią północną) jest już tylko nominalnie gminą wiejską.

Należy też wspomnieć **megatrendy dotyczące transformacji globalnego porządku:**

- Wzrost politycznego znaczenia Azji – *wraz z tym przesuwanie się „środka ciężkości" światowej gospodarki i spadek znaczenia Europy (w tym Unii Europejskiej);*
- Słabnące mechanizmy demokracji;
- Wzrost napięć międzynarodowych, w tym nowe konflikty zbrojne grożące eskalacją.

Konkluzja podsumowująca:

- **młoda aktywna i przedsiębiorcza społeczność,**
- **dobra sytuacja budżetowa,**
- **korzystna sytuacja gospodarcza,**

- **korzystne położenie,**

oznaczają możliwości ekspansji – przyjęcia ofensywnego scenariusza strategicznego.

Należy jednak mieć na uwadze niekorzystne uwarunkowania zidentyfikowane głównie w sferze przestrzennej i środowiskowej, rysujące się na horyzoncie niekorzystne procesy w sferach: społecznej i gospodarczej, a także oddziaływania kluczowych megatrendów.

10. Preferowane kierunki rozwoju gminy w opinii mieszkańców

Uzupełnieniem badań *desk research* i analizy danych zastanych były ankiety przeprowadzone wśród mieszkańców gminy drogą elektroniczną, zamieszczone w lokalnych serwisach internetowych i portalach społecznościowych. Kwestionariusz badań złożony był z 20 pytań zamkniętych o charakterze ilościowym oraz pytania otwartego umożliwiającego „wolną" odpowiedź, a także 4 pytań metryczki. W ramach przeprowadzonego badania ankietę wypełniło i wysłało 57 osób.

W badaniach wzięło udział 35 kobiet i 22 mężczyzn. Najwięcej osób było w wieku 36-45 lat (25), a następnie 46-65 lat (23). Razem obie grupy stanowiły ponad 84% uczestników ankiety. Są to charakterystyki często przejawiające się w podobnych badaniach (wykres 40.).

Wykres 40. Podstawowe dane demograficzne osób uczestniczących w ankiecie.

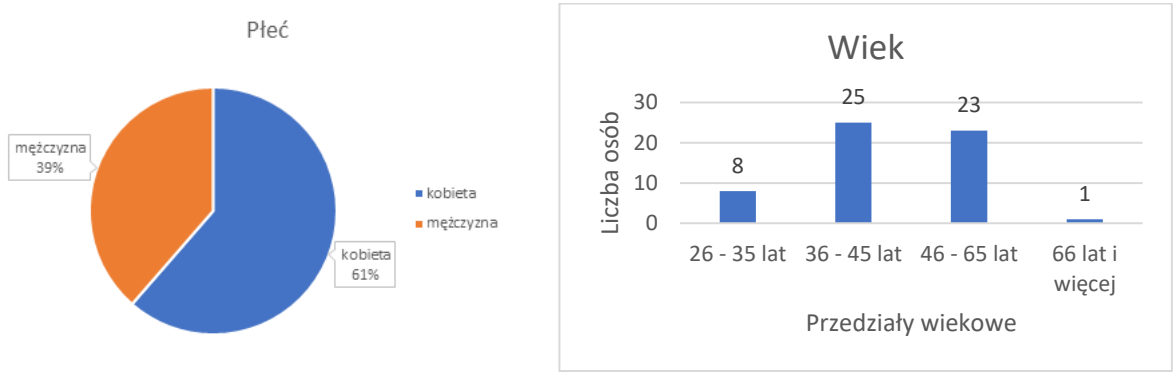

Źródło: opracowanie własne.

Można stwierdzić, że wypowiedziały się osoby należące do grup wiekowych, które z jednej strony są w pełni swojej aktywności życiowej i zawodowej, a z drugiej strony z uwagi na uwarunkowania takie jak posiadanie domu, mieszkania czy wychowanie dzieci wiążą się z miejscem zamieszkania na stałe.

Jeśli chodzi o rozkład względem zamieszkiwanych miejscowości, to najliczniej były reprezentowane te największe, przy czym zauważa się nadreprezentację Złotnik i Biedruska w stosunku do Suchego Lasu (wykres 41.).

Wykres 41. Respondenci ankiety według miejsca zamieszkania.

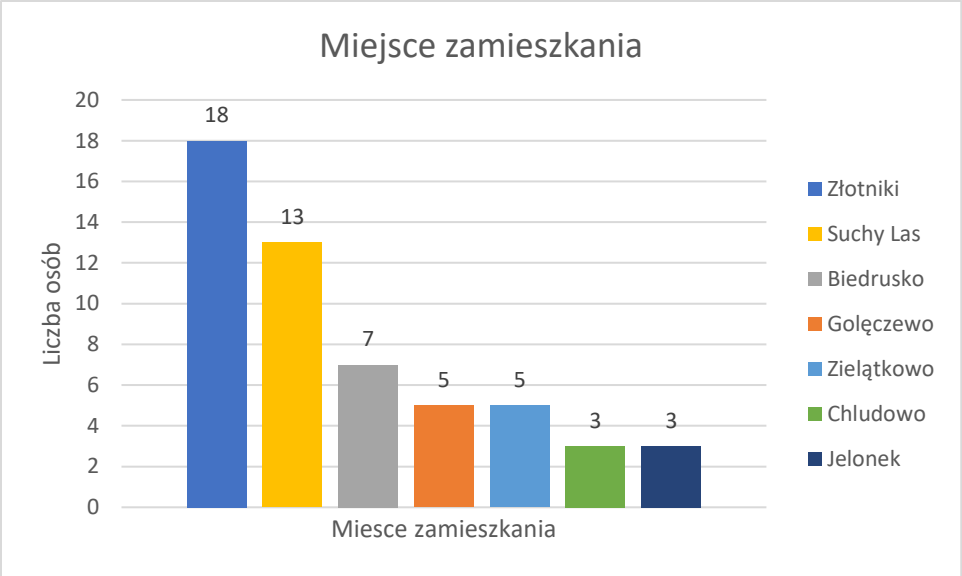

Źródło: opracowanie własne.

Odpowiedzi na poszczególne pytania ankiety rozkładały się następująco (tabela 44.):

Tabela 44. Odpowiedzi na pytania w ankiecie na temat wniosków do diagnozy.

Czy poniższe zagadnienia (sprawy) powinny być tematem strategii rozwoju gminy?	**Odpowiedzi od 1 do 10 gdzie 1 - zdecydowanie nie a 10 - zdecydowanie tak**											
Zagadnienie	**Średnia**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**Liczba osób**
1. Utrzymanie przyrostu naturalnego ludności	5,4	10	3	4	2	12	5	3	8		9	56
2. Napływ nowych mieszkańców	6,4	7	1	3		12	5	7	3	2	16	56
3.Integracja społeczności gminy, dalsze włączanie mieszkańców we współdecydowanie o sprawach publicznych	8,9		1	1	1	3		3	6	4	38	57
4. Rozwój placówek kultury i oświaty	9,3				1	2	1	1	4	8	40	57
5. Lepsze wykorzystanie potencjału obszarów chronionych i zamkniętych (poligon) dla rozwoju gminy	8,5	2			4	2	1	5	6	3	34	57
6. Wyzwania transformacji energetycznej (ograniczanie niskiej emisji, rozwój odnawialnych źródeł energii)	8	3	1	1	1	4	6	3	4	3	30	**56**
7. Adaptacja do zmian klimatu (rozwój terenów zieleni, retencja, rozszczelnienie powierzchni)	8,1	4				6	5	2	5	3	31	56

8.Rozwój firm z nowych, konkurencyjnych branż, reprezentujących nowe technologie	7,5	2	1	2	2	10	3	2	8	5	21	56
9. Rozwój oferty terenów budowlanych o charakterze rezydencjonalnym	4,8	12	1	6	8	9	5	1	4	2	7	55
10. Działania na rzecz poprawy dostępności komunikacyjnej gminy	9,6						1	2	4	3	46	56
11. Rozwój Poznańskiej Kolei Metropolitalnej	9	1		3	1	2	1		3	3	43	57
12. Budowa nowych połączeń drogowych	9,2		1		1	2	1		8	3	41	57
13.Koncentracja zabudowy mieszkaniowej i usług wokół stacji - węzłów PKM (Poznańska Kolej Metropolitalna)	6	5		4	7	16	3	3	6	2	11	57
14. Rozwój dróg dla rowerów	7,9	6		1	2	5		2	7	2	32	57
15. Wspieranie nowych form mobilności (hulajnogi, wypożyczanie i współdzielenie pojazdów, aplikacje transportowe)	5	12	2	1	9	13	4	6	1		9	57
16. Zachowanie gospodarki rolnej w gminie	6,8	3	2	5	2	12	2	3	5	3	20	57
17. Rozwój oferty produktów lokalnych	7,8	2	1	1	2	6	5	5	7	1	27	57

Źródło: opracowanie własne.

Zagadnienia, które uzyskały najwyższe średnie ze wskazań przedstawia kolejny wykres:

Wykres 42. Zagadnienia strategiczne najistotniejsze w opinii ankietowanych.

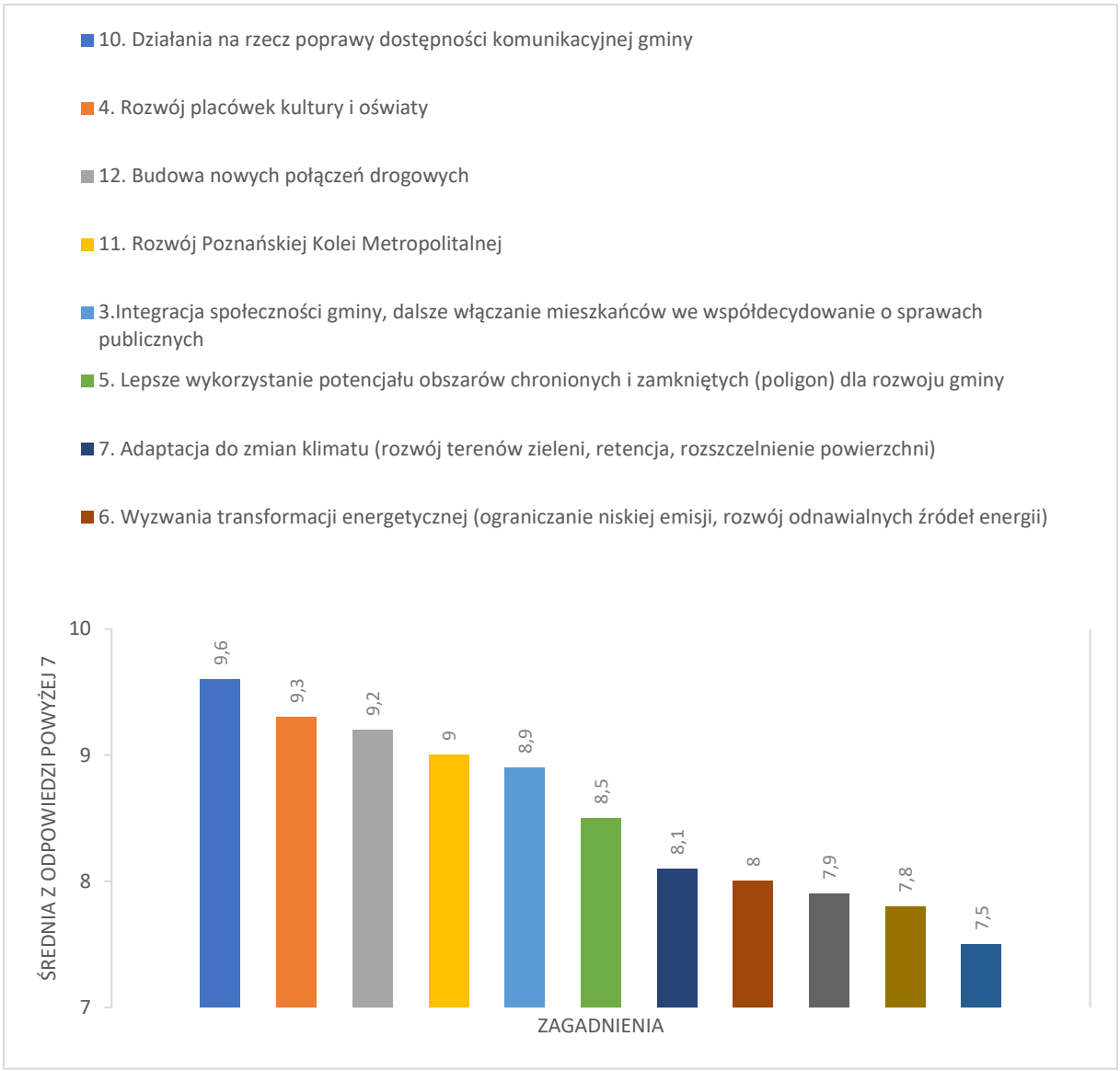

Źródło: opracowanie własne.

Wśród najczęściej wskazywanych zagadnień przejawiają się te dotyczące poprawy dostępności komunikacyjnej gminy, jak i zagadnienia związane z jakością życia – kulturą, integracją społeczną.

poprawa połączeń drogowych do Poznania (wiadukt w ul. Sucholeskiej, Nowa Obornicka)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	większa oferta miejsc pracy i usług na miejscu, w powiązaniu z miejscami zamieszkania
liczba osób	12	3	3	1	4	3	2	2	1	26	razem 57 osób
					średnia	6,50					

przyciąganie nowych inwestorów	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	wsparcie sukcesji lokalnych firm, rozwój „srebrnej gospodarki” (wspieranie aktywności ekonomicznej Seniorek i Seniorów).
liczba osób	9		2	1	8	2	8	4	3	20	razem 57 osób
					średnia	6,80					

Najmniej zwolenników zyskały zagadnienia związane ze wzrostem populacji oraz przygotowaniem terenów pod zabudowę, a także rozwój nowych form mobilności.

Postawiono też dodatkowe pytania o wybór między różnymi opcjami rozwoju, gdzie odpowiedzi wskazywano na skali od 1 do 10, gdzie 1 i liczby bliżej 1 oznaczały preferencję dla jednej z opcji, a 10 i liczby bliżej 10 oznaczały preferencję dla drugiej opcji (tabela 45.):

Tabela 45. Odpowiedzi na pytania w ankiecie na temat wniosków do diagnozy – wybory

Źródło: opracowanie własne.

Z powyższej tabeli wywnioskować można preferencje dla dalszego podnoszenia jakości życia w gminie przy zachowaniu charakteru i skali wielkości populacji, jaką już osiągnęła, aniżeli dla rozwoju ilościowy.

W pytaniu o preferowaną wizję rozwoju gminy najczęściej wskazywano sformułowanie o charakterze hasła promocyjnego, odnoszące się do stylu życia (wykres 43.):

Wykres 43. Odpowiedzi na pytanie o proponowaną wizję rozwoju gminy.

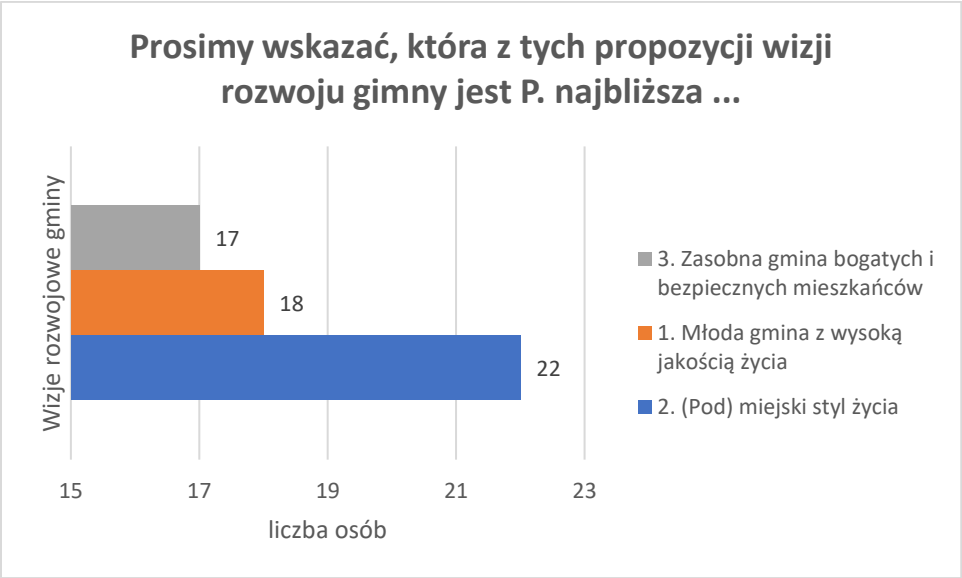

Źródło: opracowanie własne.

Badania opinii mieszkańców miały zweryfikować dotychczas realizowane kierunki rozwoju i pomóc sformułować odpowiedzi na pytania, rozstrzygnięcie dylematów takich jak:

- Czy planować rozwój oferty terenów budowlanych „premium”?

Ankietowani mieszkańcy są sceptyczni co do powiększania oferty terenów mieszkaniowych, nie zauważa się nastawienia, gotowości na wyraźny wzrost zaludnienia gminy.

- Czy koncentrować zabudowę wokół węzłów PKM?

Nie uzyskano jednoznacznej aprobaty.

- Czy i jak rozwijać nowe formy mobilności?

Jest duże oczekiwanie na rozwój dróg dla rowerów; co do hulajnóg i innych nowych, alternatywnych form mobilności – zauważa się podejście z rezerwą.

- Czy wygospodarować większą przestrzeń dla zieleni i wody na terenach zabudowanych? Czy rozpocząć odbetonowywanie naszego otoczenia?

Zdecydowanie tak

- Czy ważne i potrzebne jest wzmocnienie lokalnej tożsamości?

Tak.

- Jak ważne jest zachowanie gospodarki rolnej w gminie?

Zauważa się świadomość tego zagadnienia.

- Czy nastawić się na rozwój oferty produktów lokalnych?

Tak.

11. Mapowanie relacji z interesariuszami.

Podczas procesu przygotowywania dokumentu o charakterze partycypacyjnym istotne jest zidentyfikowanie interesariuszy na jak najwcześniejszym etapie prac. Służy do tego proces mapowania[51].

W ramach mapowania interesariuszy metodą ekspercką, wraz przedstawicielami Urzędu Gminy Suchy Las oraz Lokalnej Agencji Rozwoju Gospodarczego Gminy Suchy Las Sp. z o.o. zidentyfikowano kluczowe podmioty – grupy społeczne, instytucje – w podziale na użytkowników miasta i dostawców usług, wraz z ich znaczeniem dla funkcjonowania i rozwoju miasta określonym na podstawie wpływu i zaangażowania poszczególnych podmiotów i grup. Ocenę wpływu dokonano w skali 0-10, gdzie:

0 - interesariusz nie ma żadnego wpływu na przygotowanie i realizację strategii rozwoju gminy,

10 - interesariusz bardzo silnie oddziałuje na przygotowanie i realizacje strategii rozwoju gminy.

Poszczególne kategorie interesariuszy można agregować według kryterium podmiotowego (użytkownicy) i przedmiotowego (dostawcy – według przedmiotu świadczonych usług), jednak przesądzające jest łączne, uśrednione oddziaływanie danego interesariusza (grupy interesariuszy) na realizację polityki rozwoju gminy wyrażanej w strategii.

Wpływ użytkowników określano łącznie biorąc pod uwagę wymiar czynny (bezpośrednie zaangażowanie), bierny (zaangażowanie organizacyjne czy finansowe administracji samorządowej związane z daną grupą użytkowników) i symboliczny (rolę danej grupy w wizerunku, zewnętrznym

[51] Mapowanie interesariuszy to „ich umiejscowienie w <przestrzeni myśli>, z uwzględnieniem ich ważności, bliskości, pełnionej roli wobec organizacji, znaczenia dla efektów organizacji (Geisler R. 2018, CSR przyszłości pomiędzy dyskusją akademicką a codziennością, Eunomia – Rozwój Zrównoważony – Sustainable Development 2018/1(94), s. 34.

obrazie gminy) (tabela 46). Zarówno tabela 46., jak i kolejna przedstawiają średnie obliczone dla poszczególnych zidentyfikowanych grup z otrzymanych 13 ankiet mapowania.

Tabela 46. Wyniki mapowania użytkowników gminy Suchy Las.

Grupa	Lp.	Rodzaj użytkowników	Średnia oddziaływania	Wpływ	Zaangażo-wanie
I	6	Osoby starsze (seniorzy, emeryci i renciści)	7,35	7,4	7,3
	21	Organizatorzy stałych wydarzeń w gminie	7,27	7,2	7,3
	12	Członkowie kluczowych stowarzyszeń, klubów, bractw, duszpasterstw	7,08	6,8	7,4
	4	Młode rodziny (w tym rodziny z dziećmi)	6,81	6,9	6,7
II	19	Duże przedsiębiorstwa (także te mające oddziały / zakłady w gminie)	6,77	6,8	6,7
	5	Osoby w średnim wieku (rodzice z samodzielnymi dziećmi/dorosłymi dziećmi)	6,69	6,9	6,5
	27	Uczestnicy wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych	6,46	6,5	6,5
III	25	Klienci produktów i usług dostępnych w gminie	5,81	6,2	5,5
	24	Rolnicy	5,77	6,3	5,2
	2	Dzieci i młodzież ucząca się w szkołach podstawowych (w wieku od 7 -15 lat)	5,67	3,9	7,5
	14	Lokalne małe i średnie firmy wymagające wsparcia	5,50	5,7	5,3
	26	Partnerzy biznesowi lokalnych firm	5,38	5,8	4,9
	13	Osoby zamierzające podjąć działalność gospodarczą	5,27	5,5	5,0
	16	Przedsiębiorcy powiązani z kluczowymi produktami lokalnymi	5,27	5,5	5,1
	22	Organizatorzy incydentalnych wydarzeń w gminie	5,00	4,9	5,1
IV	7	Osoby wymagające wsparcia (klienci OPS)	4,63	4,1	5,2
	9	Pacjenci służby zdrowia	4,62	5,1	4,2
	15	Przedsiębiorcy rozwijający nowe produkty	4,58	5,0	4,2
	8	Osoby z niepełnosprawnościami (w tym podopieczni NGO)	4,50	4,5	4,5
	20	Wspólnoty Mieszkaniowe	4,50	5,2	3,8
	3	Młodzież ucząca się w szkołach ponadpodstawowych (w wieku pow. 15 lat)	4,48	4,3	4,6
	18	Przedsiębiorcy wdrażający nowe technologie	4,42	5,0	3,8
	11	Osoby zamierzające podjąć aktywność społeczną	4,35	4,3	4,4
	17	Przedsiębiorcy wchodzący na nowe rynki	4,31	4,8	3,8
	1	Dzieci w wielu przedszkolnym (w wieku do 7 lat)	4,27	2,5	6,0
V	28	Żołnierze	3,75	3,7	3,8
	10	Osoby niepracujące	3,54	3,7	3,4
	23	Turyści	3,17	3,3	3,1

Źródło: opracowanie własne.

Zauważyć można interesujące prawidłowości dotyczące kolejności poszczególnych grup użytkowników pod kątem ich zdiagnozowanego oddziaływania na rozwój gminy.

I tak czołowe miejsca (grupa I) zajmują użytkownicy dysponujący potencjalnie większą niż średnio ilością czasu wolnego (osoby starsze, młode rodziny z dziećmi czy aktywni aktorzy lokalni, inicjatorzy

wydarzeń). Osoby należące do tych grup spędzają wolny czas najczęściej w niedalekiej odległości od miejsca zamieszkania (place zabaw, boiska, kluby seniora, restauracje, miejsca przyjazne małym dzieciom czy dostępne dla seniorów) i w dużej mierze w grupach homogenicznych co do zainteresowań czy na podobnym etapie życia. Czołowa pozycja tych grup wskazuje na wysoką rangę oczekiwań jakościowego podejścia i dużego zaangażowania gminy w tworzeniu kultury lokalnej - "na miejscu", i łatwo dostępnej.

Kolejna grupa (II) to najbardziej aktywni gracze społeczni, z jednej strony mający największy udział finansowy w różnych przedsięwzięciach lokalnych jako płatnicy podatków do gminy, a z drugiej najbardziej niezależni finansowo i organizacyjnie. Grupy będące odbiorcami wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, zwłaszcza tych dużych, są dziś w stanie pokonać duże odległości w celu zaspokojenia tych potrzeb są w stanie pokonać duże odległości w celu zaspokojenia swoich potrzeb. Opisywane grupy są więc gremiami wymagającymi, ale z drugiej strony mającymi kluczowy wpływ na możliwości rozwoju gminy. Natomiast duże wydarzenia, imprezy to okazje do spotkania potencjalnych dostawców usług (przedsiębiorcy) i odbiorców dysponujących środkami, które chętnie lokują w produktach zaspokajających potrzeby wyższe w hierarchii potrzeb Maslowa[52]. Duże firmy, o silnej pozycji na swoich rynkach mogą pozwolić sobie bowiem na bycie dostawcą benefitów dla lokalnej społeczności promując swoją markę bez uszczerbku dla kapitału firmy.

Kolejna, trzecia grupa użytkowników to aktorzy z reguły mniej zasobni niż poprzednia grupa, ale istotnie powiązani z lokalnym środowiskiem więziami osobistymi, organizacyjnymi, zawodowymi i jednocześnie wskazywani jako aktywniejsi niż średnia w gminie. Dostrzegalny jest zarówno wpływ jak i zaangażowanie tych osób, podmiotów w funkcjonowaniu gminy. Zaangażowanie jest szczególnie duży w przypadku uczniów i uczennic ze szkół podstawowych, przez co kompensuje ich mniejsze możliwości wpływu na sprawy lokalne, co wiąże się z brakiem możliwości samodzielnego decydowania.

Następne grupy są bardzo zróżnicowane wewnętrznie, natomiast ich cechą wspólną jest wskazanie ich mniejszego niż średni wpływu na sprawy gminy.

Grupę IV otwierają osoby uznawane powszechnie jako jedynie biorcy, beneficjenci usług społecznych, osoby zależne i niesamodzielne (klienci OPS, pacjenci, osoby z niepełnosprawnościami). Jednak udział tych grup w społeczności będzie wzrastał w związku z starzeniem się społeczeństwa, a wokół ich potrzeb będzie budował się rynek usług opiekuńczych.

Są w grupie IV również przedsiębiorcy wdrażający nowe produkty, rozwijający nowe technologie czy wchodzący na nowe rynki. Wśród nich znaczna część to firmy, które z uwagi na aktualny etap rozwoju inwestują środki w rozwój, a przez to nie są postrzegane jako aktywni gracze społeczni, są mało widoczni na lokalnych wydarzeniach i imprezach w porównaniu z dużymi przedsiębiorstwami, dysponującymi specjalnymi funduszami na sponsoring czy różne benefity. Grup tych nie należy jednak lekceważyć w sytuacji zdiagnozowanego w rodz. 5.4.1 spadku dynamiki dochodów gminy osiąganych z dotychczas najbardziej specyficznych dla gminy, oczekiwanych źródeł, takich jak podatek od środków transportowych.

Wspólnoty mieszkaniowe są postrzegane jako słabi gracze lokalni, o szczególnie niskim zaangażowaniu w życie społeczne gminy. Młodzież szkół średnich z uwagi na etap w cyklu życia człowieka ma aspiracje eksplorować miejsca poza granicami gminy, duże ośrodki miejskie, znika więc niejako

[52] Maslow A. H. 1964, Teoria hierarchii potrzeb [W:] Problemy osobowości i motywacji w psychologii amerykańskiej, PWN, Warszawa, s. 137-164.

z lokalnego pejzażu. Trudno pozyskać zaangażowanie lokalne oraz wywrzeć wpływ na tę grupę. Znacząca większość młodzieży uczy się w Poznaniu i tam spędza zapewne dużą część czasu wolnego.

Niska pozycja osób zamierzających podjąć działalność społeczną wskazuje na niepewność przy kreowaniu potencjalnych liderów i nowej oferty aktywności społecznej w stosunkowo małym środowisku, w sytuacji, w której trzeba zdobyć stosowne wsparcie i posłuch społeczny.

Bardzo niska pozycja dzieci w wieku przedszkolnym może być uznana za naturalną. Ta grupa nie może bowiem samodzielnie podejmować działań społecznych. Przyznana ranga może jednak świadczyć o niedocenianiu przyszłości gminy – roli, jaką będą mieć dzisiejsze dzieci w późniejszym wieku, jako samodzielni ludzie. To jak lokalny samorząd oddziałuje dziś na tą grupę społeczną, jak inwestuje w tę grupę społeczną, może w przyszłości zaowocować zwrotnie tym, co pokolenie to odda gminie z tego, co otrzymało. Na ile lokalna społeczność dostrzega „przedszkolaków" dziś, przełoży się w jakiś sposób w przyszłości na ich funkcjonowanie jako mieszkańców – obywateli: albo jako lokalnych patriotów chcących współtworzyć swoją małą ojczyzną, albo jako niezwiązanych z gminą młodych ludzi traktujących swoje miejsce zamieszkania jedynie jako przystanek, "sypialnię".

Do najmniej oddziałujących na życie gminy grup (V) zaliczono żołnierzy, osoby niepracujące i turystów. Osoby niepracujące (i jednocześnie niewychowujące dzieci czy niezaliczone do uczestników wydarzeń, grup zainteresowań) często mają mniejsze możliwości ekonomiczne, ale także chodzi także o osoby bierne w życiu społecznym w szerszym znaczeniu. Niska pozycja turystów wynika z małego rozwoju tego sektora w gminie. Natomiast umieszczenie w tym ostatnim zestawieniu żołnierzy może świadczyć o izolacji tej grupy od życia pozostałej części gminy, co po części można tłumaczyć fizyczną izolacją Biedruska oraz częstą zmianą miejsca zamieszkania. Warto jednak zwrócić uwagę na tę grupę społeczną z uwagi na ich aktywność życiową i kapitał społeczny, który może w istotny sposób wzmocnić gminę.

W tabeli 47. przedstawiono wyniki mapowania dostawców dóbr i usług w gminie Suchy Las.

Tabela 47. Wyniki mapowania dostawców w gminie Suchy Las.

Grupa	Lp.	Rodzaj dostawców	Średnia oddziaływania	Wpływ	Zaangażowanie
I	1	Wójt Gminy Suchy Las	9,14	9,43	8,85
	2	Rada Gminy	8,63	9,00	8,27
	30	Zakład Gospodarki Komunalnej	8,29	8,43	8,15
II	25	Ośrodek Pomocy Społecznej	7,89	7,93	7,85
	31	Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna	7,86	7,57	8,15
	8	Samorządy pomocnicze (osiedla, sołectwa)	7,73	7,93	7,54
	35	Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji	7,72	7,36	8,08
	28	Zakład Komunikacji Publicznej Suchy Las Sp. z o.o.	7,66	7,71	7,62
	37	Lokalna Agencja Rozwoju Gospodarczego Gminy Suchy Las Sp. z o.o. (LARG)	7,62	6,93	8,31
	22	Szkoły podstawowe	7,58	7,00	8,15
	16	Ochotnicze Straże Pożarne	7,54	7,00	8,08
	21	Przedszkola	7,16	6,86	7,46
	36	Kluby Sportowe	7,15	7,21	7,08
	32	Gazeta Sucholeska, inne media lokalne	7,13	6,57	7,69
III	15	Straż Gminna	6,99	6,36	7,62
	38	GCI sp. z o.o.	6,65	6,00	7,31
	14	Komisariat Policji w Suchym Lesie	6,59	6,79	6,38

	17	Koła Gospodyń Wiejskich	6,54	5,86	7,23
	18	Twórcy kultury (Chludowianie, Orkiestra, Chóry)	6,51	5,79	7,23
	3	Starostwo Powiatowe, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego	6,50	7,07	5,92
	29	ZTM w Poznaniu i przewoźnicy (spoza gminy) wykonujący przewozy dla ZTM	6,44	6,57	6,31
	19	Inne NGO (fundacje i stowarzyszenia)	6,35	5,86	6,85
	9	Aquanet S. A.	6,23	7,00	5,46
	7	Formy współpracy międzygminnej (np. Stowarzyszenie Metropolia Poznań)	6,10	6,50	5,69
IV	43	Firmy transportowe	5,97	5,71	6,23
	26	Koleje Wielopolskie, POLREGIO (przewoźnicy kolejowi)	5,93	6,79	5,08
	5	Powiatowy Zarząd Dróg	5,90	6,50	5,31
	27	PKP PLK S.A. (zarządca linii kolejowych)	5,75	6,57	4,92
	23	Szkoła ponadpodstawowa (liceum ogólnokształcące)	5,60	5,50	5,69
	6	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	5,27	5,93	4,62
	12	Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o.	5,08	5,86	4,31
V	46	NZOZ, przychodnie, specjalistyczne gabinety lekarskie	4,96	5,83	4,08
	13	Lasy Państwowe - Nadleśnictwa	4,79	5,57	4,00
	33	Kościoły, parafie rzymskokatolickie	4,78	5,31	4,25
	11	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	4,75	5,58	3,92
	42	Firmy produkcyjne będące oddziałami większych, zewnętrznych przedsiębiorstw	4,71	5,08	4,33
	4	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich	4,63	5,50	3,77
	41	Inne firmy produkcyjne mające siedzibę w gminie Suchy Las	4,54	4,83	4,25
	40	Producenci i dostawcy lokalnych produktów żywnościowych	4,29	4,83	3,75
	47	Większe sklepy sieciowe typu market, dyskont	4,26	5,21	3,31
	48	Pozostałe sklepy i zakłady usługowe	4,23	5,07	3,38
	45	Banki, instytucje finansowe	4,13	4,57	3,69
	10	Wojskowy Zarząd Infrastruktury	4,13	4,50	3,75
VI	24	Szkoła wyższa (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu)	3,71	3,67	3,75
	20	Rodzinne ogrody działkowe	3,60	3,29	3,92
	39	Park technologiczny YouNick Sp. z o.o.	3,50	3,50	3,50
V	44	Izby gospodarcze i rolnicze	2,54	2,67	2,42
	34	Pozostałe wspólnoty, związki wyznaniowe	1,73	2,00	1,45

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki mapowania dostawców wskazują na niepodważalną organów gminy, lokalnych liderów samorządowych, a także gminnej spółki, która zajmuje się gospodarką odpadami, utrzymaniem dróg, ale także wykonywaniem lokalnych inwestycji (głównie drogowych) oraz usługami transportowymi. Można więc powiedzieć, że podmioty z grupy I są codziennymi dostawcami decyzji, świadczeń, usług publicznych dla całej społeczności gminy.

W grupie II znaleźli się kolejni aktywni dostawcy, mniej decyzyjni i wpływowi niż liderzy ale także aktywni na rzecz lokalnej społeczności i dostrzegalni w swoim zaangażowaniu przez społeczność. Są to również podmioty zakorzenieni i działający, na co dzień widoczni w gminie Suchy Las.

Grupa III jest bardziej eklektyczna niż poprzednie. Znalazły się tu pozostałe spółki i instytucje gminne działające na mniejszą skalę, ale także podmioty mające siedzibę poza gminą, choć świadczące usługi na rzecz mieszkańców gminy Suchy Las, a także służby mundurowe.

Grupa IV to już kolejni usługodawcy, tym razem przeważnie mający siedzibę poza gminą, dla których Suchy Las nie jest jedynym obszarem działania.

Grupa V, także eklektyczna podobnie jak III, znajduje się już poniżej średniego oddziaływania na funkcjonowanie gminy.

W grupie VI znaleźli się już dostawcy, których oferta jest skierowana do specyficznych odbiorców, a charakter korzystania nie polega na ogólnodostępności, choć są w stanie otworzyć się bardziej na współdziałanie w lokalnej społeczności.

Podmioty uznane za najmniej aktywne jako dostawcy usług i najmniej zaangażowane to izby gospodarcze i rolnicze oraz pozostałe podmioty wyznaniowe (grupa VII). Działania tych podmiotów są skierowane do określonych środowisk, a skierowanie oferty do ogółu mieszkańców z uwagi na małą skalę działania w gminie może być trudne.

Wyniki dokonanego mapowania interesariuszy można uznać za bardzo pożyteczne w kontekście dalszych etapów procesu strategicznego. Wielość kategorii użytkowników i dostawców, ich zróżnicowanie oraz wysokie zaangażowanie wielu z nich stanowi istotny potencjał w rozwoju gminy.

Spis tabel:

Tabela 1. Podstawowe dane demograficzne z gminy Suchy Las w latach 2014-2023. 16
Tabela 2. Zestawienie liczby mieszkańców z podziałem na jednostki pomocnicze gminy. 17
Tabela 3. Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym [%] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych..... 19
Tabela 4. Udział liczby ludności w wieku produkcyjnym [%] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 21
Tabela 5. Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym [%] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych..... 22
Tabela 6. Liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 15-64 lata..... 23
Tabela 7. Urodzenia żywe na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 24
Tabela 8. Zgony na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 26
Tabela 9. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych 29
Tabela 10. Saldo migracji na 1000 ludności [osoba] w latach 2013-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 33
Tabela 11. Wyniki egzaminu ósmoklasistów – szkoły samorządowe gminy Suchy Las na tle obszarów porównywanych. 38
Tabela 12. Struktura wykształcenia [%] w Suchym Lesie i obszarach porównywalnych w 2021r. 40
Tabela 13. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych..... 41
Tabela 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych („szczęściarze”). 42
Tabela 15. Frekwencja wyborcza do rad gmin – gmina na tle obszarów porównywanych (2014, 2018, 2024)..... 43
Tabela 16. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m2] w latach 2014 - 2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 44
Tabela 17. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych..... 46
Tabela 18. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych („szczęściarze”). 47
Tabela 19. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 48
Tabela 20. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych („szczęściarze”)..... 48
Tabela 21. Podstawowe wskaźniki dotyczące bibliotek – Suchy Las na tle obszarów porównywanych.51
Tabela 22. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców. 51
Tabela 23. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców - Suchy Las na tle gmin - „szczęściarzy”. 52
Tabela 24. Kluby sportowe i ćwiczący – Suchy Las na tle obszarów porównywanych..... 54
Tabela 25. Dochody podatników z tytułu stosunku pracy w przeliczeniu na 1 podatnika w tej kategorii. 57
Tabela 26. Dochody podatników z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1 podatnika w tej kategorii. 58
Tabela 27. Dochody podatników z emerytur i rent w przeliczeniu na 1 podatnika w tej kategorii. 59

Tabela 28. Udział podatników w wieku emerytalnym w stosunku do mieszkańców w wieku emerytalnym. 59
Tabela 29. Wartość dochodów uzyskanych przez podatników będących emerytami i rencistami na 1 podatnika w tej kategorii. 60
Tabela 30. Rynkowa wartość powierzchni mieszkaniowej w gminie w przeliczeniu na 1 mieszkańca. . 62
Tabela 31. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 62
Tabela 32. Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych (tzn. „szczęściarze"). 63
Tabela 33. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem [%] w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 65
Tabela 34. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem [%] w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych (tzw. „szczęściarze"). 66
Tabela 35. Podmioty gospodarcze w sekcjach J-N na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 69
Tabela 36. Podmioty gospodarcze w sekcjach J-N na 1000 mieszkańców w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych („szczęściarze"). 70
Tabela 37. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem [%] w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 70
Tabela 38. Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym. 73
Tabela 39. Zużycie wody na 1 mieszkańca – Suchy Las na tle obszarów porównywanych (2018-2023). 93
Tabela 40. Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg) w latach 2019 - 2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 96
Tabela 41. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%). 97
Tabela 42. Udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%). 97
Tabela 43. Jednolite części wód (powierzchniowych) na terenie gminy Suchy Las. 104
Tabela 44. Odpowiedzi na pytania w ankiecie na temat wniosków do diagnozy. 116
Tabela 45. Odpowiedzi na pytania w ankiecie na temat wniosków do diagnozy – wybory 119
Tabela 46. Wyniki mapowania użytkowników gminy Suchy Las. 121
Tabela 47. Wyniki mapowania dostawców w gminie Suchy Las. 123

Spis wykresów:

Wykres 1. Ogólny wskaźnik rozwoju gminy. 13
Wykres 2. Sytuacja w zakresie 12 obszarów rozwoju gminy Suchy Las według Monitora Rozwoju Lokalnego. 13
Wykres 3. Ogólny wskaźnik rozwoju gminy Suchy Las na tle gmin - „szczęściarzy". 14
Wykres 4. Wskaźnik rozwoju gminy Suchy Las w sferze społecznej. 15
Wykres 5. Wskaźnik rozwoju gminy Suchy Las w sferze społecznej na tle gmin - „szczęściarzy". 15
Wykres 6. Piramida wieku ludności gminy Suchy Las (2023). 19
Wykres 7. Ruch naturalny ludności w gminie Suchy Las w latach 2013-2023. 32
Wykres 8 Dynamika saldo migracji - gmina Suchy Las na tle gmin - „szczęściarzy". 35
Wykres 9 Liczebność roczników 1994–2023 wśród osób mieszkających na terenie gminy Suchy Las według stanu na 37

Wykres 10. Wykształcenie [%] w gm. Suchy Las: kobiety vs. mężczyźni – dane z Narodowego Spisu Powszechnego 2021. 40
Wykres 11. Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców – pozycja gminy Suchy Las na tle grupy „szczęściarzy”. 42
Wykres 12. Wydatki z budżetu JST na dotacje bieżące dla OPP na 100 mieszkańców (średnia 3 letnia). 43
Wykres 13. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m2] w latach 2014 - 2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 44
Wykres 14. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m2] w latach 2014 - 2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 45
Wykres 15. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania [m^2] w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych („szczęściarze”). 49
Wykres 16. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania [m^2] a udział mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach wielorodzinnych w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych [%] w latach 2018-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 50
Wykres 17. Wskaźnik rozwoju gminy w sferze gospodarczej. 57
Wykres 18. Wartość majątku zakumulowanego przez mieszkańców gminy. 61
Wykres 19. Podmioty gospodarcze według wag klas wielkości – gm. Suchy Las na tle obszarów porównywanych (2013-2023). 68
Wykres 20. Struktura gospodarcza gminy według sekcji PKD na tle powiatu poznańskiego w latach 2013 i 2023. 68
Wykres 21. Dynamika wzrostu liczby podmiotów sektora kreatywnego – Suchy Las na tle gmin - „szczęściarzy”. 72
Wykres 22. Udział pracujących w gminie według sektorów ekonomicznych (2023). 73
Wykres 23. Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy na tle grupy porównawczej (2019-2023). 75
Wykres 24. Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat na 1000 mieszkańców gminy na tle gmin – „szczęściarzy”. 76
Wykres 25. Dochody własne udział w ogółem [%] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 77
Wykres 26. Dynamika wielkości dochodów własnych – Suchy Las na tle gmin - „szczęściarzy”. 78
Wykres 27. Dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych na 1 mieszkańca [zł] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 79
Wykres 28. Dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych na 1 mieszkańca [zł] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 79
Wykres 29. Dynamika dochodów z CIT na 1000 osób w wieku od 18 lat (średnia 3-letnia) – Suchy Las na tle gmin – „szczęściarzy”. 80
Wykres 30. Dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw na 1 mieszkańca [zł] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 81
Wykres 31. Wydatki gminy łącznie z miastami na prawach powiatu ogółem na 1 mieszkańca [zł] w latach 2014-2023 w gminie Suchy Las i na obszarach porównywanych. 82
Wykres 32. Wydatki w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – Suchy Las na tle obszarów porównywanych. 83
Wykres 33. Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca – Suchy Las na tle obszarów porównywanych. 84
Wykres 34. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (średnia 3-letnia). 84

Wykres 35. Drogi dla rowerów ogółem w gminie Suchy Las na tle obszarów porównywanych – zmiana [%] w latach 2018-2023. 89
Wykres 36. Drogi dla rowerów na 10 tys. mieszkańców w gminie Suchy Las na tle obszarów porównywanych w 2023r. 90
Wykres 37. Długość czynnej sieci gazowej dystrybucyjnej (rozdzielczej) przypadającej na 100 osób korzystających z sieci – pozycja gminy Suchy Las na tle grupy „szczęściarzy". 95
Wykres 38. Struktura użytkowania gruntów w gminie Suchy Las (2022). 100
Wykres 39. Megatrendy XXI wieku oraz ich wzajemne powiązania. 112
Wykres 40. Podstawowe dane demograficzne osób uczestniczących w ankiecie. 115
Wykres 41. Respondenci ankiety według miejsca zamieszkania. 116
Wykres 42. Zagadnienia strategiczne najistotniejsze w opinii ankietowanych. 118
Wykres 43. Odpowiedzi na pytanie o proponowaną wizję rozwoju gminy. 119

Spis map:

Mapa 1. Położenie gminy Suchy Las w ramach Metropolii Poznań. 11
Mapa 2. Rozmieszczenie liczby ludności według jednostek pomocniczych i zmiany w latach 2013-2023. 18
Mapa 3. Ruch naturalny ludności w 2023r. 28
Mapa 4. Saldo migracji na pobyt stały w 2023r. 33
Mapa 5. Mieszkania oddane do użytkowania w 2023r. 47
Mapa 6. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2023 r. w Metropolii Poznań. 64
Mapa 7. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2023 r. w Metropolii Poznań. 66
Mapa 8. Spółki handlowe w 2023 r. w Metropolii Poznań. 67
Mapa 9. Podatność gleb w gm. Suchy Las na suszę. 87
Mapa 10. Mapa planowanego systemu rowerowego gminy Suchy Las. 91
Mapa 11. Pokrycie planistyczne gminy Suchy Las. 102
Mapa 12. Ochrona przyrody – gmina Suchy Las na tle powiatu poznańskiego (2021). 108
Mapa 13. Mapa przestrzennych form ochrony przyrody na terenie gminy Suchy Las. 110